

WELKOM **W**IERDEN

Jaarverslag en jaarrekening

2023

Kerngegevens gemeente Wierden per 1 januari 2023

	Begroot	Werkelijk
Aantal inwoners	24.735	24.822
Aantal woonruimten	10.695	10.694

Colofon

Dit is een uitgave van de Gemeente Wierden
Pouliestraat 3
7642 EB Wierden
telefoon 0546-580800
gemeente@wierden.nl
website: www.wierden.nl

N.B. Door het afronden op hele euro's kunnen in dit boekwerk afrondingsverschillen voorkomen.

INHOUDSOPGAVE

Aanbiedingsbrief	4
Jaarverslag	6
Algemeen	7
De programmaverantwoording.....	8
Programma Vernieuwing lokale democratie, bestuur en organisatie.....	9
Programma Sterke sociale samenleving	17
Programma Duurzame ontwikkeling.....	43
Programma Eerlijke economie en gebiedsontwikkeling	50
Programma Prettig wonen en leven	58
Algemene dekkingsmiddelen	72
Overhead, Onvoorzien en Vennootschapsbelasting	76
Paragraaf A: Weerstandsvermogen en risicobeheersing.....	81
Paragraaf B: Onderhoud kapitaalgoederen	96
Paragraaf C: Financiering.....	107
Paragraaf D: Bedrijfsvoering	113
Paragraaf E: Verbonden partijen	126
Paragraaf F: Grondbeleid.....	136
Paragraaf G: Lokale heffingen.....	142
Jaarrekening.....	151
De balans met toelichting	152
Balans per 31 december	153
Overzicht van baten en lasten	198
Toelichting per programma	203
Prog. 1 Vernieuwing lokale democratie, bestuur en organisatie	204
Prog. 2 Sterke sociale samenleving	208
Prog. 3 Duurzame ontwikkeling.....	213
Prog. 4 Eerlijke economie en gebiedsontwikkeling	215
Prog. 5 Prettig wonen en leven	217
Ovz. Algemene dekkingsmiddelen	220
Ovz. Overhead, Onvoorzien, Vpb	226
Ovz. lasten en baten incidenteel/structureel	229
Overzicht baten en lasten per taakveld.....	231
Rechtmatigheidsverantwoording	234
VASTSTELLING JAARREKENING 2023	236
Bijlage 1: Overzicht Kredieten	237
Bijlage 2: Verloopoverzicht reserves en voorzieningen	243
Bijlage 3: Bijlage single audit, single information (SISA)	247
Bijlage 4: Het EMU-saldo	258

AANBIEDINGSBRIEF

Aan de raad

Wierden, 21 mei 2024

Onderwerp: Jaarverslag en Jaarrekening 2023 gemeente Wierden

Geachte raad, beste raadsleden,

Hierbij ontvangt u de jaarstukken 2023. Met de jaarstukken 2023, die bestaan uit het jaarverslag en de jaarrekening, legt het college verantwoording af over het gevoerde beleid en beheer in het afgelopen jaar.

Zoals verwacht sluiten we 2023 in financiële zin positief af.

Het jaarresultaat bedraagt € 7,3 miljoen voordelig en wordt in belangrijke mate bepaald door éénmalige meevallers als een fors hogere algemene uitkering (€ 2,9 miljoen), een hogere opbrengst leges omgevingsvergunning (€ 1,6 miljoen), een voordeel op kortlopende rente (€ 0,9 miljoen) en een voordeel uit grondexploitatie (€ 0,5 miljoen). Deze meevallers bieden de mogelijkheid onze vermogenspositie te versterken om daarmee toekomstige investeringen mogelijk te maken. Voor een uitgebreide analyse van het jaarresultaat verwijzen wij u naar de toelichting op de Programmarekening 2023 van deze jaarstukken.

De vraag in hoeverre dit positieve resultaat aanknopingspunten biedt om het financiële ravijn dat zich vanaf 2026 aandient het hoofd te bieden zal de komende tijd moeten worden beantwoord. Zoals bekend zien we vanaf 2026 een forse terugval in de middelen die we van het Rijk krijgen waardoor een rem ontstaat op de mogelijkheid om structurele uitgaven te doen. Een zeer onwenselijke situatie nu de maatschappelijke opgaven van dit moment juist vragen om die structurele uitgaven. Gemeenten en de VNG zijn daarom in gesprek met het Rijk en dringen samen aan op een duurzame financiële oplossing. Duidelijkheid over hoe het Rijk hiermee omgaat is er echter nog steeds niet waardoor de onzekerheid over het financiële perspectief boven ons hoofd blijft hangen en ons in de greep houdt.

Voorstel tot bestemming van het resultaat over 2023

Wij stellen voor om het voordelig resultaat over 2023 ad € 7.332.000 als volgt te bestemmen:

- Een bedrag van € 5.000.000 te storten in de reserve Integraal Huisvestingsplan onderwijs (IHP) om daarmee toekomstige investeringen in schoolgebouwen mogelijk te maken.
- Onderdeel van het resultaat is een bedrag van € 205.000 dat van het Rijk is ontvangen voor de invoering van de omgevingswet. Wij stellen voor dit bedrag voor dit doel beschikbaar te houden door deze toe te voegen, via de reserve investeringen éénmalig, aan het budget voor Implementatie Omgevingswet en omgevingsplan 2024.

- Hetzelfde geldt voor een bedrag van € 32.000 dat is ontvangen van het Rijk om een gebiedsgerichte aanpak mogelijk te maken. Wij stellen voor dit bedrag voor dit doel beschikbaar te houden door deze toe te voegen, via de reserve investeringen éénmalig, aan het budget voor Programma Landelijk Gebied Wierden 2024.
- Het dan nog resterende deel van het jaarresultaat ad € 2.095.000 te storten in de algemene reserve.

Burgemeester en wethouders van Wierden,
de secretaris de burgemeester,

Marcel Klos

Doret Tigchelaar-van Oene

JAARVERSLAG

- **ALGEMEEN**
- **DE PROGRAMMAVERANTWOORDING**
- **DE PARAGRAFEN**

ALGEMEEN

Bedoeling programmaverantwoording

Zoals bekend is het de bedoeling dat het werken met programma's de kader stellende en controlerende functie van de raad ondersteunt en dat die erop gericht is om vooraf bepaalde maatschappelijke effecten te bereiken.

Handleiding bij het lezen van de programmaverantwoording

De Programmaverantwoording is ingedeeld naar programma's. Het gaat hierbij om een 5-tal programma's en een "overzicht van de algemene dekkingsmiddelen".

Bij het Jaarverslag 2023 gaat het om de volgende 5 programma's:

- Programma Vernieuwing lokale democratie, bestuur en organisatie
- Programma Sterke sociale samenleving
- Programma Duurzame ontwikkeling
- Programma Eerlijke economie en gebiedsontwikkeling
- Programma Prettig wonen en leven

Elk van deze 5 programma's behandelt een bepaald beleidsdoel van de gemeente en geeft de doelstellingen aan die de gemeente op dit beleidsveld wil realiseren. Telkens gaat het in de kern van de zaak steeds om de 3 W-vragen:

1. Wat willen we bereiken? / Wat hebben we bereikt?

Hier wordt het beoogde en bereikte maatschappelijk effect aangegeven.

Op het niveau van de programma's gaat het om geformuleerde doelstellingen van kwantitatieve aard, meetbaar gemaakt door daaraan cijfers over tevredenheid / waardering van burgers te koppelen. Gegevens over de huidige situatie (0-meting) zijn bekend.

2. Wat hebben we er voor gedaan?

Nadat de vraag "wat willen we bereiken? / wat hebben we bereikt?" is beantwoord, wordt aangegeven wat we er voor gedaan hebben om de doelstellingen te bereiken.

Dat wil zeggen: welke actiepunten / activiteiten hebben we hiervoor verricht.

3. Wat heeft het gekost?

In dit overzicht zijn opgenomen de lasten en baten van bestaand en nieuw beleid. Verder wordt het saldo van het betreffende programma voor bestemming aangegeven en worden daarbij de begrote cijfers afgezet tegen de werkelijke cijfers. De incidentele zaken worden vervolgens nog eens afzonderlijk aangegeven. Tot slot wordt voor nog meer informatie en een nadere toelichting op de programma's verwezen naar de begroting 2023.

DE PROGRAMMAVERANTWOORDING

Met de programma's:

VERNIEUWING LOKALE DEMOCRATIE, BESTUUR EN ORGANISATIE

STERKE SOCIALE SAMENLEVING

DUURZAME ONTWIKKELING

EERLIJKE ECONOMIE EN GEBIEDSONTWIKKELING

PRETTIG WONEN EN LEVEN

En de overzichten:

ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN

OVERHEAD, ONVOORZIEN EN VENNOOTSCHAPSBELASTING

PROGRAMMA Vernieuwing Lokale Democratie, Bestuur en Organisatie

1.1 BEOOGD MAATSCHAPPELIJK EFFECT

Ruimte voor inwoners voor eigen initiatieven en het in eigen regie overnemen van gemeentelijke taken

Toegankelijke gemeente voor inwoners en ondernemers

1.1.1 WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Doelen	Indicatoren
Stimuleren hoge mate van inwonerparticipatie en inwonerbetrokkenheid	
Verhogen klanttevredenheid inwoners en ondernemers	Digitale volwassenheid producten voor inwoners en ondernemers
Efficiënte toekomstgerichte organisatie die in staat is doelen uit coalitieprogramma te realisatie	

1.1.2 WAT HEBBEN WE BEREIKT?

Toekomstvisie

Net als alle Nederlandse gemeenten, staat ook onze gemeente de komende jaren voor grote maatschappelijke vraagstukken. De vluchtelingencrisis, de klimaatverandering, de energietransitie, de stikstofcrisis en de toenemende woningbehoefte zijn voorbeelden van maatschappelijke vraagstukken die veel van ons vragen. Tegelijkertijd gaat het financieel moeizamer en kunnen voorzieningen onder druk komen te staan. Dit kan nadelige gevolgen hebben voor de leefbaarheid en vitaliteit van onze gemeente. Juist in de huidige onzekere tijden moeten we heldere keuzes maken. Waar staan we voor? Waar gaan we voor? Hoe ziet de toekomst van de gemeente er uit? Welke opgaven pakken we de komende jaren op? Welke focus brengen we aan?

De gemeenteraad heeft op 9 mei 2023 de toekomstvisie 'Thuis in de gemeente Wierden' vastgesteld. Met deze visie zetten we een 'groene stip op de horizon' om ook onze gemeente in de toekomst een 'thuis' te laten zijn voor onze inwoners. Op een manier die past bij wie we nu zijn. We zijn en blijven een groene of plattelandsgemeente, waarin we ons sterk met elkaar verbonden voelen. We gaan voor een samenleving waarin iedereen mee kan doen. Met kansen voor jong en oud om hier te kunnen blijven wonen, werken en leven. We vergroenen onze omgeving, proberen de effecten van de klimaatverandering om te buigen en voorzien zo veel als mogelijk in onze eigen energie. We zien daarbij nieuwe kansen voor de lokale economie door meer groen en sociaal te ondernemen.

We gaan samen aan de slag! Met een gemeente die goed luistert naar de samenleving en ondersteunt waar dat nodig is.

Het participatieproces voor de toekomstvisie laat zien dat er veel steun is voor een gemeente die meewerkt, meedenkt en in veel opzichten de samenwerking zoekt met inwoners en ondernemers (meer participatie). De steun voor het zelf als inwoner actief een bijdrage leveren aan het algemeen belang, door taken en verantwoordelijkheden deels over te nemen, is aanwezig.

Inwonerparticipatie

De toekomstvisie gaat dus niet alleen over inhoudelijke vraagstukken, maar ook over de rol van de gemeente in de lokale samenleving. Hoe betrekken we iedereen bij onze ambities en hoe gaan wij om met initiatieven uit de samenleving?

Een belangrijke focus daarbij is inwonerparticipatie. We hebben in 2023 forse stappen gezet, maar we zijn er nog niet. Verandering vraagt veel van onze ambtelijke organisatie en kost vanzelfsprekend tijd. In 2023 heeft het college van B&W de Handreiking Inwonerparticipatie vastgesteld. Tegelijkertijd is projectmatig werken in de organisatieontwikkeling nadrukkelijker als werkwijze opgepakt. Belangrijk onderdeel van projectmatig werken is een doordachte aanpak van inwonerparticipatie. We hebben op basis van de Handreiking Inwonerparticipatie een standaard sjabloon opgezet om bij de start van een project of opgave het te voeren participatie- en communicatieproces helder vorm te geven. We houden oefensessies met collega's om deze manier van werken zo goed mogelijk te implementeren en te verinnerlijken.

Invoering Omgevingswet

De inwerkingtredingsdatum van de Omgevingswet was op 1 januari 2024. Vooruitlopend hierop hebben we in 2023 de voorbereidingen voortgezet en deels afgerond. De voorbereidingen hebben er voor gezorgd dat na inwerkingtreding de dienstverlening op niveau is gebleven. Ook zijn er stappen gezet in de verdere transitie naar een definitief omgevingsplan. Dit heeft er voor gezorgd dat we ook steeds beter in staat zijn om het omgevingsplan te wijzigen indien nodig. Verder hebben we, om inzicht te krijgen, een test gedaan voor het wijzigen van het omgevingsplan, inclusief een "proefraad". Verder zijn er ook stappen gezet voor de omgevingsvisie. Adviesbureau LOS Stadomland is opdracht gegeven om samen met de gemeente de Omgevingsvisie op te stellen. In 2023 zijn de eerste inventariserende gesprekken gevoerd.

De implementatie is ondanks de datum van inwerkingtreding nog steeds niet gereed. Dit zal zeker nog enkele jaren in beslag gaan nemen. Nadruk ligt daarbij nog steeds op de transitiefase naar een definitief omgevingsplan. Hiervoor wordt dit jaar het Transitieplan verder gedetailleerd in thema en tijd. Daarnaast zal in de loop van 2024 de Omgevingsvisie ook steeds verder vorm krijgen. Vaststelling van de Omgevingsvisie is beoogd in het voorjaar van 2025.

Vergunningverlening, toezicht en handhaving

Vergunningverlening

De werkzaamheden voor vergunningverlening waren in 2023 overwegend vraag gestuurd en afhankelijk van initiatieven van bedrijven en burgers op het gebied van o.a. bouwen, slopen, omgevingsplan, brandveiligheid en milieu. Uitgangspunt is en blijft dat Wierden een veilige, gezonde, leefbare en duurzame gemeente wil zijn.

Veiligheid en (volks)gezondheid hebben daarom de hoogste prioriteit, zowel in het kader van vergunningverlening als bij toezicht en handhaving.

In 2023 zijn alle vergunningen binnen de wettelijke termijn afgedaan. Prioritering ligt daarom op deze wettelijke termijnen. Ten aanzien van de omgevingsvergunning wordt in de regel gestuurd op vooroverleg. Dit om de haalbaarheid van een plan in een vroeg stadium te beoordelen en sturing te geven aan een plan.

Bij toetsing ligt de nadruk altijd op veiligheid en gezondheid. De diepte waarop aanvragen getoetst worden is, net als toezicht, risicogericht.

Toezicht en Handhaving

Vertrekpunt is en blijft dat Wierden een veilig, gezond, leefbaar en duurzaam gemeente wil zijn. Het veilig en gezond houden van de gemeente en bewoners is de basis voor de leefbaarheid. Veiligheid en (volks)gezondheid hebben daarom in 2023 de hoogste prioriteit. Voor andere regels, zoals bijvoorbeeld het gebruik van de openbare ruimte, ligt dit anders. Veiligheid en (volks)gezondheid zijn daar minder vaak direct in het geding.

De volgende zaken hebben altijd een hoge tot zeer hoge prioriteit:

- Alle zaken waarbij de veiligheid en/of gezondheid in het geding is;
- Officiële verzoeken tot handhaving;
- Repressieve handhaving (afronding van lopende handhavingprocedures);
- Ondernijning;
- Meldingen van geluid- en geuroverlast;
- Overlast gevende (hang)-jongeren;
- Afval (illegale dump, controle aanbieden afval, zwerfafval).

Toezicht en handhaving is keuzes maken. Er moet worden benadrukt dat nooit alles kan worden gecontroleerd. Daarom zijn in 2023 prioriteiten, de strategieën en doelen voor toezicht en handhaving gemaakt. Deze zijn nog steeds leidend bij de uitvoering van de werkzaamheden. In de beleidsstukken zijn daarom ook keuzes gemaakt in prioritering op basis van een risico inschatting. De prioritering heeft gevolgen voor de diepgang van toetsing van een vergunningaanvraag en de mate van toezicht.

Zelfevaluatie Basisregistratie personen en Waardedocumenten

De wettelijk verplichte jaarlijkse zelfevaluatie is in het najaar van 2023 weer opgestart en voorbereid. De deadline voor het definitief maken van de vragenlijsten BRP en

Waardedocumenten, de vragenlijst Ensia en de inhoudelijke controle van de persoonslijsten was 1 januari 2024. Vanuit de zelfevaluatie is besloten een projectplan uit te werken om het kwaliteitsbeheer van BRP-data en daarnaast de kwaliteit van de dienstverlening te verbeteren.

Landelijke Aanpak Adreskwaliteit (LAA)

Maandelijks ontvangen we te onderzoeken adressen van het ICTU (ICTU is een door het ministerie van BZK en VNG opgerichte stichting die als doel heeft overheden te ondersteunen bij de inzet van ICT). De te onderzoeken adressen zijn bijvoorbeeld geselecteerd vanwege: doorgangsadres, samenwoners, briefadressen, veelverhuizers, status vertrokken onbekend waarheen (VOW). Dit alles met als doel het verhogen van de kwaliteit van de adresgegevens in de BRP (Basisregistratie Personen).

Vanaf 2024 wordt de organisatie van de LAA binnen gemeente Wierden in afstemming met de afdeling Integrale Veiligheid en de afdeling Maatschappelijke Ontwikkeling georganiseerd.

Verkiezingen

In 2023 zijn er in het voor- en najaar verkiezingen georganiseerd. Op 15 maart de Provinciale Staten en op 22 november de Tweede Kamerverkiezing. Bij de verkiezingen in het najaar is ervoor gekozen om centraal te tellen. Dit betekent dat na sluiting de stembureaus tellen hoeveel kiesgerechtigden er hebben gestemd en worden de stemmen geteld op lijstniveau. De volgende dag telt het gemeentelijk stembureau in het gemeentehuis (centraal) alle stemmen op lijst- en kandidaatsniveau.

Digitalisering van dienstverlening

Om de dienstverlening te verbeteren is er in 2023 een enorme digitaliseringslag gemaakt en zijn er verschillende koppelingen gerealiseerd. Diverse producten van burgerzaken zijn nu via de website te benaderen door de inwoners, waaronder de geboorteaangifte, het 1^e deel van paspoort en identiteitskaart, de aanvraag voor een rijbewijs, aangifte van overlijden, verhuizingen etc. Daarnaast is de begraafplaatsadministratie gedigitaliseerd, wat grote voordelen biedt voor de begrafenisondernemers.

Verbeteren van dienstverlening

Om de kwaliteit van de dienstverlening richting onze burgers nog meer te verhogen, is het team Klantcontactcentrum opgericht. Zij zijn het eerste aanspreekpunt binnen de gemeente en zij streven ernaar om binnenkomende vragen zoveel mogelijk direct af te handelen. Vanaf 2024 is het Klantcontactcentrum samengevoegd met het team burgerzaken. Door deze samenwerking kunnen we onze klanten, zowel telefonisch als aan de balie, nog beter tot dienst zijn. Vooruitlopend op de paspoortpiek (waarbij we van 800 naar 4000-5000 aanvragen van reisdocumenten gaan in de jaren 2024-2028) zijn de openingstijden verruimd en zijn er standaard 2 balies geopend.

1.2 WAT HEBBEN WE ER VOOR GEDAAN?

Actiepunten:

Opstellen Omgevingsvisie 2020	50.000
Opstellen Omgev.plan 2021-2022	50.000
Implement. Omgevingswet 2022	100.000
Implement. Omgevingswet 2023	250.000

Afgesloten:

N
J
J
N

Het gaat in het bovenstaande overzicht om actiepunten waaraan in 2023 in financiële zin middels (extra) kredieten aandacht is besteed.

1.3 BELEIDSINDICATOREN

Beleidsindicatoren				
Omschrijving indicator	Eenheid	2021	2022	2023
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	759,17	833,99	941,37
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	7,13	7,30	8,00
Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom	14,93	13,98	14,11
Externe inhuur	Totale kosten inhuur externen	2.212.196	2.195.564	2.488.429
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	6,97	7,08	7,02
Overhead	% van totale lasten	11,56	14,80	14,44

In de afgelopen jaren is met de raad diverse keren gesproken over de kosten van inhuur externen. Toegezegd is om in de jaarstukken een toelichting te geven op de voor externe inhuur gemaakte kosten.

Algemeen

In de begroting is een vastgestelde formatie opgenomen. Deze formatie is uiteraard niet in alle gevallen ook daadwerkelijk ingevuld. Daar waar dit niet het geval is, is sprake van vacatureruimte. Ook in de loop van een jaar ontstaan uiteraard door vertrek van medewerkers vacatures die soms lastig zijn in te vullen en daardoor wat langer open staan (bijvoorbeeld projectleiders ruimtelijke ontwikkeling, medewerkers lct en burgerzaken). Ook zaken als afwezigheid door bijvoorbeeld zwangerschapsverlof of detachering van medewerkers naar andere gemeenten spelen een rol bij het ontstaan van vacatureruimte. Verder hebben we uiteraard te maken met medewerkers die door ziekte afwezig zijn.

Om taken/werkzaamheden toch te kunnen uitvoeren worden mensen ingehuurd. Soms is dit op basis van detachering door een andere gemeente, soms via een uitzendbureau of anderszins. Daarnaast worden mensen ingehuurd om specifieke taken uit te voeren waarvoor wij geen capaciteit of deskundigheid beschikbaar hebben. Dit is dan een bewuste keus. Omwille van een efficiënte inzet van de beschikbare middelen kiezen we er bewust voor om deze kennis, die incidenteel ingezet moet worden, niet structureel in huis te hebben. De beschikbare vacaturegelden worden daarmee ingezet als een flexibele schil aangevuld met de zogenaamde flexpot, subsidies, projectgelden en bijvoorbeeld middelen die we ontvangen in geval van zwangerschapsverlof.

Nadere toelichting inhuur 2023

In 2023 is specifieke externe deskundigheid ingehuurd voor de implementatie en het operationeel houden van nieuwe software als Microsoft365 en het zaakstelsel. Ook voor de afhandeling van WOZ-bezwaren is ondersteuning ingehuurd evenals voor het op peil brengen en houden van de bezetting bij burgerzaken na het vertrek van een aantal medewerkers. Tenslotte is capaciteit ingehuurd om in geval van ziekte, zwangerschap en na vertrek van medewerkers de reguliere werkzaamheden doorgang te kunnen laten vinden. Verder is capaciteit ingehuurd voor advisering over projecten als windbeleid, zonneparken, een smart energy hub, de locatiekeuze en voorbereidingen op de nieuwbouw van scholen in

Enter, de bouw van een sportaccommodatie op de Esrand en de (voorbereidingen op de) invoering van de Omgevingswet per 1 januari 2024 en het opstellen van een omgevingsplan. Omdat we deze kennis niet in huis hebben is specialistische deskundigheid ingehuurd voor ondersteuning op het gebied van de vennootschapsbelasting en Btw alsmede voor juridische advisering en ondersteuning.

Cijfermatig

Uit bovenstaande tabel blijkt dat de kosten van externe inhuur in 2023 wat hoger zijn dan in 2022. Het percentage externe inhuur is in 2023 ten opzichte van 2022 echter nauwelijks veranderd door de stijging van de totale loonkosten die het gevolg is van de uitbreiding van de formatie in 2023 en de CAO-aanpassing van ca. 9%. De totale personeelskosten zijn binnen de daarvoor in de begroting 2023 opgenomen budgetten gebleven.

WAT HEEFT HET GEKOST?

	Begroot	Begroot	Werkelijk	Waarvan
(x €1.000,-)	2023	na wijziging 2023	2023	incidenteel
Lasten	4.123	4.157	4.144	-5
Baten	-945	-945	-2.483	-1.635
Resultaat voor mutaties in reserves	3.178	3.212	1.660	

PROGRAMMA STERKE SOCIALE SAMENLEVING

2.1 BEOOGD MAATSCHAPPELIJK EFFECT

Inwoners zijn zo lang en zoveel mogelijk zelfredzaam

2.1.1 WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Doelen	Indicatoren
Inwoners voelen zich goed en hebben vertrouwen in de omgeving en wonen zo lang mogelijk zelfstandig	Effectiviteit van de ondersteuning
Inwoners zijn sociaal en economisch zelfredzaam	Aantal hulpvragen die door regisseurs voorveld worden opgepakt

2.1.2 WAT HEBBEN WE BEREIKT?

Meer grip op uitgaven sociaal domein

We werden in voorgaande jaren geconfronteerd met toenemende kosten binnen het sociaal domein in het algemeen en binnen de uitvoering van de Wmo en Jeugdzorg in het bijzonder. Daarom zijn er verschillende inspanningen gepleegd en maatregelen getroffen om grip te krijgen op de uitgaven en te komen tot een realistische begroting.

Vanwege de toenemende tekorten zijn in 2021 het rapport 'Meer grip op het sociaal domein' en het rapport Berenschot vastgesteld. Hiermee kregen we meer zicht op de inkomsten en uitgaven binnen het sociaal domein en hadden we een uit te voeren set van 10 gerichte maatregelen met hun (potentiële) financiële effect. De in- en doorvoering van deze maatregelen is in 2023 afgerond en dit heeft er inderdaad voor gezorgd dat we meer grip op de uitgaven hebben gekregen. Ook in 2023 zijn we binnen de begroting gebleven.

Effect internationale ontwikkelingen

Ook in 2023 hebben we in Wierden ontheemden en vluchtelingen opgevangen. De uitgaven voor wonen en leefgeld voor de Oekraïners zorgden ook in 2023 voor extra uitgaven, die echter gedekt worden door extra inkomsten van het Rijk.

Mede door de oorlog was de inflatie in Nederland ook in 2023 nog hoger dan gemiddeld. Dit had groot effect op de koopkracht van veel van onze inwoners. Om dit effect te verzachten voor de meest getroffen inwoners hebben Rijk en gemeente in 2023 diverse maatregelen genomen, zoals de toekenning van de energietoeslag en het instellen van het landelijke Noodfonds Energie. Door de extra uitgaven voor ontheemden en asielzoekers waren onze uitgaven hoger dan oorspronkelijk begroot, maar net als bij de energietoeslag worden deze extra uitgaven in 2023 gedekt door extra inkomsten van het Rijk.

Maatschappelijke Agenda 2022-2026

De Maatschappelijke Agenda 2022-2026 is onze leidraad voor het beleid in het sociale domein. De Maatschappelijke Agenda is eind 2021 vastgesteld door de gemeenteraad en in 2022 uitgewerkt in een Uitvoeringsplan voor de looptijd van de Maatschappelijke Agenda. Dit Uitvoeringsplan is eind 2023 geactualiseerd.

In de Maatschappelijke Agenda stellen we de maatschappelijke vraagstukken centraal en stimuleren we samenwerken met en voor onze inwoners waar dat kan. Dit doen we door individuele signalen en hulpvragen van inwoners aan elkaar te verbinden en door maatschappelijke organisaties het voortouw te laten nemen om samen inwoners van dienst te zijn.

Voorveld

In de Maatschappelijke Agenda staan de opgaven beschreven die we in het voorliggend veld willen bereiken. In gesprek met de maatschappelijke organisaties bepalen we de taakverdeling, waarbij de gemeente steeds meer de rol van regisseur heeft. Samen met de inwoner bepaalt de gemeentelijke regisseur wat er moet gebeuren, door wie en wat dat mag kosten. De partijen in het Voorveld bepalen hoe de ondersteuning er uit ziet en wat de beste manier is om het beoogde resultaat te realiseren.

Effecten die we middels de inzet binnen het Voorveld willen bereiken zijn:

1. Via preventie een beroep op zorgdiensten verminderen.
2. Bewoners kunnen en doen zoveel mogelijk zelf en/of met ondersteuning van familie, vrienden, buurt en wijk.

Dit deden we in 2023 samen met onze partners bijvoorbeeld door:

- In de vraagbrieven van de subsidieafspraken de activiteiten te koppelen aan de doelen van de maatschappelijke agenda
- Hierover met elkaar in gesprek gaan om de samenwerking te verbeteren

Cliëntervaringsonderzoek Wmo en jeugdzorg

Gemeenten zijn sinds de invoering van de Wmo en de Jeugdwet in 2015 verplicht om jaarlijks onderzoek te doen naar de ervaringen van cliënten. Ook in 2023 heeft dit onderzoek weer plaatsgevonden. Inwoners van de gemeente Wierden zijn over het algemeen tevreden over de geleverde zorg. Dat blijkt uit de jaarlijkse cliëntervaringsonderzoeken waarin onder andere wordt ingegaan op de kwaliteit en de effecten van de geboden ondersteuning.

In de jeugdzorg wordt de kwaliteit van de ondersteuning op bijna alle vlakken gelijk of beter beoordeeld ten opzichte van het jaar ervoor. 88% van de cliënten vindt dat zij goed worden geholpen bij vragen en problemen. Daarbij moet worden opgemerkt dat de respons op het onderzoek, net als voorgaande jaren, niet voldoende is om representatieve uitspraken te kunnen doen.

Uit het onderzoek blijkt dat inwoners die zorg ontvangen vanuit de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) op alle vlakken tevreden zijn over de hulp die zij ontvangen. Het gaat hier om inwoners die bijvoorbeeld huishoudelijke hulp, begeleiding bij zelfstandig wonen en voorzieningen als een scootmobiel, rolstoel of aanpassingen aan de woning nodig hebben. Uit de resultaten blijkt dat 88% van de cliënten vindt dat de ondersteuning past bij de hulpvraag. Ook vindt een zeer grote meerderheid dat de kwaliteit van de ondersteuning goed is (87%).

Doorontwikkelen dagbesteding

Een belangrijk onderdeel van de transformatie is het doorontwikkelen van de dagbesteding zonder indicatie. Mensen blijven zo lang mogelijk zelfstandig thuis wonen maar hebben wel behoefte aan ontmoeten en ondersteuning. Samen met de formele en informele (zorg)organisaties zoeken wij naar mogelijkheden voor het verder ontwikkelen van dagbesteding zonder indicatie. Daarbij gaan wij uit van de maatschappelijke opgaven zoals die in de Maatschappelijke Agenda zijn benoemd. Wij streven ernaar het langer zelfstandig thuis wonen, het terugdringen van eenzaamheid, ontmoeten en bewegen en het behoud van zelfredzaamheid met elkaar te verbinden. Ook oriënteren wij ons op het combineren van verschillende doelgroepen. In 2022 is er een participatief onderzoek uitgevoerd naar de behoefte van thuiswonende mensen met dementie en hun naasten en mantelzorgers. Met deze informatie, aangevuld met de input vanuit kennis en ervaringen van de netwerkpartners heeft de werkgroep dementie het plan 'Dementievriendelijke gemeente Wierden' gemaakt om samen met zorgorganisaties en andere aanbieders activiteiten aan te bieden waaraan mensen met dementie graag deelnemen. Hieruit kwam naar voren dat er behoefte is aan een Ontmoetingscentrum (OC) in Wierden en in Enter. In Wierden was er al een pilot opgestart voor zo'n centrum en in Enter is het OC in 2023 opgestart.

Samenwerking in de regio

Bij de Jeugdzorg en de Wmo werken we intensief samen in de regio Twente onder de vlag van OZJT en Samen14. De 14 Twentse gemeenten doen vooral veel samen op het gebied van de inkoop. Daarnaast werken we binnen de Twentse Koers samen met de 14 Twentse gemeenten, de provincie, de GGD en het Zorgkantoor aan preventief gezondheidsbeleid en aan gezamenlijke oplossingen voor inwoners van Twente. Zo hebben we vanuit de Twentse Koers in 2023 het Regiobeeld Twente opgesteld. Hierin wordt een overzicht gegeven van de capaciteit van het sociaal domein en de zorg en de prognose van de zorgbehoefte in Twente. Op basis van dit regiobeeld is vervolgens in 2023 het Regioplan Twentse Koers opgesteld. In dit plan wordt een overzicht gegeven van de activiteiten en projecten die we als partners van de Twentse Koers de komende jaren domein overstijgend uitvoeren om de doelen van het Integraal Zorgakkoord te halen: een betere gezondheid van onze inwoners en het betaalbaar houden van de zorg (zie ook 2.3.2).

Bij de Participatiewet is er op grond van de wet SUWI samenwerking binnen de arbeidsmarktregio Twente. Inzet is om zoveel mogelijk samen op te trekken en een uniforme werkwijze te hanteren wat betreft dienstverlening aan werkgevers, door de 14 Twentse gemeenten en het UWV. Daarnaast vindt afstemming plaats op het niveau van de subregio (Almelo). Hetzelfde geldt op het gebied van het Passend onderwijs. Hierover wordt in de subregio samengewerkt met de Samenwerkingsverbanden (SWV-en) voor Primair en Voortgezet onderwijs die in deze subregio werkzaam zijn.

Voor het arbeidsmarktbeleid geldt een toenemende aandacht voor samenwerking in arbeidsmarktregio Twente.

Huishoudelijke ondersteuning

Met ingang van 1 januari 2018 hebben 13 Twentse gemeenten (met uitzondering van Rijssen-Holten) gezamenlijk de Wmo maatwerkvoorziening Huishoudelijke Ondersteuning (HO) ingekocht. De overeenkomsten met de HO aanbieders liepen definitief af per 1 januari 2024. De HO moest daarom opnieuw worden ingekocht en het college heeft in augustus 2022 besloten om met 12 Twentse gemeenten (exclusief Almelo en Rijssen-Holten) deel te

nemen aan de regionale aanbesteding inkoop HO per 2024. In juli 2023 vond definitieve gunning plaats. Het college gaat met 10 aanbieders van HO nieuwe overeenkomsten aan die op 1 januari 2024 zijn ingegaan.

Tarieven

Gemeenten hebben sinds 2018 te maken met voortdurend stijgende kosten voor HO. Redenen hiervoor zijn onder meer de stijgende tarieven na de inwerkingtreding van de Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) reële prijs Wmo 2015. Gemeenten zijn op basis van deze AMvB gehouden aan het betalen van een reële prijs voor Wmo diensten. De cao (voor HO) heeft een verplichtend karakter binnen de AMvB en onze overeenkomsten. Naast de steeds hogere tarieven stijgen de kosten HO ook door het nog steeds oplopende aantal gebruikers HO. Oorzaken hiervan zijn de dubbele vergrijzing en de aanzuigende werking van het door het Rijk per 2019 ingevoerde abonnementstarief. Het abonnementstarief is een vast tarief per maand voor Wmo voorzieningen voor iedereen ongeacht inkomen, vermogen of gebruik. Als gevolg van dit abonnementstarief zijn de inkomsten van de gemeenten lager dan voor het abonnementstarief.

Doorontwikkeling

Het college wil de HO door ontwikkelen en daarnaast de kosten ervan beheersen. Bij de nieuwe inkoop HO is daarom ook gekeken naar preventie, samenwerking tussen HO aanbieders onderling en samenwerking van de HO aanbieders met andere lokaal werkende maatschap-pelijke organisaties. Daarnaast heeft het college in maart 2023 besloten tot het invoeren van een beheersmaatregel per 1 april 2023. Deze maatregel houdt in dat bij een nieuwe toekenning of herindicatie voor HO de toegekende noodzakelijke minuten HO niet meer naar boven worden afgerond op 15 minuten.

Communicatie over beperkt aanbod

De Twentse gemeenten en de gecontracteerde aanbieders HO worden sinds 2022 steeds vaker geconfronteerd met een tekort aan huishoudelijke hulpen waardoor inwoners langer op ondersteuning moeten wachten. De algemene verwachting is dat de personeelstekorten de komende jaren alleen nog maar oplopen. Doorgaan op de oude voet is onhoudbaar en het is belangrijk de inwoners goed mee te nemen in deze ontwikkeling. Gemeenten en zorgaanbieders zoeken sinds 2022 gezamenlijk naar oplossingen. Dit heeft in 2023 o.a. geleid tot het samen ontwikkelen van een Twentse communicatiecampagne. Gemeenten krijgen met dit communicatieplan, dat eind 2023 is opgeleverd, verschillende communicatie instrumenten ter beschikking die, naar behoefte, op lokaal niveau kunnen worden ingezet. De communicatie instrumenten zijn gereed voor gebruik.

Het doel is dat vanuit alle gemeenten en aanbieders dezelfde boodschap wordt gecommuniceerd. We willen brede bewustwording bij inwoners bereiken en verwachten daarmee onrealistische verwachtingen rondom HO te kunnen bijstellen en de schaarse professionele huishoudelijke ondersteuning daar in te zetten waar dat het hardst nodig is.

Vorbereiding inkoop Wmo begeleiding en dagbesteding

De 14 Twentse gemeenten hebben vanaf 1 januari 2019 jeugdhulp en begeleiding, dagbesteding en verblijf op grond van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (hierna: Wmo) ingekocht. Dit heeft geresulteerd in het Twents Ondersteuningsmodel (TOM). Voor de inzet van de Wmo ondersteuning hebben 12 Twentse gemeenten dit gezamenlijk gedaan op basis van TOM en hebben de gemeenten Hof van Twente en Almelo deze vormen van ondersteuning, met uitzondering van verblijf (dakjes), via een separate aanbesteding ingekocht. In 2022 hebben de colleges besloten de overeenkomsten met de aanbieders te

verlengen voor de jaren 2023 en 2024. De overeenkomsten voor Wmo begeleiding en dagbesteding eindigen per 1 januari 2025, dus moet er per 2025 opnieuw zijn ingekocht. De Twentse gemeenten zijn in 2022 gestart met de voorbereiding van de inkoop (vanaf 2025) van de maatwerkvoorzieningen begeleiding, dagbesteding en kortdurend verblijf op grond van de Wmo. Om te komen tot een antwoord op de vraag of de Twentse gemeenten met elkaar het proces aangaan voor deze inkoop, hebben de gemeenten in 2022 gezamenlijke sessies georganiseerd. De gemeenten Borne, Dinkelland, Enschede, Haaksbergen, Hellendoorn, Hof van Twente, Losser, Oldenzaal, Rijssen-Holten, Tubbergen, Twenterand en Wierden hebben ambtelijk vastgesteld dat er voldoende gelijkgestemdheid is om de maatwerkvoorzieningen begeleiding, dagbesteding en verblijf gezamenlijk uit te werken.

In de loop van 2023 hebben de gemeenten (waarbij de gemeente Almelo in een later stadium is aangehaakt) gezamenlijk de strategische doelen en de uitgangspunten voor de inkoop opgesteld. Er zijn productomschrijvingen gemaakt en er is een notitie over de opbouw van de tarieven opgesteld. Deze documenten zijn in november 2023 tijdens een marktconsultatie voorgelegd aan de zorgaanbieders.

In afstemming met de inkoop van jeugdhulp is gekozen voor een gezamenlijke hoofdtender voor de onderdelen die gelden voor zowel de jeugdhulp als de Wmo ondersteuning. Daarnaast worden de specifieke jeugd en Wmo segmenten apart via subtenders in de markt gezet. In januari 2024 nemen de colleges hierover een besluit, zodat de inkoopprocedure in 2024 kan starten. De nieuwe overeenkomsten gaan per 1 januari 2025 in.

Pilot logeertzorg

Met de extramuralisering en het langer zelfstandig thuis wonen van ouderen, neemt de druk op mantelzorgers toe. Respijtzorg is hard nodig om mantelzorgers overeind te houden. Respijtzorg betekent dat iemand de zorg overneemt van de mantelzorger. Logeertzorg is één van de vormen van respijtzorg. Logeertzorg houdt in dat de zorgvrager naar een geschikte logeerplek gaat, zodat de mantelzorger even ontlast wordt en/of zelf een medische ingreep kan ondergaan.

Uit onderzoek bleek dat er in 2022 in Twente bijna geen logeerbedden waren. De belangrijkste reden hiervoor was de wijze waarop Menzis vanuit de Wlz en de Twentse gemeenten vanuit de Wmo logeerbedden inkopen. Gezien het groeiend aantal inwoners met dementie en het aantal ouderen dat langer thuis blijft wonen, is het van groot belang dat de ondersteuning van mantelzorgers goed geregeld is en dat er (planbare) logeerplekken komen. Daarnaast hebben gemeenten hiertoe ook een concrete opdracht in het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA).

De colleges van de 14 Twentse gemeenten hebben daarom in het najaar van 2023 ingestemd met deelname aan de regionale pilot logeertzorg van Menzis door gezamenlijk één Wmo-logeerbed te financieren. De pilot houdt in dat zowel Menzis als de Twentse gemeenten logeerbedden als een beschikbaarheidsvoorziening zien en gezamenlijk bekostigen. Daarnaast is de beschikbaarheid van de bedden goed in beeld en zijn ze centraal te boeken, zodat dit zo min mogelijk tijd kost.

In het oorspronkelijke plan zou de pilot in 2023 van start gaan, maar de voorbereidingen ervoor namen meer tijd in beslag dan gepland was. De pilot start nu op 1 februari 2024 en loopt tot en met 31 december 2024. De kosten van de pilot worden gedekt uit de GALA middelen. In het najaar van 2024 vindt evaluatie van de pilot plaats en wordt er besloten over een evt. vervolg.

Reablement

In het kader van reablement is onderzocht of we in Wierden een pilot willen starten voor het werken met een onafhankelijke coach. In 2023 is dit een aantal keren intern besproken. Uiteindelijk is geconcludeerd dat dit niet past bij onze manier van werken met voorveldregisseurs. We onderzoeken nu op welke andere wijze we reablement binnen de gemeente kunnen gaan vormgeven. Dit proces loopt door in 2024.

Wonen en zorg

Op initiatief van de provincie zijn in 2023 door Companen werkateliers georganiseerd, waarin provincie, gemeenten (vanuit ruimtelijk domein en sociaal domein), zorgaanbieders en Menzis aan de slag gingen met het formuleren van gezamenlijke maatschappelijke opgaven en doelen. Deze zijn eind 2023 verwerkt in een concept notitie die dient als basis voor een op te stellen regionale (provinciale) woonzorgvisie. Dit proces wordt in 2024 verder uitgewerkt.

Beschermd Wonen (BW) en Maatschappelijke Opvang (MO)

Het Rijk is per 1-1-2022 een traject gestart om de verantwoordelijkheid voor BW naar alle gemeenten afzonderlijk door te decentraliseren. De rijksbijdrage BW wordt vermoedelijk vanaf 1 januari 2025 in een periode van 10 jaar herverdeeld over het land en daarmee wordt ook vanuit financieel perspectief door gedecentraliseerd naar alle gemeenten. Met het woonplaatsbeginsel wordt geregeld dat alle gemeenten voortaan verantwoordelijk zijn voor BW voor de eigen inwoners. Er ligt hier een wetsvoorstel voor. De termijn voor invoering is het afgelopen jaar voor de tweede maal verlengd. MO wordt mogelijk later door gedecentraliseerd; hierover is landelijk nog geen besluit genomen. Subregionaal en op Twents niveau zijn de afgelopen jaren samenwerkingsafspraken uitgewerkt. Subregionaal hebben we afgesproken om in ieder geval tot 2026 samen te blijven werken voor BW en MO. De afspraken zijn vastgelegd in verschillende documenten: de Centrumregeling en Dienstverleningsovereenkomst (2022 – 2026), de regiovisie Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang (2022 – 2026), het Convenant Samenwerken aan beschermd wonen, opvang en zorg Twente 2022 en het in 2023 aflopende Regioplan 2020 – 2023. Het Regioplan is in 2023 geëvalueerd.

Inloop Geestelijke Gezondheidszorg (GGZ)

De Wmo 2015 verplicht om de ondersteuning aan mensen met ggz-problemen goed te regelen. In Twente zijn diverse inloopvoorzieningen ggz, maar die zijn niet evenwichtig over alle gemeenten verspreid. Als pilot is het Inloophuis 'Jij en Wij' in 2021 opgestart voor het realiseren van een lokale Inloop voor inwoners met psychiatrische problematiek. Er is gebleken dat er te weinig gebruik werd gemaakt van deze inloop. Daarom is de inloop in september 2023 gesloten. In overleg is besloten is dat inwoners met zware psychiatrische problematiek verwezen kunnen worden naar het zelfregie- en herstelcentrum 'Mens door mens' in Almelo en dat er in 2024 een brede inloop in Enter en Wierden opgestart gaat worden.

Wet tijdelijk huisverbod

Plegers van huiselijk geweld kunnen een tijdelijk huisverbod van 10 dagen krijgen. De burgemeester of een hulpofficier van justitie leggen dit tijdelijk huisverbod op. Degene met het tijdelijk huisverbod, het slachtoffer en eventuele kinderen krijgen hulp.

Opgelegde tijdelijke huisverboden in onze gemeente laten een stabiele trend zien over de jaren, namelijk gemiddeld genomen 2 per jaar. Voor 2023 zijn 2 huisverboden opgelegd.

Code Rood

In de regio Twente werken ketenpartners op goede en constructieve samen op zowel proces als inhoud in het overleg Code Rood. Dit overleg pakt acute situaties van huiselijk geweld en kindermishandeling op. Het Code Rood overleg wordt uitgevoerd onder leiding en voorzitterschap van een procesmanager van het Zorg- en Veiligheidshuis (ZVH) en de procesmanager Veiligheid van de centrumgemeente Enschede.

Belangrijke voorwaarden voor aanmelding bij het Code Rood overleg zijn dat er sprake moet zijn van:

- acuut gevaar; potentiële familiedrama's en/of hoge kans dat het geweld escaleert,
- intiem terrorisme; de dader probeert het slachtoffer te domineren door controle en macht uit te oefenen, psychisch geweld te plegen en te dreigen met lichamelijk geweld.

In 2023 is er in onze gemeente sprake geweest van 2 Code Rood casussen.

Streettriage

Bij Streettriage gaan een ggz-verpleegkundige en een politieagent samen naar een melding over een persoon met verward gedrag. Deze professionals beoordelen samen of er sprake is van een lichamelijk, psychiatrisch, justitieel (strafrechtelijk) en/of psychosociaal probleem.

Ook bepalen ze samen welke hulp er op dat moment nodig is. Voor 2023 ging het hierbij om 8 meldingen vanuit Wierden.

2.2 BEOOGD MAATSCHAPPELIJK EFFECT

Participerende en financieel zelfredzame inwoners

2.2.1 WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Doelen	Indicatoren
Zoveel mogelijk inwoners naar betaald werk	Participatie in de samenleving

2.2.2 WAT HEBBEN WE BEREIKT?

Werk en inkomen algemeen

Participatiewet, bijstandsuitkeringen Wierden

Over het hele jaar 2023 genomen zien we een lichte stijging van het aantal bijstandsgerechtigden, van 178 op 1 januari naar 189 op 31 december.

Er zijn 60 nieuwe uitkeringen bijgekomen en er zijn 49 uitkeringen beëindigd. De belangrijkste reden voor het beëindigen van de uitkering is uitstroom naar werk (12) of het volgen van een opleiding (6). In 2023 was er ook weer wat meer (dan in 2022) uitstroom vanwege het bereiken van de AOW leeftijd (7). De instroom bestaat voor een deel uit statushouders (ca. 15 uitkeringen), daarnaast in toenemende mate uit inwoners met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt.

Het aantal inwoners dat recht heeft op een IOAW- en IOAZ-uitkering daalde in 2023 licht van in totaal 12 op 1 januari 2023 naar 10 op 31 december 2023.

Een relatief grote groep mensen met een bijstandsuitkering bevindt zich op de onderste treden van de Participatieladder (circa twee derde van het bestand). Voor een deel gaat het om de statushouders die nog bezig zijn met hun inburgering. Daarnaast zien we veel mensen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt. Dit komt enerzijds door de gunstige economische omstandigheden en de krapte op de arbeidsmarkt; mensen met arbeidsmarktperspectief komen niet in de bijstand of stromen snel uit. Anderzijds komt dit door de toename van de nieuwe doelgroep van de Participatiewet, waarbij het in veel gevallen gaat om mensen die voorheen zouden instromen in de Wajong of de Wsw, zoals schoolverlaters uit het Praktijkonderwijs (Pro). Dit vraagt meer en intensievere inzet, die niet altijd (direct) leidt tot betaald werk; we moeten ook inzetten op het zetten van kleinere stappen en zo mogelijk gedeeltelijk betaald werk.

Steeds vaker plaatsen we mensen met de inzet van loonkostensubsidie (LKS), waarmee zij 'uit de uitkering' zijn maar nog wel begeleiding en/of jobcoaching ontvangen om te zorgen voor 'duurzame' plaatsing; eind 2023 gaat het om circa 50 personen.

Nieuw beschut werk

De toeleiding naar regulier werk van personen met een arbeidshandicap of grote afstand tot de arbeidsmarkt vindt plaats vanuit het team Participatie van de gemeente in samenwerking met Werkplein Twente (samenwerking regionale arbeidsmarkt). Dit draagt eraan bij dat de gemeente regie voert en de verbinding legt met zorg en ondersteuning vanuit de verschillende domeinen. Integraal werken, met als doel een inclusieve arbeidsmarkt.

Voor mensen die alleen met een hoge mate van begeleiding of werkplekaanpassing kunnen werken, is er nog de voorziening 'nieuw beschut werk', als voorziening onder de Participatiewet.

We kunnen de plekken realiseren bij Ontplooi, maar soms ook elders (b.v. de Sterkerij of Invia) als dit de best passende plek is voor de persoon in kwestie.

Voor het realiseren van plaatsen hebben gemeenten te maken met een 'taakstelling' voor het minimale aantal plekken dat moet worden gerealiseerd. Voor Wierden bedraagt deze tot en met 2023 6 plaatsen en hebben we eind 2023 8 personen met een indicatie beschut werk geplaatst. Landelijk blijft de realisatie achter bij deze taakstelling en ligt het cijfer rond de 75% (richting 10.000 plekken). Voor de Twentse gemeenten ligt de realisatie rond de 90%, er zijn ca. 360 plekken gerealiseerd ten opzichte van een cumulatieve taakstelling van iets minder dan 400.

Wsw going concern (Ontplooi)

Omdat de Wsw sinds 2015 geen nieuwe instroom meer kent, neemt het aantal Wsw-dienstverbanden sindsdien jaarlijks af. Eind 2023 zijn er nog circa 70 mensen in dienst met een Sw-indicatie. Daarvan zijn circa 20 personen werkzaam in het groen, zij worden rechtstreeks aangestuurd door onze eigen buitendienst. De overige mensen worden aangestuurd en begeleid door Ontplooi, in beschut werk of in de vorm van detachering, individueel of groepsgewijs.

Inburgering

Per 1-1-2022 is de nieuwe Wet inburgering 2021 in werking getreden. Met de invoering van deze wet is de inkoop van de inburgeringscursussen weer een taak van de gemeente. De gemeente voert regie op het traject van de inburgeraar, door middel van een 'brede intake' en opstellen van een persoonlijk plan. In 2022 vielen veel statushouders/inburgeraars nog onder de oude wet inburgering, in 2023 is er vrijwel uitsluitend sprake van 'nieuwe wetters'. Eind 2023 zijn circa 35 trajecten gestart van inburgeraars die vallen onder de nieuwe wet. Samen ontwikkelen en leren; op onderdelen is de wet nog steeds 'werkende weg' in ontwikkeling (het Rijk spreekt van een 'lerende stelsel'). We werken daarom samen met de 14 Twentse gemeenten, waarbij we beleidsmatig zaken afstemmen, en kennis delen vanuit de uitvoeringspraktijk. Het inkopen van de cursussen (leerroute B1 en Onderwijsroute) doen we gezamenlijk in Twents verband, inkoop van de Z-route (lager taalniveau, vooral gericht op vergroten zelfredzaamheid) kopen we subregionaal in (samen met Almelo, Hellendoorn, Rijssen-Holten, Tubbergen en Twenterand).

Versterken uitvoeringsorganisatie Werk & inkomen (NMB 2023 e.v. jaren)

Met de nota meerjarenbeleid 2023 en volgende jaren zijn er middelen beschikbaar gesteld om de uitvoeringsorganisatie te versterken met in totaal 1,6 fte. Deze capaciteit is nodig om onze ambitie waar te maken om mensen met (beperkt) arbeidsvermogen ook daadwerkelijk aan het werk te helpen (en te houden). In 2023 hebben we deze versterking van het team kunnen realiseren, waarbij ook invulling is gegeven aan de functie van accountmanager;

deze richt zich primair op het vinden en creëren van vacatures voor mensen met een wat grotere afstand tot de arbeidsmarkt. Ook is de juridische kwaliteitszorg versterkt.

Arbeidsmarkt, algemeen

In 2023 is onverminderd sprake van krapte op de arbeidsmarkt en is sprake van veel openstaande vacatures (ruim 12.000 vacatures medio 2023), bij een lage werkloosheid (landelijk 3,5% versus 3,3% in Twente). De toename van het aantal nieuwe vacatures neemt wel iets af.

Met een branchegerichte benadering investeren we vanuit de arbeidsmarktregio Twente in samenwerking tussen partijen om de aansluiting tussen (toekomstige) vraag en aanbod te verbeteren. Voorbeelden daarvan zijn het Twents Fonds voor vakmanschap, het Leerwerk loket, inzet in de logistiek, de gezamenlijke werkwijze SROI (social return on investment) bij aanbestedingen en ook de gezamenlijke inzet van arbeidsmarktcoaches. Waarbij het accent verschuift van het 'ophalen van vacatures' naar het investeren in het verkleinen van de mismatch tussen vraag en aanbod. Denk daarbij aan de (dreigende) tekorten in de ICT, de techniek, de logistiek, in het onderwijs en in de zorg.

Met middelen van het Rijk heeft de inzet van het Regionaal Mobiliteits Team in Twente in 2022 en 2023 verder vorm gekregen; inzet is gericht op het opvangen en voorkomen van werkloosheid en het versterken van de samenwerking tussen de partners in de arbeidsmarktregio (gemeenten, UWV, Leerwerkloket, Twents Fonds voor Vakmanschap). We hebben voor Wierden afspraken kunnen maken over de extra inzet ten behoeve van (intensievere) begeleiding van mensen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt tot medio 2023.

Minimabeleid

De gemeente Wierden vindt het van groot belang dat iedereen mee kan doen, dus we werken aan een inclusieve samenleving. Doelstelling is ook de financiële zelfredzaamheid van mensen met een laag inkomen te bevorderen, enerzijds preventief (het voorkomen van schulden) en anderzijds inclusief (meedoen in de samenleving). Concreet betekent dit: zo min mogelijk inwoners van de gemeente Wierden leven in armoede en zoveel mogelijk inwoners doen mee in de samenleving. In 2020 heeft de gemeenteraad de Kadernota minimabeleid vastgesteld.

In 2023 zijn de effectmetingen van onze regelingen voor inkomensondersteuning afgerond en is de raad hierover geïnformeerd. Daarnaast is een Jeugd Sport- en Cultuurfonds Wierden opgericht. Ouders kunnen naast een kindpakket vergoeding uit dit fonds aanvragen voor deelname aan sport- en/of cultuuractiviteiten.

2.3 BEOOGD MAATSCHAPPELIJK EFFECT

We streven na dat inwoners zich gezond voelen en meedoen in de samenleving naar eigen kunnen

2.3.1 WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Doelen	Indicatoren
De gezondheid en vitaliteit van inwoners is bevorderd	Toename van vitale groep ouderen

2.3.2 WAT HEBBEN WE BEREIKT?

Landelijke akkoorden zorg, gezondheid en bewegen

In de loop van 2023 zijn er landelijk verschillende zorgakkoorden gesloten. Akkoorden waar de gemeenten een belangrijke rol in hebben zijn het Integrale Zorgakkoord (IZA) en het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). Het doel van deze akkoorden is om inwoners gezond en de zorg betaalbaar te houden, door in zorg en welzijn meer integraal en meer preventief te gaan werken.

In het kader van het IZA moeten gemeenten bv. regionaal meer samenwerken met o.a. gezondheidszorg en zorgverzekeraars. De doelen die we daarbij nastreven en acties die we daarvoor ondernemen liggen vast in het Regioplan Twente - Twentse Koers.

In samenhang met de regionale activiteiten voeren we als gemeente met ingang van 2023 ook het lokale Plan van Aanpak GALA Gemeente Wierden uit. Dit plan is in september 2023 vastgesteld door het college en eind 2023 goedgekeurd door het Ministerie van VWS.

Inhoudelijk hebben gemeenten de opdracht om regionaal op basis van het IZA en lokaal op basis van het GALA te werken volgens het principe van Positieve Gezondheid, meer preventief te werken en minder geïndiceerde zorg in te zetten. Dit past één op één bij de uitgangspunten en doelen van onze Maatschappelijke Agenda. Daarom gaan we op basis van het IZA en het GALA geen hele nieuwe dingen doen, maar breiden we met IZA- en GALA-middelen activiteiten die we al uitvoeren uit en/of we intensiveren ze. De looptijd van het IZA en GALA is 2023 tot en met 2026.

Investerings sportaccommodaties

Beheer en exploitatie van de meeste sportaccommodaties is in handen van WiE-Sport. De wensen van de sportverenigingen worden gehoord in een tweetal stichtingen, de Enterse Sportfederatie (ESF) en de Stichting Sportbelangen Wierden (SSW). Zij zijn ook eigenaar van de meeste sportaccommodaties, uitgezonderd gymlokaal Wilhelminastraat en sportzaal het Noordbroek aan de Marjoleinlaan in Wierden. Investerings worden met de gemeente besproken. De gymzaal Hoge Hexel is in beheer en exploitatie van stichtingsbestuur Kulturhus Hoge Hexel. Ook Notter Zuna heeft een gymzaal die in beheer en exploitatie is van de stichting Kulturhus Irene.

De sportstichtingen ESF en SSW hebben de volgende investeringen gedaan dan wel zijn hiermee gestart in 2023:

- In het Noordbroek is de Trenomat zaalscheiding vervangen.
- Bij de Werf is de waterinstallatie van de beregeningspomp vervangen, dak 7 is gerenoveerd en de valbeveiliging is vervangen.
- In sporthal de Zomp is uitvoering gegeven aan de wens van de gebruikers en van de gemeenteraad om klimaatverbetering te realiseren voor zaal 4.
- Op het Lageveld bij SWZW is een beregeningsinstallatie aangelegd voor meerdere velden.
- Ten behoeve van verduurzamingsmaatregelen is voor de binnen- en buitensportaccommodaties een klimaatonderzoek gedaan door Acutus.
- Bij De Kolk is een funderingsonderzoek gedaan en herstelwerkzaamheden uitgevoerd ten behoeve van de kolommen tussen recreatiebad en wedstrijdbad.

Gymlokaal Wilhelminastraat

Het gymnastieklokaal aan de Wilhelminastraat is verouderd en nadert het einde van de technische levensduur. Door de veroudering maar ook door de toenemende vraag naar ruimte voor bewegingsonderwijs wordt vervanging van deze accommodatie noodzakelijk en onvermijdelijk.

In de begroting 2022 zijn financiële middelen opgenomen voor de bouw van een sportzaal op de Esrand. Na een nieuw onderzoek naar de capaciteitsbehoefte voor de sportaccommodatie heeft de gemeenteraad besloten op De Esrand een sporthal in driedeling te realiseren. Hiervoor is in totaal een krediet van € 10.271.500 beschikbaar gesteld. De Stichting Sportbelangen Wierden (SSW) zal als toekomstig eigenaar van de sporthal als bouwheer optreden. De SSW heeft deze verantwoordelijkheid overdragen aan Sawe. In de overeenkomst zijn afspraken gemaakt over het bouwheerschap en de kaders voor de realisatie van de sporthal. De gemeente is nauw betrokken middels zitting in de project- en stuurgroep. Verenigingen hebben hun wensen omtrent de inrichting van de sporthal kenbaar kunnen maken. In 2024 volgt het Programma van Eisen en het vervoltraject richting de realisatie.

Sportstructuur

De huidige sportstructuur roept regelmatig vragen op bij gemeenteraadsleden en bij sportorganisaties en-verenigingen. Deze vragen hebben betrekking op onder meer de (financiële) verantwoordelijkheden, eigendomsverhoudingen van de sportaccommodaties en de onderlinge communicatie. In de periode 2022-2023 heeft Tien organisatieadvies onderzoek gedaan naar het functioneren van de huidige sportstructuur. De centrale vraag hierbij was: Is de bestaande sportstructuur voldoende effectief om het sportbeleid van de gemeente Wierden uit te voeren? In de eindrapportage *Onderzoek en advies sportstructuur* wordt geadviseerd om te kiezen voor externe verzelfstandiging middels het oprichten en inrichten van een Sportbedrijf Wierden. Voordat hierover een besluit kan worden genomen wordt het oprichten en inrichten van een Sportbedrijf in 2024 uitgewerkt naar een business case. Om een goede afweging te kunnen maken zal in de businesscase ook een optimalisering van de huidige situatie verder worden uitgewerkt. Voorafgaand aan het vervolgonderzoek zijn in samenspraak met de stichtingsbesturen en sportverenigingen de uitgangspunten en criteria hiervoor geformuleerd.

Sportprijzen gemeente Wierden

Sinds het uitbreken van de corona pandemie heeft de jaarlijkse uitreiking van de sportprijzen

niet meer plaatsgevonden. In 2023 is gestart met een heroriëntatie op de opzet van de sportverkiezingen. In 2024 wordt dit verder geconcretiseerd.

Regionale samenwerking

De regionale visie "Sport en Bewegen in Twente 2018-2022 is geëvalueerd. Samenvattend zijn er waardevolle ervaringen opgedaan met verschillende pilots in diverse gemeentes. Daarbij zijn verschillende doelgroepen van jong tot oud betrokken. In 2023 is een begin gemaakt met het opstellen van een nieuwe regionale visie. Deze wordt begin 2024 afgerond. Na de succesvolle Special Olympics Twente in 2022 heeft sport- en bewegen voor mensen met een verstandelijke beperkingen een impuls gekregen. Over de legacy activiteiten vindt onderlinge afstemming plaats. Op regionaal gebied was er een grote sportdag in en rond het FBK stadion. In Wierden stonden spin-offs als de G-Run tijdens de Wiezoloop en het G(O) voetbaltoernooi ook in 2023 weer op de agenda.

Lokaal Sportakkoord

Het 'Lokaal Sportakkoord I' (2020) is afgelopen jaar herijkt en in lijn gebracht met de afspraken uit het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). Met het herijkte Sportakkoord Wierden 'Sport versterkt' willen we bereiken dat iedereen plezier in sport en bewegen kan hebben. Nu en in de toekomst, in een veilige en gezonde omgeving, als sporter, toeschouwer of vrijwilliger. Sport- en beweegaanbieders, onderwijs, zorg, welzijn en overheid bundelen hierin de krachten. Samen moeten we de inwoners van de gemeente Wierden activeren door sport en bewegen te stimuleren en zo laagdrempelig en vanzelfsprekend mogelijk te maken. Voor de uitvoering van het lokaal sportakkoord is vanuit GALA in de periode 2023-2026 jaarlijks een subsidiebudget beschikbaar. Dit bedraagt van 2023 t/m 2025 € 16.000 per jaar en in 2026 nog ruim €12.000. Op basis van regionale afspraken zal 10% van alle beschikbare budgetten worden aangewend voor uitvoering van de regionale sportvisie.

Ontmoeten

De sociale samenhang binnen onze gemeente draagt bij aan het voorkomen, verminderen of uitstellen van professionele zorg, ontwikkeling en verrijking van de inwoners zelf en aan hun sociale en maatschappelijke deelname. Ook een prettige leefomgeving draagt bij aan het welbevinden van inwoners. Een veilige leefomgeving waarin inwoners zich thuis voelen, die uitnodigt tot ontmoeten en (samen) bewegen bevordert de participatie. Een krachtige sociale Wierdense samenleving kan niet zonder fitte en vitale inwoners.

In 2023 zijn er vanuit de GALA-middelen verschillende zaken bekostigd die het ontmoeten en bewegen in de openbare ruimte bevorderen. Dit betreft bijvoorbeeld de plaatsing van 2 banken en de aanleg van een jeu de boulesbaan.

Positieve gezondheid

In 2023 zijn er diverse trainingen positieve gezondheid gegeven aan professionals en werken de gemeente en de organisaties steeds meer samen vanuit dit principe. Hierbij staat niet het inzoomen op beperkingen, maar het stimuleren en ondersteunen van de eigen kracht voorop.

Sociale duurzaamheid in wijken

De gemeente wil dat inwoners zo lang mogelijk zelfstandig kunnen leven en wonen in een voor hen passende woning. Daarnaast wil de gemeente Wierden een toegankelijke, inclusieve & gezonde samenleving realiseren door wijkbewoners zeggenschap te geven over de eigen leefomgeving. Dit bereiken we door inwoners op wijkniveau uit te nodigen om vanuit gezamenlijk noaberschap en harmonie in de gemeenschap vorm te geven aan aanbod van voorzieningen en activiteiten in de wijk en aan inrichting en gebruik van de openbare ruimte.

Als eerste stap wordt er per wijk een inventarisatie gemaakt van de wijk en haar eigenschappen en voorzieningen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van het model "Positieve Gezondheid en Leefomgeving" van het Louis Bolk Instituut. Het uiteindelijke doel is het versterken en stimuleren van activiteiten en voorzieningen voor mensen met een ondersteuningsbehoefte, zodat zij actief kunnen blijven deelnemen aan de maatschappij. Deze werkwijze is als pilot in 2021 in Plan Oost opgestart. In 2022 is deze pilot afgerond. In 2023 zijn er inventarisaties uitgevoerd in Wierden West en Enter. De resultaten zijn in september besproken met de inwoners van deze wijken. In 2024 zullen de inwoners geïnformeerd worden over de werkzaamheden die door de gemeente zijn opgepakt. In 2024 zullen er inventarisaties uitgevoerd worden in de kern van Hoge Hexel en de Grote Maat in Wierden.

2.4 BEOOGD MAATSCHAPPELIJK EFFECT

Optimale ontwikkeling van de jeugd

2.4.1 WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Doelen	Indicatoren
Jongeren hebben een startkwalificatie	Startkwalificatie
Vergroting kansen aan het begin van de schoolloopbaan	Voor- en vroegschoolse educatie
Drugs- en alcoholmisbruik onder jongeren is afgenomen	Alcohol en drugsgebruik

2.4.2 WAT HEBBEN WE BEREIKT?

Landelijk register, kinderopvang, buitenschoolse opvang en gastouderopvang

Ieder jaar stelt het college jaarlijks rond mei/juni een verslag vast waarin de inspecties en handhaving acties binnen de kinderopvang (kdv) zijn weergegeven. De cijfers die dan verantwoord worden zijn die van 1 oktober 2022 tot 1 oktober 2023.

Voor dit jaarverslag ziet u de gegevens over het jaar 2023 (01-01-2023 t/m 31-10-2023).

Op 31 december 2023 had de gemeente Wierden 44 gastouders geregistreerd staan, dat is een afname van 5 gastouders sinds 31 december 2022. Deze 44 gastouders mogen samen 262 kinderen opvangen. De 44 gastouders maken gebruik van 13 verschillende gastouderbureaus. Een gastouder mag voor meerdere gastouderbureaus werken. Het aantal kinderen dat zij in het totaal per dag mogen opvangen staat los van het aantal bureaus waar ze aan verbonden zijn. De meeste gastouders zijn aangesloten bij één bureau. Er zijn er echter ook die gekoppeld zijn aan 4 of meer bureaus.

Op 31 december 2023 stonden er 16 kinderdagverblijven (kdv) geregistreerd. Samen zijn zij goed voor 455 kindplaatsen. Dat was in 2022 407. Daarnaast kent de gemeente 6 VVE locaties.

Op 31 december 2023 kende Wierden 13 buitenschoolse opvang instellingen (bso's) en deze waren samen goed voor 424 kindplaatsen. Het aantal kindplaatsen bij de bso was in 2022 was 383.

Het totaal aantal kindplaatsen op de kinderdagverblijven en de bso is in 2023 dus gegroeid.

Beleid Voorschoolse Educatie (VE)

In 2023 is er nieuw beleid voor VE van kracht geworden. Dit maakt dat er een bredere spreiding is in het VE aanbod in de gemeente Wierden (meer opvangorganisaties die VE aanbieden).

Daarnaast zijn er enkele wijzigingen in tarieven en extra vergoedingen ingevoerd zoals de uren pedagogisch beleidsmedewerker/coach om te voldoen aan de meest recente eisen die de wetgeving stelt. Voor verdere ontwikkeling in het aanbod VE zetten we samen met opvangorganisaties en scholen in op de doorgaande leerlijn met het onderwijs.

Passend Onderwijs

De samenwerkingsverbanden primair onderwijs (PO) en voortgezet onderwijs (VO) werken samen met de gemeenten in de subregio rondom Almelo. In de ambtelijke voorbereidingsgroep onderwijs-jeugd vindt afstemming, verkenning, informatie-uitwisseling en beleidsvoorbereiding plaats. Dit betreft onderwerpen over de verbinding onderwijs-jeugdhulp, maar ook over de verschillende verantwoordelijkheden hierbij. De gezamenlijke visie richt zich op het zo veel mogelijk opvangen van leerlingen in het regulier onderwijs, waarbij het belang van het kind voorop staat. Het bestuurlijk overleg en de besluitvorming vindt plaats in een bestuurlijk subregionaal OOGO (op overeenstemming gericht overleg). In het OOGO is het Ondersteuningsplan van het Primair Onderwijs SWV Twente Noord 2022-2026 besproken en vastgesteld. Het Ondersteuningsplan van het SWV Voortgezet Onderwijs zal in 2024 met elkaar worden besproken.

In het OOGO worden ook de subregionale pilots inzake het collectief arrangeren van jeugdhulp in het onderwijs besproken. In 2023 zijn er twee pilots gestart vanuit de subregio. Begin 2024 zal een derde pilot worden gestart. Doel is het bewerkstelligen van een kwalitatief betere en efficiëntere zorg in het onderwijs, zowel voor de leerlingen op school, als voor de zorgaanbieder en voor de deelnemende gemeenten. Door collectief arrangeren brengen we de jeugdhulp en het onderwijs dicht bij elkaar, waardoor leerlingen eerder op school geholpen kunnen worden. De monitoring van de pilots is een terugkerend onderwerp in zowel de ambtelijke als de bestuurlijke besprekingen.

Om helderheid te krijgen over de verantwoordelijkheden vanuit het passend onderwijs en vanuit de jeugdwet bij zorgvragen, is er een informatiebijeenkomst gehouden. Tijdens deze bijeenkomst is door een ingehuurde expert voor zowel deelnemers uit het onderwijs, de SWV-en, het AMW en de (eigen) lokale toegang uitleg gegeven.

De Twentse Belofte

Het streven is om vanuit deze Twentse aanpak jongeren alsnog een startkwalificatie of een andere haalbare(arbeidsmarkt)kwalificatie te laten halen. De huidige inspanningen van het RMC richten zich op voortijdige schoolverlaters tot 23 jaar. Het RMC en de Twentse belofte werken aan een sluitende aanpak.

Insteek van de Twentse Belofte is om te zorgen voor betere samenwerking tussen onderwijs, arbeidsmarkt en (jeugd)zorg, het organiseren van gerichte en persoonlijke aandacht voor bepaalde groepen jongeren en het perspectief op een goede toekomst voor jongeren in Twente. De aanpak is vervat in vijf Twentse beloften aan jongeren uit diverse doelgroepen. De uitvoering vindt plaats door onderwijs, zorg en gemeenten.

Preventie jeugd

Een kleine selectie van wat we doen:

- De samenwerking tussen de diverse instellingen is een constant onderwerp van aandacht. Hierbij vindt afstemming plaats met diverse instellingen zoals het (schoolgericht) maatschappelijk werk, MEE, het jongerenwerk en de jeugdgezondheidszorg.
- De inzet van schoolgericht maatschappelijk werk in het onderwijs is onderdeel van de subsidieafspraken met Avedan. Jaarlijks wordt deze inzet met de basisscholen geëvalueerd.
- Wierden en vijf andere gemeenten in Twente zijn een proces gestart rondom het toepassen van triage door middel van een risicotaxatie-instrument voor complexe

scheidingssituaties. Na afronding van de pilot worden de resultaten gedeeld met de andere acht Twentse gemeenten. Bij positieve bevindingen is het de bedoeling om de triage-instrumenten te implementeren als standaard werkwijze in heel Twente.

- In 2023 is er extra aandacht geweest voor het mentaal welbevinden van jongeren in onze gemeente. Hiertoe is een analyse opgesteld, waarbij een jongerenenquête is uitgevoerd en lokale cijfers uit de GGD monitor zijn vergeleken met regionale en landelijke cijfers. Op basis van deze analyse zijn aanbevelingen over het jeugdbeleid geformuleerd, waarbij o.a. in december 2023 door het college is besloten om de tijdelijke uitbreiding van 4 uur per week van de inzet POH Jeugd GGZ in 2024 voort te zetten.
- MEE verzorgde in 2023 de inzet van de toekomstcoach, voor jongeren tussen de 13 en 27 jaar, uit kwetsbare doelgroepen. Doel: vergroten van de participatie van deelnemers aan het project in opleiding, arbeid/dagbesteding en samenleving. Jongeren kunnen zichzelf aanmelden. Via het onderwijs (Voortgezet speciaal onderwijs/Praktijk onderwijs) of de gemeentelijke toegang kunnen jongeren ook worden doorgestuurd naar MEE. In 2023 zijn er 14 trajecten ingezet.
- Binnen de huidige subsidie van Avedan zijn er in 2023 enkele pubercoach trajecten ingezet en deze werden positief ervaren. Verwachting is dat deze trajecten in 2024 meer worden afgenomen.
- De Jeugdgezondheidszorg (JGZ) neemt deel aan de schoolgebonden netwerken, maar ook aan een Multi Disciplinair overleg. De jeugdarts maakt ook deel uit van de interne begeleidingsstructuur in het MBO (ROC). Hierbij ligt een relatie met de Twentse Belofte en de ontwikkeltafel Onderwijs en Zorg.
- Het project Samen Oplopen richt zich op brede laagdrempelige gezinsondersteuning. In 2023 is deze ondersteuning vooral ingezet voor de ondersteuning van Oekraïense ontheemden.

Nationaal Programma Onderwijs (NPO)

Met het NPO is een specifieke uitkering beschikbaar gesteld voor het onderwijs en de gemeenten om aandacht te kunnen geven aan door Corona veroorzaakte vertragingen bij kinderen op cognitief en sociaal-emotioneel vlak. Op basis van een menukaart kunnen scholen en voorschoolse instellingen voor hun leerlingen/kinderen keuzes maken uit een divers aanbod. Doel is herstel van en een positieve bijdrage leveren aan de veerkracht en ontwikkeling van jeugdigen in het onderwijs na corona. De menukaart wordt jaarlijks aangepast en is geldig voor de periode van 2021-2025.

Hervormingsagenda jeugd

Door een uitspraak van de arbitragecommissie en de Commissie van Wijzen in 2021 heeft het Rijk tijdelijk meer budget toegekend aan gemeenten. De uitspraak van de Commissie van Wijzen was meer dan helder; het Rijk dient gemeenten te compenseren voor de feitelijke kosten van de jeugdhulp en Rijk en gemeenten dienen gezamenlijk een hervormingsagenda op te stellen. Dit is in 2023 gebeurd: in de vastgestelde Hervormingsagenda Jeugd staan afspraken over inhoudelijke aanpassingen in de jeugdzorg, zoals afbouw van gesloten jeugdhulp en aanpak van de wachttijden. Er is landelijk nog discussie over welke financiering er (op termijn) nodig is om de jeugdhulp uit te blijven voeren. Daardoor is er nog onduidelijk hoe de financiën voor jeugdhulp er vanaf 2026 uit zullen zien. In Twente stemmen we de opdrachten vanuit de Hervormingsagenda af met onze Regiovisie Jeugdhulp en de Samenwerkingsagenda Jeugdhulp Twente.

Regiovisie Jeugdhulp Twente

De Regiovisie Jeugdhulp Twente is in 2021 vastgesteld. Hierin staat beschreven hoe aanbieders, professionals en gemeenten in de aankomende jaren vanuit samenwerking de jeugdhulp naar een hoger plan gaan tillen. We hebben met elkaar afgesproken dat iedere jeugdige in Twente toekomstperspectief heeft om naar uit te kijken. In de Regiovisie is de opdracht geformuleerd om vanuit de leidende principes de strategische doelen te beschrijven en uit te werken in een strategisch inkoopdocument. Met dit strategisch inkoopdocument wordt de regionale koers bepaald voor de nieuwe inkoop jeugdhulp per 1-1-2025.

Voorgaande sluit aan bij de uitgangspunten van onze Maatschappelijke Agenda.

De komende jaren gaan nog ontwikkelingen plaatsvinden in de eigen sociale basisinfrastructuur van gemeenten. Daar horen afwegingen bij over (lichte vormen van) het zelf – in de basisinfrastructuur – organiseren van jeugdhulp en de inzet van onze toegang. Voor Wierden is er voldoende ruimte om de lokale ontwikkeling vorm te geven naast de regionale inkoop.

Veilig Thuis Twente

In 2023 heeft VTT meer meldingen ontvangen en adviezen en diensten uitgevoerd. Alle inzet en capaciteit is gericht geweest op het geven van adviezen, het behandelen van meldingen en de taken die hieruit voortvloeien. Hierdoor is alle capaciteit bij VTT gericht geweest op het zo goed en snel mogelijk helpen van onze inwoners. Minder mogelijkheden zijn er geweest tot het geven van voorlichting, het ondersteunen van gemeenten en deelname in werkgroepen.

Ondanks alle inzet op adviezen en meldingen kon helaas niet voorkomen worden dat er in de eerste helft van 2023 een wachtlijst is ontstaan. Tot twee keer toe heeft VTT extra capaciteit in moeten zetten om de wachtlijsten aan te pakken. De eerste keer vanuit de financiële reserves, de tweede keer vanuit een incidentele subsidie vanuit de DUVO-middelen via Centrumgemeente Enschede.

Een duidelijke oorzaak voor de toename van het aantal meldingen en adviezen is er niet. Mogelijk weten professionals en inwoners van Twente Veilig Thuis beter te vinden, maar misschien is er ook daadwerkelijk een toename van huiselijk geweld en kindermishandeling. In 2023 is het aantal meldingen gestegen met 5% ten opzichte van 2022. Daarmee was 2023 het vierde achtereenvolgende jaar dat een toename van het aantal meldingen liet zien. Ten opzichte van 2020 zijn de meldingen in de laatste twee kalenderjaren met 24% gestegen.

VTT geeft aan dat het bij gelijkblijvende formatie in de komende jaren niet lukt om de groei van het aantal meldingen te verwerken en tegelijkertijd zonder wachtlijst te kunnen blijven werken.

Voor 2024 zijn dan ook incidenteel extra financiën gevraagd en in 2024 zal onderzoek moeten uitwijzen of er vanaf 2025 extra structurele financiering nodig is.

Jeugdgezondheidszorg (JGZ)

De JGZ voert zowel individueel gerichte taken uit als specifiek maatwerk. De taken gericht op het individu zijn onderdeel van het wettelijk basistakenpakket. Voor maatwerk worden per gemeente afspraken gemaakt. Voor 2023 is een lokaal uitvoeringsplan opgesteld.

Specifiek hebben we voor 2023 extra uren ingekocht ten behoeve van extra inzet van de jeugdarts in de lokale zorgstructuur. De JGZ neemt deel aan de school-gebonden netwerken, maar kan ook in een Multi Disciplinair overleg (op casus-niveau) plaats nemen.

Ook nemen we Pedagogische Gezinsbegeleiding Jeugdgezondheidszorg (PGJ) af als onderdeel van onze preventieve laagdrempelige aanpak op (opvoed)ondersteuning. PGJ is een vorm van licht pedagogische, preventieve hulpverlening. De begeleiding is kortdurend, het vertrekpunt is de hulpvraag van ouders. Het signaleren en aanmelden gebeurt door diverse professionals: medewerkers van de JGZ, een kinderarts, een praktijkondersteuner Jeugd-GGZ, het maatschappelijk werk of de gemeentelijke regisseurs.

Onderwijshuisvesting

Programma onderwijshuisvesting 2024

Dit programma is vastgesteld in 2023. Hierin is onder meer opgenomen: nieuwbouw scholen Enter, uitbreiding Het Galjoen met extra lokaal, vergoeding eerste inrichting Het Laar en renovatie School met de Bijbel Notter Zuna.

De Passie

In 2020 heeft de gemeenteraad besloten het benodigde krediet voor permanente huisvesting van de Passie beschikbaar te stellen. De Passie werd bouwheer voor de nieuwe school. De uitvoering van de werkzaamheden is gestart in december 2022. In 2023 is extra krediet beschikbaar gesteld vanwege de gestegen bouwkosten. De bouw is voorspoedig verlopen en is in februari 2024 opgeleverd.

Nieuwbouw scholen Enter

De scholen De Talenter en De Wegwijzer, Het Kroontje en De Kindertuin (kinderopvang) hebben uitgesproken om gezamenlijk een Kindcentrum (KC) te willen vormen in Enter. In juni 2020 is een raadsbesluit genomen over het proces voor de nieuwbouw van de basisscholen. Aan de hand van toetsingscriteria is een locatie uitvraag gedaan onder inwoners en is in april 2023 een locatie vastgesteld door de gemeenteraad. Gedurende 2023 is gewerkt aan de uitwerking van de locatie voor wat betreft de landelijke inpassing van het schoolgebouw, verkeers(veiligheids)maatregelen en de vormgeving van het participatieproces.

2.5 BEOOGD MAATSCHAPPELIJK EFFECT

Inwoners zijn tevreden over kwaliteit van leven

2.5.1 WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Doelen	Indicatoren
Verhoogde leefbaarheid en sociale samenhang	Sociale samenhang en buurtparticipatie
Voorzieningen zijn toegankelijk voor iedereen	Deelname aan het verenigingsleven

2.5.2 WAT HEBBEN WE BEREIKT?

Huisvesting vergunninghouders

Het Rijk legt de gemeente jaarlijks een taakstelling op voor het huisvesten van vergunninghouders (statushouders). Deze taakstelling is afhankelijk van het aantal mensen dat in ons land asiel aanvraagt, zij worden evenredig over de gemeenten verdeeld. In 2023 hebben we te maken met een forse stijging van de taakstelling, van circa 35 personen in de voorliggende jaren naar 56 personen; daarbij was er nog een achterstand van 3 personen op 1 januari 2023. In 2023 hebben we 41 statushouders kunnen huisvesten. De afgelopen jaren is het moeilijk(er) om de taakstelling volledig te realiseren; een en ander moet gezien worden in de context van de knelpunten op de woningmarkt in bredere zin (waardoor het voor alle (doel)groepen moeilijk(er) is om een woning te vinden).

Cultuurvisie

In 2020 is de Cultuurvisie Wierden met als titel "Verknopen" opgesteld. Hiervoor is bij inwoners, verenigingen, stichtingen en organisaties input opgehaald. De uitvoering van in de visie vastgestelde speerpunten zal gebeuren door het opstellen van een uitvoeringsagenda. Er worden op diverse terreinen inmiddels stappen gezet en de concept-uitvoeringsagenda aansluitend op de cultuurvisie is opgesteld. Het doel is uiteindelijk om meer samenwerking te creëren en zaken met elkaar te verbinden.

Bibliotheek Wierden Enter

De hedendaagse bibliotheek is de toegangspoort tot kennis (via media, zoeksystemen, uitleen, en dergelijke) en biedt hulp en ondersteuning bij het aanleren en omgaan met essentiële informatievaardigheden (zoals taal, lezen, leren, digitale geletterdheid). In de bibliotheek is het Informatiepunt Digitale Overheid (IDO) gevestigd. Met De Welle en Kaliber vindt overleg plaats om de ingezette samenwerking te continueren met als doel efficiënte inzet van mensen en middelen om daarmee ook overlappingsen te voorkomen.

Lokaal CultuurFonds Wierden

In 2019 is besloten dat de jaarlijkse bijdrage van € 15.000 voor het lokaal cultuurfonds ingaande 2020 is komen te vervallen. In 2022 is het Reglement adviescommissie lokaal cultuurfonds gemeente Wierden ingetrokken en is de Adviescommissie ontbonden. Het nog

resterende bedrag uit het Cultuurfonds is in 2023 benut om de toegankelijkheid van het Ontdek en Doe centrum bij De Waarf te vergroten voor mensen met een fysieke beperking.

Cultuureducatie

Gemeentebreed wordt er jaarlijks een cultuureducatieprogramma opgezet. In samenwerking met Kaliber Kunstenschool maken schoolkinderen kennis met diverse vormen van kunst- en cultuur. Hiervoor is een doorlopende meerjarenlijn opgesteld in overleg met de cultuurcoördinatoren van alle basisscholen. Leerlingen volgen workshops, bezoeken voorstellingen en krijgen zelf ook de gelegenheid zich te verdiepen in vormen van kunst en cultuur.

Voor het project Cultuureducatie aan de basis is voor de periode 2021-2024 een provinciale subsidie toegekend van € 53.568 (€ 13.392 per jaar).

Kaliber Kunstenschool – muzikale en beeldende vorming

Kaliber Kunstenschool was ook in 2023 verantwoordelijk voor het aanbod op gebied van muzikale en beeldende vorming. De activiteiten zijn na een lange periode van coronamaatregelen weer goed gaan lopen. Er wordt veel op locatie gewerkt, zowel bij de harmonieën als binnen het onderwijs. Er hebben diverse openbare activiteiten en diplomaconcerten plaatsgevonden en Kaliber heeft een coördinerende rol bij de Week van de Amateurkunst.

Brede Regeling Combinatiefuncties/Cultuurmakelaar

De gemeente Wierden maakt gebruik van de Brede Regeling combinatiefuncties. Deze regeling is in 2023 opgenomen in de brede SPUK-GALA. Op basis van deze regeling ontvangen we cofinanciering voor het aanstellen van 5,36 fte. Deze worden ingevuld voor aanstelling combinatiefunctionaris sport (De Welle), leefstijlcoach (De Welle), combinatiefunctionaris cultuur (Kaliber Kunstenschool), regeling cultuurmakelaar (Kaliber Kunstenschool).

Doelgroepenvervoer

In 2015 is de visie “Samen op weg: Twentse visie op vervoer onder gemeentelijke verantwoordelijkheid” vastgesteld. Op basis daarvan is voor zes jaar (juli 2017 tot en met juli 2023) het doelgroepenvervoer ingekocht. Het doelgroepenvervoer gaat over het sociaal-maatschappelijk vervoer (het incidentele Wmo Regiotaxivervoer), het structurele vervoer van en naar jeugdhulp- & dagbestedingslocaties, het structurele vervoer van en naar scholen (leerlingenvervoer) inclusief het vervoer van en naar verder weg gelegen locaties en het individuele vervoer. Per juli 2023 liepen de overeenkomsten met de vervoerders van het doelgroepenvervoer definitief af en dus moest het doelgroepenvervoer opnieuw worden ingekocht. De oude contracten zijn eerst nog met één maand verlengd (tot 1 augustus 2023) gelet op de start van het leerlingenvervoer. De geëvalueerde regionale visie bleek inhoudelijk nog steeds actueel en is opnieuw het kader geweest voor een regionale aanbesteding samen met de gemeenten Dinkelland, Enschede, Haaksbergen, Hellendoorn, Hengelo, Losser, Oldenzaal, Tubbergen en Twenterand. De tien gemeenten samen vormen één perceel voor het incidentele Regiotaxi vervoer (perceel 1). Voor het routegebonden (structurele) vervoer vormt de gemeente Wierden samen met de gemeenten Hellendoorn en Twenterand één perceel (perceel 2). De overige deelnemende gemeenten vormen perceel 3 en perceel 4.

Deze regionale inkoop is in het voorjaar van 2023 afgerond, maar de gunning heeft geleid tot een aantal gerechtelijke procedures voor de percelen 1 en 2. Dit heeft ertoe geleid dat voor de percelen 3 en 4 definitief kon worden gegund en de nieuwe contracten volgens planning zijn ingegaan op 1 augustus 2023. Voor de percelen 1 en 2 zijn voor de periode van één jaar (1 augustus 2023 tot 1 augustus 2024) tijdelijke contracten afgesloten met de huidige vervoerders van het doelgroepenvervoer. In de loop van 2023 kon er ook definitief gegund worden aan de nieuwe vervoerder voor de percelen 1 en 2.

Vrijwilligerswerk

Op 6 december werd de Overijsselse Vrijwilligersprijs uitgereikt aan de vrijwilligers van het Akkerhus, Stichting Kandjoli, Hexel on Wheels en de Hoogstambrigade. Op 7 december was de bedankavond voor de vrijwilligers. Tijdens deze avond kregen de vrijwilligers het theatercollege 'De negen open deuren' te zien. De vrijwilligersmarkt is verplaatst naar februari 2024.

Mantelzorgwaardering

Voor de mantelzorgwaardering wordt er door de mantelzorgstichting (Evenmens) diverse activiteiten georganiseerd voor de jonge en volwassen mantelzorgers. Tijdens de dag van de mantelzorg is door Stichting Evenmens een lunch verzorgd bij het Ontmoetingscentrum in Wierden en bij Het Rheins in Enter. Verder zijn er jaarlijks 7 bijeenkomsten met als thema 'Koffie en ontmoeting' en in het voor- en najaar konden 85 mantelzorgers bloemschikken. Ook worden er diverse themabijeenkomsten georganiseerd. Voor de jonge mantelzorgers is er maandelijks een activiteit lotgenotengroep, een ontspannende activiteit en bijeenkomsten van 'Piep de Muis'. In de week van de jonge mantelzorgers waren er diverse voorstellingen.

AED's

De gemeente Wierden heeft 27 AED's in eigen beheer. Het beheer bestaat uit het tijdig vervangen van elektroden, batterijen en periodieke controles van de AED's en de bijbehorende kasten. De AED's zijn geplaatst in Wierden (13), Rectum/Ypelo (2), Notter/Zuna (3), Hoge Hexel (4) en Enter (5). Daarnaast zijn er een aantal externe AED's in de gemeente Wierden. Het gaat om AED's van particulieren, Vereniging van Eigenaren, organisaties of bedrijven/winkels.

In 2023 zijn er blinde vlekken in het aanbod van AED's geconstateerd door de komst van nieuwbouwwijken en vertrek van bijvoorbeeld een AED die opgehangen was bij de voormalige locatie van Reggewoon. In 2023 is een start gemaakt om de volgende AED's te plaatsen:

Molukse wijk (Kandjoli), Enter Oost en in de wijk Berghorst Enter.

Hierdoor heeft de gemeente Wierden anno 2023 een goede dekking van AED's en er zijn honderden opgeleide vrijwilligers die aangemeld zijn bij AED-alert. Er is een vervangingsplan voor de AED's en via de Nota Meerjarenbeleid wordt u op de hoogte gehouden van het aantal AED's en wordt budget gevraagd voor de vervanging hiervan.

2.6 WAT HEBBEN WE ER VOOR GEDAAN?

Actiepunten:

Afgesloten:

Toest.Mat.Sportruim.Irene 2021	10.000	J
Brandveilig.Basisscholen 2019	125.000	N
Nieuwbouw scholen Enter 2023	6.300.000	N
Perm.Huisvesting Passie 2022	11.644.200	N
Grond huisvesting Passie 2022	1.669.000	N
Kostenoverschrijd. Passie 2022	1.700.000	N
Noordbroek scheidingwand 2023	26.000	J
Realisatie Sportzaal 2021	10.271.500	N
Gronden sportzaal Esrand 2022	621.000	N
Gasloos/verd.GH Beensw.21 2023	60.000	N
Dorpspark Enter 2022	25.000	J
Verv.CV Leid.Reggestraat 2020	15.000	J
Renov.semi perm.gebouw 2023	200.000	N
Aanschaf chalets Oekraïne 2023	0	J
Renov.Toiletgr. Kandjoli 2020	15.000	N
Vervangen AED-kasten 2022	8.000	J
Vervanging AED-kasten 2023	9.000	N
Loc.Ond.Nwb.school.Enter 2020	50.000	N
Onderz.&Adv.kosten Passie 2018	75.000	J
Twentse belofte 2021	10.170	N
NP Onderw.Corona achterst.2022	346.596	N
Gezonde leefstijl/prevent 2022	19.600	N
GALA 23 Lokaal Sportakkoord	16.115	J
Instellen Cultuurfonds 2019	15.000	J
Kulturhus Hoge Hexel 2023	75.000	N
Huisvesting Verg.houders 2017	50.000	N
Voorber.Inburgeringswet 2020	48.000	N
Inv. Wet Inburgering 2021	45.000	N
Taal ontheemdenOekraïne 2023	24.000	N
Voorzien. Wet Inburgering 2022	151.825	N
Impl.Beh.maatr.Soc.Domein 2021	50.000	N
Pilot voorl.verv.vz.2023-2025	25.000	N
GALA 23 Combinatiefuncties	110.945	N
GALA 23 Terugdr. Gez.achterst.	24.792	N
GALA 23 kansr.omg.alcoholprobl	3.099	N
GALA 23 Vers. sociale Basis	45.246	N
GALA 23 Leefomgeving	12.396	N
GALA 23 1 tegen eenzaamheid	12.396	J
GALA 23 Welzijn op recept	6.818	J
GALA 23 Verst. Functie GGD	3.099	J
GALA 23 Coörd. Reg. Preventie	11.033	N
GALA 23 Mantelzorg	12.396	J

Inclusieve samenleving 2020	20.000	N
Inwoners met initiatieven 2022	15.000	N
Uitv.Budg.Kindergem.raad 2022	15.000	J
Pilot onafh.coach 2023-2025	22.500	N
Mentale weerbaarh. jeugd 2023	15.000	N
Lok.aanp.complexe scheid. 2023	20.000	N
Pilot samenw.onderw./zorg 2023	15.000	N
Wachtljstprobl.Jeugd 2023	272.000	N
Camp.rondkomen in Wierden 2022	10.000	N
Meten gebr/effect ink.reg.2022	7.000	J
Energiearmoede 2022	25.000	J
Bestrijd. Energiearmoede 2022	2.026.700	N
Energiecrisis huishoudens 2022	400.000	N
Individ.kst.toesl.affaire 2023	0	N
Stimul. kansrijke start 2021	12.800	N
Stimul. kansrijke start 2022	28.000	N
GALA 23 Kansrijke start	18.594	N
GALA 23 Mentale gezondheid	8.677	N
GALA 23 Overgewicht obesitas	21.693	N
GALA 23 Valpreventie	63.840	N
Uitvoeren kerkenvisie 2023	30.000	N

Het gaat in het bovenstaande overzicht om actiepunten waaraan in 2023 in financiële zin middels (extra) kredieten aandacht is besteed.

2.7 BELEIDSINDICATOREN

Beleidsindicatoren

Omschrijving indicator	Eenheid	2021	2022	2023
Absoluut verzuim	Per 1.000 leerlingen	0	0	
Banen	Per 1.000 inwoners 15-64 jaar	532,5	672,6	
Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo	Aantal per 10.000 inwoners	600	600	600
Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21 jarigen	0	1	
Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren t/m 18 jaar	1,2	0,9	0,8
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	9,5	9,8	8,1
Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar			
Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen t/m 18 jaar	2	2	
Lopende re-integratievoorzieningen	Per 10.000 inwoners 15-64 jaar	132,9	146	144,8
Netto arbeidsparticipatie	% werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking		75,4	
Niet sporters	%		47,5	
Personen met een bijstandsuitkering	Per 10.000 inwoners	183,2		140
Relatief verzuim	Per 1.000 leerlingen	9	23	
Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie	% deelnemers VO en MBO onderwijs	1,2	1,2	1,3
Werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	1	1	1

NB Het is mogelijk dat de gegevens voor het laatste jaar of de laatste jaren nog niet gevuld zijn. Dit komt doordat de cijfers ten tijde van het samenstellen van dit document nog niet beschikbaar waren. Op www.waarstaatjegemeente.nl zijn altijd de meest actuele bekende gegevens te vinden.

WAT HEEFT HET GEKOST?

	Begroot	Begroot	Werkelijk	Waarvan
(x €1.000,-)	2023	na wijziging 2023	2023	incidenteel
Lasten	29.333	32.001	33.837	689
Baten	-4.367	-10.138	-12.675	-452
Resultaat voor mutaties in reserves	24.966	21.863	21.162	

PROGRAMMA DUURZAME ONTWIKKELING

3.1 BEOOGD MAATSCHAPPELIJK EFFECT

Duurzame toekomstbestendige gemeente

3.1.1 WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Doelen	Indicatoren
20% van totale energieverbruik in de gemeente wordt in de gemeente duurzaam opgewekt (uiterlijk in 2024)	Percentage duurzame energieopwekking van het totale energieverbruik (klimaatmonitor / wierdengaatvoorduurzaam.nl)
Verhoging scheidingspercentage huishoudelijk afval (75% in 2020) met nog 100 kg restafval per persoon per jaar.	Scheidingspercentage in % ; hoeveelheid restafval in kg per persoon per jaar
Verhoging scheidingspercentage huishoudelijk afval (90% in 2030) met nog 50 kg restafval per persoon per jaar.	Scheidingspercentage in % ; hoeveelheid restafval in kg per persoon per jaar
Ondersteunen versnelling sanering asbestdaken voor 2025 door middel van het meedoen aan het landelijk stimuleringsfonds asbestdaken	Het aantal verstrekte leningen met daaraan gekoppeld het aantal vierkante meters gesaneerd asbest

3.1.2 WAT HEBBEN WE BEREIKT?

Regionale Energie Strategie

In 2019 zijn de 14 Twentse gemeenten en de andere betrokken partijen gestart met het proces voor de Regionale Energie Strategie Twente (RES Twente), conform het Klimaatakkoord. Het RES Twente 1.0 bod is op 29 juni 2021 vastgesteld.

In 2022 is de start gemaakt met de invulling van de RES Twente 2.0. Een proces waarbij vooral vanuit de provincie gestuurd wordt op zoekgebieden voor windenergie en extra nadruk komt te liggen op het onderdeel warmte. Door de provinciale ontwikkelingen op het gebied van zon en windbeleid is de conceptversie van RES Twente 2.0 opgeschoven naar eind 2024, zodat het daarna ter besluitvorming aan de gemeenteraad kan worden voorgelegd.

Windenergie

Naar aanleiding van de provinciale ontwikkelingen op windbeleid heeft de gemeente Wierden op 18 december 2023 haar eigen windbeleid vastgesteld, op basis van een technische en

ecologische verkenning van Witteveen en Bos. Hierin zijn geen zoekgebieden voor windenergie opgenomen.

Warmte Transitie Visie (TVW)

In april 2021 is de warmtevisie vastgesteld. In de periode 2021-2022 is gekeken naar een passende aanpak waarbij in eerste instantie ingezet is op een collectieve aanpak. In 2023 werd deze aanpak losgelaten en is er ingezet op een individuele aanpak in de hofjes in Wierden Oost (pilot), gericht op energie besparen en isoleren. Om schaal te creëren met deze aanpak is de koppeling gemaakt met de Rijksgelden vanuit de SPUK lokale isolatie aanpak. Om de middelen op de juiste manier in te zetten, heeft de gemeente een subsidieregeling opgesteld en de SDWE de opdracht gegeven om uitvoering te geven aan de regeling.

Energiearmoede

In 2022 is de subsidieregeling verduurzaming koopwoningen opgesteld. Hiermee wordt beoogd het aantal kwetsbare huishoudens in koopwoningen, die vallen onder de definitie van energiearmoede, te ondersteunen bij het nemen van maatregelen om op korte termijn het energieverbruik en daarmee de energierekening te verlagen en energiearmoede te verminderen/tegen te gaan. Huishoudens kunnen een maximale bijdrage ontvangen van €15.000. De regeling loopt nog tot eind 2024.

Biogas

Aansluitend op de warmtevisie is in 2021 gestart met de verdere verkenning rondom biogas en groen gas. De gemeente Wierden is een agrarische gemeente en heeft daarmee potentie om een deel van het aardgasverbruik te vervangen door biogas. Begin 2022 heeft een eerste informatiebijeenkomst plaatsgevonden over mestvergisting met lokale agrariërs. Daarvoor was veel belangstelling. In 2022 zijn samen met agrariërs, DLV, CCS en Cogas de verdere mogelijkheden van monomestvergisting verkend. In 2023 is een bijeenkomst gehouden met vijf clusters en is opdracht gegeven deze verder door te rekenen. Op basis daarvan kan worden afgewogen welke volgende stappen kunnen worden gezet.

Zonneparken

In 2019 is het Afwegingskader Grootchalige opwek van Duurzame Energie vastgesteld. In 2020 is het afwegingskader conform afspraak geëvalueerd. De uitkomsten hiervan en de interne bevindingen van het afwegingskader zijn meegenomen in het in december 2020 vastgestelde herijkte afwegingskader grootschalige duurzame energieopwekking. Momenteel zijn er 15 initiatieven in beeld; waarvan 6 vergund en 2 niet vergund. Met enige regelmaat melden zich daarnaast initiatiefnemers voor nieuwe zonneparken. Eind 2022 is gebleken dat een nieuwe herijking gewenst is op een aantal punten. Dit heeft geresulteerd in het collegevoorstel begin 2023 om tijdelijk geen nieuwe principe verzoeken in behandeling te nemen en de gemeenteraad te verzoeken het huidige kader in te trekken tot herijking. Vanwege de provinciale ontwikkelingen op zonbeleid is het ontwikkelen en realiseren van grote zonnenvelden (>2ha) op landbouwgrond niet meer toegestaan. Er komt een overgangsregeling voor initiatieven die vergaand in voorbereiding waren op het moment van het provinciale besluit en waarover nog geen besluit is genomen door het college.

Energieloket

Sinds 2020 neemt de gemeente deel aan de regionale aanbesteding energieloket 3.0, die gewonnen is door het Duurzaam Bouwloket. De wettelijke verplichting van gemeenten om een energieloket te hebben met klantvolgsysteem en klantcontactcentrum is hiermee ingevuld. In 2021 is deze taak overgenomen door de SDWE. Het Energieloket bij de SDWE is zich nog verder aan het ontwikkelen. Daarom is de overeenkomst met Duurzaam Bouwloket nogmaals verlengd met in eerste instantie twee jaar t/m 2025 (als back-up systeem). Deze constructie geeft de mogelijkheid om de invulling van het toekomstige Energieloket te verkennen (in samenwerking met de SDWE).

Jaar	Aantal huisbezoeken
2023	152
2022	303
2021	133
2020	82
2019	146
2018	154

Energiecoaches samenwerkingsverband

In 2021 is het contract met Duurzaam Thuis Twente (DTT) voor de coördinatie van de energiecoaches door de 14 deelnemende gemeenten opgezegd. Om de rol van DTT nieuwe invulling te geven is besloten om met 6 gemeenten, onder aanvoering en coördinatie van de gemeente Wierden, dit opnieuw in te vullen. De coördinatiefunctie is verder vorm gegeven en dit werpt op verschillende vlakken zijn vruchten af (kennis, netwerk, opleiding, bijscholingen).

Energiecorridor A35

De pilot Energiecorridor A35 is een verkenning naar de mogelijkheden voor zonne-energie grenzend aan rijkswegen. Hiervoor is een intentieovereenkomst gesloten tussen Rijkswaterstaat en aanliggende gemeenten van de A35. In 2020 is de verkenning verder gegaan en is een mediastrategie opgesteld en een website in concept klaargezet. In 2021 is de verkenningsfase afgerond en is er in 2022 overgegaan op de uitwerking van de planfase. Dit naar aanleiding van de verschillende participatiebijeenkomsten en positieve financiële verkenning op basis van de eerste technische uitwerkingen. In 2023 is de verdere formalisering, de mogelijke PIP en de samenwerkingsovereenkomst verder vormgegeven. In 2024 wordt een definitief besluit genomen over de scope van het project.

Asbest

In 2023 is door projectbureau Bodem Asbest Sanering (BAS) verdere ervaring opgedaan met wijkaanpak en vragen vanuit bewoners, eigenaren en woningcorporaties. Om de meer eenduidigheid en rechtszekerheid te krijgen voor het kosteloos kunnen deelnemen aan bodemonderzoek is dit in 2023 uitgeschreven in een vrijwillig programma. Dezelfde regels zijn opgenomen op de website van projectbureau BAS.

<https://www.bodemasbestsanering.nl/>

De belangrijkste voorwaarden zijn:

- Het perceel ligt binnen de bebouwde kom van onze gemeente
- Het gebruik betreft een particuliere woning met tuin

- De woning is gebouwd tussen 1955 en 1993
- Er was geen kennis van asbest in de bodem bij aankoop
- De locatie heeft niet eerder kans gehad om deel te nemen aan BAS onderzoek vanuit de wijkaanpak

Mocht uit het bodemonderzoek met bovenstaande voorwaarden enkel een druppelwaterzone verontreiniging blijken dan wordt de sanering daarvan ook vergoed mits de bron verwijderd wordt. Dit om toekomstige deelname te bevorderen.

Afval en grondstoffen inzameling

Het verpakkingsafval wat aan de bron is gescheiden wordt nauwelijks meer naar de verbrandingsinstallatie gebracht. De gemeente Wierden voldoet aan de landelijke norm van maximaal 100 kg restafval per persoon per jaar.

Binnen Twents verband werken we samen aan afvalloos Twente. Alle 14 Twentse gemeenten hebben de ambitie uitgesproken om in 2030 slechts 50 kilogram restafval, per inwoner per jaar, over te houden. Dit betekent 90% scheiding (aan de bron) van het huishoudelijk afval. Aan deze norm voldoen we nog niet.

Financieel is de afvalbegroting negatief afgesloten. Vooral de opbrengst van oud papier viel tegen. In 2021 en 2022 bedroeg de opbrengst gemiddeld per jaar nog 13 cent. In 2023 is het gedaald naar 7 cent. Op meer dan 1,7 miljoen kilo scheelt dit circa € 100.000 aan inkomsten.

Afvalbrengpunt

De weegbrug vertoonde te veel mankementen en de werking was niet meer betrouwbaar. De weegbrug is vervangen. Daarnaast is de inzameling van KCA op het afvalbrengpunt een succes wat wordt voortgezet. Ook worden er mee afvalstromen gescheiden ingezameld waaronder matrassen en gips.

Zwerfvuilbeheersing

Alle basisscholen konden ook dit jaar weer mee doen aan een inspiratiesessie van trashpacker Thijmen Sissing. Van jong tot oud is gewerkt aan preventie en het opruimen van zwerfvuil. Er is aandacht geschonken aan de landelijke opschoondag en de World Cleanup day.

3.2 WAT HEBBEN WE ER VOOR GEDAAN?

Actiepunten:		Afgesloten:
Zwerfvuurbudget 2023	20.000	N
Bodemsan. afvalbrengpunt 2022	30.000	J
Budget klimaatmiddelen 2023	441.436	N
Plan Oost oz.adv.comm. 2021	25.000	N
Wijkuitvoeringsplannen 2021	100.000	N
Wijkuitvoeringsplannen 2022	100.000	N
Comm.duurzaamheid 2022-2023	28.000	N
Droogteprobl.en waterwinn.2022	25.000	N
Laadinfrastructuur 2022/2023	20.000	N
Progr.Duurzaamh/Circul. 2023	22.000	N
RES Grootsch.opwek 2023-2025	60.000	N
Vorb.kred.Gasloos vastg.2023	20.000	N
Pilot Waterbesch. Notter 2022	340.000	J
Nat.Isol.Progr.(NIP) 2023	480.340	N

Het gaat in het bovenstaande overzicht om actiepunten waaraan in 2023 in financiële zin middels (extra) kredieten aandacht is besteed.

3.3 BELEIDSINDICATOREN

Beleidsindicatoren

Omschrijving indicator	Eenheid	2021	2022	2023
Hernieuwbare elektriciteit	%	26		
Omvang huishoudelijk restafval	Kg/inwoner	65	71	

NB Het is mogelijk dat de gegevens voor het laatste jaar of de laatste jaren nog niet gevuld zijn. Dit komt doordat de cijfers ten tijde van het samenstellen van dit document nog niet beschikbaar waren. Op www.waarstaatjegemeente.nl zijn altijd de meest actuele bekende gegevens te vinden.

WAT HEEFT HET GEKOST?

	Begroot	Begroot	Werkelijk	Waarvan
(x €1.000,-)	2023	na wijziging 2023	2023	incidenteel
Lasten	2.662	2.869	2.723	-273
Baten	-2.631	-2.838	-3.058	-
Resultaat voor mutaties in reserves	31	31	-335	

PROGRAMMA EERLIJKE ECONOMIE EN GEBIEDSONTWIKKELING

4.1 BEOOGD MAATSCHAPPELIJK EFFECT

Een gezond economisch klimaat

4.1.1 WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Doelen	Indicatoren
Voldoende vestigingsmogelijkheden bedrijven	Aantal m2 uit te geven bedrijventerrein in Wierden en Enter
Voldoende vestigingsmogelijkheden bedrijven	Aantal m2 uitgegeven bedrijventerrein in Wierden en Enter
MKB vriendelijkste gemeente van Nederland	Ranking op de lijst van MKB Nederland
MKB vriendelijkste gemeente van Overijssel	Ranking op de lijst van MKB Nederland

4.1.2 WAT HEBBEN WE BEREIKT?

Economische visie

Op 9 juli 2019 heeft de gemeenteraad de Economische Visie 2019 – 2024 vastgesteld.

De visie is beschreven op basis van de volgende lijnen:

- De ondernemer centraal, ruimte voor ondernemen;
- Bedrijventerreinen, koesteren wat we hebben;
- Dorpscentra, van vitaal belang voor prettig wonen en leven;
- Vrijtijdseconomie, een stuwende sector;
- Arbeidsmarktbeleid en re-integratie, lokale aanpak en regionale samenwerking;
- Agrarische sector en landelijk gebied, een sector in beweging.

Stadsbeweging

De gemeente Wierden is in 2019 aangehaakt bij de Stadsbeweging. Een programma van de provincie Overijssel waarbij wordt ingezet op vitale en toekomstbestendige centra.

In 2019 is een subsidie ontvangen van € 150.000 voor het realiseren van diverse projecten in de beide kernen van de gemeente Wierden. In het najaar van 2022 is € 100.000 ontvangen vanuit een nieuw ingediende aanvraag. Dit bedrag wordt, in overleg met de winkeliers, aangewend om in de beide kernen de sfeer, aantrekkelijkheid en levendigheid een impuls te geven.

Een deel van de middelen is inmiddels ingezet voor ondersteuning bij evenementen, de aanschaf van hanging baskets met bloemen (contract voor meerdere jaren) en licht-sfeerverlichting in de aanloopstraten in het centrum van Wierden. Het restantbudget zal in 2024 worden ingezet voor verdere activiteiten. We zijn daarnaast scherp op nieuwe subsidieregelingen die ingezet kunnen worden voor onze ondernemers en inwoners.

Detailhandelsvisie

In oktober 2021 zijn de centrumvisies voor de centra van Wierden en Enter vastgesteld door de gemeenteraad. Aanvullend hierop is in 2022 verder gewerkt aan de detailhandelsvisie (voorheen Retailvisie genoemd) voor de gehele gemeente Wierden. De detailhandelsvisie is op 11 juli 2023 vastgesteld door de gemeenteraad. Er is gestart met het uitvoering geven aan de acties die zijn benoemd in de hiervoor genoemde visies.

In de nieuw op te stellen Economische Visie (2024, primair een uitvoeringsprogramma) zullen diverse acties samengevoegd worden en hier wordt in de komende jaren dan op ingezet.

Betere verbinding tussen de gemeente Wierden en de ondernemers

Er is een nieuw Ondernemersloket opgericht. Ondernemers kunnen informatie vergaren op een nieuw ontwikkelde ondernemerspagina die in de gemeentelijke website is opgenomen. Hier staan ook de contactgegevens van de accountmanagers opgenomen. De accountmanagers zijn zeer actief in het onderhouden van de contacten met de ondernemers.

Inmiddels zijn er rond 400 bedrijfsbezoeken (kennismaking) afgelegd door de accountmanagers. Ook hebben de accountmanagers samen met de wethouder economische zaken en/of het college diverse ondernemers bezocht.

In 2022 is er weer gestart met bestuursoverleggen tussen de gemeente Wierden en de diverse winkeliers- en ondernemersverenigingen. In 2023 heeft dit een verder vervolg gekregen, naast diverse 'losse' contacten. De contacten dragen over en weer bij aan het creëren van meer duidelijkheid en begrip over de spelende vraagstukken.

Op de samenwerking tussen de 3 O's (ondernemers, onderwijs en overheid) is in 2023 verder ingezet met succes. Er zijn meer dan 120 om- en bijscholingstrajecten in gang gezet. Voor de toekomst wordt hier verder op ingezet.

Periodiek worden er nieuwsbrieven verstuurd aan ondernemers die zich hiervoor hebben aangemeld. We blijven inzetten op een groei van het bestand, waardoor het bereik van de informatievoorziening door de nieuwsbrieven worden vergroot.

Gastvrij Wierden - Enter

De stichting Gastvrij Wierden - Enter zet zich in voor de bevordering van de vrijetijdseconomie in de gemeente Wierden in een brede zin van het woord. Tussen de gemeente Wierden en de stichting Gastvrij Wierden - Enter bestaat een subsidierelatie. Hieronder zijn enkele activiteiten opgesomd die in 2023 zijn uitgevoerd:

- De website is vernieuwd met een landingspagina voor de Duitse toeristen.
- Het informatiepunt in Wierden heeft een metamorfose ondergaan en in Enter is een informatiepunt gerealiseerd.
- Er zijn diverse campagnes georganiseerd (o.a. Das andere Holland, fotowedstrijd en podcasts).
- Ondersteuning van lokale ondernemers t.b.v. activiteiten/evenementen en het verzorgen van voorlichting/het geven van presentaties.

Behoeft- en locatieonderzoek bedrijventerreinen

In vervolg op de uitkomsten van het behoefteonderzoek bedrijventerreinen is in november 2022 opdracht verleend voor het uitvoeren van een locatieonderzoek bedrijventerreinen in de gemeente Wierden. Het locatieonderzoek dient antwoord te geven op de vraag welke locaties in Wierden en Enter planologisch het meest geschikt zijn voor de ontwikkeling van een nieuw bedrijventerrein.

Na het uitvoeren van Aeriusberekeningen (stikstof) is het locatieonderzoek eind 2023 afgerond. Op 12 december 2023 heeft het college ingestemd met het locatieonderzoek en de voorkeurslocaties voor Wierden (Weuste Noord) en Enter (Rondweg Enter). Voor de voorkeurslocatie in Wierden is aanvullend een voorkeursrecht gevestigd in het kader van de Wvg (Wet voorkeursrecht gemeenten). Een voorstel over instemmen met de voorkeurslocaties en het vestigen van Wvg is op 5 maart 2024 besproken in de gemeenteraad.

Na besluitvorming door de gemeenteraad zal een plan van aanpak worden gemaakt voor beide voorkeurslocaties (o.a. planvorming, onderzoeken en participatie).

Revitalisering / herstructurering bedrijventerreinen

Naast het behoefte- en locatieonderzoek is ook het project revitalisering/herstructurering bedrijventerrein Kluinveen-Violenhoek opgestart. Samen met de ondernemers wordt gekeken / in beeld gebracht welke mogelijkheden er zijn om het gebied Kluinveen – Violenhoek te revitaliseren / herstructureren met als doel om het gebied vitaal en toekomstbestendig te maken.

Op 6 december 2022 heeft de gemeenteraad het plan van aanpak Kwaliteitsimpuls Kluinveen-Violenhoek vastgesteld. In het proces is veel aandacht voor participatie. In 2022 (en begin 2023) zijn alle bedrijven in het plangebied bezocht en is veel informatie verzameld over het gebied.

In december 2022 is een uitvraag gedaan voor de selectie van een stedenbouwkundig bureau. Opdracht voor het stedenbouwkundige bureau is om een aantal scenario's voor het plangebied uit te werken.

Op 23 januari 2023 is een inloopbijeenkomst voor bewoners, eigenaren en gebruikers georganiseerd om informatie op te halen. Samen met stedenbouwkundig bureau MA.AN uit Zwolle zijn in 2023 op basis van de uitkomsten van de inloopavond, gesprekken met ondernemers, eigenaren en bewoners voor dit gebied een aantal scenario's ontwikkeld.

Tijdens twee informatiebijeenkomsten op 25 januari 2024 zijn de scenario's gepresenteerd aan ondernemers, eigenaren en bewoners. De input van de bijeenkomsten wordt in het voorjaar van 2024 door Buro MA.AN verwerkt in een rapport (met voorkeursscenario) en deze wordt voorgelegd aan het college. Daarna zal het rapport (naar verwachting medio 2024) ter vaststelling worden aangeboden aan de gemeenteraad.

Verdienmodellen agrarische sector

Er spelen veel maatschappelijke vraagstukken in het landelijk gebied zoals het verhogen van biodiversiteit, de beschikbaarheid van voldoende schoon drinkwater, het versterken van natuur en landschap, het behoud van leefbaarheid en een toekomstbestendige, vitale agrarische sector. In 2022 is de Coöperatie Agrarisch Terreinbeheer Wierden (CATB) opgericht. In 2023 heeft de CATB, met ondersteuning van de gemeente Wierden, verdere stappen gezet in de professionalisering van de organisatie. Ook zijn er gezamenlijk plannen ontwikkeld voor het beschikbaar krijgen van grond voor Wierdense boeren.

4.2 BEOOGD MAATSCHAPPELIJK EFFECT

Sociaaleconomisch vitaal en aantrekkelijk landelijk gebied

4.2.1 WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Doelen	Indicatoren
Areaal landschapselementen blijft minimaal gelijk aan niveau 2017	Areaal m2
Areaal landschapselementen duurzaam beheerd	Areaal m2

4.2.2 WAT HEBBEN WE BEREIKT?

Groene Metropool Twente en Groene Kennispoort Twente

Door gezamenlijke aanpak en inzet van personele en financiële middelen is in 2023 verder gegaan met de samenwerking in de Groene Metropool Twente en de Groene Kennispoort Twente. Er zijn in 2023 eerste stappen gezet dat de Stichting Groene Kennispoort wordt ondergebracht bij de Stichting Groene Metropool Twente.

NPLG/ PPLG

De rijksoverheid is bezig met het opstellen van een Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG). De provincies hebben in 2023 een eerste versie van het Provinciale Programma Landelijk Gebied (PPLG) bij de rijksoverheid ingediend. In de gemeente Wierden zijn in 2023 vier gebiedsbijeenkomsten georganiseerd over het PPLG en het beleid/ projecten in de gemeente Wierden.

De gemeente Wierden denkt actief mee over de planvorming in het PPLG, waarbij wij het belang van een actieve betrokkenheid van inwoners, ondernemers en organisaties in het landelijk gebied benadrukken.

Natura 2000 Wierdense Veld

Nadat het gebiedsproces rondom het Wierdense Veld een aantal jaren heeft stilgelegen, is het in 2022 opnieuw opgestart. Eind 2022 is het Projectplan planuitwerkingsfase Wierdense Veld opgesteld. In 2023 is gewerkt aan het Ecologisch beoordelingskader, dit is eind 2023 vastgesteld. De afgelopen jaren zijn al wel enkele interne maatregelen in het Wierdense Veld uitgevoerd.

LEADER – CLLD (Community Local Led Development)

Al meer dan 20 jaar wordt er in Zuidwest Twente met de (Europese) LEADER-werkwijze succesvol gewerkt aan de ontwikkeling van het platteland: bottom up, innovatief, integraal, gebiedsgericht en door samen te werken binnen een netwerk. In 2023 is de LEADER-periode

2015-2022 feestelijk afgerond. Er zijn in de afgelopen periode diverse Wierdense initiatieven door de Lokale Actie Groep gehonoreerd. In 2024 start een nieuwe LEADER periode

Platform Landelijk Gebied Wierden

In het kader van de plattelandontwikkeling kent de gemeente Wierden een platform Landelijk Gebied. Belangenorganisaties (waar onder plaatselijke belangen, landschapsverenigingen en LTO) en gemeente gebruiken dit platform om onderling informatie uit te wisselen over ontwikkelingen in het Landelijk Gebied van Wierden. In 2023 is het platform tweemaal bij elkaar gekomen. Ook wordt er kennis en informatie via de mail uitgewisseld. Doel is elkaar informeren en inspireren.

Toekomstgerichte erven

Het project 'Toekomstgerichte Erven' van de provincie Overijssel heeft de ambitie om erfeigenaren in het landelijk gebied in staat te stellen en te stimuleren hun erf in één keer structureel te verduurzamen en te verbeteren. Hiermee hoopt de provincie alle erven in Overijssel klaar te maken voor de toekomst, zodat de kwaliteit van het landelijk gebied en de natuur, landbouw en woningmarkt aantrekkelijk blijft. Voor het behalen van deze doelen worden erfcoaches ingezet. De gemeente heeft voor de inzet van de erfcoaches een plan van aanpak opgesteld. In de gemeente Wierden zijn twee erfcoaches actief. De erfcoaches in de gemeente Wierden hebben in 2023 gesprekken gevoerd met erfeigenaren over de toekomst van hun erf en hen geholpen bij het maken van keuzes. De erfcoaches worden ondersteunt door de ambtenaren van de gemeente.

Waterbeschikbaarheid landelijk gebied

Over de droogteproblematiek in en nabij de waterwingebieden in Wierden heeft de afgelopen jaren veel overleg plaatsgevonden met onder meer Vitens, waterschap, provincie, eigenaren van diverse agrarische bedrijven en andere betrokkenen. En zijn de volgende projecten gestart gericht op de korte termijn en middellange- lange termijn:

- Pilot Notter: deze pilot is gericht op berging / vasthouden en aanvoer van water in Notter. De werkzaamheden voor de pilot zijn in het voorjaar van 2023 uitgevoerd. In de zomer van 2023 is het systeem getest waarna op 29 september 2023 de starthandeling heeft plaatsgevonden. De wateraanvoer mag alleen plaatsvinden gedurende drie winterperioden (1 oktober - 1 april). De pilot wordt gedurende deze periode gemonitord en tot slot zal in 2026 een evaluatie plaatsvinden
- IBP Vitaal Platteland, pilot voor het bereiken van een toekomstbestendig watersysteem, bewust bodemgebruik en toekomstbestendige agrarische bedrijven. In 2023 hebben hierover verschillende bijeenkomsten plaatsgevonden.

Nationaal Park Sallandse Heuvelrug & Twents Reggedal

De gemeente Wierden neemt deel aan de verkenning rondom het Nationaal Park De Sallandse Heuvelrug. Uit een opgestelde Landschapsbiografie komt duidelijk naar voren dat het Twents Reggedal een cultuurhistorische eenheid vormt met De Sallandse Heuvelrug. Uit de verkenning moet blijken of kan worden gewerkt aan een streefbeeld waarbij onder meer kwetsbare natuur in het kerngebied (de Sallandse Heuvelrug) kan worden hersteld en versterkt en dat tevens kansen biedt voor onder meer sociaaleconomische ontwikkeling en versterking van de leefbaarheid in een breder gebied (het Twents Reggedal). De afgelopen jaren zijn al verschillende projecten uitgevoerd zoals het opstellen van een Landschapsbiografie en Kernenbiografie, agrarisch advies en onderzoek op bedrijfsniveau,

het verkrijgen van inzicht in bezoekersstromen en het ontwikkelen van een fietsroute.

Natuur en Landschap

In 2023 zijn via het Groenloket grondeigenaren geïnformeerd en geadviseerd over natuur en landschap. Het betreft hier vooral praktische adviezen aan grondeigenaren. Momenteel zijn er met circa 150 grondeigenaren in Wierden groene dienstenovereenkomsten afgesloten. In de gemeente Wierden worden zo onder meer 157.000 m² aan houtwallen en singels, 21 poelen, 377 knotbomen en 120.000 m² aan (geriefhout)bosjes beheerd en onderhouden. Met partners in het landelijk gebied hebben verschillende acties in het landelijk gebied plaatsgevonden, zoals het beschikbaar stellen van zaadmengels, plantgoed tijdens boomdeeldagen en zaaigoed voor kruidenrijk grasland (1001 ha kruidenrijk grasland).

4.3 WAT HEBBEN WE ER VOOR GEDAAN?

Actiepunten:		Afgesloten:
Herstr.Revit.Bedr.terrein 2023	50.000	N
Onderz.herstr. bedr.terr. 2021	25.000	J
Onderz.beh.bedr.terr.2021/2022		
2	40.000	J
Evaluatie econ. Visie 2023	10.000	N
Stadsbeweging 2022	100.000	N
Landinrichting Enter 2012	250.000	N
Uitw.onderlegger landsch. 2022	20.000	N
Vitaal Landelijk Gebied 2021	50.000	N
Vitaal Landelijk Gebied 2022	50.000	N
Vitaal Landelijk Gebied 2023	100.000	N

Het gaat in het bovenstaande overzicht om actiepunten waaraan in 2023 in financiële zin middelen (extra) kredieten aandacht is besteed.

4.4 BELEIDSINDICATOREN

Beleidsindicatoren

Omschrijving indicator	Eenheid	2021	2022	2023
Demografische druk	%	82,8	83	83
Functiemenging	%	49,2	50,4	
Vestigingen (van bedrijven)	Per 1.000 inwoners in leeftijd van 15 t/m 64 jaar	158,8	167,3	

NB Het is mogelijk dat de gegevens voor het laatste jaar of de laatste jaren nog niet gevuld zijn. Dit komt doordat de cijfers ten tijde van het samenstellen van dit document nog niet beschikbaar waren. Op www.waarstaatjegemeente.nl zijn altijd de meest actuele bekende gegevens te vinden.

WAT HEEFT HET GEKOST?

	Begroot	Begroot	Werkelijk	Waarvan
(x €1.000,-)	2023	na wijziging 2023	2023	incidenteel
Lasten	1.692	1.608	625	-212
Baten	-748	-664	-84	-
Resultaat voor mutaties in reserves	944	944	541	

PROGRAMMA PRETTIG WONEN EN LEVEN

5.1 BEOOGD MAATSCHAPPELIJK EFFECT

Een aantrekkelijke en veilige en toekomstgerichte Leefomgeving

5.1.1 WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Doelen	Indicatoren
1. Een schoon, heel en veilig ingerichte openbare ruimte.	Overeenkomstig genormeerde beeldkwaliteit vastgelegd in het Integraal Beheer Openbare Ruimte (IBOR-) plan 2021-2024
2. Duurzame, veilige en goed functionerende openbare verlichting.	2a) Percentage energiebesparing t.o.v. 2013 (conform energieakkoord) 2b) Leefijd armaturen en masten (m.b.t. technische levensduur)
3. Beschermen volksgezondheid. Inzamelen & afvoeren van afvalwater	Kwaliteit rioolstelsel
4. Beschermen volksgezondheid. Inzamelen & verpompen van afvalwater	Kwaliteit gemalen / objecten
5. Een continue beschikbaarheid van data van onze grondwaterstanden	Data online beschikbaar stellen, dataloggers installeren.
6. Meer bewustwording bij ketenpartners, inwoners & bedrijven als het gaat om wateroverlast en droogte	
7. Een robuuste leefomgeving die is ingericht op de gevolgen van de klimaatverandering.	Step forward principe bij ruimtelijke ontwikkelingen / wijzigingen
8. Wierden is goed ontsloten (bereikbaar)	Drukke N-wegen (Publicatie door provincie)

5.1.2 WAT HEBBEN WE BEREIKT?

Ons beleid op orde

Watertakenplan

Het huidige Watertakenplan loopt tot en met 2024. Vanaf 2025 geldt een nieuw Watertakenplan. Met de visie in het Watertakenplan staat de gemeente Wierden voor een toekomstbestendige waterketen. Daarbij wordt geanticipeerd op toekomstige veranderingen. Naast de visie is in het Watertakenplan per watertaak de strategie verankerd om invulling te

geven aan de visie. De invulling is afgestemd op de overige beleidsterreinen van de gemeente en het beleid van het waterschap en de provincie.

Mobiliteitsplan

Op 30 maart 2021 heeft de gemeenteraad het mobiliteitsplan vastgesteld. In het mobiliteitsplan is ruim aandacht besteed aan de nieuwe ontwikkelingen op het gebied van Mobiliteit, maar ook spelen verkeersveiligheid en fietsmobiliteit (weer) een grote rol. Het mobiliteitsplan is geëvalueerd.

Beleidsplan openbare verlichting

Op 4 april 2023 heeft de gemeenteraad het beleidsplan Openbare Verlichting 2023-2027 vastgesteld. Gekozen is voor een investering op basis van technische levensduur van het areaal. Alle, te vervangen armaturen, worden vervangen door LED armaturen waardoor de komende jaren het percentage LED zal toenemen van 29% tot 61% in 2027.

Groenbeleid

Het speelplaatsenbeleidsplan is afgerond en de voorbereidingen voor het groenbeleidsplan (gepland in 2024) zijn gestart.

Het beheer op orde

Er is in 2023 jaarrond professioneel geschouwd in de openbare ruimte. In alle kernen binnen de bebouwde kom is er gecontroleerd op meer dan 10 punten waaronder zwerfvuil en onkruid. Er is geschouwd volgens de beeldsystematiek en daarmee ook volgens de gestelde normen. De systematiek wordt landelijk gebruikt om kwaliteit te meten aan de hand van beeldmeetlatten (A t/m D). Waarbij A de hoogst haalbare score is. Het jaar 2023 was een nat jaar. Dat heeft geleid tot meer onkruid en een wat onverzorgd beeld (C).

Onze vervangingen op orde

Uit de buurtschouwen en inventarisaties blijkt dat vervangen, renoveren en reconstructies, nodig zijn voor een goed functionerende openbare ruimte. Bij voorkeur worden vervangingen integraal uitgevoerd. Dat wil zeggen dat zowel de riolering, het groen en de trottoirs en wegen gelijktijdig vervangen worden. Het gaat om de ondergrond (riolering) en de bovengrond (water, groen, verharding en verlichting). Daarbij is riolering en water leidend omdat daar veel kosten mee gemoeid zijn.

Belangrijke resultaten die hierbij bereikt zijn:

- In 2023 zijn we vanuit klimaatadaptatie integraal met wegbeheer, groenbeheer en rioolbeheer gestart met de voorbereidingen van werkzaamheden in de omgeving Prins Hendrikstraat en plantsoen Jacobsonstraat om te komen tot een veilige en een klimaatbestendige (verminderen van wateroverlast en tegengaan van verdroging) leefomgeving die als prettig wordt ervaren en een bijdrage levert aan een vitale samenleving.

Maatregelen uitvoeringsprogramma drinkwaterbescherming

Afgelopen jaren heeft de gemeente uitvoering gegeven aan het Maatregelprogramma Drinkwaterwinningen Overijssel 2018-2022 met als doel de grondwaterkwaliteit rond de Overijsselse drinkwaterwinningen in Overijssel te beschermen.

De uitvoering van dit programma liep door tot medio 2023.

In 2023 is gestart met de voorbereiding voor een nieuw maatregelprogramma 2024-2027. Dit proces wordt in 2024 voortgezet.

5.2 BEOOGD MAATSCHAPPELIJK EFFECT

Een gezonde en toegankelijke woningmarkt voor iedereen

5.2.1 WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Doelen	Indicatoren
Voldoende en passende woningen	Aantal en type woningen
Mogelijkheden voor nieuwbouw van woningen	Woningbouwafspraken Provincie
Toekomstbestendige woningvoorraad	GPR / Energielabels

5.2.2 WAT HEBBEN WE BEREIKT?

Volkshuisvesting: Samenwerken aan goed en betaalbaar wonen

De Lokale Woonagenda 2022-2026 is op 20 april 2022 vastgesteld en kent vier thema's waar we de komende vier jaar op in gaan zetten: Betaalbaarheid en Beschikbaarheid, Wonen en Zorg, Toekomstbestendigheid en Leefbaarheid. In de agenda is een afwegingskader opgenomen waarmee we actief sturen op toekomstige woningbouwplannen die een kwalitatieve bijdrage leveren aan onze gemeente.

Initiatieven waar zowel ambtelijk als bestuurlijk aandacht aan werd gegeven:

- Bouwen, bouwen, bouwen om de krapte op onze woningmarkt te verminderen: eind 2023 zijn volop bouwactiviteiten in de verschillende kernen waar te nemen. Met name op de uitbreidingslocaties is gewerkt aan inclusieve wijken: wijken waar verschillende woonproducten, aansluitend aan de behoefte, naast elkaar gerealiseerd worden. Niet alleen ten aanzien van prijsklasse variëren deze, ook voor wat betreft woningtype (denk aan levensloopbestendigheid, speciale (zorg)concepten, etc.) hebben we goede afspraken met projectontwikkelaars kunnen maken.
- We hebben samen met Reggewoon het nieuwe woonconcept flexwoningen gerealiseerd. Dit zijn (reguliere) flexwoningen aan de Akkerwal in Wierden. Op 27 maart 2023 hebben de bewoners de sleutels ontvangen.
- Aanvullend op de reguliere prestatieafspraken met Reggewoon en de Stichting Huurdersbelangen Wierden Enter (SHWE) zijn afspraken gemaakt voor het jaar 2023 op alle aspecten van de Lokale Woonagenda 2022-2026. Afgelopen jaar is voor de laatste keer de Beste Buur Bokaal uitgereikt.
- Inzet op realisatie inbreiding- en uitbreidingslocaties De Berghorst 2, Zuidbroek en Kleen Esch. Eind 2023 is het bestemmingsplan voor Zenderink-Oost ter inzage gelegd. Hopelijk kan daar in 2024 gestart worden met de nieuwbouw.
- Om starters op de woningmarkt te stimuleren om in Wierden te (blijven) wonen is de Starterslening geactualiseerd en wordt deze met succes aangeboden vanaf 1 februari 2023.
- Ook de lokale vereniging Hôfke te Wierden hebben wij een grondpositie aangeboden om zgn. hofjeswoningen te realiseren. Het gaat om 10 levensloopgeschikte woningen met een

gemeenschappelijke binnentuin. Het ziet er naar uit dat deze woningen in 2024 gerealiseerd worden.

- Op regionaal niveau is met de Twentse gemeenten de Regionale Woondeal gesloten waarin ingezet wordt om de woningnood (versneld) aan te pakken.
- In lijn met het landelijke beeld, is het gezien de krapte op de woningmarkt niet gelukt om de taakstelling Huisvesting Statushouders volledig te realiseren. In overleg met de provincie is afgesproken dit restant te huisvesten statushouders door te schuiven naar 2024. Met Reggewoon zijn afspraken gemaakt om ook statushouders te huisvesten in hun nieuwbouwprojecten. Ook in 2024 vraagt het behalen van de taakstelling onze aandacht.
- Diverse (particuliere) initiatieven zijn zowel ambtelijk als bestuurlijk besproken en beoordeeld.

5.3 BEOOGD MAATSCHAPPELIJK EFFECT

Veilige gemeente

5.3.1 WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Doelen	Indicatoren
Veilige woonomgeving, winkelcentra en bedrijventerreinen	

5.3.2 WAT HEBBEN WE BEREIKT?

Integrale veiligheid

Spoorveiligheid Wierden

In 2023 zijn er metingen uitgevoerd betreffende trillingen en geluid. Dit om een tweeledig doel te bereiken. Als eerste het vaststellen van een nulsituatie om de toename aan te kunnen tonen en als tweede zicht te krijgen wat de gevolgen zijn van de trillingen op het wonen aan het spoor. De volgende stap zal in 2024 gezet worden en is het onderzoeken van de eventuele gevolgen voor de ondergrond en de veiligheid van het spoor. Tevens wordt er gekeken naar andere alternatieven om de veiligheid aan het spoor te kunnen borgen.

Programma Hoogfrequent Spoorvervoer - Goederenvervoer Oost-Nederland

De gemeente neemt deel aan de overlegsgremia over dit onderwerp sinds 2009.

Actuele ontwikkelingen zijn:

- Omleiding van goederenvervoer over onder meer de Twentelijn door de aanleg van een 3e spoor in Duitsland tot in ieder geval 2027.
- Toename vervoer van goederen en personen over de Twentelijn.
- Voornemen van de staatssecretaris van I&W de risicoproductieplafonds van sommige spoorlijnen, waaronder de Twentelijn, naar boven toe bij te stellen.
- De gemeente is in gesprek met Prorail en de omwonenden. Tevens is de gemeente zowel bestuurlijk als ambtelijk aangehaakt bij alle overleggen in het kader van huidig onderzoek naar de mogelijkheden van het huidige spoor en de Noordtak (GNOE).

Openbare Orde en Veiligheid

Ondermijning:

- Bestrijding van ondermijnende criminaliteit is in 2023 verder geïntegreerd.
- Bij aanvragen, denk aan Alcoholvergunningen, wordt mede beoordeeld of sprake kan zijn van ondermijning. Hiertoe is ook het BIBOBbeleid (Bevordering IntegriteitsBeoordelingen door het Openbaar Bestuur) ingezet.

- Het meldpunt (meld een vermoeden) voor de eigen medewerkers levert nog onvoldoende respons op. De geplande interne intensivering hiervan is in 2023 gelukt en zal in 2024 nog een vastere vorm krijgen. Het aansluiten op MMA (Meld Misdaad Anoniem) is in 2023 gelukt. Hiermee krijgen we ook meldingen van buiten de organisatie binnen.
- In 2022 is gestart met het project Veilig Buitengebied. Dit project is samen met de politie en de buurgemeentes Hellendoorn en Rijssen-Holten opgepakt. Samen met diverse partijen (denk aan bijvoorbeeld, Staatsbosbeheer, Waterschap erfcoaches) wordt gewerkt aan publiek-private samenwerking om in het buitengebied. Dit is in 2023 voortgezet.

Cyber:

- Met name op het gebied van cybercrime zien we een forse toename. Er vindt een verschuiving plaats van traditionele criminaliteit naar de online criminaliteit. Horizontale fraude zoals marktplaats-oplichting neemt nog steeds toe. In overleg met politie, het geven van HALT-preventielessen, voorlichting aan ouderen en door inzet van gerichte communicatie worden mensen bewust te maken van de gevaren. Burgemeester Tigchelaar was in 2023 regionaal portefeuillehouder Digitale Criminaliteit

Zorg en Veiligheid

Het verbinden van Zorg en Veiligheid is belangrijk omdat ze nauw met elkaar samenhangen. Een veilige leefomgeving is belangrijk voor onze inwoners. Maar ook het voortijdig signaleren van problematiek bij kwetsbare inwoners. We zetten hier zowel lokaal als regionaal op in.

Lokaal organiseren we de zorgstructuur 0-23 en 23+. Dit zijn structurele overleggen met politie en andere ketenpartners. Daarnaast werken we regionaal samen met het Zorg en Veilheidshuis Twente en zijn we deelnemer bij diverse overleggen zoals:

- TOP x overleg (persoonsgerichte aanpak in samenwerking straf en zorgketen)
- JOR (Justitieel overleg risicjongeren)
- Veelplegersoverleg
- Code Rood

We werken samen met de PI's (Penitentiaire Inrichtingen) om zo ervoor te zorgen dat na een detentie periode gelijk ingezet kan worden op het voorkomen van maatschappelijke onrust en het inzetten van eventueel benodigde zorg.

Op het gebied van personen met verward gedrag werken we samen met het Meldpunt Zorgwekkend gedrag Twente en Streettriage Twente.

Met het Kenniscentrum Mensenhandel Twente werken we samen op alle vormen van mensenhandel zoals Seksuele uitbuiting, arbeidsuitbuiting, criminele uitbuiting en gedwongen draagmoederschap en orgaanhandel.

Regionale samenwerking

Juist omdat problemen niet stoppen bij gemeentegrenzen, is het van belang dat er op regionaal niveau (=Twentebreed) overleg plaatsvindt en zoveel mogelijk wordt afgestemd. Wierden heeft het afgelopen jaar geparticipeerd in diverse regionale projecten en overleggen, zoals:

- RIEC Oost Nederland (Aanpak casuïstiek ondermijning)
- Programma Hoogfrequent Spoorvervoer - Goederenvervoer Oost-Nederland

- Overleggen Veiligheidsregio Twente (VRT), inclusief 8 uur per week inspanningsverplichting (o.a. AOV-overleg, beoefenen crisisorganisatie)
- Overleggen Platform Integrale Veiligheidszorg, inclusief 2 uur per week inspanningsverplichting (o.a. werkgeverscommissie, klankbordgroep zorgfraude)
- Regionaal Platform Re-integratie (ex)gedetineerden
- Regionale samenwerking APV/Bijzondere Wetten

5.4 BEOOGD MAATSCHAPPELIJK EFFECT

Gezonde leefomgeving

5.4.1 WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Doelen	Indicatoren

5.4.2 WAT HEBBEN WE BEREIKT?

Sanering verkeerslawaaï

Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet, is ook een nieuwe bijdrageregeling voor de sanering van verkeerslawaaï onder de Omgevingswet van kracht geworden. De nieuwe regeling heet: Regeling sanering verkeerslawaaï 2024

Onderdeel van de regeling is de zogenaamde vrijwillige sanering. Dat betreft woningen die zijn aangemeld als sanering onder de Wet geluidhinder, met een geluidsbelasting van maximaal 5 dB onder de saneringgrens, die nog niet eerder zijn gesaneerd. Deze woningen komen onder de nieuwe regeling in aanmerking voor een gedeeltelijke bijdrage. De sanering onder de Omgevingswet betreft geluidgevoelige gebouwen met een hogere geluidsbelasting dan de saneringsgrenswaarde, respectievelijk 65 dB voor provinciale wegen buiten de bebouwde kom en 70 dB voor de overige situaties.

Educatie, voorlichting en handhaving

Gedurende het gehele jaar worden projecten uitgevoerd om de kennis over en de vaardigheden in het verkeer op peil te brengen/houden. Met name speelt de VVN afdeling Enter-Wierden hierin een belangrijke rol. Ook op de basisscholen worden diverse projecten uitgevoerd, waardoor ook hier de verkeerskennis wordt verbeterd.

In het Verkeersspreekuur (6x per jaar) en in het overleg met de verkeerspolitie (12x per jaar) worden, naar aanleiding van verkeersonveiligheidsklachten, afspraken gemaakt over monitoring en handhaving van de verkeersmaatregelen. Verder hebben wij sinds 2016 de beschikking over een snelheidsindicatiemonitor die bij toerbeurt op verschillende locaties in de gemeente wordt ingezet.

Vergunningverlening milieu

Alle taken op het gebied van vergunningverlening voor het onderdeel milieu worden onder verantwoording van de gemeente afgehandeld door de Omgevingsdienst Twente (ODT). In geval van meervoudige aanvragen wordt het onderdeel milieu aangeleverd door de ODT en de beschikking samengesteld bij de gemeente.

Milieutoezicht

Qua ambitieniveau voor de controlefrequenties neemt Wierden de ODT-ambitie bijna volledig over. Hiermee wordt uniformiteit gecreëerd en dat maakt een eerlijke verdeling van werkzaamheden binnen de ODT mogelijk.

Alle toezichtstaken op het gebied van milieu (inclusief sloop) worden onder verantwoording van de gemeente uitgevoerd door de ODT. Hiervoor is in 2023 Uitvoeringsprogramma U&H Twente gezamenlijk met de ODT opgesteld en ook is vastgesteld.

De geplande werkvoorraad voor 2023 in de programma toezicht & handhaving hadden geen tekort ten opzichte van de ingebrachte uren.

Stikstofproblematiek

Door een uitspraak van de Raad van State van 2 november 2022 is er een behoorlijke vertraging ontstaan op de mogelijkheden van bouw en ontwikkeling. De bouwvrijstelling voldoet namelijk niet aan het Europese natuurbeschermingsrecht. Hierdoor is er een verplichting om per project onderzoek te doen naar gevolgen van de uitstoot van stikstof.

5.5 WAT HEBBEN WE ER VOOR GEDAAN?

Actiepunten:

Afgesloten:

Aank grond F35 Ten Catweg2018	45.000	J
Aanl F35 Tunnel Stegeboer.2020	3.000.000	N
Aanl.F35 Westerv-Hellend. 2022	155.250	N
Klomp Hof 2e en 3e fase 2021	288.500	N
Openb.Ruimte Wierden West 2020	82.400	N
Recr. Fietspad Ypeloweg 2022	1.900.000	N
Kruisp.Dikkensw/Dahliastr 2022	90.000	N
Kruisp Binnenhof/Marktstr 2022	30.000	N
Kl. Verkeersmaatregelen 2022	50.000	N
Aanp.Rot.Dikkensweg/Anjel.2022	10.000	N
Aanp.Rot.Hogeluchts w/Nijv 2022	10.000	N
Aanp.Spoor Nijverdalsestr 2022	10.000	N
Kl. Verkeersmaatregelen 2023	50.000	N
Carpoolpl. Rijssenseweg 2023	200.000	N
Kruisp.Industr./Hexelsew. 2023	100.000	N
Aanl.voetpad Nijverh.str. 2023	120.000	N
Verbr.Fietsp.Nijverd.str. 2023	150.000	N
Wegkantverbetering 2023	80.000	N
OV. Wierden West palen 2023	24.000	N
OV Wierden West armaturen 2023	18.000	N
Extra lichtmasten 2023	10.000	N
Herinr. Omgev. Roerganger 2023	100.000	N
Verv. speeltoestellen 2022	25.000	J
Verv. Speeltoestellen 2023	25.000	N
Rolschaatsb.Wierden Oost 2023	180.000	N
Klimaatregel Wierden West 2021	563.260	N
Verv.renov.rioolleid. 2020	349.050	J

Verv.Renov.rioolleidingen 2021	374.000	N
Aanbr. infiltratieriolen 2021	64.000	N
Groen Blauwe maatregelen 2021	50.000	N
Bew Initiativ.Klimaatadap.2021	20.000	J
Verv.renovatie rioolleid. 2022	374.000	N
Verv.onderh. Gemalen BK 2022	66.500	N
Verv.gemalen mechanisch 2022	140.200	J
Bew Initiativ.Klimaatadap.2022	20.000	J
Infiltratieriolen 2022	64.000	N
Klimaatadaptieve maatreg. 2022	50.000	N
Verv.renovatie rioolleid. 2023	374.000	N
Infiltratieriolen 2023	64.000	N
Klimaatadaptieve maatreg. 2023	50.000	N
Wierden West fase 1 2023	685.740	N
Inv.onderhoud Noordbroek 2019	44.365	J
Inst. Afvalbrengpunt Exoo 2021	130.000	J
Verv.ondergr.glascontain. 2021	175.000	N
Klimaatadaptieve maatr. 2021	500.000	J
Bouwrijp Klomphof 2e fase 2016	109.545	N
Grond BBroekseweg Enter 2021	125.000	J
Bouwrijp Akkerwal flexwon.2022	360.000	N
Veilig buitengebied 2023	5.000	N
Omgev.veiligh. spoorverv.2023	10.000	J
Mob.5:carpool Rijssensest 2022	20.000	N
Mob.8: kruis.Dikken/Dahl. 2022	20.000	N
Mob.9: aanl.voetp.Nijverh.2022	20.000	N
Mob.10:onderz.verbl.geb. 2022	50.000	N
Mob.14: aanb.OV-fietsen 2022	10.000	N
Onderz.Industr/Hexelseweg2023	20.000	N
Onderz.Industr/Vriezev.weg2023	10.000	N
Onderz. aanpak Binnenhof 2023	10.000	N
Inst.ver.Electr.Install. 2017	27.500	J
Opstellen beleidsplan OV 2021	15.000	J
Kunstwerken beleidsplan 2023	20.000	N
Verzinkbare Paal N35 2022	75.000	J
Groenbeleidsplan 2023	25.000	N
Bomenonderh.aanplant.2022-2027	120.162	N
Speelbeleidsplan 2022	25.000	J
Zorgplicht watertakenplan 2022	79.500	J
Onderz.Maatr.Watertakenpl.2022	26.500	J
Zorgplicht watertakenplan 2023	49.500	N
Onderz.Maatr.Watertakenpl.2023	14.500	N
Stim. Maatregel Inw. 2022	25.000	N
Stim. Maatregel Inw. 2023	25.000	N
Bew.Initiativ.klimaatadap.2023	20.000	N

Sanering asbestdaken 2018	50.000	N
Sanering Asbestdaken 2021	50.000	N
Verv. asbestloket-functie 2020	15.000	N
Basiskaart geluid 2023	15.000	N
Bodemkwaliteitskaart 2023	7.500	N
Basisregistr. ondergrond 2023	7.500	N
Aanp.Energiearm.Nat.Is.Pr.2022	351.789	N
Ontwik. Landelijk Gebied 2018	100.000	J
Ontwik. Landelijk Gebied 2019	50.000	J
Ontwik. Landelijk Gebied 2020	50.000	J
Visie planv.Wilhelminastr.2021	25.000	J
Vorb.planv.Anjelierstr. 2022	50.000	N
Onderz.nieuw ontwikkelloc.2022	10.000	N
Onderzoek Flexwonen 2022	15.000	N
Herijk. woningmarktonderz.2023	15.000	N
Lok.Onderz. Nieuwbouwproj.2023	10.000	N
Nieuwe Lokale Woonagenda 2022	22.500	N

Het gaat in het bovenstaande overzicht om actiepunten waaraan in 2023 in financiële zin middels (extra) kredieten aandacht is besteed.

5.6 BELEIDSINDICATOREN

Beleidsindicatoren

Omschrijving indicator	Eenheid	2021	2022	2023
Demografische druk	%	82,8	83,0	83
Diefstallen uit woning	Per 1.000 inwoners	0,8	1,40	0,8
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	In Euro's	798	863	890
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	In Euro's	825	892	915
Gemiddelde WOZ waarde	Duizend euro	297	338	380
Geweldsmisdrijven	Per 1.000 inwoners	1,6	1,6	1,8
Nieuw gebouwde woningen	Per 1.000 woningen	6,4	7,7	
Vernielingen en beschadigingen (in openbare ruimte)	Per 1.000 inwoners	2,9	2,6	
Verwijzingen Halt	Per 1.000 jongeren (12-17 jr)	4	5	
Winkeldiefstallen	Per 1.000 inwoners	0,4	0,6	1,4

NB Het is mogelijk dat de gegevens voor het laatste jaar of de laatste jaren nog niet gevuld zijn. Dit komt doordat de cijfers ten tijde van het samenstellen van dit document nog niet beschikbaar waren. Op www.waarstaatjegemeente.nl zijn altijd de meest actuele bekende gegevens te vinden.

WAT HEEFT HET GEKOST?

	Begroot	Begroot	Werkelijk	Waarvan
(x €1.000,-)	2023	na wijziging 2023	2023	incidenteel
Lasten	20.555	20.705	19.898	28
Baten	-13.178	-13.328	-14.605	-
Resultaat voor mutaties in reserves	7.377	7.377	5.293	

ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN

WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Financiën

- Wij streven naar een solide en realistisch financieel beleid waarbij structurele kosten worden gedekt uit structurele opbrengsten. Het streven blijft de gemeentelijke belastingen jaarlijks niet meer te verhogen dan met het algemeen geldende inflatiepercentage van het voorgaande jaar;
- Het streven is de gemeentelijke belastingen slechts te verhogen met het inflatiepercentage tenzij het aantoonbaar noodzakelijk is voor een eerlijke verdeling van de lasten en opbrengsten en het direct ten goede komt aan de plaatselijke samenleving;
- We houden buffers aan de in de algemene reserve maar ook voor risico's in de grondexploitatie en in het sociale domein.
- Wij streven ernaar dat gemeente Wierden jaarlijks op alle punten “groen” scoort waar het gaat om het provinciaal toezicht.

Risicomanagement

- In de huidige turbulente tijd is een voortdurende inventarisatie en inschatting van financiële risico's van groot belang. In het bijzonder over voorgenomen beslissingen, uitspraken en toezeggingen door college en raad en besluiten in regioverband dient tijdige rapportage aan de raad plaats te vinden;
- Ook de financiële gang van zaken bij verbonden partijen, stichtingen en maatschappelijke organisaties moet in beeld zijn en bij geconstateerde risico's moet direct aan de raad worden gerapporteerd;
- Als uiterste middel om financiële klappen op te vangen, heeft de gemeenteraad een bodem gelegd in de algemene reserve. Dit bedrag mag niet worden ingezet om een begroting sluitend te maken;
- Tenminste één keer per jaar is er rekenkameronderzoek om de effectiviteit van het gemeentelijk beleid te toetsen.

WAT HEBBEN WE BEREIKT?

Financiën

De in november 2022 aan de raad aangeboden begroting 2023 sloot met een overschot van € 113.000. Uit het meerjarenperspectief dat in de begroting 2023 is opgenomen bleek dat ook voor de komende jaren 2024-2026 batige saldi verwacht mochten worden.

Eind 2023 is de begroting 2024 en meerjarenraming 2025 tot en met 2027 vastgesteld. Het financieel perspectief ziet er voor de jaren 2024 en 2025 de eerste jaren nog rooskleurig uit. De jaren vanaf 2026 vertonen tekorten.

Het financiële ravijn vanaf 2026 is nog steeds aanwezig is.

De belangrijkste ontwikkelingen uit de Gemeentefonds circulaires 2023 zijn:

- De ontwikkeling van het accres. Vanaf 2026 wordt het gemeentefonds niet langer via de normeringssystematiek geïndexeerd. Er wordt dan alleen nog maar een nominaal accres verstrekt door het Rijk. Het Rijk werkt samen met gemeenten aan een nieuwe

financieringssysteem en vanaf 2027 wordt de volumeontwikkeling van het fonds gebaseerd op een 8-jaars historisch gemiddelde van de ontwikkeling van het bbp. De indexatie voor inflatie volgt de prijs bbp van het lopende jaar. Het doel is dat het gemeentefonds minder schommelt.

- Het incidenteel schrappen van de opschalingskorting tot en met 2025 (de laatste korting in dit verband was in 2019) is gehandhaafd. Dat wil zeggen dat deze in zijn volledige omvang in 2026 terugkomt. Dit is ook zo in de meerjarenraming verwerkt;
- Voor 2024 en 2025 heeft het Rijk eenmalig 100% van de extra gelden jeugdzorg, conform de reeks van de commissie van Wijzen, aan het gemeentefonds toegevoegd. Voor de jaren 2026 en 2027 moet het Rijk nog een besluit nemen. Het Rijk, de VNG en het Interprovinciaal Overleg (IPO) hebben afgesproken dat de gemeenten 100% van de in het vooruitzicht gestelde bedragen voor 2024 – 2026 als stelpost mogen opnemen in de begroting. Ook dit is zo in de meerjarenraming verwerkt.

De gesprekken tussen de VNG en het rijk lopen nog over de nieuwe financieringssysteem van het Gemeentefonds. De uitkomst is echter nog onduidelijk. De lopende kabinetsformatie en de demissionaire status van het kabinet maken het volgens de VNG lastig om een inschatting te maken op welk moment exact meer duidelijkheid is te verwachten. Met het demissionaire kabinet is afgesproken in april opnieuw te overleggen over het schrappen van de opschalingskorting. Daarmee zou de korting van € 3 miljard met € 675 miljoen worden verminderd. Het kabinet heeft daarbij aangegeven dat een en ander wel afhangt van de stand van zaken van de formatie en de bredere financiële context.

Het financieel perspectief van de gemeente Wierden is derhalve wankel en omgeven met vele onzekerheden. Indien de tekorten zich in 2026 en volgende jaren daadwerkelijk gaan voordoen dan kunnen wij niet anders dan ook naar ons eigen huishoudboekje te gaan kijken. Omdat de begroting 2024 sluitend is past de provincie het reguliere repressieve toezicht toe. In het kader van het Interbestuurlijk Toezicht kent de provincie Overijssel op het onderdeel financiën de kleur 'oranje' toe. De kleuring van de overige domeinen is als volgt:

- huisvesting statushouders 'oranje';
- Wabo 'groen';
- Wro 'oranje';
- erfgoed 'groen';
- informatie en archief beheer) is 'groen'.

De provincie heeft voor 2024 aan het totaalbeeld de eindkleur 'oranje' toegekend. Voor 2023 was de kleuring 'groen'.

Risicomanagement

In de paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing van deze jaarrekening wordt uitvoerig aandacht besteed aan risicomanagement en de manier waarop Wierden hiermee omgaat. Korthedshalve wordt op deze plek verwezen naar deze paragraaf.

Wierden hanteert als uitgangspunt dat alle beschikbare middelen bij het opmaken van de begroting worden ingezet. Het gevolg van deze handelwijze is dat Wierden niet beschikt over forse reserves. Dit maakt het noodzakelijk in financieel opzicht behoedzaam te werk te gaan.

Een uitzondering vormt een bedrag dat in de algemene reserve wordt aangehouden als buffer voor calamiteiten. In de nota reserves en voorzieningen die begin 2022 door de raad is

vastgesteld is bepaald dat de bodem in de algemene reserve € 3 miljoen dient te bedragen. Mocht het door omstandigheden nodig zijn deze buffer aan te spreken dan moeten vervolgens maatregelen worden getroffen om deze buffer weer op het minimaal gewenste niveau te brengen. De nota vaste activabeleid en het treasury statuut zijn ook geactualiseerd en begin 2022 door de raad vastgesteld.

Om risico's in de grondexploitatie af te kunnen dekken beschikken we over de reserve winst grondverkoop. De omvang van deze reserve wordt bepaald op basis van een in de nota reserves en voorzieningen verankerde systematiek. Deze reserve is bedoeld om de gevolgen van het afschrijven/afstoten van gronden, het verlengen van de looptijd van de complexen en een prijsverlaging te kunnen opvangen. Daarnaast beschikken we over een reserve voorlopige resultaten grondexploitatie. Deze reserve is ingesteld vanwege een wijziging in de verslaggevingsvoorschriften. Hierdoor werd het verplicht om resultaten uit grondexploitatie te bepalen naar rato van de voortgang van het project en niet meer aan het einde van het project zoals dat voorheen gebruikelijk was. Omdat deze minder voorzichtige methodiek niet aansluit bij het gemeentelijk grondbeleid zijn de tussentijds genomen resultaten gestort in een afzonderlijke reserve. Deze reserves lijken voldoende om risico's te kunnen opvangen.

Daarnaast beschikken we over een reserve sociaal domein om tegenvallers voor dit aandachtsgebied te kunnen opvangen. Ultimo 2023 bedroeg deze reserve circa € 2 miljoen.

Rekenkamer

Het streven om de effectiviteit van het gemeentelijk beleid minimaal eens per jaar te toetsen met een onderzoek door de Rekenkamer is in 2023 gehaald.

In 2023 heeft de rekenkamer een onderzoek uitgevoerd met als onderwerp

"Doorwerkingsonderzoek rekenkamerrapporten 2017-2021". In dit onderzoek wordt in beeld gebracht of de (door de raad overgenomen) aanbevelingen van vier verschillende rekenkameronderzoeken navolging hebben gekregen in de gemeente Wierden. Het doorwerkingsonderzoek maakt inzichtelijk welke aanbevelingen zijn uitgevoerd, waarom aanbevelingen wel of geen navolging hebben gekregen en welke factoren daarbij van invloed zijn. Daarnaast wordt gekeken naar het effect van de aanbevelingen: tot welke verbeteringen hebben ze al dan niet geleid?

De rekenkamer heeft in december haar concept rapport opgeleverd. Het college heeft inmiddels haar reactie op dit rapport aan de Rekenkamer gegeven. Zij zal de bestuurlijke reactie in het definitieve rapport verwerken waarna het definitieve rapport aan de gemeenteraad wordt aangeboden.

WAT HEBBEN WE ER VOOR GEDAAN?

Actiepunten:

- -

Het gaat in het bovenstaande overzicht om actiepunten waaraan in 2023 in financiële zin middels (extra) kredieten aandacht is besteed.

WAT HEEFT HET GEKOST?

	Begroot	Begroot	Werkelijk	Waarvan
(x €1.000,-)	2023	na wijziging 2023	2023	incidenteel
Lasten	1.122	1.116	-145	-
Baten	-45.986	-46.698	-50.526	-4.233
Resultaat voor mutaties in reserves	-44.864	-45.582	-50.672	

OVERHEAD, ONVOORZIEN EN VENNOOTSCHAPSBELASTING

WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Overhead

De overheadkosten worden in een apart overzicht opgenomen. Het doel hiervan is om uw raad op eenvoudige wijze meer inzicht te geven in de totale kosten van de overhead voor de gehele organisatie. In de programma's worden alleen de kosten opgenomen die betrekking hebben op het primaire proces. Hierdoor komt er inzicht in de kosten van het primaire proces in het algemeen en de overhead in het bijzonder, wat kan leiden tot een betere beheersing van deze kosten.

Bovendien neemt de vergelijkbaarheid toe van de kosten van overhead en de kosten van het primaire proces. Onder de kosten van overhead behoren de volgende elementen:

- Financiën, Toezicht en Controle gericht op de eigen organisatie;
- Personeelszaken en organisatie;
- Inkoop (incl. aanbesteding en contractmanagement);
- Interne en externe communicatie met uitzondering van klantcommunicatie;
- Juridische zaken;
- Bestuurszaken en bestuursondersteuning (exclusief de griffie);
- Informatievoorziening en automatisering van PIOFACH-systemen (Personeel, Informatievoorziening, Organisatie, Financiën, Automatisering, Communicatie, Huisvesting);
- Facilitaire zaken en Huisvesting (inclusief beveiliging);
- Documentaire informatievoorziening (DIV);
- Managementondersteuning primaire proces.

Het gevolg hiervan is dat er geen overheadkosten op de producten afval, riolering en begraafplaatsen worden geraamd. Deze producten worden bekostigd door lokale heffingen. Om tot juiste kostendeckende tarieven te komen is er een verdeelsleutel voor toerekening van de kosten van overhead bepaald. De totale kosten van overhead worden gedeeld door de totale direct productieve uren. Dit resulteert in een tarief van € 30,- per uur voor de binnendienst. De buitendienst is hierbij buitenbeschouwing gelaten. Het "tarief" voor overhead van de buitendienst is bepaald op € 10,- per uur. Eén tarief voor de gehele organisatie zou voor de buitendienst tot een te hoog tarief hebben geleid en daardoor ongewenste effecten op de lokale heffingen hebben gehad. Eind 2023 zijn genoemde tarieven op basis van de begrotingscijfers 2024 geactualiseerd. Voor de binnendienst wordt dan een tarief van € 32,- gehanteerd, voor de buitendienst wordt dit € 12,-.

Onvoorziene uitgaven

In de begroting is een bedrag ad € 44.500 opgenomen voor onvoorziene uitgaven. De raming heeft een bufferfunctie. De raming bevat een incidentele en structurele component van respectievelijk 75% en 25%. Van genoemd bedrag voor onvoorzien is in 2023 in totaal € 9.400 besteed voor het afdekken van de rentelasten die voortvloeien uit het bijstorten van € 375.000 op onze rekening duurzaamheidslening bij de Stichting Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten (Svn).

Vennootschapsbelasting (Vpb)

Overheden zijn vennootschapsbelastingplichtig voor die activiteiten waarbij zij optreden als ondernemer. Deze VpB-plicht heeft financiële, organisatorische en administratieve gevolgen. Er heeft een inventarisatie plaatsgevonden van alle gemeentelijke activiteiten en hierin is een clustering aangebracht. Per cluster van samenhangende activiteiten is voor zowel 2022 als voor 2023 beoordeeld of er sprake is van een ondernemersactiviteit. Dit conform de methodiek die vanaf 2016 wordt gehanteerd. Over het boekjaar 2022 is een aangifte ingediend in oktober 2023. Voor het boekjaar 2023 geldt dat er door de Belastingdienst in het begin van 2023 een voorlopige aangifte c.q. aanslag is opgelegd. Op basis van een berekening van de werkelijke resultaten is er een vordering op de Belastingdienst in de jaarrekening opgenomen (de voorlopige aanslag was te hoog).

Voor de grondexploitaties is een Post Quickscan voor 2022 uitgevoerd. De conclusie van de Post Quickscan is dat er vooralsnog geen sprake is van een VpB-plicht voor de grondexploitaties.

Voor de overige clusters geldt dat de gemeente Wierden wederom belastingplichtig is voor het cluster 'zich ontdoen van huishoudelijk afval tegen opbrengst. De VpB-impact hiervan is zeer beperkt, aangezien de winst die hier wordt behaald minimaal is.

De Belastingdienst heeft geoordeeld dat de gemeente Wierden vanaf 2016 belastingplichtig is voor het cluster 'reclameactiviteiten' en heeft ons reeds definitieve aanslagen opgelegd voor de jaren 2016 tot en met 2020. Hier hebben wij bezwaar tegen aangetekend en daarbij hebben wij ons aangesloten bij de uitkomsten van lopende gerechtelijke procedures. De gemeente Wierden is met de Belastingdienst overeengekomen de behandeling van de bezwaarschriften aan te houden totdat de landelijke procedures hebben geresulteerd in een onherroepelijke uitspraak. Gezien de genoemde gerechtelijke procedures kunnen de jaren 2016 tot en met 2022 (fiscaal) nog niet definitief worden afgesloten. Omdat de aanslagen zijn betaald, kan dit mogelijk te zijner tijd tot een incidenteel voordeel leiden.

Omdat we, op basis van onze voorlopige aangifte voor 2023, verwachten dat het voorlopige aanslagbedrag zal wijzigen, hebben we een vordering opgenomen op de Belastingdienst ad € 93.757.

WAT HEBBEN WE ER VOOR GEDAAN?

Actiepunten:

Afgesloten:

Inbraakprev. gemeentehuis 2023	40.000	N
Publiekspl. Gemeentehuis 2023	10.000	N
Luchtbeh. raad/burgerzaal 2023	150.000	N
Verduurzam. Gemeentehuis 2023	15.000	N
Verduurzam. Gemeentewerf 2023	20.000	N
Verduurz.steunpunt Enter 2023	5.000	N
Duurzaamheidslening 2023	375.000	J
Hardware nieuwe wetgeving 2019	50.000	N
Uitbr/Vervanging i-pads 2022	22.000	N
Vervanging tablets Raad 2022	16.000	J
Incidentenbeheer 2019	30.000	N
Uitbr/Verv. Mob. Telefoon 2023	44.000	N
Ontwikkeling DMS 2019	75.000	N
Vervanging NAS servers 2021	200.000	N
Verv. Netwerkcomponenten 2021	20.000	N
Vervanging I-pads 2023	22.000	N
Aanschaf apparatuur 2022	35.000	N
Aanschaf apparatuur 2023	35.000	N
Aanschaf programmatuur 2022	35.000	J
Aanschaf programmatuur 2023	35.000	N
Beeldschermen 2023	40.000	N
Thinclients/PC's 2023	15.000	N
Aanschaf apparatuur 2021	35.000	J
Dienstauto Bode (Zafira) 2023	37.000	N
Dienstauto BOA (VervToyota 54)	32.000	J
Pick-up(verv. Renault 42) 2022	65.000	J
Pick-up(verv. Renault 43) 2022	58.000	J
Pick-up (Fiat Strada 34) 2023	34.000	J
Pick-up (Trafic 35) 2023	59.000	N
Bestelauto (Trafic 44) 2023	47.000	J
Bestelauto (Caddy 33) 2023	34.000	J
Bestelauto (Trafic 45) 2023	40.000	J
Tractor (New Holland 88) 2022	58.000	J
Tractor (New Holland 65) 2023	66.000	N
Aankoop Tractor 2022(Verv.NH89	37.000	J
Gazonmaaier John Deere 82 2021	94.000	J
Maaizuigcombinatie 2023	155.000	J
Dienstauto BD (Skoda 31) 2023	37.000	N
Dienstauto BD (Skoda 32) 2023	37.000	N
Betonbak zoutoplossing 2023	29.000	J
Actiewagen (Hapert AL) 2023	17.000	N

Actiewagen (Hapert AL) 2023	17.000	N
Kipwagen(erv.Veenh.5000) 2022	17.000	J
Bladzuiger (vortex) 2021	8.100	N
Kipaanhanger 2021	8.750	N
Heftruck electrisch 2023	37.000	J
Auto BOA Fiat Doblo 2023	16.500	J
Sneeuwplough Nido (3x) 2017	29.195	J
Zaakgericht Werken 2016	30.000	J
Verv.conv.zelfbouw softw.2021	50.000	N
Monitoringstool (Siem-soc)2021	15.000	N
GEO informatie 2021	20.000	N
Migratie cloud Softwarond.2022	100.000	N
Impl. nieuwe wet+regelg.2022	20.000	N
Cyberoefening 2023	35.000	N
Onderst. impl./conv. 2023-2025	210.000	N
Inhuur expertise 2023	150.000	N
Impl. Nieuwe wet+regelg.2023	20.000	N
Voorz.verb.Dienstverl. 2023	50.000	N
Digitalisering archief 2018	10.000	J
Digitalisering archief 2019	10.000	J
Arbo-maatregelen 2022	10.000	J
Informatiebeveiligingsbel.2019	37.000	N
Arbo-maatregelen 2023	10.000	J
Fysiek archief 2023	60.000	N
Verb.kred.ontw.Gem.werf. 2023	15.000	N

Het gaat in het bovenstaande overzicht om actiepunten waaraan in 2023 in financiële zin middelen (extra) kredieten aandacht is besteed.

WAT HEEFT HET GEKOST?

	Begroot	Begroot	Werkelijk	Waarvan
(x €1.000,-)	2023	na wijziging 2023	2023	incidenteel
Lasten	9.719	9.685	10.307	339
Baten	-26	-26	-34	-
Resultaat voor mutaties in reserves	9.693	9.659	10.273	

PARAGRAAF A: WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEBEERSING

ALGEMEEN

Het wettelijk kader van BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) stelt dat de paragraaf betreffende het weerstandsvermogen ten minste moet bevatten:

- A. Een inventarisatie van de weerstandscapaciteit;
- B. Een inventarisatie van de risico's;
- C. Het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's;
- D. Een kengetal voor de:
 - o Netto schuldquote;
 - o Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen;
 - o Solvabiliteitsratio;
 - o Grondexploitatie;
 - o Structurele exploitatieruimte;
 - o Belastingcapaciteit;
- E. Een beoordeling van de onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie.

Het weerstandsvermogen kan worden omschreven als het vermogen van de gemeente Wierden om financiële risico's/tegenvallers op te kunnen vangen. Dit vermogen bestaat uit de relatie tussen de weerstandscapaciteit, dit zijn de middelen waarover de gemeente beschikt/kan beschikken, en de risico's waarvoor geen voorzieningen zijn getroffen. Het weerstandsvermogen geeft aan hoe robuust de begroting is.

De nota Risicomanagement is het beleidskader voor de paragraaf weerstandsvermogen.

WEERSTANDSCAPACITEIT

De weerstandscapaciteit kan worden opgedeeld in incidentele- en structurele weerstandscapaciteit.

Bestanddeel	Incidentele weerstandscapaciteit	Structurele weerstandscapaciteit
Algemene reserve	X	
Bestemmingsreserves	X	
Stille reserves	X	
Onvoorzien	X	
Reserve grondbedrijf	X	
Onvoorzien (structureel)		X
Begrotingsruimte		X
Onbenutte belastingcapaciteit		X
Kostenreductie		X

Incidentele weerstandscapaciteit

Met incidentele weerstandscapaciteit wordt het vermogen bedoeld om calamiteiten en

andere eenmalige tegenvallers op te kunnen vangen zonder dat dit invloed heeft op de hoogte van het voorzieningenniveau van de programma's.

Algemene Reserve

De algemene reserve is tot een bedrag van € 3.000.000 beschikbaar als buffer voor het opvangen van incidentele risico's. Volledigheidshalve wordt vermeld dat het gebruikelijk is dat het bedrag boven de buffer wordt ingezet in de eenmalige sfeer. In de Nota meerjarenbeleid is dit gedeelte ook weer maximaal beschikbaar voor het invullen van actiepunten, die met éénmalige middelen kunnen worden afgedekt.

Bestemmingsreserves

Bestemmingsreserves worden in aanmerking genomen als incidentele weerstandscapaciteit zolang de gemeenteraad de bestemming nog kan wijzigen en de besteding geen invloed heeft op de exploitatie. Het betreft een aantal reserves genoemd in rubriek D van het Verloopoverzicht Reserves en Voorzieningen bij de jaarrekening over 2023. In 2023 gaat het om een totaalbedrag van ca. € 1.316.000. De belangrijkste zijn:

- Reserve Corona € 470.000;
- Reserve Energiecrisis € 600.000;
- Reserve mobiele podia € 64.000;
- Reserve Kunst € 182.000;
- Reserve raadsaangelegenheden € 37.000
-

Stille reserves

Onder stille reserves wordt verstaan activa, waarvan de boekwaarde lager is dan de actuele waarde, maatschappelijk verhandelbaar en op korte termijn verkoopbaar is. Bovendien geldt dat activa niet duurzaam aan de bedrijfsuitvoering verbonden zijn of een maatschappelijke functie hebben. Hiertoe behoren een aantal woningen die in eigendom zijn van de gemeente en worden verhuurd. Verder zijn nog enkele garageboxen in eigendom. Doel is om de woningen bij leegstand te verkopen te verkopen.

De Woz-waarde van de woningen, garageboxen en Anjelierstraat 2 en 4 bedraagt op balansdatum circa € 2.117.000. De boekwaarde is circa € 417.000. Per saldo bedraagt de stille reserve € 1.700.000 en deze wordt aangemerkt als incidentele weerstandscapaciteit. Uiteraard moeten deze stille reserves wel eerst te gelde worden gemaakt voordat ze daadwerkelijk als weerstandsvermogen beschikbaar zijn. Dat dit niet altijd eenvoudig zal zijn laat zich raden.

Onvoorzien

In de jaarbegroting wordt een bedrag van € 1,80 per inwoner geraamd voor onvoorziene uitgaven. De raming heeft een zuivere bufferfunctie. Het bedrag is voor een kwart structureel en voor driekwart incidenteel.

Reserve grondbedrijf

Omdat de gemeente in beginsel een actieve grondpolitiek voert en daarbij als ondernemer optreedt, moet ter wille van de continuïteit het weerstandsvermogen voldoende groot zijn om

financiële risico's op te kunnen vangen. De buffer (het weerstandsvermogen) is aan de hand van de risico-inventarisatie van begin 2024 vastgesteld op maximaal € 79.000.

Zie ook het onderdeel "Financiële positie" in de Financiële Begroting en de paragraaf Grondbeleid.

Incidentele weerstandscapaciteit

Vrij aanwendbaar deel algemene reserve	€ 3.000.000
Bestemmingsreserves	€ 1.316.000
Stille reserves	€ 1.700.000
Reserve Grondbedrijf	€ 292000
Onvoorzien incidenteel	€ 33.000
Totaal	€ 6.341.000

Structurele weerstandscapaciteit

Met structurele weerstandscapaciteit worden de middelen bedoeld die permanent ingezet kunnen worden om tegenvallers in de exploitatie op te vangen.

Onvoorzien

In de jaarbegroting wordt een bedrag van € 1,80 per inwoner geraamd voor onvoorziene uitgaven. De raming heeft een zuivere bufferfunctie. Het bedrag is voor een kwart structureel en voor driekwart incidenteel.

Begrotingsruimte

De gemeente Wierden verkeerde in 2023 in de positie dat er begrotingsruimte beschikbaar was voor de berekening van de weerstandscapaciteit. De vastgestelde begroting 2022 sluit met een batig saldo van € 113.000. Vanwege de financiële onzekerheden op diverse terreinen (m.n. herijking gemeentefonds, vergrijzing, kosten jeugdzorg) en het verslechterende meerjarenperspectief in de begroting 2023 heeft de raad besloten het batig saldo niet in te zetten.

Onbenutte belastingcapaciteit

Onder onbenutte belastingcapaciteit verstaan we de ruimte die we hebben om de gemeentelijke belastingen en heffingen te verhogen. Leges en retributies mogen maximaal 100 % kostendekkend zijn. Met uitzondering van de marktgelden (weekmarkt) zijn alle tarieven 100% op begrotingsbasis kostendekkend.

Voor de berekening van de weerstandscapaciteit is, alhoewel dit niet bij de gemeente Wierden speelt, aansluiting gezocht met de normering OZB die voor een artikel 12-aanvraag Financiële Verhoudingswet wordt gehanteerd. Het normtarief voor toelating tot artikel 12 is in procenten 0,1729% (bron meicirculaire 2022). Als met dit tarief rekening gehouden wordt voor de berekening van de onbenutte capaciteit, dan komt de vrije ruimte uit op € 2.915.000. Het te gelde maken van deze onbenutte belastingcapaciteit is uiteraard geen populaire maatregel. De coalitiepartners hebben dan ook uitgesproken dat een verhoging van de belastingen niet aan de orde is tenzij het noodzakelijk is voor een eerlijker verdeling van de lasten en opbrengsten en het direct ten goede komt aan de plaatselijke samenleving.

Kostenreductie

Kostenreductie op bestaand beleid is in principe een doorlopend proces.

Structurele weerstandscapaciteit	
Onvoorzien structureel	€ 11.000
Begrotingsruimte 2023	€ 113.000
Onbenutte belastingcapaciteit	€ 2.915.000
Kostenreductie	€ -,-
Totaal	€ 3.039.000

RISICO'S

Algemeen

Jaarlijks dient als toelichting bij de begroting een risicoparagraaf te worden opgesteld en dient in de toelichting bij de rekening van baten en lasten, informatie over de ontwikkeling van de risico's te worden opgenomen.

Onder risico's worden verstaan alle voorzienbare risico's waarvoor geen voorzieningen zijn gevormd en die van materiële betekenis kunnen zijn voor de financiële positie van de gemeente.

De benoemde risico's zijn niet altijd te kwantificeren in geld of dienen, om bijvoorbeeld onderhandelingsredenen, niet in geld zichtbaar gemaakt te worden.

Risico-categorieën (bijvoorbeeld financiële-, veiligheids-, aansprakelijkheids-, strategische- en imago-risico's) en risicogebieden (bijvoorbeeld grote projecten, grondbeleid, bedrijfsvoering, openbare orde en veiligheid, inkomensoverdrachten en subsidies, open einde regelingen en inkoop en aanbesteding) zijn in onze organisatie benoemd en dragen bij tot een groter risicobewust zijn.

Waar stoppen we energie in

Erg belangrijk is om in de ramingen van de begroting zo actueel en realistisch mogelijk te zijn. We proberen zoveel mogelijk risico's 'aan de voorkant', dus in de jaarbegroting, af te dekken.

Binnen de Planning- en Control-cyclus stellen we de risico's jaarlijks bij. Dat geldt zowel voor de algemene dienst als voor het grondbedrijf.

Tussentijds wordt via de bestuursrapportage gerapporteerd over risico's en welke maatregelen genomen worden. Hoe groter het risico, hoe meer aandacht. Denk daarbij aan de grondexploitatie, grote investeringskredieten, de decentralisaties, de Wmo en de sociale werkvoorziening. Bij (investerings)projecten wordt, naast een risicoparagraaf, altijd rekening gehouden met een post onvoorzien in het krediet.

Bewustwording in de organisatie is belangrijk. Dat gebeurt via projecten/projectgroepen, in overleg met leidinggevendenden, werkoverleg e.d. Ook zijn intern cursussen financiën georganiseerd waarin het onderwerp "risico's en weerstandsvermogen" aan de orde is gesteld.

Verder is er aandacht voor het gestructureerd presenteren van risico's door in sjablonen/formats een paragraaf daarvoor op te nemen in nota's en projectvoorstellen aan het college en de raad.

Het inzetten van weerstandsvermogen is altijd een incidentele oplossing. Het geeft tijd om beleid aan te passen en structurele maatregelen te nemen. In de afgelopen 10 jaar hebben we, uitgezonderd het grondbedrijf, geen gebruik hoeven te maken van ons weerstandsvermogen. Tot slot geeft het totaalbeeld dat onze accountant heeft over onze manier van omgaan met risico's binnen de algemene dienst geen aanleiding om nadere eisen te stellen.

Risicoprofiel

Het risicoprofiel van de gemeente Wierden wordt mede bepaald aan de hand van het uitgavenvolume gecombineerd met specifieke kenmerken van de gemeente zoals ambitie, sociale structuur, fysieke structuur, centrumfunctie en de wijze van bedrijfsvoering. Daarnaast speelt rijksbeleid een rol.

In de hieronder opgenomen tabel zijn de meest actieve risico's in beeld gebracht. De kans dat een risico zich voordoet is ingedeeld in L(aag), M(iddel) en H(oog). De inschatting is arbitrair (hoewel meer personen onafhankelijk van elkaar een oordeel hebben gevormd) en sterk afhankelijk van het moment van samenstelling. Juist nu het rijksbeleid op diverse beleidsterreinen nog veel onzekerheden biedt.

Het risicoprofiel dat uit de risicotabel is af te leiden varieert van € 3,7 miljoen bij L(aag), € 7,3 miljoen bij M(idden) en € 11,0 miljoen bij H(oog). Onze inschatting (prognose in groen) komt uit op € 8,3 miljoen.

Risicotabel (bedragen in €)

	Activiteit	Risico	Impact	Kans		
				Laag	Midden	Hoog
				25%	50%	75%
1	Algemene uitkering uit het gemeentefonds	Het rijk repareert de € 1 miljard van 2026 niet in 2027 na deel € 1 mln.	€ 1.000.000	250.000	500.000	750.000
2	Rijksbudget bijstand	Budget-overschrijding	5% = € 170.000 (max. is 5%)	42.500	85.000	127.500
3	Dividend van deelnemingen	In de nutssector speelt de Autoriteit Consument en Markt een belangrijke rol in het reguleren van de tarieven en daarmee in het resultaat. De energietransitie zal effect hebben op het dividend van de kabel- en leverings-bedrijven.	Totaalopbrengst 2023 minus extra dividend Cogas en extra dividend Twence is € 714.000	178.500	357.000	535.500

4	Rijksbezuinigingen	Rijk gaat bezuinigen op gemeentefonds	€1.700.000,00	425.000	850.000	1.275.000
5	Onderuitputting	Lager resultaat door benutting begrotingsposten	De geraamde onderuitputting van € 410.000	102.500	205.000	307.500
6	Grondexploitatie	Risico's tot een bedrag van € 292.000 worden afgedekt. Verdere vertraging uitgifte afwaardering gronden en prijsverlaging.	De risico-inschatting van voorjaar 2024 is dan voldoende afgedekt.	-	-	-
7	Grondbedrijf. Boekwaarden	De boekwaarde van alle in exploitatie genomen gronden is +/- € 2,2 mln op peildatum 1-1-'24.	Maximaal risico is het verkoop tegen dumprijzen en de boekwaarden in gebieden waar de gemeente passieve grondpolitiek voert of € 156.000. Dit is lager dan de buffer (zie 6).	-	-	-
8	Bedrijfsvoering en organisatie	Organisatie ontwikkeling en arbeidsmarkt	Toename loonsom	350.000	700.000	1.050.000
9	Sociaal Domein	Tekorten in Sociaal Domein. Naast de gevolgen van nieuw of gewijzigd rijksbeleid blijven vraag- en rijksontwikkeling een risico.	De aannames in de begroting zijn gedaan naar huidige inzichten. Een goede inschatting van dit risico is niet te maken. We houden rekening met een bedrag van € 2,5 miljoen.	625.000	1.250.000	1.875.000
10	De Passie	De Passie heeft recht op permanente huisvesting. Risico bestaat dat leerlingaantallen dalen tot onder de opheffingsnorm.	Via algemene uitkering ontvangen we jaarlijks ca. € 273.000 ter dekking van de kapitaallasten. Uitgaande van 5 jaar geen rijksbijdrage via de algemene uitkering is ca. € 1,4 miljoen. Mogelijkheden tot herontwikkeling worden onderzocht.	341.000	682.000	1.023.000
11	Informatiebeveiliging	Het weglekken of het onjuist/ongewild verspreiden van informatie (privacy en datalekken)	Datalekken kunnen leiden tot (hoge) boetes maar ook tot herstelmaatregelen waarvoor extra personeel dan wel apparatuur/software nodig is. Recente gevallen bij overheden en onderwijsinstellingen tonen aan dat de mogelijk fors kan zijn. Wij schatten de impact op € 2,0 miljoen.	500.000	1.000.000	1.500.000

12	Vennootschapsbelasting (VpB)	Gemeenten zijn met ingang van 1-1-2016 VpB plichtig	Wierden heeft in overleg met een fiscalist een bepleitbaar standpunt ingenomen. Wij schatten het maximale risico op € 700.000.	175.000	350.000	525.000
13	Onderhoud kapitaalgoederen (groen wegen en riolering)	Integrale projecten/ invalswegen	Budget in begroting ca. € 6 miljoen; risico 20% of € 1,2 miljoen	300.000	600.000	900.000
15	Inflatie	Als gevolg van de mondiale ontwikkelingen is er hogere inflatie dan gebruikelijk.	Een goede inschatting van dit risico is niet te maken. We houden hier rekening met een bedrag van € 1 miljoen.	250.000	500.000	750.000
16	Overige risico's * organisatie gebonden * verbonden partijen * open-eind regelingen	* regelgeving, processen, ziekteverzuim, automatisering. * deelnemingen en Gem. regelingen. * Regelingen waarbij een hogere wetgever in meer of mindere mate de gemeente verplichtingen oplegt zonder budgetair plafond.	De overige risico's zijn niet uitputtend, maar benoemd zijn wel de belangrijkste. Het benoemen van een bedrag is arbitrair. Ingeschat wordt een bedrag van € 500.000	125.000	250.000	375.000
Totaal scenario's				3.664.500	7.329.000	10.993.500
Totaal prognose (zie groene velden)				8.319.000		

De verhouding risico en weerstandsvermogen kan ook in een kengetal uitgedrukt worden door het weerstandsvermogen te delen door risico's.

Uiteindelijk is de toets:

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{benodigde weerstandscapaciteit}}$$

In dit verhoudingsgetal komt de eigen beleidsvrijheid tot uitdrukking om te bepalen in welke mate de gemeente de risico's wil afdekken. Algemene normen zijn er niet. Als referentiekader kan wel dienen de door de Universiteit Twente in samenwerking met het Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement (NAR) opgestelde waarderingstabel, die in meerdere gemeenten gebruikt wordt:

Ratio	Betekenis
> 2,0	Uitstekend
1,4 - 2,0	Ruim voldoende
1,0 - 1,4	Voldoende
0,8 - 1,0	Matig
0,6 - 0,8	Onvoldoende
< 0,6	Ruim onvoldoende

Als we op basis van bovenstaande werkwijze deze tabel toepassen, dan komen we uit op een ratio van 1,1 ofwel (ruim) voldoende (theoretisch beschikbaar is € 9.380.000 gedeeld door de prognose van de risico's € 8.319.000).

In onderstaande matrix zijn ook de scenario's L, M en H gegeven. Wanneer we alle risico's zouden waarderen zoals in de kolom Midden, dan komt het ratio uit op 1,3. Dat is dan voldoende.

Risicomatrix (in miljoenen)

Risicomatrix (in miljoenen)	Laag	Midden	Hoog	Prognose
Risico o.b.v risicotabel	-3,7	-7,3	-11,0	-8,3
Weerstandsvermogen	9,4	9,4	9,4	9,4
Ruimte/tekort	5,7	2,1	-1,6	1,1
Ratio	2,6	1,3	0,9	1,1
weerstandsvermogen				

Toelichting risicotabel

1. Algemene uitkering uit het gemeentefonds

De algemene uitkering uit het gemeentefonds, inclusief de middelen voor de decentralisaties, draagt voor 60% bij aan de baten van de gemeente. Tot nog toe was de accres ontwikkeling van het Gemeentefonds het grootste risico dat gemeenten liepen. Echter het volume accres is bevroren voor de jaren 2024 en 2025 in afwachting van de nieuwe financierings-systeem van het Gemeentefonds. Wel is duidelijk geworden dat vanaf 2026 de oude systematiek van "trap op - trap af" wordt losgelaten. Dit risico is er dan ook niet meer. De onlangs verschenen Meicirculaire 2023 geeft nog geen duidelijkheid over de gevolgen van de nieuwe financieringssysteem. Vooruitlopend hierop heeft het Rijk de € 1 miljard, die voor 2026 eenmalig was toegezegd, vanaf 2027 structureel gemaakt. Deze structurele bijdrage is in de begroting verwerkt maar wordt door het Ministerie van Financiën nu weer als potentiële besparingsmogelijkheid aangemerkt.

2. Rijksbudgetten voor bijstandsuitkeringen

Gemeenten ontvangen van het Rijk een gebundelde uitkering (BUIG) voor het bekostigen van de uitkeringen in het kader van de Participatiewet, IOAW, IOAZ en Bbz 2004 (levensonderhoud startende ondernemers) en voor de inzet van loonkostensubsidie. Een overschrijding van 5% van deze rijksbudgetten is het maximale gemeentelijk risico. Dat is circa € 170.000. Daarboven is het nadeel voor het rijk mits aan voorwaarden voldaan wordt.

3. Dividend van deelnemingen

Dividend wordt uitgekeerd wanneer de bedrijfsresultaten dat toelaten. In de baten is voor € 1.449.000 aan dividend opgenomen. Het extra dividend uit het dividendafbouwfonds van de Cogas, dat eindigt met ingang van 2026, en het eenmalig extra dividend van Twence hebben we hiervoor buiten beschouwing gelaten. Er is sprake van een zekere mate van afhankelijkheid met name op de langere termijn van € 714.000.

In de nutssector speelt de Autoriteit Consument en Markt (ACM) een belangrijke rol in het 'reguleren van de winst' door een aantal bepalende indicatoren te normeren (o.a. tarieven en rendement eigen vermogen). Daarnaast zullen de investeringen in de transportcapaciteit en in de Energietransitie door de kabel- en leveringsbedrijven hun effect hebben op het uit te keren dividend.

4. Rijksbezuinigingen

Het volgende kabinet zal de broekriem flink moeten aanhalen. Daarvoor waarschuwen topambtenaren in de zogenoemde Stuurgroep Begrotingsruimte. De ambtenaren begrijpen dat de grote uitdagingen van deze tijd, op het gebied van bijvoorbeeld Defensie, stikstof en klimaat, om investeringen vragen, maar is ook streng: "Niet alle doelen kunnen worden bereikt met overheidsuitgaven."

Een 'flinke koerscorrectie', zo noemen de topambtenaren het. Waar het geld voor het kabinet de afgelopen jaren af en toe niet op leek te kunnen, is die tijd nu echt voorbij zijn.

"De afgelopen kabinetsperiode zijn onvoldoende scherpe keuzes gemaakt en is ervoor gekozen om maatschappelijke uitdagingen veelal met extra geld op te lossen", schrijven ze kritisch. Als het aan de Studiegroep ligt, gaat het kabinet € 17 miljard besparen.

Dit zal consequenties hebben voor de gemeentelijke financiën. We gaan voor deze paragraaf voorlopig uit van een risico van € 1.700.000.

5. Onderuitputting

Onderuitputting kan alleen gerealiseerd worden als de uitgaven achterblijven bij de ramingen. Realisatie van de onderuitputting is een zeker risico. De raming van de post onderuitputting bedraagt € 410.000.

6. Grondexploitatie risicoanalyse

Voor de wijze van benadering van de risico's bij de grondexploitaties wordt verwezen naar de paragraaf F "Grondbeleid".

Voor het opvangen van deze risico's is in het eerste kwartaal van 2024 aan de hand van het de jaarlijkse risico-inventarisatie de maximale buffer bepaald op € 292.000. De inschatting is gebaseerd op aannames waarbij scenario's van een prijsverlaging tot het terugtreden uit grondposities een rol spelen. De financiële consequenties worden zoals gebruikelijk meegenomen bij de samenstelling van de Nota Meerjarenbeleid 2025-2028 en de begroting 2025.

7. Grondexploitatie dumprijzen

De totale boekwaarde in het grondbedrijf is op de peildatum 1 januari 2024 van de risico-inventarisatie -/- € 2,2 miljoen. In een 'scenario dumprijzen' is het maximale risico voor Wierden € 156.000 van in bezit zijn de gronden en boekwaarden van gebieden waar die

gemeente een passieve faciliterende rol heeft. Onder punt 6 is de maximale buffer bepaald op € 292.000. Deze buffer is hoger dan het risico van dump prijzen. Er resteert derhalve voor 2023 geen restrisico.

8. Bedrijfsvoering en organisatie

De gemeente groeit in omvang en in takenpakket. Het risico dat hier in beeld wordt gebracht is een verandering in de ambtelijke organisatie.

Net zoals zo velen heeft ook de gemeente Wierden te maken met de krapte op de arbeidsmarkt. Onze organisatie heeft inmiddels meerdere maatregelen getroffen om in te spelen op deze krapte, zoals het investeren in zittend en toekomstig talent, het bevorderen van de interne doorstroom van medewerkers, het voeren van het goede gesprek en het toekennen van financiële prikkels. Naar het zich laat aanzien, zijn deze maatregelen onvoldoende om de krapte op de arbeidsmarkt het hoofd te bieden. Het is echter van groot belang, dat medewerkers wendbaar blijven, onze organisatie toekomstbestendig is en we als werkgever aantrekkelijk blijven. Ook is het tijdig inspelen op ontwikkelingen op de arbeidsmarkt van belang om het ziekteverzuim en de werkdruk beheersbaar te krijgen. Als organisatie is het van belang om aanvullende maatregelen te blijven zoeken om te kunnen blijven inspelen op de krapte op de arbeidsmarkt. Ook hierbij is het noodzakelijk om als werkgever aantrekkelijk te blijven en te investeren in zittend en toekomstig talent en hen aan de organisatie te binden.

Het risico wordt per saldo ingeschat op € 1.400.000.

9. Sociaal Domein

Nieuwe of veranderde wetgeving, decentralisaties, kortingen op subsidies, specifieke uitkeringen en cofinancieringsregelingen van het rijk zonder adequate compensatie is een nauwelijks te beïnvloeden risico in met name het sociale domein.

Zo betekenen de decentralisaties van de jeugdzorg en de Wmo een grote uitdaging. Van gemeenten wordt verwacht dat er zorg en ondersteuning wordt georganiseerd en daarvoor zijn te weinig middelen beschikbaar. Er is structureel meer geld nodig om de zorg te kunnen blijven leveren. De huidige overeenkomsten voor de Jeugdzorg en Wmo eindigen per 1 januari. De nieuwe inkoop per 1 januari 2025 laat naar huidige inzichten een aanzienlijke kostenstijging zien.

Inmiddels zijn er extra middelen voor Jeugdzorg toegezegd met daarbij de opgave om kosten terug te dringen. Daar is een hervormingsagenda voor Jeugd aan gehangen, echter hierin zijn door het rijk bezuinigingen opgenomen. Er zijn afspraken gemaakt hoe een en ander in de gemeentelijke (meerjaren)begrotingen moet worden verwerkt.

We worden geconfronteerd met hogere kosten op de maatwerkvoorziening huishoudelijke ondersteuning. Dit komt enerzijds door een hogere indexatie door reële tarieven en anderzijds doordat het abonnementstarief en vergrijzing een aanzuigende werking hebben op de vraag naar Wmo voorzieningen. Het risico bestaat dat er onvoldoende wordt gecompenseerd door het Rijk met betrekking tot de volumestijgingen die het gevolg zijn van vergrijzing. Het afschaffen van het abonnementstarief en de herinvoering van een inkomensafhankelijke eigen bijdrage staat op de agenda van het rijk. Deze is naar huidige informatie voorzien per 1 januari 2026.

Wierden heeft ruim 50 alleenstaande minderjarige vreemdelingen opgevangen op een locatie aan de Ypeloweg. Enkele jongeren doen op een beroep op de Jeugdhulp. Deze kosten waren niet voorzien en begroot.

Het belang van de transformatie blijft daarmee nog steeds onverminderd van belang. In de aanpak waarvoor de gemeente Wierden heeft gekozen, onder meer aan de hand van onze "Berenschot" maatregelen, staat deze transformatie dan ook centraal. Daarbij merken wij op dat de samenleving niet maakbaar is en zich ook externe effecten voordoen die van invloed zijn.

Het verlies van koopkracht en toename van armoede en schuldenproblematiek door de inflatie en stijgende kosten aan energie is ook een risico. Het rijk heeft weliswaar middelen verstrekt om de minimagroep te compenseren bij de energiekosten echter daarmee is het vraagstuk niet opgelost.

Verder zijn de aannames die voor de begroting zijn gedaan voor het sociale domein gebaseerd op de inzichten die we op dat moment hadden. De reeds genoemde onzekerheden en de vraag- en prijsontwikkelingen blijven een risico. De omvang van dit risico is moeilijk in te schatten. We houden rekening met een risico van € 1.750.000.

10. Voortgezet onderwijs 'de Passie'

De Passie heeft recht op permanente huisvesting. Het risico dat hier in beeld wordt gebracht is het risico dat gedurende een periode van 5 jaar geen rijksbijdrage wordt ontvangen indien de leerlingenaantallen van de school tot onder de opheffingsnorm dalen en de school moet sluiten. Dan stopt ook de jaarlijkse rijksbijdrage ter grootte van ca. € 273.000. De gemeente heeft dan een gebouw met een boekwaarde zonder dekking van de lasten uit rijksmiddelen en zal de mogelijkheden tot herontwikkeling moeten onderzoeken.

11. Informatiebeveiliging

Datalekken kunnen leiden tot (hoge) boetes maar ook tot herstelmaatregelen waarvoor extra personeel dan wel apparatuur/software nodig is. Recente gevallen bij overheidsinstellingen en onderwijsinstellingen tonen aan dat de impact mogelijk fors kan zijn. Wij schatten de impact op 2,0 miljoen.

12. Vennootschapsbelastingplicht (VpB)

Gemeenten vallen voor ondernemersactiviteiten onder de VpB. Er moet dan over die activiteiten winst worden afgedragen aan de fiscus. Op dit moment is nog niet aan te geven hoe de vrijstellingsbepalingen gaan luiden.

Wierden heeft in overleg met een fiscalist een bepleitbaar standpunt ingenomen. Wij schatten het maximale risico op € 700.000.

13. Onderhoud kapitaalgoederen, groen en wegen

In de begroting gaat in het beleidsveld wegen en het beleidsveld groen circa € 6 miljoen om. Daarnaast zijn in de eenmalige sfeer kredieten beschikbaar.

We houden rekening met een risico van calamiteiten tot 20% van het exploitatiebudget ofwel € 1,2 miljoen.

14. Inflatie

Bij inkoop en projecten van de gemeente zien we risico's vanwege de hoge inflatie. Kosten worden hoger en prijzen in offertes hebben soms maar een korte geldigheidsduur. Projecten vertragen (vanwege tekort aan materialen), worden duurder dan de beschikbaar gestelde budgetten of er moeten concessies gedaan worden in kwaliteit. Deze risico's zijn grotendeels extern. Daarnaast zien we dat de gas- en energieprijzen na de sterke stijging in de afgelopen 2 jaren wel weer zijn gedaald maar niet meer tot het niveau van voor de crisissen.

Een goede inschatting van het risico is niet te maken. Voor deze paragraaf houden we rekening met een aanvullend risico van € 1.000.000.

15. Overige risico's

- *Organisatiegebonden risico's*

- De wetten, regels en voorschriften waarmee gewerkt wordt, worden steeds complexer. Zorgvuldigheid in procedures en besluitvorming luisteren nauw. Anderzijds is er een behoorlijke werkdruk. Daar waar het afbreukrisico groot is, wordt uiteraard de grootste inspanning geleverd om fouten te voorkomen.
- In het risico van langdurige ziekte van werknemers is niet voorzien in de vorm van een raming voor vervanging.
- De gemeente kan zich niet verzekeren tegen bedrijfsschade. Bij ernstige calamiteiten (bijvoorbeeld bij uitval van automatisering) zou het voor kunnen komen dat de bedrijfsvoering voor langere tijd stil ligt. Een inhaalslag zal dan extra loonkosten met zich meebrengen.
- Uit de schadepraktijk blijkt dat de gemeente op het gebied van vergunningverlening en de kwaliteit van de handhavingsorganisatie aansprakelijkheidsrisico's loopt.

- *Verbonden partijen*

In de paragraaf Verbonden partijen worden de deelnemingen en gemeenschappelijke regelingen waarin de gemeente een bestuurlijk en/of een financieel belang heeft, uitgebreid beschreven inclusief de risico's van deze partijen. Hiernaar wordt verwezen.

- *Open-eind regelingen*

Onder risico's van open-eind regelingen worden verstaan die regelingen waarbij een hogere wetgever in meer of mindere mate de gemeente verplichtingen oplegt. Als voorbeelden kunnen worden genoemd het leerlingenvervoer, de sociale uitkeringen, het kwijtscheldingsbeleid en -beperkt- andere bijstandsgelateerde uitgaven. Het beheersen van de uitgaven kan tot op zekere hoogte worden geregeld via eigen beleid. Doel is in elk geval deze regelingen qua lasten zoveel mogelijk te beheersen.

We waarderen de 'overige risico's' op € 500.000.

-

KENGETALLEN

Ingevolge artikel 11 van het Besluit begroting en verantwoording (BBV) moeten in deze paragraaf kengetallen worden opgenomen voor: de netto schuld quote, de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen, de solvabiliteitsratio, de structurele exploitatieruimte, de grondexploitatie en de belastingcapaciteit. De kengetallen maken het de leden van provinciale staten en de gemeenteraad gemakkelijker om inzicht te krijgen in de financiële positie van hun provincie of gemeente.

Netto schuldquote: de netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen.

Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen: om inzicht te verkrijgen in hoeverre sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven (netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen). Op die manier wordt duidelijk in beeld gebracht wat het aandeel van de verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldenlast.

Solvabiliteitsratio: dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen.

Structurele exploitatieruimte: Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt thans het onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves gedeeld door de totale baten en uitgedrukt in een percentage.

Grondexploitatie: voor de berekening van dit kengetal worden de niet in exploitatie genomen gronden en de bouwgrond in exploitatie bij elkaar opgeteld en gedeeld door de totale baten uit de programmabegroting of jaarstukken en uitgedrukt in een percentage.

Belastingcapaciteit: de ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Het Coelo publiceert deze lasten ieder jaar in de Atlas van de lokale lasten. Onder de woonlasten worden verstaan de OZB en de rioolheffing en reinigingsheffing voor een woning met gemiddelde WOZ-waarde in die gemeente. De belastingcapaciteit van gemeenten wordt daarom berekend door de totale woonlasten meerpersoonshuishouden in jaar t te vergelijken met het landelijk gemiddelde in jaar t-1 in en uit te drukken in een percentage.

Kengetallen:	2022-W	2023-W	2023-B
netto schuldquote	8,4%	1,5%	59,5%
netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-4,1%	-8,1%	49,0%
solvabiliteitsratio	38,8%	46,4%	28,2%
structurele exploitatieruimte	3,6%	0,3%	0,2%
grondexploitatie	2,3%	-2,1%	9,5%
belastingcapaciteit	98,6%	96,9%	97,1%

De eerste twee kengetallen geven aan dat de schuldpositie is afgenomen. In belangrijke mate wordt dit veroorzaakt door toename van de uitzettingen > 1 jaar (schatkistbankieren) en de nog te ontvangen bedragen. Voor de begroting wordt het uitgangspunt gehanteerd dat alle gevoteerde kredieten volledig zijn/worden besteed. Dit geeft een ander beeld van het financieringssaldo en verklaart de afwijking in de schuldquotes.

Het solvabiliteitsratio is in 2023 vanwege de toename van het eigen vermogen gestegen. Volgens de jaarrekening 2023 bedraagt het kengetal structurele begrotingsruimte in 2023 0,3. Dit is in lijn met het rekeningresultaat vanwege de incidentele baten in 2023. Een verkorte analyse van het rekeningresultaat wordt gegeven bij het "Overzicht van baten en lasten".

De boekwaarde van de in exploitatie genomen gronden is laag te noemen. Het kengetal grondexploitatie bedraagt -2,1%. De afwijking ten opzichte van de begroting wordt met name veroorzaakt door meer gerealiseerde verkopen. De begrote stand 2023 is gebaseerd op de situatie aan het begin van het boekjaar en de werkelijke stand op de balansdatum 31 december.

Ten aanzien van de belastingcapaciteit kan worden geconstateerd dat deze zich onder het landelijk gemiddelde bevindt.

Duiding ratio's

Om de financiële positie van Nederlandse gemeenten met elkaar te kunnen vergelijken, heeft de accountantsorganisatie BDO een financiële ranking gemaakt:

Waarderingscijfer	Minst risicovol (%)	Neutraal (%)	Meest risicovol (%)
Nettoschuldquote	<90	90-130	>130
Nettoschuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekke leningen	<90	90-130	>130
Solvabiliteitsrisico	>50	20-50	<20
Grondexploitatie	<20	20-35	>35
Structurele exploitatieruimte (begroting)	>0	0	<0
Belastingcapaciteit	<95	95-105	>105

De ratio's 2023 geven het volgende beeld met signaleringswaarden:

- Netto schuldquote 1,5% Minst risicovol
- Netto schuldquote gecorrigeerd -8,1% Minst risicovol
- Solvabiliteit 46,4% Neutraal risico
- Grondexploitatie -2,1% Minst risicovol
- Structurele exploitatieruimte 0,3% Minst risicovol
- Belastingcapaciteit 96,9% Neutraal risico

PARAGRAAF B: ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN

In artikel 12 van het BBV is bepaald dat de paragraaf betreffende het onderhoud van kapitaalgoederen ten minste de volgende kapitaalgoederen bevat:

- a) Wegen;
- b) Riolering;
- c) Water;
- d) Groen;
- e) Gebouwen.

Voor elk van deze kapitaalgoederen moet worden aangegeven:

- a) Het beleidskader;
- b) De uit het beleidskader voortvloeiende financiële consequenties;
- c) De vertaling van de financiële consequenties in de begroting.

Onder lastige economische omstandigheden kan de verleiding bestaan om onderhoud uit te stellen of in het geheel niet meer uit te voeren. Op korte termijn levert dit uiteraard besparingen op. Op de wat lange(re) termijn heeft het uitstellen of niet uitvoeren van onderhoud nadelige effecten. Deze nadelige effecten kunnen dan waarschijnlijk slechts met grote aanvullende uitgaven ongedaan worden gemaakt. Wij kiezen ervoor om het kwaliteitsniveau te handhaven en de hiervoor benodigde middelen beschikbaar te stellen.

Onderhoud van kapitaalgoederen beslaat een substantieel deel van de begroting. Een goed overzicht is daarom van belang voor een juist inzicht in de financiële positie. In deze paragraaf maken we voor de genoemde categorieën kapitaalgoederen inzichtelijk op welke wijze we uitvoering geven aan het vastgestelde beleid in samenhang met de beschikbaar gestelde budgetten.

Overzicht beleidsplannen

Beleidsplannen worden opgesteld voor meerdere jaren (middellange en lange termijn). In het beleidsplan staat het ambitieniveau van de gemeente voor de openbare ruimte. Aan de hand van het ambitieniveau wordt bepaald welke (kapitaals-)investeringen er nodig zijn en worden de jaar- (kapitaals-)lasten bepaald.

Daarnaast wordt bepaald wat de onderhoudslasten zijn. Deze worden onder andere vastgelegd in het Integraal Beheer Openbare Ruimte (IBOR) - plan. Aan de hand van een kwaliteitsbepaling worden de beheerlasten bepaald en vastgelegd in de begroting.

Een beleidsplan opstellen vergt een gedegen voorbereiding. Vaak wordt een beleidsplan opgesteld met behulp van een extern bureau. Om een beleidsplan op te kunnen stellen worden kredieten aangevraagd in de nota meerjarenbeleid.

Hieronder staat een overzicht van de beleidsplannen. Het gaat hierbij niet alleen om actualisatie van bestaande beleidsplannen maar ook om beleidsplannen die nog niet zijn opgesteld. Deze staan aangegeven met een ster (*).

Beleidsplannen	Planning/ vastgesteld	Looptijd t/m	Financiële vertaling in begroting	Opmerking
Watertakenplan huidig	09-07-2019	31-12-2024	Ja	Vastgesteld
Watertakenplan 2025*	Q1 2025			Kredietaanvraag
IBOR-plan	02-03-2021	Q3 2025	Ja	Vastgesteld
IBOR-plan 2025*	Q3 2025	Q3 2028		Kredietaanvraag
Mobiliteitsplan	30-03-2021	31-12-2030	Ja	Vastgesteld
Wegenbeleidsplan	31-05-2022	31-12-2026	Ja	Vastgesteld
Speelbeleidsplan	11-07-2023	onbepaald	Nee	Vastgesteld
Openbare verlichting	04-04-2023	31-12-2027	Nee	Vastgesteld
Groenbeleidsplan*	Q2 2024	onbepaald		In voorbereiding
Bomenbeleidsplan*	Q3 2025	onbepaald	Nee	Kredietaanvraag

Overzicht beheerplannen 2023

Beheerplannen zijn plannen die opgesteld worden voor één jaar en gericht op uitvoering. In het beheerplan staat de praktische vertaling van beschikbaar budget, de gevraagde kwaliteit en (beleids)doelen. Een beheerplan is een korte termijn plan gericht op de uitvoering. Hierin staat ook wat er gedaan wordt om te voorkomen dat er kapitaalvernietiging plaatsvindt door slecht onderhoud. Vier beheerplannen zijn nog in voorbereiding. Het beheerplan begraafplaatsen is uitgesteld omdat er in 2025 een evaluatie gepland staat. Er komt één nieuw beheerplan voor de reiniging waar vegen, zwerfvuil en afval beter geïntegreerd in komen te staan. Het beheerplan voor bermen en sloten wordt in 2025 geëvalueerd omdat er bio-divers maaien is ingevoerd en de resultaten hiervan nog niet bekend zijn.

Beheerplannen 2023	Vastgesteld d.d.	Looptijd t/m	Financiële vertaling in begroting	Opmerking
Bomen	21-02-2023	31-12-2023	Ja	
Groenrenovaties	21-02-2023	31-12-2023	Ja	
Speelplaatsen	21-02-2023	31-12-2023	Ja	
Gras	21-02-2023	31-12-2023	Ja	
Plantsoenen	21-02-2023	31-12-2023	Ja	
Riolering (Mech.)	21-02-2023	31-12-2023	Ja	
Openbare verlichting	21-02-2023	31-12-2023	Ja	
Verhardingen	21-02-2023	31-12-2023	Ja	
Civiele kunstwerken	21-02-2023	31-12-2023	Ja	
Recreatieve fietspad.	21-02-2023	31-12-2023	Ja	
Wegkanten	21-02-2023	31-12-2023	Ja	
Verkeersvoorzieningen	21-02-2023	31-12-2023	Ja	
Zand- en puinwegen	06-09-2023	Onbepaald	Ja	Evaluatie in 2025
Bermen en sloten	Gepland 2025			In voorbereiding
Begraafplaatsen	Gepland 2024			In voorbereiding
Reiniging				

OPENBAAR GROEN

Beleidskader

Onze directe (groene) omgeving wordt in toenemende mate belangrijker om in te bewegen. Hierdoor worden er andere eisen aan groen gesteld. Verblijven in het groen wordt belangrijker en de aanwezigheid van siergroen wordt minder belangrijk. De maatschappij heeft steeds minder geld beschikbaar voor groen. Al deze aspecten roepen om een nieuw maar vooral flexibeler en innovatiever groenbeleid.

Groen- en bomenbeleid

Vooralsnog is het IBOR plan leidend. Dit plan is gericht op beheer (schoon en veilig). Voor vervangingen (heel) is nog geen toereikend beleid. De investeringen in de openbare ruimte blijven (nu) nog achter. Voor vervangingen is weinig budget. Op termijn kan dit leiden tot een achteruitgang in de kwaliteit. Dit heeft ook te maken met de leeftijd van wijken. Daarom is het van belang om keuzes te gaan maken in ambitieniveau en dit vast te laten leggen in beleidsplannen. De verwachting is dat de afname van kwaliteit nu nog niet leidt tot kapitaalvernietiging. Deze verwachting is vastgelegd in het IBOR - plan 2021-2024. In 2025 wordt er een nieuw IBOR plan opgesteld.

Areaal

Het areaal ca. 1.263.000 m² groen.

WAT HEBBEN WIJ GEDAAN IN 2023?

Uitvoering BOR-plan 2021-2024

Het IBOR plan 2021-2024 is in 2020 opgesteld en vastgesteld 2 maart 2021. In het IBOR plan is bepaald dat de kwaliteit gericht is op niveau B (goed), het huidige niveau.

Integraal beheer

Binnen de kaders van het IBOR- plan wordt het groenonderhoud uitgevoerd en gecontroleerd. Meer dan 10 keer per jaar wordt gecontroleerd of het gewenste niveau behaald wordt.

Gevolgen klimaatverandering

Als gevolg van de klimaatverandering lopen de kosten vaker uiteen. In een droog jaar wordt er meer aandacht besteed aan watergeven. In een nat jaar gaat de aandacht uit naar onkruidbeheersing. Het jaar 2023 was een nat jaar. Hierdoor is voor ca. 70.000 euro meer geld besteed aan inhuur om het onkruid te kunnen beheersen..

Verhogen biodiversiteit

Om de biodiversiteit te verhogen is in 2022 een beleidswijziging voorgesteld om bio-divers te gaan maaien.

WAT GAAN WIJ DOEN IN 2024?

Beleidsontwikkeling

In 2024 gaan wij de toekomstvisie van de gemeente Wierden vertalen in het beleid voor het openbaar groen. De pijlers uit de toekomstvisie worden vertaald in concrete(re) doelstelling voor lange termijn en een uitvoeringsprogramma voor de kortere termijn.

Het Integraal Beheer Openbare Ruimte (IBOR) blijft de basis voor het beheer. De vertaling van het groenbeleid in het IBOR plan wordt gedaan in 2025. Het bomenbeleidsplan wordt in 2025 opgesteld. Daarna is de hele beleids- en beheercyclus voor de openbare ruimte afgerond.

Belangrijkste speerpunten voor 2024.

De speerpunten zijn:

- Het in stand houden van het bomenareaal door onderhoud en vervanging.
- Het herstellen van het areaal wegens droogteschade.
- Het uitvoeren van het IBOR plan.
- Het verkennen van mogelijkheden om de biodiversiteit te vergroten.
- Het bio-divers maaien van bermen.
- Het uitvoeren van groenvervangingen bij integrale projecten.

Alleen waar combinaties te maken zijn met civiele werkzaamheden wordt groen vervangen (integrale projecten). Dat betekent dat er geen incidentele groenvervangingen en/of het plaatsen van straatmeubilair wordt uitgevoerd. Dit is nog een gevolg van de bezuinigen. Inmiddels is duidelijk dat ook het niet vervangen eindig is omdat het voorzieningenniveau en de kwaliteit te ver achteruit gaat. Overeenkomstig de IBOR systematiek kunnen groenvakken op C of D kwaliteit (kapitaalsvernietiging) gaan uitkomen.

Financiële consequenties en vertaling naar de begroting

Het onderstaand schema geeft de werkelijke en toekomstige ontwikkeling van de lasten weer. Deze bedragen zijn afgestemd op het gewenste kwaliteitsniveau, de urentoerekening, de onderhoudsplannen/beelddbestekken.

De kosten stijgen door inflatie. Ook zijn we steeds meer geld kwijt aan boomonderhoud vanwege schade door verdroging.

Categorie (Bedragen x €1.000)	Werkelijk 2022	Begroting 2023	Werkelijk 2023
Groen onderhoud	925	937	1.150
Reconstructies	214	259	249
Boom onderhoud	338	333	370
Straatmeubilair	9	25	14
Totaal	1.486	1.554	1.783

WATER, WEGEN EN KUNSTWERKEN

Beleidskader

Het wegbeheer is een samenhangend geheel van activiteiten die gericht zijn op het ontwikkelen, onderhouden en managen van de functies van het wegennetwerk ten dienste van de gebruikers. De gemeente heeft als wegbeheerder de zorgplicht om de wegen die binnen haar gebied liggen in een goede staat te laten verkeren. Voor het beheer van de wegen is er een wegbeheerplan aanwezig. Inmiddels is er een nieuw beleidsplan wegen opgesteld inclusief de financiële vertaling voor de komende jaren.

Voor wat betreft de asfaltverharding (ca. 55% van het totale areaal) wordt voldaan aan het in het beheerplan opgestelde beleidskader:

- Er wordt voldaan aan het wettelijk kader met betrekking tot wegbeheer;
- Voor de asfaltverhardingen is voldaan aan de CROW richtlijnen.

De gemeente neemt haar verantwoordelijkheid met betrekking tot de elementenverharding. Veiligheid met betrekking tot de elementenverharding wordt gegarandeerd. In 2023 is het groot onderhoud elementen uitgevoerd, in tegenstelling tot voorgaande jaren veelal aan de rijbaan. Daarnaast wordt er rekening gehouden met een extra budget klein onderhoud ten behoeve van de verkeersveiligheid van de elementenverhardingen.

Bovenstaande is ingegeven door de techniek en de daarmee samenhangende parameters. Naast de technische onderhoudsstaat van de verhardingen is er ook nog de beleving van onze inwoners. Hier ligt het raakvlak met IBOR. Ondanks dat de algemene technische staat van de verhardingen goed is verlangen onze inwoners soms wat anders. Dit heeft alles te maken met de inrichting van de openbare ruimte. Ook in het onderhoud zoeken we de integraliteit van uitvoering in de openbare ruimte.

Gebied	Elementen (m2)	Asfalt (m2)	Beton (m2)	Totaal
Centrumgebied	106.474	4.708	215	111.397
Woonwijken	627.742	95.882	807	724.431
Invalswegen	37.690	68.253	1.112	107.055
Bedrijfsterreinen	49.434	46.648	34	96.116
Begraafplaatsen	5.533	3.160	0	8.693
Buitengebied	56.746	782.533	35.283	874.562

Bron: IBOR / Wegbeheer 2022. Deze cijfers zijn in 2023 niet geactualiseerd.

Autonome investeringen wegen

Er zijn een aantal wegen waar door met name functie verandering dan wel ontwikkelingen in de omgeving de onderhoudssituatie enorm onder druk staat.

In de meeste gevallen gaat het om wegen in het buitengebied die door de ontwikkelingen te smal zijn om de toegenomen hoeveelheid en omvang van het verkeer op een veilige wijze af te wikkelen.

De technische staat van deze wegen is door deze zwaardere belasting bijna of reeds aan het einde van haar levensduur.

Daarnaast is het voor een aantal wegen (en bermen) van groot belang om de berm te verharderen met grasbetontegels wat een positief effect heeft op de verkeersveiligheid.

Bovenstaande is opgenomen in het beleidsplan Wegen en vervolgens opgevoerd in de Nota Meerjarenbeleid.

Civieltechnische kunstwerken

Er is een beheer- en onderhoudsplan voor civieltechnische kunstwerken vastgesteld. Uit het plan blijkt dat naast het klein onderhoud ook groot onderhoud moet worden uitgevoerd.

Met deze middelen kan worden voldaan aan het standaardniveau van onderhoud. In 2023 is het gehele areaal geïnspecteerd waarna in 2024 gestart wordt met het nieuwe beleidsplan civieltechnische kunstwerken.

Openbare verlichting

Er was in 2023 alleen budget voor onderhoud aan de openbare verlichting. Het percentage LED bleef daarmee op 29% van het totaalareaal. Daarnaast is het areaal verouderd en is bij veel masten en armaturen de technische levensduur reeds verstreken. In 2022 is daarom gestart met het nieuwe beleidsplan voor de openbare verlichting welke in 2023 door de gemeenteraad is vastgesteld. In 2024 wordt gestart met de vervangingsopgave.

Financiële consequenties

Onderstaand een overzicht van de financiële consequenties betreffende onderhoud wegen.

De bedragen zijn tot stand gekomen op basis van de beheersplannen. Hiermee is rekening gehouden met de onderhoudsplanningen, urenrekening en het gewenste kwaliteitsniveau.

Categorie (Bedragen x €1.000)	Werkelijk 2022	Begroting 2023	Werkelijk 2023
Beheer verharde wegen	655	916	852
Beheer semi-verharde wegen	86	67	103
Beheer recreatieve fietspaden	31	58	45
Beheer wegkantverbetering	350	365	332
Onderhoud bruggen	22	98	95
Totaal	1.144	1.504	1.427

RIOLERING

WAT HEBBEN WIJ GEDAAN IN 2023?

Beleid

Gemeenten hebben op grond van de Wet milieubeheer (Wm) een zorgplicht voor de inzameling van stedelijk afvalwater en op grond van de Waterwet een zorgplicht voor hemelwater & grondwater. De manier waarop de gemeente invulling geeft aan deze watertaken is vastgelegd in het Watertakenplan 2020 t/m 2024 dat door de gemeenteraad is vastgesteld.

Uitvoering

Op basis van onderzoeken (onder meer inspectiebeelden) is zowel in de vrijvervalriolering als de mechanische riolering een onderhoud- en een reparatieprogramma uitgevoerd en zijn vervangingen en verbeteringen met betrekking tot het functioneren van de systemen aangebracht.

Wat betreft de civiele werkzaamheden zijn we in kader van de klimaatadaptatie in Wierden in 2023 gestart met de voorbereiding van reconstructie van de Prins Hendrikstraat en de Jacobsonstraat. We hebben de reconstructie van de Esdoornlaan uitgevoerd en zijn tevens begonnen om de schoolomgeving Wierden Oost klimaatbestendig in te richten. In Enter hebben wij in de wijk Goorens de schoolomgeving Roerganger voorzien van een wadisysteem zodat bij hevige regenval het regenwater op een veilige manier kan worden vastgehouden en kan infiltreren naar de ondergrond. Ook hebben wij in deze wijk een geohydrologisch onderzoek uitgevoerd en de resultaten gecommuniceerd met de inwoners. Daarnaast bleek in 2023 dat onverwachts het belangrijkste stukje riool in Wierden moest worden hersteld omdat deze slechter was dan we hadden gedacht. Afgelopen jaar hebben wij dit riool gerenoveerd zodat we weer jaren vooruit kunnen.

Ook hebben we afgelopen jaar ons rioolstelsel doorgerekend. Dit hebben we gedaan om toekomstige maatregelen te kunnen bepalen. Het vorige plan dateerde van 2013 en moest worden herzien. De doorrekening vormt de grondlegger om tot een nieuw Watertakenplan te komen.

Met betrekking tot nieuwe bestemmingsplannen hebben wij vanuit het thema water/klimaat geadviseerd bij de Berghorst, Esrand, Zuidbroek, scholencomplex Enter, Klumpershoek, Tulpenstraat/Anjelierstraat, Kluinveen, Violenhoek en locatie-onderzoek Wierden/Enter en diverse kleine inbreidingslocaties.

Naast het adviseren en het realiseren van fysieke maatregelen hebben wij ons ook gericht op het versterken van de communicatie en het vergroten van de bewustwording mbt de

gevolgen van klimaatveranderingen bij de inwoners, scholen en bedrijven. Zo hebben wij bij particulieren regentonnen, het vergroenen van de tuinen en/of het afkoppelen regenwater gesubsidieerd en hebben in het najaar de Climate Escaperoom georganiseerd. Met de subsidieregeling hebben wij de combinatie gezocht met de tegeltaxiservice zodat de vrijgekomen stenen en tegels gratis werden opgehaald. Daarnaast hebben wij vanuit Twents Waternet in de zomer een Twentse Waterweek georganiseerd. Tijdens de Twentse Waterweek stond Twente voor jong en oud in het teken van water met als doel het klimaatbewustzijn van inwoners, ondernemers en bestuurders te vergroten en inzicht geven in wat je zelf kunt doen.

WAT GAAN WIJ DOEN IN 2024?

Op het gebied van water heeft de gemeente Wierden in het Watertakenplan 2020-2024 haar visie vastgesteld met betrekking tot de gemeentelijke watertaken (afvalwaterzorgplicht, hemelwaterzorgplicht en grondwaterzorgplicht). Met deze visie staat de gemeente Wierden voor een toekomstbestendige waterketen. Daarbij wordt geanticipeerd op toekomstige veranderingen. Naast de visie is in het Watertakenplan per watertaak de strategie verankerd om invulling te geven aan deze visie. De invulling is afgestemd op de overige beleidsterreinen van de gemeente en het beleid van het Waterschap en de Provincie.

De belangrijkste speerpunten voor de planperiode 2024 zijn:

- Het in stand houden van de bestaande voorzieningen (alleen hoogst noodzakelijk onderhoud & investeringen) in het kader van de volksgezondheid;
- Het vervangen van de riolering gecombineerd met maatregelen in kader van klimaatadaptatie. Als maatregel staat voor 2024 de Prins Hendrikstraat en de Jacobsonstraat in Wierden West gepland. Tevens starten wij de voorbereidingen op van de reconstructie en klimaatmaatregelen van andere straten in Wierden West;
- Hydraulisch verbeteren van de riolering in de Morslaan te Enter;
- Het vergroten van de waterbewustzijn bij inwoners & scholen. Dit willen wij bereiken door de subsidieregeling voor het plaatsen van regentonnen, afkoppelen van erfverharding/daken en het vergroenen van particuliere tuinen (tegels eruit-groen erin) verder uit te dragen. Ook dit jaar bieden wij weer de tegeltaxi aan om, in combinatie met de subsidieregeling, de vrijgekomen tegels en klinkers gratis op te halen. Ook gaan wij als gemeente Wierden meedoen met het NK tegelwippen waarbij wij in competitieverband met 14 Twente gemeenten kijken wie de versteende leefomgeving het beste kan vergroenen;
- Het realiseren van een nieuw Watertakenplan. Water is belangrijk in ons leven en in onze omgeving. Een actueel Watertakenplan draagt daarin bij. De planperiode van het huidige plan verloopt eind 2025 (oorspronkelijke looptijd was van 2020 tot en met 2024 en is met één jaar verlengd). Om deze redenen wordt een nieuw plan opgesteld met een planperiode van 4 jaar (2026-2029);
- Het verder uitbouwen van het platform Twents Waternet, hierbij de kennis delen en samenwerken met andere overheden.

Categorie (Bedragen x € 1.000	Werkelijk 2022	Begroting 2023	Werkelijk 2023
Exploitatieuitgaven	1170	1335	1306
Toevoeging voorziening	1094	1010	1069
Onttrekking voorziening			
Bijdragen rioolaansluitingen	-18		-19
Opbrengst rioolheffing	-3209	-3365	-3367
De volgende lasten worden toegerekend aan riolering:			
Aandeel kosten kwijtschelding	61	59	71
Aandeel kosten straatreiniging	58	58	41
Overhead kwijtschelding/ straatreiniging	10	13	10
Onkruidbestrijding	9	8	11
Bladkorvencampagne	4	7	4
Overhead RBR	104	126	133
Overhead buitendienst	22	33	29
Overhead overig	3	1	
BTW Compensabel	141	140	140
Correctie rentenotitie BBV	551	575	575
Totaal	0	0	0

Al een aantal jaren worden de overheadkosten niet meer via tijdsverantwoording, maar afzonderlijk toegerekend aan het taakveld. Exploitatiesaldi worden verrekend met de egalisatie voorziening riolering. Komt het saldo boven het plafond van 15% dan wordt het surplus overgebracht naar de voorziening riolering. Deze wordt als dekkingsmiddel ingezet voor vervangingsinvesteringen. Er is dan ook sprake van een “gesloten financieel circuit”. De voorzieningen voor rioleringen kennen per 31 december 2022 een saldo van ca. € 2,6 miljoen.

GEBOUWEN

Beleidskader

Het onderhoudsbeleid met betrekking tot de gemeentelijke gebouwen moet bijdragen aan de doelstelling van de gemeente, zoals:

- Het bevorderen van een positieve beleving bij bezoek aan het gebouw;
- Het bevorderen van een comfortabele werkomgeving;

- Het bijdragen aan het imago wat de organisatie wil uitstralen;
- Het voorkomen van waardedaling of achterstallig / uitgesteld onderhoud.

Conform het geldende beleidsplan Beheer en Onderhoud gemeentelijke gebouwen wil de gemeente de gebouwen technisch in stand houden op een aanvaardbaar onderhoudsniveau.

Van alle gemeentelijke gebouwen is vervolgens bepaald welk onderhoudsniveau wordt nagestreefd. Hierbij worden 3 niveaus onderkend (optimaal, basis en minimaal) waarbij het overigens mogelijk is dat binnen één gebouw verschillende niveaus voorkomen:

- Optimaal niveau: aan de uiterlijke presentatie van het gebouw en de terreinvoorzieningen wordt grotere waarde gehecht. Dit geldt tevens voor de belevingswaarde van binnen afwerkingen (gebouw als visitekaartje). Naast het basis onderhoudsprogramma worden er extra verzorgende activiteiten opgenomen. Dit zijn het conserverend onderhoud van kozijnen en geveldelen.
- Basis niveau: sober, veilig en doelmatig. Het plegen van onderhoud zodat de oorspronkelijke vereiste functievervulling en de minimale wettelijke verplichte veiligheid van het gebouw gewaarborgd is. Naast het basis onderhoudsprogramma zijn er minimale verzorgende activiteiten opgenomen.
- Minimaal niveau: gebouwen die vanuit hun functie of vanwege toekomstwaarde bewust op een lager onderhoudsniveau worden onderhouden. Mogelijk worden deze gebouwen op termijn afgestoten. De nadruk ligt op het plegen van preventief onderhoud en het herstellen van calamiteiten.

In het beleidsplan is dit nader uitgewerkt. Tevens is in dit plan voor alle gemeentelijke gebouwen een inventarisatie opgenomen van het onderhoudsniveau en worden voor elk gebouw de levensduur en overige bijzonderheden vermeld. Tevens is per gebouw aangegeven welk onderhoudsniveau wordt nagestreefd.

Financiële consequenties

De gemeentelijke gebouwen worden jaarlijks geïnspecteerd onder verantwoordelijkheid van de afdeling Ruimtelijk Beheer en Realisatie. De gebouwen worden geïnspecteerd en beoordeeld op technische kwaliteit, functionele werking van diverse onderdelen en visuele aspecten, voldoet het aan wet- en regelgeving en veiligheid. De gegevens uit deze inspectie worden gerelateerd aan het gewenste onderhoudsniveau en verwerkt in het onderhoudsprogramma en een meerjarenonderhoudsplanning.

De meerjarenonderhoudsplanning wordt vervolgens doorgerekend om te bepalen welke middelen nodig zijn om het gewenste onderhoudsniveau te realiseren. Om pieken in de exploitatielasten te voorkomen zijn onderhoudsvoorzieningen ingesteld. Met ingang van 2021 worden alle activiteiten die nodig zijn voor instandhouding van de gebouwen bekostigd uit de onderhoudsvoorzieningen. Alleen levensduur verlengende werkzaamheden of verbeteringen van een gebouw worden dan nog geactiveerd.

Uitgangspunt is dat het actualiseren van de stortingen om de 5 jaar plaatsvindt.

Aanwezige onderhoudsvoorzieningen:

1. Gemeentehuis
2. Garages / werkplaats (1), zoutloods (1) en 't Exoo (afvalbrengpunt)
3. Sociaal culturele accommodaties (8)

4. Torens (2), markten (2) en begraafplaatsen (3)
5. Huurwoningen (4)

Op basis van de financiële vertaling van de meerjarenonderhoudsplaning geven de onderhoudsvoorzieningen het volgende beeld te zien:

	Werkelijk				Begroot	Begroot	Begroot	Begroot
	2023				2024	2025	2026	2027
	saldo aan het begin van het dienstjaar	vermeer- deringen	verminderin- gen (zoals beschikkingen over en bijdra- gen uit reserve voorziening.)	saldo aan het eind van het dienstjaar	saldo aan het eind van het dienstjaar	saldo aan het eind van het dienstjaar	saldo aan het eind van het dienstjaar	saldo aan het eind van het dienstjaar
Egalisatievoorz. gemeentehuis	165.155	269.000	282.538	151.617	225.157	259.157	321.657	211.657
Egalisatievoorz. garages en werkplaatsen, zoutloods, EXOO	145.737	35.900	11.576	170.061	189.692	214.392	221.342	212.502
Egalisatievoorz. sociaal culturele accommodaties	204.381	68.700	21.142	251.939	184.318	151.688	176.848	132.128
Egalisatievoorz. torens, markten en begraafplaatsen	17.374	12.600	1.902	28.072	17.360	20.900	29.050	36.730
Egalisatievoorz. huurwoningen	8.224	5.000	2.386	10.838	13.224	18.224	23.224	28.224

De accountant stelt bij de controle van de jaarrekening jaarlijks vast of de onderhoudsvoorzieningen toereikend zijn. De accountant beoordeelt daarbij jaarlijks het structurele verloop van de voorzieningen en de toereikendheid en wijst op het belang van actualisatie. De voorzieningen voor onderhoud van de gebouwen bedragen per 31 december 2023 in totaal € 612.000. Jaarlijks bij het opmaken van de jaarrekening wordt de toereikendheid van de voorzieningen beoordeeld.

ALGEMEEN

Voortvloeiende uit artikel 212 Gemeentewet is de Nota Vaste Activabeleid 2022 opgesteld. In 2023 is conform de nota gehandeld. De ondergrens van € 5.000,- waar beneden investeringen niet geactiveerd worden is gehandhaafd.

PARAGRAAF C: FINANCIERING

Wet Financiering decentrale overheden (Wet Fido)

De Wet Fido geeft de kaders aan waarbinnen decentrale overheden de treasuryactiviteiten moeten uitvoeren. Het doel hiervan is de bevordering van een gezonde financiering, het bijdragen aan het behouden van de goede kredietwaardigheid en handhaving van de positie van decentrale overheden op de kapitaalmarkt. De Wet Fido verplicht gemeenten om een treasurystatuut te hebben. Wij werken met het Treasurystatuut Gemeente Wierden 2022. De wet Fido stelt kaders voor een verantwoorde, professionele inrichting en uitvoering van de treasuryfunctie. Voor het beheersen van renterisico's bevat deze wet 2 concrete richtlijnen, te weten:

- de renterisiconorm: deze norm beoogt spreiding aan te brengen in de looptijd van de vaste schulden. De norm geeft aan hoeveel maximaal geleend mag worden voor een periode langer dan 1 jaar. Door het Rijk is bepaald dat de norm 20% van het begrotingstotaal bedraagt.
- de kasgeldlimiet: deze norm beoogt het risico van het aangaan van te veel kortlopende geldleningen te beperken. De norm geeft aan hoeveel geld geleend mag worden voor een periode van maximaal 1 jaar. Door het Rijk is bepaald dat de norm 8,5% van het begrotingstotaal bedraagt.

RENTERISICONORM EN RENTERISICO'S VAN DE VASTE SCHULD PER 31-12-2023

Renterisiconorm	2023 (in euro's)	
	budget	realisatie
<u>Berekening renterisiconorm</u>		
1. Begrotingstotaal 2023	69.130.000	83.498.200
2. Vastgesteld wettelijk percentage	20%	20%
3. Renterisiconorm	13.826.000	16.699.640
<u>Berekening ruimte onder renterisiconorm</u>		
4. Renteherzieningen	567.000	567.000
5. Aflossingen	2.451.000	2.450.500
6. Bedrag van renterisico (4+5)	3.018.000	3.017.500
7. Ruimte onder renterisiconorm	10.808.000	13.682.140

Zoals blijkt uit bovenstaande tabel over de renterisiconorm is 2023 ruim binnen de normering gebleven en is er geen sprake van een overschrijding van de renterisiconorm.

Het renterisico bestond in 2023 uit een restant van een geldlening van € 567.000 waar een renteherziening op heeft plaats gevonden.

Er is uiteindelijk in 2023 sprake van een onderschrijding van € 13,6 miljoen bij een realisatie van € 83,4 miljoen.

KASGELDLIMIET PER 31-12-2023

Kasgeldlimiet

Omvang begroting per 1 januari 2023 69.130

Kasgeldlimiet in procenten van de grondslag 8,50%

Kasgeldlimiet in bedrag 5.876

	BUDGET	REALISATIE 2023 (in euro's)				Jaar
	Jaar	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	
Opgenomen gelden < 1 jaar		0	0	0	0	0
Schuld in rekening courant		293	823	727	680	631
Totaal vlottende schuld (A)	5.524.000	293	823	727	680	631
Tegoeden in rekening courant		-24.623.610	-18.805.930	-24.926.377	-33.106.693	-25.365.653
Totaal vlottende middelen (B)	0	-24.623.610	-18.805.930	-24.926.377	-33.106.693	-25.365.653
Totaal netto vlottende schuld A+B	5.524.000	-24.623.317	-18.805.107	-24.925.650	-33.106.013	-25.365.022
Toegestane kasgeldlimiet 8,5 %	5.876.000	5.876.000	5.876.000	5.876.000	5.876.000	5.876.000
Ruimte (+) / overschrijding (-)	352.000	30.499.317	24.681.107	30.801.650	38.982.013	31.241.022

Uit de tabel blijkt dat de kasgeldlimiet volgens de begroting over 2023 onderschreden zou worden met € 0,3 miljoen. In werkelijkheid is er ook geen enkele keer sprake geweest van een overschrijding van de kasgeldlimiet. De gemiddelde ruimte (onderschrijding) over 2023 bedroeg uiteindelijk € 31,2 miljoen.

Uit de tabel blijkt verder dat de ruimte na het 2e kwartaal is toegenomen. Dit werd veroorzaakt door met name:

- Het voor moeten financieren van de compensabele BTW over 2022 die van de belastingdienst pas eind juni 2023 is terugontvangen (€ 2,9 miljoen).
- Ontvangen specifieke uitkering van het Rijk inzake opvang Oekraïne (€ 5,6 miljoen).
- Ontvangen voorgefinancierde kosten voor het COA inzake nieuwe opvanglocaties Ypeloweg en Vlierdijk (€ 1,9 miljoen).
- Grondverkoop binnen de grondexploitatie 2^e halfjaar.

Uitzettingen kasgeld

In het treasury statuut, artikel 6, is bepaald dat het uitzetten van middelen, boven het drempelbedrag op grond van de wet Fido, uitsluitend plaats mag vinden bij de Nederlandse staat (schatkistbankieren) of bij medeoverheden.

Schatkistbankieren

Ingaande 2013 zijn de lagere overheden verplicht tot het aanhouden van hun overtollige banktegoeden bij het Rijk. Dit geldt voor bedragen boven een drempelbedrag, afhankelijk van het begrotingstotaal. Het drempelbedrag kan vanaf 2022 nooit lager zijn dan € 1 miljoen. Het drempelbedrag voor de gemeente Wierden bedraagt in 2023 € 1.383.000 (afgerond). Het verloop van de buiten de schatkist aangehouden eigen middelen over 2023 is opgenomen in onderstaande tabel.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
Verslagjaar 2023					
(1)	Drempelbedrag	1.382,60			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	259	285	249	255
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	1.123	1.098	1.134	1.127
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag					
Verslagjaar					
(4a)	Begrotingstotaal	69.130			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	69.130			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-			
(1) = (4b)*0,0200 +	Drempelbedrag	1.382,60			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	23.337	25.924	22.915	23.484
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	259	285	249	255

Financiering

Onderstaand wordt inzicht verschaft in de werkelijke financieringspositie per 31 december 2023 en de ontwikkeling van de financieringsbehoefte van de gemeente in 2023. De financieringspositie is per 31-12-2023 als volgt:

Boekwaarde investeringen	€ 54.276.370
Vaste financieringsmiddelen	
▪ Eigen kapitaal (reserves en voorzieningen, incl. resultaat)	€ 53.059.068
▪ Langlopende geldleningen	<u>€ 31.454.704</u>
	€ 84.513.772
Financieringsoverschot per 31-12-2023	€ 30.237.402

Per 1-1-2023 was sprake van een financieringsoverschot van € 28.557.595

Het financieringsoverschot is in 2023 verbeterd met circa € 1,7 miljoen. Dit komt door de toename van de boekwaarden van de investeringen(incl. grondexploitatie) met circa € 8,3 miljoen (zie ook analyses vaste activa en voorraden onder de balans met toelichting). De boekwaarden van de financieringsmiddelen zijn per saldo gestegen met € 10 miljoen. Het eigen kapitaal is toegenomen met circa € 12,4 miljoen (zie ook analyses vaste passiva reserves en voorzieningen onder de balans met toelichting). Het saldo van de langlopende geldleningen is tenslotte afgenomen met € 2,4 miljoen door de reguliere aflossingen in 2023.

Leningenportefeuille

Het restantbedrag aan geldleningen bedraagt per 31 december 2023 € 31,4 miljoen. In 2023 zijn er reguliere aflossingen geweest voor een bedrag van afgerond € 2,4 miljoen. Mocht op enig moment de noodzaak ontstaan om vaste financieringsmiddelen aan te trekken, dan kunnen de hieruit voortvloeiende rentelasten normaal gesproken worden opgevangen binnen een hiervoor ingestelde stelpost herfinanciering. De verwachting is echter dat er tot en met 2024 geen aanvullende geldleningen benodigd zullen zijn. Vanaf 2025 wordt er jaarlijks weer een bedrag van € 25.000 beschikbaar gesteld voor rentelasten van dan eventueel aan te trekken vaste geldleningen. In 2023 zijn er conform deze aanname in de begroting geen vaste geldleningen aangetrokken.

Kredietrisico's

Per 31 december 2022 staat de gemeente garant voor een bedrag van € 44.892.000.

Dit bedrag is als volgt opgebouwd:

* geldleningen Reggewoon (garantie Waarborgfonds Sociale Woningbouw)	€ 44.132.000
* garantiestelling Veiligheidsregio	€ 760.000

Rente

Toelichting rentenotitie commissie BBV (Besluit Begroting en Verantwoording)

In de notitie Rente 2017 van de commissie BBV wordt ingegaan op de verwerking van de rentelasten en -baten in de begroting en jaarstukken. Doelstelling van deze notitie is het bevorderen van een eenduidige handelwijze met betrekking tot rente door gemeenten. Met ingang van 2022 wordt er geen rente meer toegevoegd aan reserves en voorzieningen. Dit brengt risico's met zich mee omdat deze ook dienst doen als financieringsmiddel. Om dit te ondervangen is afgesproken om een bepaalde rentedruk in de begroting aan te blijven houden. Afgesproken is om een stelpost herfinanciering te hanteren waarvan de omvang afhankelijk is van het eigen vermogen. Omdat nooit het

volledige eigen vermogen zal worden aangewend, de gemeente zal altijd reserves en voorzieningen hebben, wordt de stelpost jaarlijks vastgesteld op 1,7 % van 50% van het eigen vermogen. Voor verdere informatie wordt verwezen naar de Nota reserves en voorzieningen 2022.

Schema rentetoerekening Jaarrekening 2023

a.	De externe rentelasten over de lange financiering	556.709,50	
	Idem korte financiering	5.326,95	
			562.036,45
b.	De externe rentebaten leningen	-184.112,94	
	rente beleggingen kasgeld <1 jaar	-864.836,60	
			-1.048.949,54
	Saldo rentelasten en rentebaten		-486.913,09
c.	De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-36.668,24	
	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend (voorbeeld riolering)	-31.596,00	
			-68.264,24
	Aan taakvelden toe te rekenen rente		-555.177,33
d.1	Rente over eigen vermogen		-
	Rente stelpost herfinanciering eigen		176.380,00
d.2	Rente over voorzieningen		-
	Totaal werkelijke aan taakvelden toe te rekenen rente		-378.797,33
e.	De aan taakvelden toegerende rekenen rente (renteomslag)		
	* rente staat C	-937.838,94	
	* grondexploitatie	36.668,24	
	* rente projectfinanciering	31.596,00	
	* rente verstrekte geldleningen	183.097,52	
			-686.477,18
f.	Renteresultaat op het taakveld Treasury		-1.065.274,51
	Afwijking bedraagt:		
	Renteresultaat	1.065.274,51	-281%
	Toe te rekenen rente aan taakvelden	-378.797,33	
	Verplichte correctie van de toegerekende rentelasten op taakvelden indien afwijking groter is dan 25%		

Als de afwijking van dit laatste percentage groter is dan 25% moet er op grond van de BBV een herrekening plaatsvinden met een nieuwe verdeling van de rente naar de taakvelden. Voor investeringen waar een extern tarief tegenover staat is gekozen voor een vast rentepercentage met afschrijving op annuïteitenbasis. Deze rente wordt daadwerkelijk aan de taakvelden toegerekend. De renteomslag bedraagt een percentage van 1,5%. Voor de rentebijbeschrijving op boekwaarden grondexploitatie wordt aangesloten bij de voorschriften die in het Besluit Begroting en Verantwoording aangegeven worden. Dat betekent dat er circa 1,2% rente aan de boekwaarden van de grondexploitatie wordt toegerekend. Aan gronden die niet (meer) in exploitatie zijn wordt de gemiddelde rente van 1,5% toegerekend; deze gronden zijn onder de vaste activa opgenomen. Er ontstaat hierdoor in 2023 een positief renteresultaat van circa € 1.065.000 met een afwijkingspercentage van 281% waar op basis van de begroting rekening was gehouden met een negatief resultaat van circa € 3.000 en een afwijkingspercentage van 0,5%.

Het verschil wordt verklaard door het financieringsoverschot, waar in de begroting 2023 rekening is gehouden met een financieringstekort, dit wordt met name veroorzaakt door aangetrokken geldleningen als projectfinanciering voor de sportaccommodatie op De Esrand. In 2023 zijn hiervoor nog geen bouwkosten geweest en daarmee nog geen toegerekende rentelasten.

In de begroting wordt verder het uitgangspunt gehanteerd dat beschikbare gestelde lopende investeringen 100% worden besteed. In werkelijkheid wordt rente echter pas toegerekend het jaar volgend op realisatie. De openstaande kredieten veroorzaken daardoor ook een deel van de geconstateerde afwijking in de financieringspositie. Ditzelfde geldt voor de hoge batige rekeningresultaten die niet waren begroot.

PARAGRAAF D: BEDRIJFSVOERING

ALGEMEEN

In de paragraaf Bedrijfsvoering wordt in overeenstemming met artikel 14 van het BBV inzicht gegeven in de stand van zaken ten aanzien van de bedrijfsvoering. Hierna wordt ingegaan op de stappen die in 2023 zijn gezet die overigens ook in 2024 en volgende jaren volop aandacht van de organisatie vragen.

Expeditie Wierden

Voortvloeiend uit de 'Expeditie Wierden' is in 2022, in samenwerking tussen management, ondernemingsraad en de organisatie, een nieuwe organisatiestructuur neergezet. Deze structuur is in maart 2022 door het college vastgesteld.

Met de structuurwijziging is bewerkstelligd dat diverse processen die versnipperd waren georganiseerd weer logisch zijn geclusterd. Ook is gestart met het clusteren van alle veiligheidsvraagstukken en zijn deze ondergebracht bij een nieuwe afdeling Integrale veiligheid. Dit mede gezien het feit dat integrale veiligheid en met name ondermijning, cybercrime, omgevingsveiligheid, veiligheid in het sociaal domein en zorgfraude, ook landelijk, hoge prioriteit heeft. Door alle veiligheidstaken te concentreren binnen één afdeling ontstaat robuustheid en meer slagkracht en denkvermogen om op dit terrein de gewenste resultaten te halen voor de samenleving. Ook de vraagstukken op het gebied van opvang worden door deze afdeling opgepakt.

Bij het vaststellen van de nieuwe structuur is tevens afgesproken om deze een jaar later te evalueren. Deze evaluatie heeft in 2023 plaatsgevonden waarbij is geconcludeerd dat de gemaakte keuzes grotendeels positief hebben uitgepakt. Kort na deze evaluatie werd duidelijk dat de manager van de afdeling Dienstverlening de gemeente ging verlaten. Dit vertrek was aanleiding om de structuur opnieuw te bezien. Dit krijgt in 2024 een vervolg.

Ontwikkelingen

Als gemeente Wierden staan we voor grote maatschappelijke uitdagingen. Daarbij gaat het om de klimaatverandering, de energietransitie, de ontwikkeling van het landelijk gebied, de behoefte aan woningen en de opvang van vluchtelingen. Maar, ook om de zorg voor de kwetsbaren in onze samenleving. Zo neemt de vergrijzing verder toe, zien we een toename van psychologische problemen bij jongeren en kunnen steeds meer inwoners moeilijker financieel rond komen. Waardoor hun bestaanszekerheid onder druk komt te staan en het moeilijker wordt om mee te kunnen doen in de samenleving.

We kunnen deze uitdagingen niet alleen aan. Wij hebben onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners nodig om tot goede en gedragen oplossingen te komen. Door als gemeente nog beter te luisteren en hen beter te betrekken komen we samen verder. Deze uitdagingen zijn leidend in de keuzes die we moeten maken. Maar, we kunnen niet alles tegelijk. We erkennen de capaciteitsproblemen binnen onze organisatie en de uitdagingen die voortkomen uit een krappe arbeidsmarkt. Dit geldt niet alleen voor ons als gemeente, maar voor andere sectoren in onze samenleving, zoals in de sector zorg en welzijn.

Daarnaast zijn we ons bewust van de financiële beperkingen waar we, net als andere gemeenten, mee te maken hebben. In 2023 is de begroting 2024 en meerjarenraming 2025 tot en met 2027 tot stand gekomen. De begroting kent twee gezichten. In 2024 en 2025 is sprake van een sluitende begroting waarbij structurele uitgaven worden gedekt uit structurele inkomsten. Vanaf 2025 worden de financiële consequenties van de bezuinigingen op Rijksniveau zichtbaar (het ravijn) en laat de begroting forse tekorten zien.

Duidelijkheid over hoe het Rijk zal omgaan met deze voor de gemeente onzekere situatie is er op dit moment nog niet. Daarnaast is er ook in onze samenleving en in de wereld veel onzekerheid en onrust. Hoe verloopt de oorlog in de Oekraïne verder? Blijven we te maken hebben met de hoge energieprijzen? De inflatieontwikkelingen en vinden we nog voldoende menskracht vanwege de krapte op de arbeidsmarkt? Wat gebeurt er met de asielinstroom? En zo zijn er diverse factoren waar we als gemeente geen invloed op hebben maar wel bepalend zijn voor de financiële en organisatorische slagkracht van de gemeente Wierden. Hierdoor moeten we zorgvuldige afwegingen en keuzes maken, prioriteiten stellen en faseren.

Tenslotte: Inwoners mogen verwachten dat de gemeente rechtmatig handelt en betrouwbaar, transparant, doelmatig, doeltreffend en alert is. De bedrijfsvoering is hierop afgestemd en bestaat uit een aantal aandachtsgebieden: Personeel, organisatie, informatisering en automatisering, communicatie en planning & control (inclusief administratieve organisatie en interne controle). In deze paragraaf wordt nader op deze aandachtsgebieden in gegaan.

HUISVESTING

Als uitvloeisel van de organisatieaanpassing heeft een interne verhuizing plaatsgevonden waarbij medewerkers die een afdeling vormen bij elkaar zijn gehuisvest. Om de dienstverlening aan onze inwoners te kunnen verbeteren is een Klantcontactcentrum opgezet. Dat betekent dat we de receptie in de hal van het gemeentehuis hebben aangepast, waarbij meteen de uitstraling van de receptie naar een

hoger niveau is getild. We hebben ook balies verwijderd vanuit efficiency oogpunt. Op de plek van de oude balie Bouwen en Wonen zijn nu werkvertrekken gerealiseerd ten behoeve van verschillende teams van de afdeling Maatschappelijke Ontwikkeling in de nabijheid van het zorgloket. Deze activiteiten hebben in de organisatie een uitermate positief effect gehad. Om het welbevinden van de medewerkers verder te vergroten is gekeken naar de staat van de werkruimtes en de verkeersruimtes. Deze voldoen niet meer aan de eisen van deze tijd, daarbij is de staat van de binnenkant van het gebouw ronduit onvoldoende. Een interieurarchitecte uit Wierden heeft vervolgens een kleuren- en inrichtingsplan gemaakt. Dat plan hebben we in 2023 in uitvoering gebracht en daarbij zijn vergaderruimten op de begane grond aangepast. In 2024 krijgt dit een vervolg met investeringen in de burgerzaal en raadszaal, de liften, de keuken en de raambekleding.

PERSONEEL

De personeelsbezetting (personeel in eigen dienst) per 31 december 2023 (met ter vergelijking de bezetting eind 2022 en 2021) ziet er als volgt uit:

	Aantal medewerkers			Aantal fte's		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023
Burgemeester	1	1	1	1,00	1,00	1,00
Wethouders	3	3	3	3,00	3,00	3,00
Raadsgriffie	2	2	2	1,67	1,67	1,67
Secretaris	1	1	1	1,00	1,00	1,00
Ambtelijk apparaat	191	194	216	168,19	173,14	197,08
Totaal	198	201	223	174,86	179,81	203,75

Ultimo 2023 is de bezetting van de formatie 24 fte hoger dan ultimo 2022 het geval was. Dit is conform de uitbreidingen uit de Nota meerjarenbeleid 2023-2026 en Begroting 2023. Het ziekteverzuim is wat lager dan in voorgaande jaren. Over 2023 bedroeg het verzuim 4,40% (2022: 5,58%, 2021: 4,24%, 2020: 3,65%, 2019: 2,62%) bij een gemiddelde verzuimduur van 6,5 dagen (2022: 6,5 dagen, 2021: 11,7 dagen, 2020: 13,3 dagen, 2019: 8,8 dagen).

Bij deze personele formatie horen de volgende personeelslasten:

Personeelslasten	2021	2022	2023
- Huidig personeel	€ 12.478.985	€ 14.295.648	€15.874.633
- Voormalig personeel	€ 129.111	€ 112.368	€ 136.915
Totale personeelslasten	€ 12.608.096	€ 14.408.016	€ 16.011.548

De totale personeelslasten zijn ten opzichte van 2022 € 1.600.000 hoger uitgevallen. Onder andere de uitbreiding van de formatie en daardoor toename van het aantal medewerkers veroorzaakt hogere personeelslasten. Verder is er in verband met de nieuwe CAO 2023 op 2 januari 2023 een nominale stijging van € 240 per maand per fte doorgevoerd en daarna nog een verhoging van 2% (gemiddeld ca. 9%).

ORGANISATIE

Dienstverlening

In 2021 is de visie op dienstverlening vastgesteld. Deze visie staat niet op zich, want de visie is sterk verbonden met onder andere het koersdocument *‘Expeditie Wierden; investeren in onze toekomst met, in en voor de samenleving’*. De visie op dienstverlening geeft richting en is daarnaast een inspiratie- en toetsingskader om onze dienstverlening naar een hoger niveau te tillen.

In 2023 hebben we bij het team Burgerzaken de in 2022 neergezette structuur verder uitgewerkt. Zo zijn de basis-werkprocessen beschreven en geactualiseerd en zijn, middels een plan van aanpak, achterstallige taken voor een groot deel weggewerkt. Ook is de gemeentelijke website op ‘burgerzaken-onderdelen’ aangepast en verbeterd naar aanleiding van wensen van inwoners. Het is onder meer ook mogelijk gemaakt om digitale geboorteaangifte te doen.

We hebben de inrichting van het KlantContactCentrum (KCC) verder vormgegeven en zijn daarvoor drie medewerkers extra geworven, zodat de kwaliteit van dienstverlening verder is geoptimaliseerd.

Het sociaal intranet is verder uitgebouwd en op het gebied van houding en gedrag is een nadrukkelijke combinatie met *‘Het goede gesprek’* gezocht.

In de Nota Meerjarenbeleid 2024-2027 en in de Programmabegroting 2024 zijn middelen opgenomen, waarmee kleine investeringen in onze dienstverlening opgepakt kunnen worden. We blijven onze dienstverlening komende jaren verder ontwikkelen.

INFORMATISERING EN AUTOMATISERING

Informatiebeveiliging

Toenemende cyberrisico's vormen voor ons aanleiding om onze informatie steeds beter te willen beschermen. Inwoners en ondernemers verwachten een betrouwbare overheid die zorgvuldig met informatie omgaat. 100% veilig is niet mogelijk maar we kunnen wel onze uiterste best doen.

In de afgelopen jaren hebben we de gemeenteraad intensiever betrokken bij de beveiligingsmaatregelen die we treffen om ons belangrijke bezit (“informatie is geld”) te beschermen. De raad heeft dit omarmd en een tweetal van haar (schaduwfractie)leden heeft zitting in een vertrouwelijke **Commissie Informatiebeveiliging**. In hun opdracht wordt nu jaarlijks een extern onafhankelijk onderzoek naar onze beveiliging gedaan. We zullen ons in huidige raadsperiode richten op:

1. Monitoring: weten dat er mogelijk ingebroken is en weten wat er is geraakt. Er wordt enorm veel gelogd (iedere aanval, toegang en toetsaanslag); de kunst zit erin te weten wat je hebt en in de enorme hoeveelheid logs te vinden wat je moet weten om aanvallen te detecteren en schade te beperken.
2. Wat/als: uitgangspunt is dat het niet ‘of’ maar een kwestie ‘wanneer’ we gehacked worden. De vraag is: wat doe je als er een cybercrisis is en hoe ziet wederopbouw van de dienstverlening eruit. Door de constante doorontwikkeling van ons I&A landschap zien we dit als een terugkerend proces waarin we de crisis en wederopbouw regelmatig oefenen als onderdeel van het gemeentebrede bedrijfscontinuïteitsplan (BCP).

Jaarlijks beoordelen we zelf onze informatiebeveiliging, grotendeels in de vorm van een zelfevaluatie in het tool **ENSIA** en deels in de vorm van een externe audit op onze Suwinet en DigiD aansluitingen, en leggen we hierover verantwoording af richting college/raad en ministeries. Deze jaarlijkse zelfevaluatie vormt input voor ons jaarplan 2024. De belangrijkste verbeterpunten zijn het borgen van een bedrijfscontinuïteitsplan, in- door- en uitstroom beleid en het opstellen van een test- en overdrachtsbeleid.

Afgelopen jaar hebben we diverse externe beveiligingsaudits en een pentest laten uitvoeren naar onze infrastructuur; alle met een positief resultaat.

Informatisering

De maatschappij verandert snel naar een informatiesamenleving waarin inwoners en ondernemers verwachten dat wij verantwoord omgaan met **digitale duurzaamheid**. Diverse wet- en regelgeving vraagt van ons proactieve openheid (WOO, wet open overheid) en vergaande digitalisering van onze dienstverlening (WMEBV, wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer). Doel van onze iOrganisatie is het integraal beheren en optimaliseren van de informatiestromen door o.a. te kijken naar wetgeving, privacy, contracten en informatiebeveiliging.

In 2023 hebben we de derde iAdviseur aan het team kunnen toevoegen en hebben we de iOrganisatie compleet staan. Met het team zijn we vergaand op weg al onze verouderde zelfgebouwde applicaties te vervangen door standaard cloud-alternatieven.

Voor het Ruimtelijk Beheer en Realisatie team hebben we de softwaresuite van Sweco aangeschaft en zullen we dit in 2024 gaan inrichten. Vanuit Bedrijfsvoering is het zaakstelsel vergaand geschoond en hebben we een aanbesteding uitgezet voor de vervanging van het oude stelsel.

2023 was tot slot het jaar van vele indexatiediscussies met leveranciers die probeerden mee te liften op stijgende consumentenprijzen.

Automatisering

Dit team heeft als voornaamste taak een **veilige en betrouwbare** infrastructuur in de lucht te houden.

We zien dat softwareleveranciers van vakapplicaties eisen dat er gebruik gemaakt wordt van Microsoft producten om de laatste veiligheidspatches en software te kunnen gebruiken. Na de succesvolle cloudmigratie van onze vakapplicaties zijn we daarom begonnen onze Opentext infrastructuur te migreren naar Microsoft365. Afgelopen jaar hebben we de basis hiervoor ontworpen en ingericht. Onze beheerders volgen opleidingen om deze nieuwe Microsoft omgeving ook veilig en betrouwbaar te kunnen onderhouden. Omdat een grootschalig big-bang migratie niet wenselijk is vanwege de risico's eraan moeten we helaas wel enige tijd 2 omgevingen in de lucht houden. Dit heeft effect op de werkdruk van dit team.

In verband met aflopende onderhoudscontracten hebben we afgelopen jaar een groot deel van onze servers, opslag en netwerkswitches vervangen. Tot slot is er vanwege aanbestedingsregels besloten om over te stappen van telecomprovider.

Archief- en Informatiebeheer

Het terugvinden van informatie is één, weten dat je de juiste informatie in de juiste context hebt gevonden is een heel ander verhaal. Duurzame toegankelijkheid van digitale informatie is een relatief nieuw werkterrein en stelt overheidsorganisaties voor grote uitdagingen in het

toegankelijk maken en houden van informatie. **Kwaliteitszorg** blijft daarom een belangrijk aandachtspunt voor het team informatiebeheer.

In de archiefbewaarplaats staan nog enkele tientallen meters archief die bewerkt moeten worden. In het derde kwartaal is een extern bureau begonnen met het wegwerken van 30 meter fysiek archief en het leeghalen van de paternosterkast met ca. 48 meter dossiers.

In verband met het uitfasen van Info Wierden (zelfbouwsoftware) is de module 'akten en registers' aangeschaft. De voorbereidingen voor de implementatie zijn gestart.

De module iArchief is aangeschaft waardoor we de documenten in de vakapplicaties van Burgerzaken en Maatschappelijke Ontwikkeling op een goede manier kunnen archiveren, beheren en vernietigen. De implementatie zal gefaseerd plaatsvinden in 2023/2024.

Er is een aanbestedingstraject gestart voor een nieuw zaakstelsel. Buurgemeenten zijn bezocht en bevraagd over het door hen gebruikte zaakstelsel, alle processen in ons huidige zaakstelsel zijn nagelopen en er is een programma van eisen opgesteld. Drie leveranciers zijn uitgenodigd om een demo te houden.

AVG – gegevensbescherming

Op grond van de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) moeten organisaties passende maatregelen treffen om persoonsgegevens die zij verwerken, te beveiligen. Naast de AVG heeft de gemeente ook te maken met tal van regels in sectorspecifieke wetgeving.

Dit alles heeft gevolgen voor de inrichting van processen en systemen van de gemeente.

In 2023 was er een duidelijke jaarplanning voor gegevensbescherming met daarin opgenomen een planning voor de uitvoering van **risicosessies** (DPIA). Bij de gemeente Wierden is afgesproken dat iedere afdeling in ieder geval één risicosessie per jaar uitvoert voor processen en verwerkingen met een hoog risico. Wanneer er sprake is van een nieuw proces of een verwerking met een hoog risico wordt er in ieder geval een risicosessie uitgevoerd. Op de jaarplanning van 2023 stonden de volgende risicosessies:

1. Datamask
2. Citycontrol
3. KCC systeem
4. i-Raadplegen
5. Microsoft 365
6. Digitale opsporing
7. Inlichtingenbureau
8. Sociaal intranet
9. PGAX
10. MO-vervoer

Alle risicosessies die op de planning stonden zijn uitgevoerd, behalve de risicosessie met betrekking tot MO-vervoer. De overstap van MO-vervoerder is uitgesteld tot juli 2024.

Bewustwording is een van de meest belangrijke onderdelen van AVG compliance. De gemeente Wierden zet dan ook structureel in op AVG bewustwording van haar medewerkers. In 2023 hebben alle nieuwe medewerkers standaard bij indiensttreding de e-learning iBewustzijn gevolgd. Daarnaast hebben zij ook een AVG en informatieveiligheid presentatie gevolgd.

In 2023 is de her-audit Wet Politiegegevens (WPG) uitgevoerd door het externe auditbureau Duijnborgh. Op dit moment zijn we nog in afwachting van het rapport. Deze zal worden

opgestuurd naar de Autoriteit Persoonsgegevens. Ook de interne audit WPG is dit jaar uitgevoerd.

In 2023 hebben zich 34 incidenten voorgedaan, waarvan er 30 te kwalificeren zijn als een datalek. Er zijn 9 datalekken gemeld bij de Autoriteit Persoonsgegevens en in 12 gevallen is er een melding gedaan bij de betrokkene(n).

COMMUNICATIE

Ook afgelopen jaar heeft is door communicatie weer invulling gegeven aan haar reguliere werkzaamheden en communicatieve ondersteuning geboden aan veelzijdige projecten.

Een aantal onderwerpen wordt hieronder uitgelicht.

We constateren dat maatschappelijke kwesties en individualisering van de maatschappij de nodige communicatieve uitdagingen met zich mee brengen.

Afgelopen jaar is de participatie handreiking voor intern gebruik opgesteld. Een mooie handreiking die medewerkers handvaten geeft participatie bij projecten toe te passen. In de praktijk blijkt participatie soms best weerbarstig te zijn. Duidelijke kaders en goed verwachtingsmanagement zijn voor participatie belangrijke ingrediënten. Soms leent een onderwerp zich ook maar beperkt of slechts op onderdelen voor participatie.

Het opvangvraagstuk m.b.t. asielzoekers is hier een voorbeeld van.

Vanwege de landelijke opvangcrisis en de opdracht die gemeente Wierden hiervoor invulling moest geven, werd een AMV locatie geopend aan de Ypeloweg. Sinds maart 2023 biedt deze locatie onderdak aan 53 jonge asielzoekers. Participatie bij het opvangvraagstuk van asielzoekers is best lastig, zeker omdat het maatschappelijk draagvlak hiervoor klein is. Snelheid in realisatie van opvangprojecten in crisissituaties kan zorgvuldige communicatie soms ook in de weg staan. Dat maakt dit onderwerp communicatief ook zeker een uitdaging. Er is vanuit communicatie voor de AMV locatie een communicatieplan opgeleverd. Een Inwonersbijeenkomst en het opstarten van een klankbordgroep met omwonenden maakte onderdeel uit van dit plan. Daarnaast werd een webpagina ingericht met een uitgebreide vraag- en antwoordlijst. Een soortgelijke webpagina werd ook opgesteld voor de opvanglocaties voor Oekraïners. Een doelgroep die ook in onze gemeente wordt opvangen.

Het managen van alle werkzaamheden en prioritering aanbrengen, is en blijft belangrijk. Door knelpunten te bespreken en afstemming te zoeken met de afdelingen wordt hier meestal een goede weg in gevonden. Zo hebben we afgelopen jaar ook veel projecten ondersteund op gebied van duurzaamheid en wonen. In 2023 is er ook een bijdrage geleverd aan de doorontwikkeling van online dienstverlening. Via onze website kunnen steeds meer diensten online worden aangevraagd. Dat is mooi, maar we moeten ons er ook bewust van zijn dat de digitale wereld niet voor al onze doelgroepen is weggelegd. Welke keuzes maken we hierin? Hoe nemen we alle doelgroepen mee en hoe zorgen we er voor dat we iedereen bereiken? Ook deze vragen zorgen voor mooie communicatieve uitdagingen. Naast al deze projecten en uitdagingen moeten we ons vizier soms ook richten op interne projecten. Zo is afgelopen jaar een sociaal intranet geïmplementeerd. Hiermee kunnen medewerkers nieuws en documenten delen en laten zien waar ze mee bezig zijn. Een interactief platform waar ook interne informatie terug te vinden is die medewerkers nodig hebben voor de uitoefening van hun functie.

PLANNING & CONTROL

Planning en control

Binnen de Planning en controlcyclus van de gemeente Wierden kennen we de volgende documenten die alle aan de gemeenteraad worden voorgelegd ter vaststelling:

- Nota Meerjarenbeleid
- Begroting inclusief meerjarenbegroting
- Bestuursrapportage
- Jaarstukken bestaand uit jaarverslag en jaarrekening

De Nota Meerjarenbeleid (NMB) markeert de jaarlijkse start van de planning- en controlcyclus. Hierin worden de beleidsprioriteiten voor de komende jaren benoemd. Deze prioriteiten zijn gelieerd aan het coalitieprogramma. De NMB is met name bedoeld om de raad in de gelegenheid te stellen jaarlijks voor de zomervakantie keuzes te maken aan de hand van de doelstellingen zoals vastgelegd in het 4-jaarlijkse coalitieprogramma.

Deze keuzes krijgen samen met het bestaande beleid en de wettelijke taken hun beslag in de begroting die voor 15 november door de raad moet worden vastgesteld.

Gedurende het begrotingsjaar worden budgetten en investeringskredieten gemonitord en op basis daarvan wordt eens per jaar een bestuursrapportage vervaardigd die in september in de gemeenteraad aan de orde komt.

De jaarstukken worden in het voorjaar samengesteld en samen met het oordeel van de accountant aangeboden de raad. De raad moet de jaarstukken voor 15 juli vaststellen.

De documenten die vervaardigd worden, zijn transparant in te zien door iedereen via de website van de gemeente. De begroting en jaarrekening worden daarbij ook in verkorte vorm weergegeven, genoemd "IN ÉÉN OOGOPSLAG".

Afspraken College en Raad

Belangrijk om hier te vermelden is dat het College van Burgemeester en Wethouders met de Gemeenteraad afspraken heeft gemaakt die o.a. vermeld staan in de zgn. art 212, 213 en 213a verordeningen. Respectievelijk zijn dit de "Financiële verordening", "Controleverordening" en de "Verordening Doelmatigheid en Doeltreffendheid". Deze verordeningen vinden hun basis in de Gemeentewet en zijn, m.n. in verband met de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording door het college, begin 2024 geactualiseerd. Nieuw is dat dan ook de reeds bestaande vertrouwelijke commissie informatiebeveiliging (zie het onderdeel informatiebeveiliging) wordt geformaliseerd. De verantwoordelijkheden en bevoegdheden van deze commissie worden vastgelegd in een afzonderlijke verordening.

Rechtmatigheidscontrole en accountantscontrole

In het VNG-rapport 'Vernieuwing accountantscontrole gemeenten' dat dateert uit 2015 is benadrukt dat het college primair verantwoordelijk is voor de naleving van wet- en regelgeving en dat de gemeenteraad verantwoordelijk is voor het toezicht hierop. Omdat de accountant de rechtmatigheidsverklaring afgeeft, lijkt die verantwoordelijkheid echter bij de accountant te liggen of lijkt het erop dat het college zich moet verantwoorden aan de accountant. Om daar verandering in aan te brengen heeft de commissie Depla de aanbeveling gedaan dat het college een rechtmatigheidsverklaring in de jaarrekening opneemt. De verwachting was dat dit voor het eerst over 2021 het geval zo zijn. Nadien is de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording echter diverse keren uitgesteld.

Omdat we ervan uitgingen dat over 2021 een rechtmatigheidsverantwoording moest worden afgegeven waren we geruime tijd daarvoor al begonnen met de voorbereidingen. Daardoor

waren we in staat om over 2021, ondanks het ontbreken van een wettelijke verplichting, een rechtmatigheidsverantwoording op te nemen in de jaarstukken over 2021. Ook in de jaarstukken over 2022 hebben we dat op vrijwillige basis gedaan. Daarmee hebben we in feite twee jaar 'proefgedraaid'.

De rechtmatigheidsverantwoording is verankerd in een aantal wetten en regels. De aanpassing van de Gemeentewet is inmiddels doorgevoerd. Vervolgens moeten ook het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) en het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (BADO) worden aangepast. Met name als gevolg van stevige kritiek van de Algemene Rekenkamer hebben deze aanpassingen (nog) niet plaatsgevonden.

Omdat het uitgangspunt voor de rechtmatigheidsverantwoording en de accountantscontrole is opgesloten in de reeds doorgevoerde aanpassingen in de Gemeentewet heeft het getrouwheidsoordeel van de accountant ook betrekking op de in de jaarstukken opgenomen rechtmatigheidsverantwoording. In de controleverklaring wordt verder expliciet opgenomen dat de baten en lasten, alsmede de balansmutaties met betrekking tot specifieke uitkering rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Toelichting rechtmatigheidsverantwoording

In de jaarstukken over 2023 is de rechtmatigheidsverantwoording door het college daardoor voor het eerst verplicht opgenomen.

Voorwaardencriterium

Er is gerapporteerd over een fout van € 324.608,90. Dit bedrag bestaat uit de volgende onderdelen:

- De kosten die samenhangen met de telefooncentrale zijn in 2023 onrechtmatig. In voorgaande jaren is het aantal gebruikers sterk verhoogd en ook zijn de kosten flink gestegen sinds wij de telefooncentrale inkochten. Deze groei was dermate groot dat achteraf geconcludeerd moet worden dat Europees aanbesteed had moeten worden. Het contract is afgelopen eind 2023 en inmiddels zijn we met een nieuwe partij een overeenkomst aangegaan na een Europese aanbesteding. Het gaat hierbij om € 120.599,35.
- Binnen de dienstverlening hebben wij diverse functies vervuld door gebruik te maken van inhuurkrachten. Deze inhuur is verlengd, waardoor er sprake is van een onrechtmatigheid door een overschrijding van de Europese aanbestedingsgrens. De gemeente heeft in 2022 voor inhuur gekozen om ervoor te zorgen dat de dienstverlening, en daarbij de service aan onze burgers, niet stil kwam te liggen. Doordat de vacatures in 2023 nog niet vervuld konden worden, zijn de contracten verlengd en hiermee onrechtmatig geworden. Inmiddels zijn de functies vervuld, waardoor deze onrechtmatigheden aflopen. Het gaat hierbij om € 204.009,55.

Begrotingscriterium

In de tabel is bij de overschrijding lasten een bedrag van € 1.833 miljoen genoemd. Dit bedrag is grotendeels als volgt toegelicht binnen het programma 2:

De lastenkant laat een forse overschrijding zien van ruim € 1,8 miljoen. Dit wordt grotendeels veroorzaakt doordat wij de opvanglocaties voor de alleenstaande minderjarige vluchtelingen aan de Ypeloweg en asielzoekers aan de Vlierdijk voorgefinancierd hebben voor het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA). Deze overschrijding loopt echter budgetneutraal door de jaarrekening omdat deze overschrijding volledig wordt goedge maakt

aan de batenkant waar de ontvangsten voor deze voorgeschoten kosten zijn verantwoord. De batenkant laat hier dan ook een fors voordeel te zien.

Verder wordt er een overschrijding op de kredieten benoemd. De volgende 3 kredieten vallen boven de rapportagegrens:

- Perm. Huisvesting Passie 2022: dit krediet is netto geraamd en had verhoogd mogen worden met een dekking voor kapitaallasten. Het bruto krediet voor de gemeente Wierden, wat beschikbaar is gesteld door de raad, bedraagt namelijk in totaal € 12.544.200 waarvan € 900.000 wordt gedekt via een gevormde bestemmingsreserve kapitaallasten.
- Aanschaf chalets Oekraïne 2023: hier staat een bijdrage van het Rijk tegenover waardoor de overschrijding budgetneutraal is. Hiermee is de overschrijding acceptabel.
- Verv. gemalen mechanisch 2022: deze lasten komen ten laste van de voorziening en zijn het gevolg van noodzakelijke technische vervangingen. Ze passen binnen het bestaand beleid en zijn daarmee acceptabel.

Misbruik en oneigenlijk gebruik criterium

Het M&O-beleid is in concept afgerond en wordt in 2024 door het college vastgesteld.

Doelmatigheid en Rekenkamer

In de verordening op grond van artikel 213a van de Gemeentewet is geregeld dat het college met behulp van het interne controleproces periodiek de doelmatigheid van (onderdelen van) organisatie-eenheden van de gemeente en de uitvoering van taken door de gemeente onderzoekt. De doelmatigheidstoetsingen zijn daarmee verweven in het jaarlijkse interne controleproces. In de begroting is een budget van € 10.000 opgenomen om, indien daartoe aanleiding is, te ondersteunen bij het uitvoeren van de werkzaamheden. In 2023 is geen gebruik gemaakt van dit budget.

Rekenkamerrapporten kunnen bijdragen aan de controlerende en kaderstellende rol van de raad. Om na te gaan in hoeverre de rapporten daadwerkelijk bijdragen aan deze rol, is het belangrijk om te onderzoeken wat er precies met de aanbevelingen gebeurt. Daartoe worden zogenaamde doorwerkingsonderzoeken uitgevoerd. Tijdens een doorwerkingsonderzoek wordt er beoordeeld of de conclusies en aanbevelingen uit een afgerond onderzoek doorwerking hebben gekregen. Er wordt onderzocht hoe de raad het rapport heeft behandeld, wat het college hierover heeft gezegd en hoe het vervolgens door de ambtelijke organisatie is opgepakt.

In 2023 heeft de Rekenkamer West Twente een doorwerkingsonderzoek uitgevoerd op de volgende rekenkamerrapporten:

- Strategisch personeelsbeleid (2017)
- Rolinvulling & inzet en werking raadsinstrumenten (2018)
- Sturing op het sociaal domein (2020)
- Dienstverlening in Wierden (2021)

De rekenkamer zal in 2024 over de bevindingen rapporteren waarna de rapportage aan de raad zal worden aangeboden.

Kredieten

Jaarlijks worden de kredieten die langer dan één jaar open staan aan een nadere beschouwing onderworpen. Uitgangspunt hierbij is dat kapitaalkredieten worden afgesloten aan het einde van het dienstjaar volgend waarop ze zijn verstrekt. Dit betekent dat alle kredieten verstrekt in 2022 of eerder in principe worden afgesloten, tenzij er zwaarwegende argumenten zijn om het restant mee te nemen naar het volgende dienstjaar. In bijlage 1 van deze jaarstukken is een overzicht met alle kredieten opgenomen.

Voorkomen van fraude en onregelmatigheden

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Wierden is zich bewust van inherente risico's van fraude die, zowel intern als extern, worden gelopen bij het uitvoeren van de gemeentelijke taken. Het college heeft een frauderisicoanalyse opgesteld om de risicogebieden te identificeren en bewustwording te creëren. Vanuit de bedrijfsvoering is er verhoogde aandacht voor de inrichting van onze administratieve organisatie en interne beheersing (AO/IB) ten aanzien van de geïdentificeerde risicogebieden en tevens worden de relevante geldstromen/processen betrokken in de interne controles die gedurende het jaar worden uitgevoerd.

Stakeholders van de gemeente moeten er op kunnen vertrouwen dat wij op een betrouwbare, eerlijke en zorgvuldige manier zaken doen. De gemeente beschikt over een uitgebreid scala aan zogenaamde soft controls. Iedere medewerker van de gemeente Wierden legt bij indiensttreding een ambtseed of ambtsbelofte af en overlegt een verklaring omtrent gedrag. Daarnaast beschikt Wierden over vastgestelde regelingen en gedragscodes, onder andere op het gebied van nevenwerkzaamheden en financiële belangen, welke openbaar beschikbaar zijn. De gemeente Wierden beschikt daarnaast over een regeling melden vermoeden misstanden en in de organisatie is een vertrouwenspersoon en meldpunt ingesteld waarbij eventuele misstanden vertrouwelijk kunnen worden gemeld.

Onze (financiële) processen en systemen kenmerken zich door de aanwezigheid van functiescheidingen, zogenaamd hard controls. Hiermee voorkomen we dat slechts één persoon ongecontroleerd transacties of verplichtingen kan aangaan, autoriseren, verwerken en afwikkelen en/of zelfstandig toegang heeft tot activa.

Ondanks alle beheersingsmaatregelen resteert het risico dat management of directie maatregelen doorbreken en het risico van spanning tussen medewerkers. Transparante besluitvorming, de governance structuur, een open cultuur waarbij we elkaar durven aan te spreken, de aanwezigheid van een vertrouwenspersoon om niet-integer handelen (anoniem) te melden, periodieke interne en externe audits op de naleving van beheersingsmaatregelen dragen er toe bij dat onregelmatigheden wordenesignaleerd.

De afgelopen jaren zijn er regelmatig berichten in de media over cyberaanvallen, gevallen van ransomware en datalekken. Informatiebeveiliging vanuit de perspectieven continuïteit, fraude en privacy heeft een hoge prioriteit.

Tijdens de dagelijkse bedrijfsvoering vinden controles plaats om vast te stellen of gewerkt wordt volgens de daarover gemaakte afspraken, waaronder de diverse protocollen voor informatiebeveiliging. Daarnaast beoordelen de security en privacy officer de kwaliteit en naleving van de getroffen beheersingsmaatregelen. Periodiek wordt de beheersing van informatiebeveiliging getoetst, zowel intern, maar ook extern vanuit de sector. Eventuele verbeterpunten vormen de input voor verdere aanscherping en/of naleving van het informatiebeveiligingsproces.

Conclusie

Het college is van mening dat, met alle analyses en getroffen beheersingsmaatregelen, de risico's met betrekking tot een beheerste en integere bedrijfsvoering inzichtelijk zijn en op een adequate wijze aandacht krijgen.

PARAGRAAF D SUB 1: WET OPEN OVERHEID

Wet Open Overheid (Woo)

In 2023 is er voor de Woo een plan van aanpak gemaakt. In het kort heeft de Woo vier doelen die op termijn (2030) behaald moeten worden:

- Het proactief openbaar maken van documenten in 11 informatie categorieën
- Het reactief beantwoorden van Woo-verzoeken (afhandeling binnen 4 weken met verlenging van 2 weken)
- Het op orde brengen van de informatiehuishouding van bestuursorganen
- Bewustwording in de organisatie

De activiteiten die zijn uitgevoerd om de doelstelling voor 2023 te halen zijn:

1. Woo-Subsite op internet

Voor het proactief openbaar maken van documenten in de 11 informatie categorieën is er een subsite op onze website ingericht voor de Woo. Op deze subsite is het mogelijk om de reeds gepubliceerde informatie (categorieën) te zoeken, en in de toekomst kunnen de categorieën die nog niet actief openbaar worden gemaakt, gepubliceerd worden.

De documenten die gepubliceerd moeten worden kunnen met Datamask, een anonimiseringsstool die in 2023 is aangeschaft, vanuit de verschillende vakspecifieke applicaties geanonimiseerd worden.

Er is een nieuwe Woo-contactpersoon aangewezen. Hij gaat de Woo-verzoeken coördineren en publiceren op de subsite. In 2023 zijn er 22 Woo verzoeken binnengekomen:

- 15 zaken zijn behandeld, hiervan zijn er 4 niet op tijd afgerond
- 7 zaken zijn afgewezen of afgebroken

2. Informatiehuishouding op orde

Onderdeel van de Woo is het op orde brengen van de informatiehuishouding, waardoor informatie beter vindbaar, beter uitwisselbaar, eenvoudiger te ontsluiten is en ook beter te archiveren is. Met de keuze voor een nieuw zaakstelsel is het huidige zaakstelsel Join opgeschoond en zijn de (wees)processen duidelijk. Alle (werk)processen bij de gemeente Wierden worden in iNavigator onderhouden.

3. Bewustwording

Voor de bewustwording in de organisatie zijn er Woo-iconen aangeschaft die gebruikt worden om op intranet regelmatig weetjes over de Woo te publiceren.

4. Kennisuitwisseling

Binnen de regio Twente overleggen we met andere Woo projectleiders op reguliere basis en wisselen we onderling kennis en best-practices uit.

PARAGRAAF E: VERBONDEN PARTIJEN

ALGEMEEN

De Gemeente Wierden
verschillende manieren
“Verbonden partijen” zijn
waarin de gemeente een
financieel belang heeft.
belang is sprake indien
zeggenschap heeft, hetzij
vertegenwoordiging in
hoofde van stemrecht.
wordt verstaan dat de

beschikbaar heeft gesteld die niet verhaalbaar zijn in geval van faillissement van de verbonden partij. Ook is sprake van een financieel belang als financiële problemen bij een verbonden partij op de gemeente kunnen worden verhaald.

werkt op veel
samen met anderen.
die rechtspersonen
bestuurlijk én een
Van een bestuurlijk
de gemeente
uit hoofde van
het bestuur, hetzij uit
Onder financieel belang
gemeente middelen

Partijen die subsidies ontvangen (maar waarin de gemeente niet bestuurlijk deelneemt) zijn volgens deze definitie geen verbonden partijen. Hoewel ook gesubsidieerde instellingen worden ingezet voor het realiseren van gemeentelijke doelstellingen komen zij in deze paragraaf verder niet aan de orde. Datzelfde geldt voor instellingen en organisaties waarbij de gemeente weliswaar garant staat voor een correcte betaling van rente en aflossing van opgenomen geldleningen, maar evenmin bestuurlijke zeggenschap heeft.

De deelname van de gemeente Wierden in rechtspersonen is voor een belangrijk deel historisch gegroeid. De diverse rechtspersonen passeren hierna kort de revue. Daarbij wordt onderscheid gemaakt in vier categorieën:

- gemeenschappelijke regelingen, waarbij twee of meer gemeenten op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen een samenwerkingsverband aangaan ter behartiging van bepaalde belangen van die gemeenten;
- deelnemingen, waarbij de gemeente vanuit het oogpunt van het behartigen van het publieke belang in het bezit is van aandelen van een aantal vennootschappen;
- verenigingen en stichtingen, waarbij de gemeente zitting heeft in het bestuur, jaarlijks een financiële bijdrage verstrekt en financieel aansprakelijk is bij eventuele tekorten;
- overige verbonden partijen.

BELEID OP VERBONDEN PARTIJEN

Het beleid van de gemeente is gebaseerd op het uitgangspunt dat alleen verbonden partijen worden aangehouden waarmee een expliciet publiek belang wordt gediend. Het verwerven van inkomsten alleen is onvoldoende reden.

Nota verbonden partijen

Gemeenten kunnen in beginsel op verschillende manieren hun taken (laten) uitvoeren namelijk zelf doen, uitbesteden en deelname aan een verbonden partij. Verbonden partijen

nemen een belangrijke plaats in als het gaat om openbaar bestuur (verlengd lokaal bestuur). We doen dat via gemeenschappelijke regelingen en deelnemingen, soms met enkele gemeenten en in een aantal gevallen met alle 14 gemeenten. De Nota verbonden partijen is in 2019 geactualiseerd. De nota geeft informatie over wat verbonden partijen zijn, hoe we er praktisch mee omgaan en welke bevoegdheden en verantwoordelijkheden aan welk bestuursorgaan toekomen.

De nota kan dienen als kader voor zowel de gemeenteraad, het college als de ambtelijke organisatie. Het is een handvat om sturing te geven aan, en toezicht te houden op verbonden partijen. Een kader voor deelname aan, het oprichten van en het sturen op de verbonden partijen van de gemeente, om zo te komen tot verbonden partijen die een maximale bijdrage leveren aan de lokale bestuurlijke ambities. Met dit kader beogen wij bovendien helderheid te bieden over interne rollen, taken en verantwoordelijkheden.

Met ingang van 2020 is er een format gehanteerd voor de rapportage over de jaarstukken en begrotingen van verbonden partijen. Hiermee worden deze documenten op een uniforme wijze behandeld en aan de raad aangeboden. Ook wordt in deze formats, naast de financiën, nadrukkelijk aandacht besteed aan de realisatie van de gestelde beleidsmatige doelen.

Verplichte onderdelen BBV

De paragraaf verbonden partijen is een verplichte paragraaf en kent een aantal vaste onderdelen. Deze staan voorgeschreven in artikel 15 van het BBV. Het BBV kent verplichte onderdelen van de verbonden partijen. Het gaat naast de wijze waarop de gemeente belang heeft in de partij en het openbaar belang dat daarmee gepaard gaat om de informatie over de omvang van het eigen vermogen, vreemd vermogen en het resultaat van het rapportagejaar. Niet bij alle verbonden partijen wordt de balans en het resultaat voor het komende jaar geprognoseerd. Voor deze verbonden partijen zal de informatie beperkt blijven tot de meest recente jaarrekening.

Overzicht verbonden partijen			
			Bedragen x € 1.000
1	GR SamenTwente		
Type	Gemeenschappelijke Bijdrage		€ 1.413
	Regelingen		
Zeggenschap %	3,86	Risico	Laag
EV begin boekjaar	€ 12.827	EV eind boekjaar	€ 4.105
VV begin boekjaar	€ 12.788	VV eind boekjaar	€ 21.371
Resultaat 2023	€ 267		
Bestuurlijke vertegenwoordiging	Wethouder vertegenwoordiging gemeente in het Algemeen Bestuur.		
2	GR Recreatieschap Twente		
Type	Gemeenschappelijke Bijdrage		€ 116
	Regelingen		
Zeggenschap %	3,86	Risico	Laag
EV begin boekjaar	€ 853	EV eind boekjaar	€ 790
VV begin boekjaar	€ 4.211	VV eind boekjaar	€ 4.043
Resultaat 2023	-€ 8		
Bestuurlijke vertegenwoordiging	Wethouder vertegenwoordiging gemeente in het Algemeen Bestuur.		
3	Bestuursovereenkomst SES / Twenteboard		
Type	Gemeenschappelijke Bijdrage		€ 222
	Regelingen		
Zeggenschap %	3,86	Risico	Laag
EV begin boekjaar 2022	€ 1	EV eind boekjaar 2022	€ 14
VV begin boekjaar 2022	€ 8.988	VV eind boekjaar 2022	€ 9.670
Resultaat 2022	€ 14		
Bestuurlijke vertegenwoordiging	Wethouder vertegenwoordiging gemeente in het Algemeen Bestuur.		
4	Veiligheidsregio Twente		
Type	Gemeenschappelijke Bijdrage		€ 1.634
	Regelingen		
Zeggenschap %	3,80	Risico	Hoog
EV begin begrotingsjaar	€ 1.963	EV eind begrotingsjaar	€ 2.504
VV begin begrotingsjaar	€ 64.547	VV eind begrotingsjaar	€ 58.013
Resultaat 2023	€ 1.374		
Bestuurlijke vertegenwoordiging	Burgemeester is afgevaardigd in het Algemeen Bestuur.		
5	Crematorium (OLCT)		
Type	Gemeenschappelijke Opbrengst		€ 5
	Regelingen		
Zeggenschap %	4,30	Risico	Laag
EV begin begrotingsjaar	€ 1.910	EV eind begrotingsjaar	€ 2.081
VV begin begrotingsjaar	€ 4	VV eind begrotingsjaar	€ 5
Resultaat 2023	€ 471		
Bestuurlijke vertegenwoordiging	Wethouder vertegenwoordiging gemeente in het Bestuur.		

6	Stadsbank Oost Nederland		
Type	Gemeenschappelijke Bijdrage		€ 92
	Regelingen		
Zeggenschap %	4,55	Risico	Laag
EV begin boekjaar	€ 1.349	EV eind boekjaar	€ 1.370
VV begin boekjaar	€ 15.215	VV eind boekjaar	€ 11.396
Resultaat 2023	€ 289		
Bestuurlijke vertegenwoordiging	Wethouder vertegenwoordiging gemeente in het Algemeen Bestuur.		
7	Omgevingsdienst Twente		
Type	Gemeenschappelijke Bijdrage		€ 674
	Regelingen		
Zeggenschap %	3,80	Risico	Laag
EV begin begrotingsjaar	€ 1.727	EV eind begrotingsjaar	€ 2.036
VV begin begrotingsjaar	€ 3.246	VV eind begrotingsjaar	€ 4.576
Resultaat 2023	€ 454		
Bestuurlijke vertegenwoordiging	Eén wethouder vertegenwoordigt gemeente in het Algemeen Bestuur.		
8	Twence BV		
Type	Vennootschappen en Opbrengst coöperaties		€ 585
Zeggenschap %	3,61	Risico	Midden
EV begin boekjaar	€ 175.964	EV eind boekjaar	€ 169.261
VV begin boekjaar	€ 163.228	VV eind boekjaar	€ 162.475
Resultaat 2023	€ 9.497		
Bestuurlijke vertegenwoordiging	Geen bestuurlijke vertegenwoordiging. Stem in aandeelhoudersvergadering.		
9	NV BNG		
Type	Vennootschappen en Opbrengst coöperaties		€ 53
Zeggenschap %	0,04	Risico	Laag
EV begin boekjaar	€ 2.752.000	EV eind boekjaar	€ 3.430.000
VV begin boekjaar	€ 139.476.000	VV eind boekjaar	€ 127.753.000
Resultaat 2023	€ 254.000		
Bestuurlijke vertegenwoordiging	Geen bestuurlijke vertegenwoordiging. Stem in aandeelhoudersvergadering.		
10	Vitens NV		
Type	Vennootschappen en Opbrengst coöperaties		€ -
Zeggenschap %	0,40	Risico	Laag
EV begin boekjaar	€ 649.500	EV eind boekjaar	€ 677.700
VV begin boekjaar	€ 1.446.600	VV eind boekjaar	€ 1.559.700
Resultaat 2023	€ 27.200		
Bestuurlijke vertegenwoordiging	Geen bestuurlijke vertegenwoordiging. Stem in aandeelhoudersvergadering.		

11	Cogas NV		
Type	Vennootschappen en Opbrengst coöperaties		747
Zeggenschap %	7,40	Risico	Midden
EV begin boekjaar 2023	€ 141.841	EV eind boekjaar 2023	€ 145.458
VV begin boekjaar 2023	€ 110.955	VV eind boekjaar 2023	€ 112.380
Resultaat 2023	€ 8.706		
Bestuurlijke vertegenwoordiging	Geen bestuurlijke vertegenwoordiging. Stem in aandeelhoudersvergadering.		
12	Enexis NV		
Type	Vennootschappen en Opbrengst coöperaties		€ 28
Zeggenschap %	0,01	Risico	Laag
EV begin boekjaar	€ 5.441.000	EV eind boekjaar	€ 5.236.000
VV begin boekjaar	€ 4.907.000	VV eind boekjaar	€ 5.517.000
Resultaat 2023	€ 15.000		
Bestuurlijke vertegenwoordiging	Geen bestuurlijke vertegenwoordiging.		
13	Wadinko Beheer NV		
Type	Vennootschappen en Opbrengst coöperaties		€ 31
Zeggenschap %	2,10	Risico	Laag
EV begin boekjaar 2022	€ 74.147	EV eind boekjaar 2022	€ 82.569
VV begin boekjaar 2022	€ 6.922	VV eind boekjaar 2022	€ 8.542
Resultaat 2022	€ 4.500		
Bestuurlijke vertegenwoordiging	Geen bestuurlijke vertegenwoordiging. Stem in aandeelhoudersvergadering.		
14	Twente Milieu NV		
Type	Vennootschappen en Opbrengst coöperaties		€ 0
Zeggenschap %	5,50	Risico	Laag
EV begin boekjaar 2023	€ 12.232	EV eind boekjaar 2023	€ nb
VV begin boekjaar 2023	€ 19.882	VV eind boekjaar 2023	€ nb
Resultaat 2023	€ nb		
Bestuurlijke vertegenwoordiging	Geen bestuurlijke vertegenwoordiging. Stem in aandeelhoudersvergadering.		
15	Euregio		
Type	Overige verbonden partijen	Bijdrage	€ 7
Zeggenschap %		Risico	Laag
EV begin boekjaar 2022	€ 2.523	EV eind boekjaar 2022	€ nb
VV begin boekjaar 2022	€ 12.188	VV eind boekjaar 2022	€ nb
Resultaat 2022	€ 126		
Bestuurlijke vertegenwoordiging	Een raadslid en de burgemeester zijn afgevaardigd in het Algemeen Bestuur.		

TOELICHTING VERBONDEN PARTIJEN

Gemeenschappelijke regelingen

1. GR SamenTwente

Deze gemeenschappelijke regeling is een samenwerking tussen de Twentse gemeenten en heeft tot doel het in zijn rechtsgebied bewaken, beschermen en bevorderen van de gezondheid van en zorg verlenen aan de bevolking of specifieke groepen daarvan.

Ter verwezenlijking van dit doel behartigt de GR de belangen op de volgende terreinen:

- Publieke gezondheid, onder de naam GGD Twente;
- Jeugdhulp en maatschappelijke ondersteuning, onder de naam Organisatie voor Zorg en Jeugdhulp Twente (OZJT);
- Advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling, onder de naam Veilig Thuis Twente (VTT).

2. GR Recreatieschap Twente

Deze gemeenschappelijke regeling is een samenwerking tussen de Twente gemeenten en heeft tot doel het bevorderen van een evenwichtige ontwikkeling van recreatieve voorzieningen in zijn rechtsgebied.

Taken van deze GR zijn onder meer:

- a. bevordering van totstandkoming en instandhouding van publieke recreatieve/toeristische infrastructuur in Twente;
- b. aanleg, onderhoud en beheer van publieke recreatieve/toeristische voorzieningen die hetzij op zichzelf, hetzij in routeverband, hetzij door opname in arrangementen, een bovenlokaal karakter hebben.

3. Bestuursovereenkomst SES / Twenteboard

Deze bestuursovereenkomst beschrijft de samenwerking tussen de Twentse gemeenten, m.u.v. Twenterand, voor het versterken en verbreden en het uitzetten van een gezamenlijke koers van en voor de sociaal economische structuur van Twente.

In het bestuurlijk overleg wordt gezamenlijk de inbreng in het bestuur van de Stichting Twenteboard voorbereid, afgestemd en teruggekoppeld.

Daarnaast wordt overleg gevoerd en afgestemd over het lobbyen van de gemeenten bij provincie, Rijk, de Europese Unie en andere (semi)overheden en haar organisaties ten behoeve van de sociaal economische structuurversterking en andere door het bestuurlijk overleg gekozen onderwerpen.

4. Veiligheidsregio Twente

De Veiligheidsregio Twente (VRT) wil de veiligheid van iedereen die in Twente woont, werkt en verblijft vergroten door crisisbeheersing en rampenbestrijding efficiënt, effectief en professioneel te organiseren. Om dit te realiseren werken zij intensief samen met politie, brandweer, Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio (GHOR) en alle veertien Twentse gemeenten. Afhankelijk van de aard en oorzaak van een incident werken zij ook samen met Defensie, andere overheden en het Openbaar Ministerie.

De VRT is een netwerkpartner en werkt veel samen om publieke en private partners, maatschappelijke organisaties en kennisinstellingen rondom het thema veiligheid en innovatie bijeen te brengen en vernieuwing mogelijk te maken ten gunste van 'meer' veiligheid en een hoger maatschappelijk rendement. Samenwerking met bedrijfsleven en kennisinstituten is daarbij het uitgangspunt.

De VRT heeft een nieuw beleidsplan vastgesteld opgesteld voor de jaren 2021-2024.

De speerpunten van het dit beleidsplan (2021-2024) zijn:

1. continuïteit en stabiliteit, het goed blijven doen, zoals ze dat nu doen, met voldoende mensen en middelen;
2. een nieuwe meldkamerlocatie in Apeldoorn;
3. aansluiting blijven vinden en behouden bij de Twentenaren;
4. Technologische veranderingen: kansen benutten en proactief reageren op potentiële bedreigingen;
5. anticiperen op crisistypen gerelateerd aan klimaatverandering;
6. anticiperen op de wijziging van meerdere wetten die invloed hebben op de taken van de VRT.

5. Openbaar Lichaam Crematorium Twente

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van de Wet op de lijkbezorging. Met het oog hierop is de Gemeenschappelijke Regeling Openbaar Lichaam Crematoria Twente (OLCT) opgericht. Dit is een samenwerkingsverband van de gemeenten Almelo, Berkelland, Borne, Dinkelland, Enschede, Haaksbergen, Hengelo, Hof van Twente, Losser, Oldenzaal, Tubbergen, Wierden en Winterswijk.

6. Stadsbank Oost Nederland

De Stadsbank Oost-Nederland is een samenwerkingsverband waaraan 22 gemeenten in Twente en de Achterhoek deelnemen. Als “gemeentelijke kredietbank” biedt de Stadsbank een, zowel vanuit maatschappelijk als ook bedrijfseconomische optiek bezien, verantwoord pakket van financiële dienstverlening aan, aan met name minder financieel draagkrachtigen. Het betreft onder andere (sociale) kredietverlening, schuldenregeling, voorlichting en budgetbeheer. De stadsbank biedt haar diensten aan vanuit haar vestigingen in Almelo, Enschede en Hengelo.

7. Omgevingsdienst Twente

De Omgevingsdienst Twente (ODT) is een samenwerkingsverband waaraan de 14 gemeenten in Twente deelnemen. De missie van de ODT is een veilige, gezonde omgeving voor alle inwoners in haar werkgebied. Om dat te bereiken wordt intensief samengewerkt met tal van partijen. Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving spelen een belangrijke rol bij het waarborgen en ontwikkelen van een goede leefomgeving. De ODT ziet toe op de naleving van de milieuregels bij zo'n 18.500 bedrijven in het werkgebied.

Vennootschappen en coöperaties

8. Twence B.V.

Twence staat voor hoogwaardige inzet van afval, reststromen en biomassa als bron voor herbruikbare grondstoffen; zij maken deze stromen hiertoe geschikt en brengen grondstoffen terug in de keten.

Daarnaast produceert Twence energie uit hernieuwbare bronnen. Zij zetten restafval in voor energetische benutting, zolang dit nog de meest efficiënte vorm van gebruik is. Dit doen zij klantgericht, met passie, innovatief en bedrijfseconomisch verantwoord. Zij verbinden maatschappelijk nut met ondernemerschap, respecteren mens en milieu en dragen bij aan verduurzaming van de samenleving, in het bijzonder aan de duurzaamheidsdoelstellingen van onze aandeelhouders. De gemeente Wierden bezit 3,6% van de aandelen (30.668 aandelen A).

Aandeelhouders van Twence zijn: Regio Twente, Vuilverwerkingsbedrijf Noord-Groningen en de gemeenten Almelo, Berkelland, Borne, Dinkelland, Enschede, Haaksbergen, Hellendoorn,

Hengelo, Hof van Twente, Losser, Oldenzaal, Rijssen-Holten, Tubbergen, Twenterand en Wierden.

Het streven is naar afvalloze samenleving in 2030. Steeds meer wordt afval omgezet in secundaire grondstoffen en in energie. De omzet in energie levert een grotere bijdrage aan de winst dan de verbranding en verwerking van afval. Bijdragen aan duurzaamheidsdoelstellingen en tegengaan schaarste aan grondstoffen.

Risico's zitten voor Twence met name in de veranderingen in methodiek van afvalverwerking, voldoende vollast voor verbranding (met langjarige contracten) en de beweeglijkheid van de energiemarkt (de levering van elektriciteit, warmtelevering en stoom dragen bij aan risicospreiding) en secundaire grondstoffenmarkt. Restafval zal in de toekomst steeds minder worden ingezet voor energetische benutting, omdat er steeds betere technieken worden ontwikkeld om het in te zetten voor de terugwinning van grondstoffen.

9. NV Bank Nederlandse gemeenten (BNG)

De aandeelhouders van de BNG zijn de Staat der Nederlanden (voor 50%) en provincies en gemeenten (gezamenlijk eveneens 50%). Gemeten naar balanstotaal is de BNG de grootste overheidsbank van Nederland. De bank heeft een triple-A rating. Deze "beste rating" in de bankwereld is herbevestigd door kredietbeoordelaars.

Klanten van de BNG zijn overheden en instellingen op het gebied van volkshuisvesting, gezondheidszorg, onderwijs en openbaar nut. De BNG biedt financiële diensten op maat zoals kredietverlening, betalingsverkeer, advisering, elektronisch bankieren en beleggen. Ook participeert de bank in publiek-private samenwerking (PPS).

10. Vitens N.V.

Vitens is het grootste drinkwaterbedrijf van Nederland. Vitens levert drinkwater aan 5,5 miljoen mensen en bedrijven in de provincies Flevoland, Friesland, Gelderland, Utrecht, Overijssel en een aantal gemeenten in Drenthe en Noord-Holland. Vitens is een publiek bedrijf. De aandelen van Vitens zijn voor 100% in handen van provinciale en gemeentelijke overheden. Naast de provincies Utrecht, Gelderland, Overijssel, Flevoland en Friesland gaat het daarbij om 106 gemeenten in het verzorgingsgebied. Wettelijk is vastgelegd dat de aandelen van de drinkwaterbedrijven in publieke handen blijven.

Speerpunten van Vitens zijn:

- Water voor nu en later
Om de leveringszekerheid van drinkwater te garanderen moet Vitens haar productie- en transportcapaciteit uitbreiden. Op de korte termijn staat die echter onder druk vanwege de bestuurlijke en technische maakbaarheid. Veranderingen en uitdagingen, zoals klimaatverandering, de stikstofproblematiek, waterkwaliteit die onder druk staat, natuurdoelstellingen en de woningbouwopgave hebben forse invloed op de toekomstige drinkwatervoorziening.
- Water vasthouden
Om een watertransitie te realiseren is het belangrijk het water beter vast te houden in natte tijden, in plaats van het zo snel mogelijk af te voeren. Daarnaast moeten we de functies die we aan een gebied geven, zoals landbouw of natuur, aanpassen aan het beschikbare water.
- Bewustwordingscampagne 'Wijs met drukwater'
Bewustwording over drinkwater is een belangrijk middel om het gebruik van drinkwater naar beneden te brengen. Vitens zet daarom in op samenwerking met stakeholders, zoals provincies, gemeenten en belangenorganisaties om duurzaam drinkwaterverbruik te stimuleren.

Gezien de financiële positie van Vitens en de investeringsopgave voor de komende jaren, is versterking van het eigen vermogen essentieel om tegen maatschappelijk aanvaardbare kosten financiering aan te kunnen trekken. Op termijn staat als, gevolg van de investeringsopgave, de financiële gezondheid van Vitens bij ongewijzigd WACC-beleid onder druk. Vitens ziet de komende jaren, geen ruimte om dividend uit te keren aan haar aandeelhouders. Vitens blijft er naar streven om haar (financiële) performance te verbeteren. Door het voortzetten van de gezamenlijke WACC-lobby wordt ingezet op een andere invulling van de WACC vanaf 2025 die beter aansluit bij de investeringsopgave binnen onze sector of in ieder geval meer maatwerk mogelijk maakt. Deze invulling van de WACC moet leiden tot versterking van het eigen vermogen (continuïteitsdoelstelling) en gezonde financiële ratio's waardoor weer ruimte ontstaat om dividend uit te keren.

11. Cogas

Cogas is een onafhankelijk netbeheerder in Oost-Nederland. Op de infrastructuur voor gas en elektriciteit zijn ruim 135.000 huishoudens aangesloten, via het glasvezelnetwerk biedt Cogas 80.000 consumenten en bedrijven toegang tot radio, tv, internet en telecommunicatie. De komende jaren zal het speelveld ingrijpend veranderen door de energietransitie. Netwerken worden zwaarder belast, gebruikers gaan zelf energie opwekken en traditionele energiebronnen worden schaarser. In die nieuwe wereld wil Cogas een passende rol spelen. Door een verbinder te zijn die met andere partijen werkt Cogas aan een duurzaam Twente waar mensen comfortabel kunnen wonen, werken en leven. Cogas wil een actieve en faciliterende rol spelen en een duurzaamheidspartner zijn in de regio. Aandeelhouders van de Cogas zijn de gemeenten Almelo, Borne, Dinkelland, Hardenberg, Hof van Twente, Oldenzaal, Tubbergen, Twenterand, Wierden. De continuïteit van de bedrijfsvoering is goed geborgd.

12. Enexis Holding N.V.

Sinds de operationele afsplitsing van Essent per 1 januari 2009 en de eigendomssplitsing per 1 juli 2009 heeft Enexis zich ontwikkeld tot een zelfstandig netwerkbedrijf. De aandelen van Enexis zijn in handen van de provincies Groningen, Drenthe, Overijssel, Flevoland, Noord-Brabant en Limburg en circa 130 gemeenten in genoemde provincies en Friesland. Het nieuw vastgesteld strategisch plan in 2022 kent 3 hoofddoelen:

1. Sturen op maatschappelijke optimale energiekeuzes voor een duurzaam, betrouwbaar en betaalbaar energiesysteem van de toekomst;
2. Aan iedereen wordt toegang tot energie aangeboden. Voor een ieder een toegankelijke, veilige energie-infrastructuur met behoud van hoge leveringszekerheid en ten de laagst mogelijke kosten;
3. Klanten weten wat ze aan Enexis hebben door een transparante betrouwbare en efficiënte dienstverlening.

De energietransitie leidt voor Enexis tot een grote investeringsopgave en kapitaalbehoefte. Aandeelhouders kunnen het publieke belang borgen door het aandeelhouderschap actief in te vullen en met het aandeelhouderschap invulling geven aan de duurzaamheidsdoelstelling. De gemeente Wierden heeft 21.310 aandelen, dit is 0,0142% van de aandelen, en heeft zich aangesloten bij de Vereniging van gemeenten aandeelhouders binnen Noord Nederland (VEGANN), die de belangen van haar leden behartigt.

13. Wadinko Beheer N.V.

Wadinko is een regionale participatiemaatschappij, die de bedrijvigheid – en daarmee de werkgelegenheid – wil bevorderen in Overijssel, de Noordoostpolder en Zuidwest Drenthe. De Gemeente Wierden is participant als gevolg van aandeelhouderschap in de WMO (Vitens) waarbinnen (Wavin) deze onderneming is ontstaan. Wadinko neemt langdurig deel in nieuwe of bestaande, kansrijke ondernemingen. De deelname bestaat uit inbreng van

risicodragend kapitaal, kennis en managementondersteuning. Bedrijven die willen groeien of innoveren, zich willen verzelfstandigen of opvolgingsvraagstukken hebben, zijn bij Wadinko aan het juiste adres. De bedrijven waar Wadinko bij voorkeur in participeert, behoren tot de maakindustrie en de zakelijke dienstverlening. Omdat deze bedrijven veel aandacht besteden aan diverse vormen van innovatie hebben zij ontwikkelingsmogelijkheden en groeipotentie. Daarmee dragen ze in belangrijke mate bij aan de bevordering van de regionale economische structuur.

14. Twente Milieu N.V.

Twente Milieu is een afvalverwerkingsbedrijf in Twente. Twente Milieu verzorgt het afvalbeheer en taken in de openbare ruimte voor negen gemeenten, die tevens aandeelhouder zijn: Almelo, Borne, Enschede, Haaksbergen, Hengelo, Hof van Twente, Losser, Oldenzaal en Wierden. De continuïteit van de bedrijfsvoering is goed geborgd.

Overige verbonden partijen

15. EUREGIO

De EUREGIO maakt zich er sterk voor de samenwerking tussen Nederland en Duitsland te vereenvoudigen en te komen tot meerwaarde voor beide zijden. De EUREGIO is actief in de opbouw en de versterking van de structuren en de grensoverschrijdende samenwerking in het Nederlands-Duitse grensgebied. Het gaat erom, de economische kracht en de levenskwaliteit in de regio te verhogen en de integratie van het gebied verder te verbeteren. Aan Duitse kant strekt de regio zich uit over delen van de deelstaten Nedersaksen en Noordrijn-Westfalen. In Nederland maken de Regio Achterhoek en de Regio Twente, de gemeenten Ommen, Hardenberg en Coevorden deel uit van het EUREGIO-gebied.

PARAGRAAF F: GRONDBELEID

INLEIDING

In onze gemeente zijn er vaste momenten waarop over grondexploitaties gerapporteerd wordt, namelijk bij de jaarlijkse vaststelling van de grondexploitaties, bij de jaarstukken en bij de jaarlijkse begroting.

Na een periode van woningprijsdalingen van medio 2022 tot aan medio 2023 trekt de woningmarkt weer aan. Consumenten zijn gewend aan de hogere hypotheekrente.

Daarnaast zijn en worden lonen gecorrigeerd voor inflatie, wat leidt tot een verhoging van de leencapaciteit. De verwachting is dat de woningprijzen de komende jaren weer gaan stijgen. Daarmee wordt naar verwachting de (landelijke) prijsdaling in 2023 weer goedgemaakt. Het consumentenvertrouwen en het vertrouwen in de woningmarkt is negatief, maar stabiel. Nu de woningprijzen weer beginnen te stijgen en de rente stabiliseert, neemt het vertrouwen weer toe. Er is een aanhoudende vraag naar nieuwbouwwoningen, onder andere vanwege het gunstige energielabel. Het aantal verleende bouwvergunningen is in de gemeente Wierden hoog in vergelijking met andere, omliggende gemeenten. De woningbouwkosten zijn na jaren van forse prijsstijgingen in 2023 gestabiliseerd. Op jaarbasis is nog sprake van een beperkte stijging van de materiaalprijzen. Vanaf maart zijn de prijzen van bouwmaterialen gestabiliseerd. Dit door de afnemende vraag naar bouwmaterialen als gevolg van de terugvallende bouwproductie en de lagere energieprijzen. We verwachten dat de woningprijzen en de woningbouwkosten licht zullen stijgen.

Het effect op de projecten in Wierden was echter beperkt: er wordt volop gebouwd in Zuidbroek (deelgebied 3) en De Berghorst 2. En ook met de realisatie van verschillende particuliere initiatieven is in 2023 gestart, variërend van een enkele woning tot project van meer dan 20 en 30 woningen.

GRONDBELEID

Wat is grondbeleid?

Grondbeleid geeft een koers voor de grondpolitiek. Grondbeleid is geen doel op zich. Het is een middel om gemeentelijke ambities te realiseren, bijvoorbeeld om woningen te realiseren en de economie en het voorzieningenniveau te verstevigen. Het grondbeleid helpt de gemeente ook om de leefbaarheid te behouden en te verbeteren. Vanuit de VNG is er een handreiking (herzien) Grondbeleid 2018 voor raadsleden. Deze handreiking legt uit en geeft handvaten om de juiste keuzes te maken.

In de structuurvisie, beleidsnota's, en bestemmingsplannen legt de gemeente haar ruimtelijk beleid vast.

In de structuurvisie Wierden: "Wierden.... een gemeente die verbindt!" staat wat de gemeente op lange termijn met de ruimte in haar gemeente wil doen, bijvoorbeeld op het gebied van wonen, ondernemen, infrastructuur (wegen, verkeer en dergelijke) en recreëren. De structuurvisie is een verplicht plan (op grond van de Wet ruimtelijke ordening) en wordt vastgesteld door de gemeenteraad. Bij het opstellen van de gemeentelijke structuurvisie wordt rekening gehouden met het provinciale beleid, zoals o.a. in de Omgevingsvisie Overijssel is vastgelegd.

In gemeentelijke beleidsnota's/ visies worden het beleid voor bepaalde thema's of sectoren uit de structuurvisie verder uitgewerkt.

De (concept) Toekomstvisie 2030: "Thuis in de gemeente Wierden - Dorpsleven met een 'groene' stip op de horizon", is hierin een belangrijk document. Dit concept is tot stand gekomen in nauwe samenwerking met de Denktank voor de toekomstvisie en de ambtelijke organisatie. Daarbij is gebruik gemaakt van de opbrengst van een participatieproces over de toekomstvisie en is er ook gebruik gemaakt van de opbrengst van de participatieprocessen over recente (deel)visies, plannen en agenda's (o.a. Maatschappelijke Agenda 2022-2026, Lokale Woonagenda 2022-2026, Centrumvisies, Economische visie 2019-2024, Mobiliteitsplan en Kerkenvisie).

Ook zijn de laatste inzichten over verschillende thema's en issues bij het concept van de visie betrokken, bijvoorbeeld de uitkomsten van het onderzoek naar de behoefte aan lokale bedrijfskavels.

Door de coalitiepartijen is een coalitieprogramma voor de periode 2022-2026 opgesteld: "Ruimte voor iedereen, dat is waar we voor staan!" In dit coalitieprogramma wordt ook duidelijk een link gelegd met de (concept) Toekomstvisie 2030.

In de concept Toekomstvisie 2030 komen dus alle (beleids)aspecten voor de komende jaren samen.

De Nota Grondbeleid 2024 is begin 2024 vastgesteld door de gemeenteraad, daarin is opgenomen dat de gemeente Wierden dynamisch grondbeleid toepast. Dit betekent dat we voor elke situatie op maat gemaakte beslissingen nemen over de rol van de gemeente en de inzet van instrumenten bij ruimtelijke ontwikkelingen. Hoewel we een actieve benadering prefereren om ervoor te zorgen dat de behoefte aan woningen in de komende jaren wordt vervuld, betekent dit niet dat we de mogelijkheid van een meer faciliterende rol uit het oog verliezen. Afhankelijk van de ambities van een project en hoeveel sturing we willen geven, kunnen we ervoor kiezen om proactief of passief te faciliteren. Het risicoprofiel en de betaalbaarheid van een ontwikkeling spelen hierbij ook een belangrijke rol.

RISICO'S IN GRONDEXPLOITATIE

Bij ontwikkelingen waar de gemeente uitgeefbare gronden creëert, wordt een grondexploitatie opgesteld. Bij de opstelling van deze grondexploitatie wordt uitgegaan van op dat moment realistische uitgangspunten en aannames. In het geval de grondexploitatie bij die uitgangspunten en aannames een tekort laat zien wordt voor dat tekort een voorziening getroffen. Het is echter mogelijk dat de uitgangspunten en aannames in de praktijk toch niet de waarheid blijken te zijn. Dit zijn risico's die niet in de voorziening van dat complex zijn opgenomen, maar die wel financiële gevolgen kunnen hebben.

Risico's kunnen onderverdeeld worden in kostenrisico's en opbrengstrisico's. De laatste jaren is over het algemeen goed verkocht. De opbrengstrisico's worden daardoor jaarlijks kleiner. De gemeente Wierden heeft geen kavels bedrijfsterreinen meer beschikbaar. De vraag naar woningbouwkavels en bedrijventerreinen blijft aanhouden, maar is ook kwetsbaar doordat met name externe factoren invloed hebben op de vraag.

Gelijktijdig met de actualisaties van de grondexploitaties wordt er jaarlijks ook een risicoanalyse gemaakt. Op dat moment wordt gezien in hoeverre er nog geld onttrokken of gestort moet worden in de reserve winst grondverkoop (zie ook het onderdeel "Financiële positie van het grondbedrijf").

STAND VAN ZAKEN COMPLEXEN GRONDEXPLOITATIE

Algemeen

Bouwgrond in exploitatie

In 2023 waren onderstaande complexen in exploitatie. Het verloop van de boekwaarde (inclusief POC- winsten en definitieve winsten) is als volgt:

Complex	BW 01-01-'23	Uitgaven	Inkomsten	Winst	BW 31-12-'23
Zenderink	-424.884	184.556		199.278	-41.050
Zuidbroek DG 2, 3	477.419	1.153.750	3.719.722	735.814	-1.352.739
De Berghorst II	2.653.976	1.044.841	4.896.168	849.771	-347.580
De Esrand	732.721	333.119	300		1.065.540
Totaal	3.439.232	2.716.266	8.616.190	1.784.863	-675.829

De geactualiseerde exploitatieopzetten geven de navolgende verwachte resultaten voor die complexen die niet afgesloten zijn per 31-12-2023:

Complex	Netto contant geprognosticeerd resultaat (N = Nadeel, V = Voordeel)	Looptijd
Zenderink	€1.380.000 V	2030
Zuidbroek 1e fase deelgebied 2,3	€ 5.345.000 V	2027
De Berghorst II	€ 2.238.000 V	2026
De Esrand	€ 1.483.000 N	2026

Zenderink is van een verliesgevend complex omgeslagen naar een exploitatie waar een winst op wordt geprognosticeerd. Voor het te voorziene verlies op het complex de Esrand is een voorziening ingesteld. Deze voorziening bedraagt eind 2023 € 1.483.000 en is toereikend om de contante waarde van dit verlies op te kunnen vangen.

De gehanteerde parameters in de exploitatieopzetten per 1-1-2024 zijn rente; 1,2 %, prijsstijging 3 % voor 2024 en 2% in de volgende jaren en opbrengstenstijging 0%.

Hierna volgt een korte toelichting per complex:

Zenderink

In 2023 is gewerkt aan de uitwerking van fase West (voorheen fase 3) van Zenderink, waarvoor aan het eind van 2023 ook een bestemmingsplanherziening en een herziening van het Exploitatieplan ter visie zijn gelegd. Het doel is deze plannen in de loop van 2024 vast te stellen. Daarmee wordt de bouw van 27 woningen binnen het plan Zenderink mogelijk, en nog eens 7 woningen extra in de zuidpunt van de driehoek 1^e Lageveldsweg/West-Kluinveenweg. Door de herziening van het Exploitatieplan verbetert de gemeentelijke grondexploitatie aanzienlijk.

Zuidbroek deelgebied 3

In 2023 is het laatste deel van deelgebied 3 bouwrijp gemaakt. De ontwikkelaar is in 2023 gestart met de bouw van 64 grondgebonden woningen en 16 appartementen. Deze worden in Q1 van 2024 opgeleverd. In dit deelgebied kunnen daarna nog 100 woningen worden gerealiseerd. Uitgifte van deze kavels is voorzien in 2024 en 2025. De ontwikkelaar start op het moment van schrijven met de verkoop van de volgende 50 woningen.

Daarnaast vindt op het moment van schrijven de voorbereiding op de verloting van 4 gemeentelijke kavels plaats.

De Berghorst fase 2

Medio 2023 is fase 2 van De Berghorst bouwrijp opgeleverd. Hier worden in totaal 103 grondgebonden woningen en 15 appartementen gerealiseerd. De meeste kavels zijn in 2023 door de verschillende ontwikkelaars afgenomen. Een deel van de woningen wordt in de eerste helft van 2024 opgeleverd. De 14 gemeentelijke kavels zijn in 2023 in verkoop gegaan. Op het moment van schrijven zijn er van de gemeentelijke kavels 7 verkocht, 5 in optie en nog 2 beschikbaar.

Esrand

In 2023 is gestart met de bouw van de nieuwe school voor De Passie. Het gebouw is in Q1 van 2024 opgeleverd en in gebruik genomen. Daarnaast is in 2023 het bouwrijp maken van het plangebied aanbesteed (inclusief het woonrijp maken van het noordelijke deel van het plangebied). In Q1 van 2024 is het plangebied bouwrijp en noordelijke deel van het plangebied woonrijp opgeleverd.

Overige gronden in eigendom

Daarnaast is in het verleden een aantal gronden aangekocht waarvoor geen ontwikkeling meer wordt voorzien dan wel nog niet opgenomen zijn in de grondexploitatie. Deze historische boekwaarde is op balansdatum maximaal gelijk aan de marktwaarde in de huidige bestemming. Dit is veelal de agrarische waarde van de gronden (€ 5 per m2). De rentelasten, opbrengsten aan pachten en huren van overige gronden komen tot uitdrukking in het jaarresultaat. Hiermee is in een bedrag gemoeid ter grootte van ca. € 7.400.

Materiële vaste activa	Boekwaarde ultimo 2023
Lageveld	€ 377.000,-
Zuidbroek	€ 305.000,-
Bedrijventerrein na De Weuste Noord	€ 238.000,-
Anjelijsstraat grond parkeerterrein en nr. 4	<u>€ 516.000,-</u>
Totale historische boekwaarde	€ 1.436.000,-

FINANCIËLE POSITIE VAN HET GRONDBEDRIJF

Risicoafdekking in exploitatie genomen gronden

Hiervoor gelden de bepalingen uit de Nota Reserves en voorzieningen.

De gehanteerde systematiek voor de risicoafdekking gaat ervan uit dat de risico's in de kostenkant worden opgevangen binnen de exploitatie. Bij de vaststelling van de nota reserves en voorzieningen is besloten om het benodigde weerstandsvermogen te baseren op de volgende 3 risico-typen:

- a. Afschrijven c.q. afstoten van gronden.
- b. Verlenging van de looptijd.
- c. Prijsverlaging.

De hoogte van dit weerstandsvermogen wordt jaarlijks bepaald aan de hand van bandbreedtes (minimaal en maximaal niveau). De financiële consequenties worden meegenomen in de Nota Meerjarenbeleid.

Reserve winst grondverkoop

De stand van de reserve winst grondverkoop bedraagt per 31 december 2023 € 1.360.000. Bij de begroting 2024 is uit deze reserve € 984.000 ingezet ter eenmalige dekking van actiepunten opgenomen in de Nota Meerjarenbeleid 2024-2028

Voor de komende begrotingscyclus 2025-2028 zal op basis van de herziene exploitatieopzetten de hoogte van de buffer opnieuw worden bepaald. De consequenties in financiële zin zullen worden verwerkt in de nota meerjarenbeleid en begroting. Zie ook paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Reserve voorlopige resultaten grondexploitatie

De gemeenteraad heeft besloten om de zgn. POC(Percentage Off Completion)- winst toe te voegen aan een ingestelde Reserve voorlopige resultaten Grondexploitatie.

RESERVE VOORLOPIGE RESULTATEN GRONDEXPLOITATIE				
Reserve voorlopige winstneming GREX				
	Saldo 31-12-2022	Herziening 2023	Vermindering	Saldo 31-12-2023
Zenderink		€ 199.278,00	€	199.278,00
Berghorst II		€ 849.771,00	€	849.771,00
Zuidbroek 2,3	€ 79.293,00	€ 735.814,00	€	815.107,00
			€	-
Totaal	€ 79.293,00	€ 1.784.863,00	€	1.864.156,00

Dit overzicht geeft de opbouw weer van de (voorlopige) resultaten van de complexen waarvoor dit geldt. Er kunnen tot aan het afsluiten van een complex jaarlijks positieve maar ook negatieve effecten plaatsvinden naar gelang de verloop van het bouwrijp en woonrijp maken en de verkopen.

WINST- EN VERLIESNEMING

Een verantwoord financieel beleid en beheer vereist dat binnen de grondexploitatie het principe gehanteerd wordt dat winsten pas worden genomen wanneer deze gerealiseerd zijn en verliezen worden genomen wanneer deze te voorzien zijn.

Van winstneming kan pas sprake zijn wanneer de winst gerealiseerd is in een plan of in een fase van een plan. Voorwaarden voor tussentijdse winstneming zijn dat de exploitatieopzet voorziet in duidelijke herkenbare fasen, de winst in die fase is gerealiseerd en in vervolgfases geen verliezen worden verwacht, tenzij daarvoor voldoende voorzieningen zijn getroffen.

Winstneming vastgelegd in onze eigen Nota Grondbeleid

Met ingang van 2014 kan winst als gerealiseerd worden beschouwd wanneer minimaal 90 % van de verkopen en de kosten gerealiseerd zijn, de onderliggende exploitatieopzet reëel is en er geen risico's worden voorzien of dat deze financieel zijn afgedekt. In de nota Grondbeleid 2024 is dit uitgangspunt opnieuw opgenomen.

Zoals reeds gesteld zullen verliezen op het moment dat deze te voorzien zijn genomen moeten worden. Jaarlijkse herziening van de exploitatieopzetten van lopende complexen is derhalve noodzakelijk. Indien verliezen niet meer binnen de desbetreffende exploitatieopzetten opgevangen kunnen worden zullen deze ten laste worden gebracht van de reserve winst grondverkoop (zie ook het onderdeel "Financiële positie van de grondexploitatie).

Winstneming op basis van de POC (Percentage of Completion) methode

In de notitie Grondexploitaties 2016 van de commissie BBV is opgenomen: "Indien het resultaat op de grondexploitatie op betrouwbare wijze kan worden ingeschat, tussentijdse winst dient te worden genomen". Dit moet gebeuren volgens de POC methode.

Kort gezegd houdt dit in dat er op elk complex gekeken moet worden naar de mate van verkoop van de kavels en de kosten die daarmee gemoeid zijn. Uit de berekening volgt een percentage wat als winst genomen moet worden, of wat aan eerder genomen winst moet worden teruggestort. Over 2023 is winst genomen uit Zuidbroek DG3, Zenderink en Berghorst II.

PARAGRAAF G: LOKALE HEFFINGEN

ALGEMEEN

De lokale heffingen hebben betrekking op de belastingen en op de heffingen. De lokale lasten zijn een integraal onderdeel van het gemeentelijk beleid. De uitgangspunten van het beleid, de tarieven, de kostendekkendheid, kwijschelding en 'lastenoverzichten' zijn de centrale onderwerpen van dit onderdeel.

Wettelijk kader

Het grootste deel van de middelen voor de uitvoering van de gemeentelijke taken ontvangen gemeenten van de rijksoverheid. Een groot deel daarvan, afhankelijk van het aantal inwoners, de oppervlakte en enkele specifieke omstandigheden, komt uit het Gemeentefonds. Daarnaast worden doelgerichte bijdragen van het Rijk ontvangen, die gekoppeld zijn aan een specifiek doel waaraan de gelden besteed moeten worden. Naast de middelen van de Rijksoverheid ontvangen gemeenten ook geld van haar inwoners, bedrijven die er gevestigd zijn en bezoekers in de vorm van belastingen. Het belangrijkste doel van belastingheffing is het bijeenbrengen van geld voor de uitvoering van gemeentelijke taken. De gemeente Wierden bepaalt binnen de wettelijke kaders (Gemeentewet) de hoogte van de tarieven.

De algemene belastingen komen ten goede aan de algemene middelen van de gemeente. Dit betekent dat de opbrengsten niet gelabeld zijn, maar voor alle gemeentelijke taken en voorzieningen kunnen worden ingezet.

De wetten regelen niet alleen welke belastingen gemeenten kunnen heffen. Meestal bevat de wetgeving ook voorschriften voor de uitwerking van de belastingen. Zo bepaalt de Gemeentewet bijvoorbeeld voor de onroerendezaakbelastingen dat deze belastingen over de WOZ-waarde moeten worden geheven. Daarnaast bepaalt de Gemeentewet voor bestemmingsheffingen en retributies dat de opbrengst van deze heffingen niet meer dan kostendekkend mag zijn.

In deze paragraaf gaan we verder in op de lokale lasten zoals deze in de Gemeente Wierden van toepassing zijn.

HET BELANG VAN PLAATSELIJKE BELASTINGEN EN RETRIBUTIES

Bij een belasting is er geen sprake van een rechtstreekse individuele tegenprestatie van de overheid. Bij retributies (rechten en leges) is daar wel sprake van.

De Gemeente Wierden kent de volgende belastingen:

- Onroerende Zaakbelasting (OZB);
- Toeristenbelasting;
- Forensenbelasting;
- Reclame belasting.

En verder kennen we de volgende heffingen en leges:

- Afvalstoffenheffing;
- Rioolheffingen;
- Begrafenisrechten;
- Marktgelden;
- Leges (secretarieleges, burgerzaken, APV en bijzondere wetten);
- Leges Omgevingsvergunningen.

De lokale gemeentelijke belastingen (OZB, afvalstoffenheffing, rioolheffing, toeristenbelasting en forensenbelasting) vormen een belangrijk onderdeel (ca. 12,2%) van de inkomsten van de gemeente.

Bij de retributies gaat het ook om een aanzienlijk bedrag (ca. 2,9%) van de inkomsten van de gemeente. Hierbij gaat het om de marktgelden, de leges (leges omgevingsvergunning, secretarieleges, leges rijbewijzen, leges reisdocumenten en de begrafenisrechten. De tarieven mogen maximaal 100% kostendekkend zijn. Met uitzondering van de marktgelden (weekmarkten) en begraafplaatsen is sprake van een 100% dekking

Beleidsuitgangspunten voor het heffen en innen van lokale heffingen

De volgende uitgangspunten worden gehanteerd:

1. Kritisch om blijven gaan met bestaande uitgaven, zo mogelijk bezuinigingen blijven nastreven om daarmee ruimte te scheppen voor nieuw beleid en nieuwe activiteiten;
2. Bij de jaarlijkse begrotingsbehandeling zal definitief worden bekeken in hoeverre dekking middels reserves en fondsen tot de mogelijkheden behoort;
3. Het streven blijft de gemeentelijke belastingen jaarlijks niet meer te verhogen dan met het algemeen geldende inflatiepercentage. Dit geldt niet voor kosten die van buiten op ons afkomen vanwege niet te beïnvloeden zaken; als de raad voor specifieke zaken hiertoe besluit of bezuinigingen te fors ingrijpen in het voorzieningenniveau in onze gemeente (coalitieprogramma);
4. Als uiterste middel om financiële tegenslagen op te vangen, heeft de gemeenteraad een bodem gelegd in de algemene reserve. Dit bedrag (€ 3,0 miljoen) mag niet worden ingezet om een begroting sluitend te maken;
5. Het verrichten van diensten voor derden behoort in de regel plaats te vinden tegen de gemaakte kosten;
6. Wanneer zich in de tussenliggende periode, tot vaststelling van de begroting, tegenvallers mochten voordoen dan kan hieruit een extra verhoging van de onroerende zaakbelasting voortvloeien.

Overhead

In verband met wijziging van de voorschriften (BBV) mogen de kosten van overhead niet meer op de taakvelden en programma's worden verantwoord.

Het gevolg hiervan is dat er geen kosten meer van overhead rechtstreeks op de producten afval, riolering en begraafplaatsen worden geraamd. Deze producten worden bekostigd door lokale heffingen. Om tot juiste kostendekkende tarieven te komen is er een verdeelsleutel voor toerekening van de kosten van overhead bepaald. De totale kosten van overhead worden gedeeld door de totale direct productieve uren. Dit resulteert in een tarief van € 30,- per uur voor de "binnendienst". De "buitendienst" is hierbij buiten beschouwing gelaten. Het tarief voor overhead van de buitendienst is bepaald op € 10,- per uur. Eén tarief voor de gehele organisatie zou voor de buitendienst tot een te hoog tarief hebben geleid en zou daardoor o.a. ongewenste effecten op de lokale heffingen hebben gehad.

ONTWIKKELING LOKALE BELASTINGDRUK

Overzicht belastingdruk Overijsselse gemeenten

Door COELO wordt jaarlijks een vergelijking gemaakt van de lokale lasten in alle gemeenten in Nederland. Het is goed daarbij te vermelden dat COELO de lastendruk van gemeenten op een bepaalde manier berekend en daarbij cijfers vergelijkbaar maakt. Uitgaande van het gemiddeld betaald bedrag OZB (woningen) per gemeente is de belastingdruk van de Overijsselse gemeenten berekend. In onderstaande tabel zijn de COELO cijfers 2023 van een aantal omliggende gemeenten opgenomen.

Naast de OZB is rekening gehouden met de verschuldigde afvalstoffenheffing (vergelijkbaar gemaakt en als uitgangspunt is genomen dat de woning door drie personen wordt bewoond) en de rioolheffing. In een overzicht (bron: COELO lokale lasten 2023 Rijksuniversiteit Groningen) ziet dit er als volgt uit:

In een overzicht ziet dit er als volgt uit:

Gemeente	Belastingdruk
Almelo	€ 1.011,-
Borne	€ 967,-
Dinkelland	€ 890,-
Enschede	€ 966,-
Haaksbergen	€ 1.039,-
Hellendoorn	€ 937,-
Hengelo	€ 928,-
Hof van Twente	€ 1.003,-
Losser	€ 1.059,-
Oldenzaal	€ 892,-
Rijssen-Holten	€ 708,-
Tubbergen	€ 807,-
Twenterand	€ 981,-
Wierden	€ 915,-
Gemiddeld Provincie Overijssel	€ 895,-
Gemiddelde aangegeven gemeenten	€ 936,-

BELASTINGEN

Onroerende-zaakbelastingen (OZB)

OZB is een algemene belasting waarbij enerzijds de eigenaren van een onroerende zaak en anderzijds de gebruikers van de niet-woningen worden belast met als basis de vastgestelde WOZ waarde van de onroerende zaak.

Er is hier sprake van een algemeen dekkingsmiddel. Van een onbenutte belastingcapaciteit kan hier dan ook in feite niet gesproken worden. Wanneer aansluiting wordt gezocht met de drempeltarieven die worden gehanteerd bij een artikel 12-aanvraag Financiële Verhoudingswet dan zijn hier nog extra inkomsten te verwezenlijken. Zoals bekend is de maximering van het OZB tarief losgelaten en zijn gemeenten in principe dus vrij.

Het tarief is mede afhankelijk van de waardeontwikkelingen van de grondslag voor de aanslagen OZB, de vastgestelde waarde van de onroerende zaak (WOZ-waarde). Bij het bepalen van de uiteindelijke tarieven wordt hiermee rekening gehouden.

Het tarief wordt daarnaast jaarlijks aangepast als gevolg van de optredende inflatie met een inflatiepercentage (inclusief nacalculatie). De basis hiervoor is de door het Centraal Planbureau vast te stellen prijsmutatie in het prijsindexcijfer van de netto materiële overheidsconsumptie. Bij de algemene uitkering uit het gemeentefonds wordt hier ook vanuit gegaan. Het aangegeven inflatiepercentage in de meicirculaire wordt hierbij aangehouden. Wat de nacalculatie betreft wordt de informatie gehaald uit de jaarlijkse septembercirculaire.

Tenslotte merken wij nog op dat er sprake is van een tariefdifferentiatie tussen woningen en niet-woningen.

OZB tarieven

Het Coelo geeft voor de omliggende gemeenten de volgende informatie over de OZB tarieven 2023 voor woningen en niet-woningen:

Gemeente	% eigenaar woningen	% eigenaar niet-woningen	% gebruiker niet-woningen
Almelo	0,1189	0,4342	0,3389
Borne	0,1319	0,4279	0,3410
Dinkelland	0,1080	0,2663	0,2106
Enschede	0,1083	0,4732	0,3809
Haaksbergen	0,1108	0,3520	0,2706
Hellendoorn	0,1085	0,2956	0,2411
Hengelo	0,1102	0,4582	0,3536
Hof van Twente	0,1109	0,2546	0,2208
Losser	0,1133	0,2717	0,1990
Oldenzaal	0,0986	0,3416	0,2672
Rijssen-Holten	0,0796	0,2380	0,1901
Tubbergen	0,0916	0,2093	0,1615
Twenterand	0,1294	0,2563	0,2621
Wierden	0,0917	0,2154	0,1723
Gemiddelde aangegeven gemeenten	0,1080	0,3210	0,2578

Categorie	Werkelijk 2022	Begroting 2023	Werkelijk 2023
Opbrengst OZB	-5.039.175	-5.125.890	-5.156.281

Forensenbelasting

De forensenbelasting wordt geheven van personen die meer dan 90 dagen van het jaar voor zichzelf of hun gezin een gemeubileerde woning beschikbaar houden (naast vakantiebungalows gaat het hierbij ook om stacaravans). Het gaat hierbij namelijk om het belasten van personen die niet in de gemeente wonen, maar die wel profiteren van de gemeentelijke voorzieningen.

Categorie	Werkelijk 2022	Begroting 2023	Werkelijk 2023
Opbrengst forensenbelasting	-96.434	-116.723	-130.970

Toeristenbelasting

Bij de toeristenbelasting is bepalend het gelegenheid geven van verblijf met overnachting binnen de gemeente in hotels, vakantie-onderkomens, enz. De tarieven zijn afgestemd op het niveau van de buurgemeenten. Er is afgesproken om de tarieven jaarlijks aan te passen aan de inflatie. Het tarief in 2023 is € 1,20 per overnachting.

Categorie	Werkelijk 2022	Begroting 2023	Werkelijk 2023
Opbrengst toeristenbelasting	-312.664	-235.688	-301.348

Reclamebelasting

De reclamebelasting wordt door de ondernemersverenigingen gezien als een instrument om het probleem van de “free-riders” te beteugelen en gezamenlijk (meer) activiteiten te organiseren, waaraan een ieder meewerkt en meebetaalt. Verder is het doel om collectieve belangenbehartiging bij investeringen in promotie en in stimulering van het ondernemersklimaat te waarborgen. Het tarief voor 2023 is € 319,80.

Categorie	Werkelijk 2022	Begroting 2023	Werkelijk 2023
Opbrengst reclamebelasting	514	-60.000	-55.521

HEFFINGEN EN LEGES

Als gevolg van voorschriften uit het BBV wordt in deze paragraaf lokale heffingen op hoofdlijnen informatie opgenomen van kostendekkendheid van de heffingen. Baten en lasten van overhead moeten centraal onder een taakveld worden opgenomen. Deze mogen dan worden toegerekend aan taken en diensten waarvoor de gemeente kostendekkende tarieven mag berekenen. Voor de meeste leges en heffingen geldt dat deze niet meer dan kostendekkend mogen zijn.

Afvalstoffenheffing

De afvalstoffenheffing wordt geheven voor het verhaal van de kosten van het inzamelen en verwerken van huishoudelijke afvalstoffen, op grond van de Wet Milieubeheer. Vanaf 2020 is overgegaan op een vast bedrag per hoog- of laagbouwwooning. Daarnaast wordt er per aanbidding van restafval een bedrag achteraf in rekening gebracht.

Overzicht kosten en baten Afval

Taakveld 7.30.10 Afval

De werkelijke kosten bedroegen in 2023	1.892.301
Inkomsten, bijdragen 2023	<u>-300.354</u>
Netto kosten taakveld	1.591.947
Toe te rekenen overhead:	
Uren buitendienst	21.355
Overige uren Leefomgeving, Beleid, Bedrijfsvoering	47.775
Overhead straatreiniging en kwijschelding	9.649
Toe te rekenen 50% van de kosten straatreiniging	41.479
Toe te rekenen 50% van de kosten kwijschelding	71.189
Toe te rekenen BTW	<u>304.485</u>
Totale kosten	2.087.879
Onttrekking aan de egalisatievoorziening afvalverwijdering	<u>54.026</u>
	2.033.852
Opbrengst afvalstoffenheffing 2023	2.033.852

Conclusie: de taakveld afvalverwijdering vertoonde in 2023 een tekort van €54.026. Dit tekort is onttrokken aan de egalisatievoorziening afvalverwijdering zoals hierboven aangegeven.

Categorie	Werkelijk 2022	Begroting 2023	Werkelijk 2023
Opbrengst afval	-1.837.319	-2.078.895	-2.033.852

Rioolheffing

De rioolheffing is vastgelegd in artikel 228a van de Gemeentewet. In dit artikel staat dat de gemeente een belasting mag heffen om kosten van de inzameling en transport van afvalwater, inzameling en verwerking van hemelwater en het treffen van maatregelen tegen grondwateroverlast, te bestrijden. In de gemeente Wierden wordt een recht geheven van de gebruiker van een eigendom van waaruit afvalwater direct of indirect op de gemeentelijke riolering wordt afgevoerd. Ook hier gaat het om een bestemmingsbelasting. Omdat deze ook erg bepalend is voor het inzicht geven in de lastendruk voor de burgers wordt deze heffing ook altijd meegenomen in vergelijkende overzichten.

De manier waarop de gemeente invulling heeft gegeven aan de watertaken is in het op 9 juli 2019 door de gemeenteraad vastgestelde Watertakenplan 2020 t/m 2024 vastgelegd.

Vanaf 2020 is dit Watertakenplan vertaald in de begroting. Kostendekkendheid is en blijft het uitgangspunt.

Toerekening rente in tarieven riolering

De commissie BBV heeft een rentenotitie uitgebracht waarin aangegeven wordt hoe rente toegerekend moet worden. Dit heeft tot gevolg dat de rente die ten laste van het taakveld riolering gebracht wordt lager is dan in het verleden. Het is echter toegestaan om een redelijk deel van de daadwerkelijke rentelasten die voortkomen uit investeringen in riolering mee te nemen in de tarifiering. Het is redelijk en billijk om de historische rente van de oude investeringen in riolering toe te rekenen in de tarifiering. Op dit moment wordt nog steeds gebruik gemaakt van de toen gedane investeringen. En een uitgangspunt is dat aanpassing

van de voorschriften niet mag leiden tot aanpassing van de tarieven.

Overzicht kosten en baten riolering

Taakveld 7.20 Riolering		
De werkelijke kosten bedroegen in 2023 (inclusief kapitaallasten)		1.306.018
Af: Bijdrage buurgemeente wegens afvoer via Wierdens rioolstelsel		-18.988
Onttrekking voorziening		<u>-109.000</u>
Netto kosten 2023		1.178.030
Toe te rekenen overhead:		
Uren buitendienst		29.248
Overige uren RBR, Bedrijfsvoering		132.968
Overhead straatreiniging en kwijschelding		9.649
Verder toe te rekenen:		
50% van de kosten straatreiniging	41.479	
50% van de kosten kwijschelding	71.189	
30% van de kosten bladkorvencampagne	1.530	
10% van de kosten onkruidbestrijding	10.512	
BTW	139.983	
Correctie rentenotitie BBV	<u>574.814</u>	839.506
Storting in rioolvervangingsfonds		<u>1.178.023</u>
Totale kosten		3.367.422
Opbrengst rioleringsheffing taakveld 7.20 Riolering 2023		3.367.422

Conclusie: de storting in het rioolvervangingsfonds is bestemd voor toekomstige vervangingsinvesteringen in het rioolstelsel, aanwending van het fonds verlaagt de toekomstige kapitaallasten. Dit alles blijft zodoende onderdeel van een kostendekkend taakveld Riolering.

Categorie	Werkelijk 2022	Begroting 2023	Werkelijk 2023
Opbrengst riolering	-3.208.841	-3.364.993	-3.367.424

Begrafenisrechten

Begrafenisrechten worden geheven voor het gebruik van de begraafplaatsen en de diensten die daarbij worden geleverd. De basis voor het heffen van begrafenisrecht is gelegen in artikel 229, eerste lid, aanhef en onderdelen a en b, van de Gemeentewet en in de Wet op de lijkbezorging. Hiernaar verwijzend is de "Verordening op de heffing en invordering van rechten voor het gebruik van de algemene begraafplaatsen etc." vastgesteld. Het verschuldigde recht wordt ontleend aan deze verordening.

Overzicht kosten en baten Begraafplaatsen

Taakveld 7.50 Begraafplaatsen

De werkelijke kosten bedroegen in 2023 (inclusief kapitaallasten)	288.286
Toe te rekenen overhead:	
Uren buitendienst	31.110
Overige uren	25.926
Totale kosten 2023	345.323
Opbrengst begraafrechten, taakveld 7.50 Begraafplaatsen	268.139

Conclusie: het taakveld begraafplaatsen was in 2023 niet kostendekkend. Een tekort in het jaarresultaat 2023 van € 77.184. Oorzaak hiervoor is met name mindere opbrengsten aan begraafrechten en verlengingen, € 75.000.

Categorie	Werkelijk 2022	Begroting 2023	Werkelijk 2023
Opbrengst begraafplaatsen	-232.550	-344.559	-268.083

Marktgelden

Tijdens de markten wordt onder de naam "marktgeld" een recht geheven voor de geleverde diensten en de standplaats die benodigd zijn voor het uitoefenen van markthandel.

Categorie	Werkelijk 2022	Begroting 2023	Werkelijk 2023
Opbrengst marktgelden	-15.863	-19.856	-16.438

Leges

De legesverordening bestaat uit een drietal titels. Hieronder zijn deze aangegeven.

Titel I: Algemene dienstverlening

Hierin worden o.a. de huwelijken, reisdocumenten en rijbewijzen behandeld.

Huwelijken

De kosten voor een huwelijksvoltrekking bestaan uit personeelskosten, kosten van de buitengewoon ambtenaar burgerlijke stand en overige kosten. De inkomsten bestaan uit diverse tarieven. Naast een regulier tarief is er sprake van een tarief op bijzondere dagen en trouwen op een andere locatie die door de gemeente specifiek voor dit doel eenmalig wordt vastgesteld .

Reisdocumenten

Hiervoor hanteert de Gemeente Wierden maximumtarieven (rijksleges) die door het Rijk zijn vastgesteld. Dit houdt in dat naast de rijkskosten voor het reisdocument, een bijdrage voor de gemeente wordt gevraagd. Daarnaast is het mogelijk om een reisdocument met spoed aan te vragen. De kosten die een burger hiervoor betaalt zijn landelijk vastgesteld. De gemeente mag naast dit vastgestelde bedrag geen extra kosten voor een spoedlevering in rekening brengen.

Rijbewijzen

Voor het aanvragen van een rijbewijs wordt door het Rijk een vastgesteld maximumtarief gevraagd. Tevens is een spoedlevering mogelijk, maar net zoals bij de reisdocumenten mag de gemeente hiervoor geen extra kosten bovenop het vastgestelde tarief in rekening brengen.

Algemeen

Voor de berekening van de leges van de diverse producten verstrekt door het loket Burgerzaken wordt periodiek tijd een arbeidsanalyse gemaakt om zo te kunnen bepalen hoeveel tijd er met de afgifte van één document gemoeid is.

Titel II: Omgevingsvergunningen

De omgevingsvergunningen zijn sinds 2010 geregeld in de Wabo. Ondanks de onduidelijkheid in de jurisprudentie is het uitgangspunt het dekkingspercentage voor dit onderdeel ook op titel niveau te willen aangeven. Dit betekent dat niet alle tarieven voor vergunningen maximaal kostendekkend zullen zijn. Daarentegen zullen er ook tarieven zijn die boven het maximale dekkingspercentage van 100% uitkomen. De grote projecten betalen op deze manier mee aan de kleine projecten.

Titel III: Dienstverlening vallend onder de Europese dienstenrichtlijn
Het gaat hier o.a. om de onderwerpen horeca, evenementen en markten

Drank- en Horecawet

Binnen de gemeente vindt over het algemeen geen uitbreiding van horeca plaats. Het aantal aanvragen voor een drank of horeca vergunning is daarom afhankelijk van wisseling binnen het bestaande horecabestand.

Evenementen

Het gaat hier hoofdzakelijk om vergunningen voor kleine en grote evenementen. De kosten van vergunningverlening zijn via de leges te verhalen, de kosten die het evenement zelf met zich meebrengt kan de gemeente niet via de leges op de organisatie verhalen.

Kwijtschelding

Ons kwijtscheldingsbeleid is gebaseerd op de wettelijke regelgeving. Indien de belastingplichtige een minimuminkomen en weinig vermogen heeft verlenen wij in principe kwijtschelding. Kwijtschelding kan betrekking hebben op de volgende belastingen en heffingen: afvalstoffenheffing, rioolheffing en onroerende zaakbelasting (eigenaren). Aan het eind van elk jaar voeren we een toets uit of de klant ook in het volgende jaar nog recht heeft op kwijtschelding. Als dit zo is, wordt er automatisch kwijtschelding verleend.

In 2023 zijn 230 geheel of gedeeltelijke kwijtscheldingen verleend. Het hiermee gemoeide bedrag was € 122.057 als inkomstenderving voor de gemeente.

JAARREKENING

DE BALANS MET TOELICHTING

BALANS PER 31 DECEMBER**Gemeente Wierden****B A L A N S**

ACTIVA	2023	2022
VASTE ACTIVA		
MATERIELE VASTE ACTIVA		
Investerings met economisch nut	30.745.608	18.678.647
Investerings met economisch nut waarvoor een heffing kan worden geheven	13.292.906	13.826.188
Investerings met maatschappelijk nut	3.283.196	3.299.859
FINANCIELE VASTE ACTIVA		
Kapitaalverstrekking deelnemingen	675.340	675.340
Kapitaalverstrekking gemeenschappelijke regelingen	37.278	37.278
Overige langlopende geldleningen u/g	7.983.411	7.956.382
TOTAAL VASTE ACTIVA	56.017.739	44.473.694
VLOTTENDE ACTIVA		
VOORRADEN		
Gereed product en handelsgoederen	4.159	1.733
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	1.741.369-	1.483.670
UITZETTINGEN MET LOOPTIJD < 1 JAAR		
Vorderingen op openbare lichamen	473.010	392.502
Overige vorderingen	878.521	595.126
Uitzettingen in 's Rijks schatkist	32.729.048	26.321.307
LIQUIDE MIDDELEN		
Banksaldi	271.953	299.941
OVERLOPENDE ACTIVA		
Te ontvangen voorschotten specifieke uitkeringen	400.859	226.222
Overige overlopende activa	6.435.456	9.309.224
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA	39.451.637	38.629.725
TOTAAL GENERAAL	95.469.376	83.103.419

PER 31 DECEMBER (voor resultaatbestemming)*Bedragen in €*

PASSIVA	2023	2022
EIGEN VERMOGEN		
ALGEMENE RESERVES	21.134.213	14.500.615
BESTEMMINGSRESERVES	15.865.788	9.073.731
GEREALISEERD RESULTAAT	7.332.184	8.681.333
TOTAAL EIGEN VERMOGEN	44.332.185	32.255.679
VOORZIENINGEN		
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	5.087.816	4.699.967
Egalisatievoorzieningen onderhoud	612.526	540.872
Voorzieningen voor bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen waarvoor een heffing wordt geheven cq. Voorzieningen voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is	3.026.541	3.113.222
TOTAAL VOORZIENINGEN	8.726.883	8.354.061
ASTE SCHULDEN LOOPTIJD > 1 JAAR		
Onderhandse leningen (binnenlandse banken)	31.454.704	33.905.219
TOTAAL VASTE PASSIVA	84.513.772	74.514.959
VLOTTENDE PASSIVA		
VLOTTENDE SCHULD LOOPTIJD < 1 JAAR		
Overige schulden	3.462.987	3.228.171
OVERLOPENDE PASSIVA		
Ontvangen voorschotten specifieke uitkeringen	4.866.598	3.742.100
Overige overlopende passiva	2.626.019	1.618.189
TOTAAL VLOTTENDE PASSIVA	10.955.604	8.588.460
TOTAAL GENERAAL	95.469.376	83.103.419
VERSTREKTE WAARBORGEN GARANTSTELLINGEN	44.891.902	44.941.729

GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Inleiding

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften zoals opgenomen in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kostprijs. Tenzij anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten van het boekjaar- voor zover bekend- zijn in de jaarrekening opgenomen, ook al hebben ze in een ander jaar tot ontvangsten en uitgaven geleid.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden, overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken en dergelijke.

Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming te weten vier jaar.

BALANS

VASTE ACTIVA

De BBV beschrijft het onderscheid tussen investeringen met uitsluitend maatschappelijk nut in de openbare ruimte en investeringen met een (beperkt) economisch nut. Investeringsactiva die op enigerlei wijze kunnen leiden tot of bijdragen aan het verwerven van inkomsten zijn investeringen met economisch nut. De vraag of de investering geheel kan worden terugverdiend is niet relevant voor de classificatie.

MATERIELE VASTE ACTIVA

Voor zover niet anders vermeld zijn de activa gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of vervaardigingsprijs. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. In de vervaardigingsprijs kunnen voorts worden opgenomen een redelijk deel van de indirecte kosten. Indien in de vervaardigingsprijs is opgenomen de rente over het tijdvak dat aan de vervaardiging van het actief kan worden toegerekend dient te worden toegelicht dat deze rente is geactiveerd. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven.

Met in achtneming van de BBV zijn de volgende regels gesteld voor de waardering van vaste activa:

- Activa worden gewaardeerd op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs (dus de historische kostprijs), met een ondergrens van € 5.000;
- Bijdragen van derden, die in een directe relatie staan met een actief worden in de waardering daarvan in mindering gebracht;

- Bijdragen van reserves worden niet in mindering gebracht op de waardering van investeringen met een economisch nut. Deze investeringen moeten volgens het BBV bruto worden gewaardeerd. Bijdragen van derden mogen hierop wel worden gekort;
- In beginsel worden de kapitaallasten van investeringen met een economisch nut met beschikbare structurele middelen afgedekt. Indien hiervoor in bijzondere gevallen geen structurele middelen aanwezig zijn, wordt hiervoor een reserve aangewend ter dekking van de kapitaallasten. De rente over de boekwaarde gedurende de looptijd is gelijk aan de aan de ingestelde reserve toe te voegen bespaarde rente. Deze reserve valt dan vrij gedurende de afschrijvingstermijn van het desbetreffende actief ten gunste van de exploitatie. Hiervoor zal per geval (een aparte) reserve ingesteld worden. De raad zal hiertoe middels vaststelling van het desbetreffende raadsbesluit moeten besluiten;
- BTW op investeringsuitgaven wordt niet meer geactiveerd, voor zover deze BTW compensabel (als het een overheidstaak dan wel niet ondernemerstaak betreft) of verrekenbaar is (als het een ondernemerstaak is);
- Tot 1 januari 2017 konden investeringen met een maatschappelijk nut in de openbare ruimte geactiveerd worden. Met ingang van 2017 geldt een activeringsplicht voor alle investeringen met maatschappelijk nut. De gemeente Wierden heeft geen lopende investeringsprojecten met maatschappelijk nut van voor 2017 die gaan leiden tot activering.

Afschrijvingsbeleid

Op vaste activa met een beperkte gebruiksduur wordt jaarlijks afgeschreven volgens een stelsel dat is afgestemd op de verwachte toekomstige levensduur.

Met in achtneming van de BBV zijn de volgende regels gesteld voor de afschrijving van vaste activa:

- Er wordt met ingang van 2004 niet meer afgeschreven op grond;
- Afschrijving gebeurt onafhankelijk van het exploitatieresultaat in enig boekjaar;
- Bij het afschrijven wordt geen rekening gehouden met een mogelijke restwaarde van het actief ten tijde van de mogelijke vervanging. In een enkel geval zal er wel sprake zijn van een restwaarde (m.n. vervoersmiddelen). Dit leidt in dat geval tot een voordeel in het desbetreffende begrotingsjaar.
- De afschrijvingswijze moet consistent zijn. Slechts in uitzonderlijke gevallen en om gegronde redenen mag de afschrijving gebeuren op een andere wijze, dan die welke in het voorafgaand jaar is toegepast. Bij de samenstelling van de jaarstukken dient dit afzonderlijk te worden toegelicht;
- Op vaste activa met een beperkte levensduur wordt jaarlijks afgeschreven (de methode is veelal lineair, enkele annuïtair) volgens een stelsel dat is afgestemd op de verwachte toekomstige gebruiksduur;
- Op kosten verbonden aan geldleningen en (dis)agio (zie ook beschrijving immateriële vaste activa) wordt niet afgeschreven. Deze kosten worden namelijk niet geactiveerd maar in het jaar dat deze zich voordoen ten laste of ten gunste gebracht van het exploitatieresultaat;
- Op activa met een economisch nut wordt afgeschreven;
- Op activa met een maatschappelijk nut kan worden afgeschreven;
- Een actief, waarvan de afschrijvingstermijn nog niet is verlopen, maar toch buiten gebruik wordt gesteld, wordt afgewaardeerd op het moment van buitengebruikstelling. Een eventuele restwaarde wordt hierop in mindering gebracht. De afwaardering kan budgettair neutraal verlopen door een onttrekking aan de reserve opvang boekverliezen, die voor dergelijke gevallen is ingesteld;

- Vervroegd afschrijven op investeringen met economisch nut is alleen toegestaan wanneer de boekwaarde van het actief hoger is dan het toekomstig verwacht economisch nut;
- Reeds afgeschreven bedragen en de boekwaardes van vaste activa per 31 december 2003 staan vast. Indien het afschrijvingsbeleid aanleiding geeft tot wijziging van de afschrijvingsmethode van een bepaald actief heeft dit niet geleid tot een herwaardering van dit actief per genoemde datum.

Voor afschrijvingswijzen en – termijnen wordt verwezen naar de Nota vaste activabeleid 2022, De meest gangbare afschrijvingstermijnen zijn: gebouwen, 40 jaar; riolering, 60 jaar; voertuigen en materieel 7 jaar. Verdere toelichtingen op het bovenstaande kunnen daar ook in worden gevonden.

FINANCIELE VASTE ACTIVA

De deelnemingen zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of de lagere marktwaarde. Kapitaalverstrekkingen, overige langlopende leningen en overige uitzettingen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs onder aftrek van eventuele aflossingen.

Voorzieningen wegens oninbaarheid worden met de nominale waarde van leningen en vorderingen verrekend.

VLOTTENDE ACTIVA

VOORRADEN

De nog niet in exploitatie genomen bouwgronden, zijnde voorraden gronden zonder kostprijsberekening en onderhanden werken zijn op de balans gewaardeerd tegen vervaardigingskosten vermeerderd met de bijgeschreven rente en beheerskosten en verminderd met de gerealiseerde verkoopopbrengsten en gecorrigeerd met reeds behaalde resultaten.

Wanneer de marktwaarde lager is dan de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, moet afwaardering plaatsvinden naar deze lagere marktwaarde. Mocht de marktwaarde in een later stadium weer oplopen, dan kan herstel van de oorspronkelijke kostprijs plaatsvinden. De overige grond- en hulpstoffen (magazijnvoorraden) worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs en zijn in verband met een BBV-aanpassing vanaf 2016 opgenomen onder de materiële vaste activa (economisch nut).

Voorraden gronden onder onderhanden werken

De voorraden in de grondexploitatie worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs, verminderd met reeds ontvangen bedragen wegens gronduitgifte. Indien de marktwaarde lager is wordt deze gewaardeerd op marktwaarde. Voor verliesgevende exploitaties wordt een voorziening getroffen ter hoogte van het te verwachten verlies, die in mindering wordt gebracht op de geactiveerde grondwaarde. Een en ander conform de notities van de commissie BBV.

Zoals ook genoemd in de nota grondbeleid 2018, moet volgens de nieuwe BBV-voorschriften verplicht winst worden genomen volgens de methode van "Percentage of Completion" (POC-methode). Voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd kan tussentijds

naar rato van de voortgang van de grondexploitatie winst worden genomen.

Hiervoor moet het resultaat op de grondexploitatie wel op betrouwbare wijze kunnen worden ingeschat. Indien aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid om winst te kunnen nemen:

1. Het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat.
 2. De grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht.
 3. De kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie gerealiseerd).
- Tevens wordt bij de tussentijdse winstneming rekening gehouden met (projectspecifieke) risico's.

Deze winstneming zorgt voor een hogere boekwaarde op de voorraden grond in exploitatie.

Volgens het beleid van de Gemeente Wierden worden complexen financieel afgewikkeld nadat alle percelen zijn verkocht en nadat de uit te voeren werkzaamheden nagenoeg geheel zijn uitgevoerd. Eventuele nog te maken kosten voor nog uit te voeren werkzaamheden worden alvast ten laste van het desbetreffende complex gebracht. Dit bedrag wordt vervolgens overgeboekt naar de voorziening "Afgewikkelde complexen". Eventuele positieve dan wel negatieve verschillen ten opzichte van de raming worden meegenomen in het jaarrekeningresultaat.

UITZETTINGEN MET LOOPTIJD < 1 JAAR

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden op de nominale waarde van de vorderingen in mindering gebracht.

LIQUIDE MIDDELEN EN OVERLOPENDE POSTEN

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

EIGEN VERMOGEN

Algemene risico's worden gedekt uit de gevormde algemene reserve. Bestemmingsreserves zijn afgezonderde delen van het eigen vermogen, die in principe worden gevormd ten laste van de andere vrije reserves of uit het jaarresultaat.

VOORZIENINGEN

Voorzieningen worden ten laste van de verlies- en winstrekening gevormd tegen concrete of specifieke risico's en verplichtingen die op de balansdatum werkelijk bestaan.

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. Uitzondering hierop is de voorziening wethouderspensioenen, deze zijn gewaardeerd op actuariële waarde. Uitgangspunt is het hanteren van actuele grondslagen, net als vorige jaren, hierbij is gekozen voor de 25-jaars rente per 30 september 2023 (zijnde 3,162%), en voor de meest actuele sterftetafel GBM/V 2016-2021. Verder is bepaald dat de ABP-pensioenen met ingang van 1 januari 2024 worden verhoogd met 3,03%. Deze indexatie is ook opgenomen in de waardeberekeningen. De onderhoudsegalisatievoorzieningen stoelen op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen.

VASTE SCHULDEN LOOPTIJD > 1 JAAR

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

VLOTTENDE PASSIVA

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

GEWAARBORGDE GELDLENINGEN

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten telling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. Zie verder de toelichting op de balans.

GRONDSLAGEN VOOR RESULTAATBEPALING

Onder baten worden verstaan de baten die rechtstreeks aan het jaar zijn toe te rekenen en die in het jaar als gerealiseerd kunnen worden beschouwd. De lasten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde grondslagen voor waardering en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben. Baten worden verantwoord in het jaar waarin de goederen zijn geleverd, c.q. de diensten zijn verricht. Verliezen worden in aanmerking genomen in het jaar waarin deze voorzienbaar zijn.

EIGEN BIJDRAGE CAK

Met betrekking tot de eigen bijdragen die het CAK int en aan de gemeenten afdraagt geldt op basis van de Kadernota rechtmatigheid 2018 van de commissie BBV het volgende: Een aanvrager van een voorziening, zoals hulp in de huishouding, ondersteuning of een financiële tegemoetkoming persoonsgebonden budget) is op grond van de Wmo een eigen bijdrage verschuldigd. Het CAK is het publiekrechtelijk zelfstandig bestuursorgaan (zbo) dat door de wetgever is belast met de berekening, oplegging en incasso van de eigen bijdrage. Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is en derhalve niet valt onder de reikwijdte van de rechtmatigheidscontrole door de accountant van de gemeente. Wij nemen jaarlijks de ontvangsten via het CAK op in de jaarrekening.

ALGEMENE GRONDSLAGEN VOOR DE RECHTMATIGHEIDSVERANTWOORDING

De in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld op basis van de kaders zoals besloten in de financiële verordening en op basis van de kadernota rechtmatigheid. Dat betekent dat:

- De rechtmatigheidsverantwoording toeziet op de financiële rechtmatigheid van baten, lasten, balansmutaties, alsmede de baten en lasten inzake de specifieke uitkeringen op grond van art. 17 Financiële-verhoudingswet;
- De financiële rechtmatigheid waaronder het voorwaardencriterium, het begrotingscriterium en het misbruik & oneigenlijk gebruik criterium omvat:
 - Voor het voorwaardencriterium bestaat de norm uit het normenkader zoals op 3 april 2024 door de raad is vastgesteld;
 - Voor het begrotingscriterium geldt dat alle overschrijdingen van lasten en investeringskredieten onrechtmatig zijn, waarbij voor een aantal scenario's in de financiële

verordening is beschreven wanneer deze overschrijdingen acceptabel zijn. Voor over- en onderscheidingen van baten, overschrijdingen van lasten en overschrijdingen van investeringskredieten geldt dat deze als onrechtmatig zijn aangemerkt indien ze niet tijdig aan de raad zijn gemeld.

- Ten aanzien van het M&O criterium is het M&O beleid van onze organisatie leidend bij het voorkomen en opsporen van misbruik en oneigenlijk gebruik. Omdat alleen bij misbruik sprake is van een onrechtmatigheid zijn eventuele gevallen van misbruik (mits cumulatief met andere fouten of onduidelijkheden boven de verantwoordingsgrens) opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording;

- De rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld binnen de kaders van de kadernota rechtmatigheid 2023 van de Commissie BBV alsmede onze eigen financiële verordening. Dit betekent dat:

- Een verantwoordingsgrens van 1% (zijnde € 834.000) is gehanteerd waarboven cumulatieve fouten en onduidelijkheden in de rechtmatigheidsverantwoording worden opgenomen;
- Een rapporteringstolerantie van € 100.000 is gehanteerd waarboven fouten en onduidelijkheden in de paragraaf bedrijfsvoering worden opgenomen.

TOELICHTING OP DE BALANS

Vaste activa

Hieronder wordt een overzicht gegeven van het verloop van de vaste activa gedurende het jaar:

OVERZICHT VERLOOP VAN DE BOEKWAARDE VAN DE INVESTERINGEN:

Bedragen in €	Boekwaarde 1-1-2023	Investerings 2023	Desinves- teringen 2023	Bijdragen derden 2023	Afschrijvingen 2023	Aflossing/ vrijval 2023	Boekwaarde 31-12-2023
Materiële vaste activa							
Investerings met economisch nut							
Gronden en terreinen	3.394.917	-	-	-	-		3.394.917
Gronden in erfpacht	-	-	-		-		-
Bedrijfsgebouwen	10.332.358	11.873.921	-	1.743	634.839		21.569.697
Grond, weg en waterbouw	-	-	-		-		-
Vervoermiddelen	1.656.924	506.139	-	-	242.992		1.920.071
Machines, apparaten, inst.	2.389.314	849.291	-	-	351.323		2.887.282
Overige materiële vaste activa	905.134	188.412	4.916	30.341	84.648		973.641
Subtotaal	18.678.647	13.417.763	4.916	32.084	1.313.802	-	30.745.608
Investerings met economisch nut ivm heffingen	13.826.188	85.673	295.546	-	323.409		13.292.906
Subtotaal	13.826.188	85.673	295.546	-	323.409	-	13.292.906
Investerings met maatschappelijk nut							
Overige maatschappelijke vaste activa	12.498	-	-		4.301		8.197
Grond weg en waterbouw	3.287.361	514.481	-	405.642	121.201		3.274.999
Subtotaal	3.299.859	514.481	-	405.642	125.502	-	3.283.196
Totaal materieel	35.804.694	14.017.917	300.462	437.726	1.762.713	-	47.321.710
Financiële vaste activa							
Kapitaalverstrekkingen aan:							
Deelnemingen	675.340	-	-	-	-	-	675.340
Gemeenschappelijke regelingen	37.278	-	-	-	-	-	37.278
Overige verstrekte langlopende geldleningen	7.956.381	695.000	-	-	-	667.971	7.983.411
Totaal financieel	8.668.999	695.000	-	-	-	667.971	8.696.029
Totaal	44.473.694	14.712.917	300.462	437.726	1.762.713	667.971	56.017.739

TOELICHTING OP HET OVERZICHT:

INVESTERINGEN

Kredieten

Beschikbaar gestelde kredieten die gedekt worden met eenmalige middelen zijn rechtstreeks verantwoord in de rekening van baten en lasten.

Voor een overzicht van het verloop van de beschikbaar gestelde kredieten wordt verwezen naar bijlage 1. Hierin zijn uiteraard ook opgenomen de belangrijkste beschikbaar gestelde kredieten in het kader van investeringswerken.

Begrotingsrechtmatigheid

Belangrijke overschrijdingen worden in de bijlage 1 kernachtig toegelicht en daarbij wordt vermeld of ze eventueel in de bestuursrapportage aan de orde zijn geweest en zodoende binnen het beleid passen.

INVESTERINGEN

Hieronder worden de belangrijkste vermeerderingen en verminderingen 2023 vermeld (bedragen in €):

Investerings met economisch nut

Gronden en terreinen:

Geen vermeerderingen/verminderingen

Bedrijfsgebouwen:

Perm.Huisvesting Passie 2022	10.670.050
Luchtbeh. raad/burgerzaal 2023	41.810
Publiekspl. Gemeentehuis 2023	7.570
Inbraakprev. gemeentehuis 2023	32.670
Kostenoverschrijd. Passie 2022	633.340
Brandveiligh.Basisscholen 2019	12.150
Nieuwbouw scholen Enter 2023	49.370
Aanschaf chalets Oekraïne 2023	405.410
Noordbroek scheidingswand 2023	21.550

Investerings i.v.m. heffingen:

Verv.ondergr. glascontain. 2021	29.360
Klimaatadaptieve maatr. 2023	27.560

Vervoermiddelen:

Dienstauto BOA (Verv. Toyota 54)	29.540
Pick-up(verv. Renault 42) 2022	68.960
Pick-up(verv. Renault 43) 2022	69.320
Pick-up (Fiat Strada 34) 2023	45.940
Bestelauto (Trafic 44) 2023	47.870
Bestelauto (Caddy 33) 2023	46.690
Bestelauto (Trafic 45) 2023	42.200
Tractor (New Holland 88) 2022	85.360
Aankoop Tractor 2022(Verv.NH89	49.410
Auto BOA Fiat Doblo 2023	20.840

Machines, apparaten, installaties(vermeerderingen):

Gazonmaaier John Deere 2021	138.850
Maaizuigcombinatie 2023	155.420
Betonbak Zoutoplossing 2023	42.840
Kipwagen(verv.Veenh.5000) 2022	33.480
Heftruck electrisch 2023	37.230
Sneeuwplough Nido (3x) 2017	38.670
Hardware nieuwe wetgeving 2019	9.040
Uitbr/Vervanging i-pads 2022	6.940
Uitbr/Verv.Mob.Telefoon 2023	42.830
Vervanging NAS servers 2021	159.200
Verv. Netwerkkomponenten 2021	2.040
Aanschaf apparatuur 2022	29.670
Aanschaf programmatuur 2023	28.890
Beeldschermen 2023	36.730
OV. Wierden West palen 2023	14.300
Vervanging AED-kasten 2023	8.130
Aanschaf apparatuur 2021	35.340
Aanschaf programmatuur 2022	21.660
Vervangen AED-kasten 2022	3.090

Overige materiële vaste activa(vermeerderingen):

Rolschaatsb.Wierden Oost 2023	179.570
Verv. speeltoestellen 2022	8.180

Grond weg- en waterbouw:

Dorpspark Enter 2022	24.810
Recr. Fietspad Ypeloweg 2022	102.510
Kl. Verkeersmaatregelen 2022	11.570

Aanp.Rot.Hogeluchtsw/Nijv 2022	4.990
Kruisp.Industr./Hexelsew. 2023	17.810
Wegkantverbetering 2023	12.820
Herinr. Omgev. Roerganger 2023	88.760
Bouwrijp Akkerwal flexwon.2022	245.380

Bijdrage van derden:

Subs. Provincie Rotonde Almelosestraat	-10.000
Subs. Provincie Afw. Dorpsstraat	-87.790
Subs. Reggewoon Flexwoningen Akkerwal	-300.850

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen:

Betreffen deelnemingen in BNG, Enexis, Cogas, Vitens en Twente Milieu.

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen:

Betreft deelname Stadsbank Oost Nederland.

Overige verstrekte langlopende geldleningen:

-	Saldo	Saldo
Bedragen in €	31-12-2023	31-12-2022
Woningbouwcorporaties	0	0
Deelnemingen	71.184	71.184
Overige verbonden partijen	0	0
Overige langlopende leningen	7.912.226	7.885.198

De langlopende leningen bestaan voor het grootste gedeelte uit leningen aan de Wierdense sportstichtingen.

INVESTERINGEN

Verstrekte geldleningen 2023 € 695.000 betreffen:

Geldlening ESF	58.000
Geldlening ESF	102.000
Geldlening SSW	98.000
Geldlening SSW	62.000
Duurzaamheidslening 2023	375.000

DESINVESTERINGEN

n.v.t.

BIJDRAGEN DERDEN

n.v.t.

AFSCHRIJVINGEN

Als leidraad voor de afschrijvingen wordt de nota vaste activabeleid 2022 gehanteerd.

AFLOSSINGEN

De vermelde 667.970 betreffen:

1) reguliere aflossing van de Enterse Sportfederatie op de verstrekte geldleningen	167.300
2) reguliere aflossing van Sticht. Sportbelangen Wierden op verstrekte geldleningen	464.710
3) regulier aflossing op verstrekte geldlening aan kulturhus Hoge Hexel	5.200
4) aflossing op verstrekte geldlening aan Beukersweide	1.500
5) aflossing op verstrekte geldlening aan Kulturhus Irene	13.080
6) aflossing op verstrekte geldlening aan SAWE	16.170

OVERIGE ZAKEN

Vaste activa

Tot de vaste activa behoren ook vier panden zonder boekwaarde die in eigendom zijn van de gemeente te weten: Vlierdijk 5 en 7, Hexelseweg 70c, Vriezenveenseweg 58.

Fictief verloopoverzicht MVA met maatschappelijk nut

Met ingang van 2017 geldt een activeringsplicht voor alle investeringen met maatschappelijk nut. In onderstaand overzicht is weergegeven welke investeringen met maatschappelijk nut in het verleden niet zijn geactiveerd en ten laste van de exploitatie zijn verantwoord.

Dit fictieve verloopoverzicht is met ingang van 2017 verplicht om op te nemen in de jaarrekening. Beoordeeld en meegenomen zijn de investeringsprojecten met maatschappelijk nut die de afgelopen jaren gereed zijn gekomen.

Bij het doorrekenen van het fictieve waardeverloop is uitgegaan van de huidige BBV-voorschriften en de Nota vaste activabeleid (zie grondslagen voor waardering).

Dit heeft ertoe geleid dat 12 projecten zijn opgenomen met een totale fictieve boekwaarde per 31 december 2023 van 8,5 miljoen euro.

Fictieve verloopoverzicht Materiële vaste activa met maatschappelijk nut Bedragen in €	Stand per 31-12-2022	Afschrijving	Bijdragen van derden	Vermeerdering	Stand per 31-12-2023
Afgesloten projecten					
<i>Aanleg spoorwegtunnel</i>	1.043.604	19.326	-	-	1.024.278
<i>Asbestsaneringen puinwegen</i>	1.218.525	64.133	-	-	1.154.392
<i>Aanleg fietssnelweg F35</i>	569.626	31.646	-	-	537.980
<i>Centrumplan Wierden Postkantoor/Van Buuren</i>	586.898	34.523	-	-	552.375
<i>Herstructurering reconstr.Hogelucht/Stouweweg</i>	560.249	37.350	-	-	522.899
<i>Centrumplan Wierden Schoolstraat</i>	343.670	24.548	-	-	319.122
<i>Renovatie Wierden West Jan Jansweg</i>	470.223	33.588	-	-	436.635
<i>Brug Enterweg</i>	521.349	10.640	-	-	510.709
<i>Aanleg Westelijke Randweg</i>	1.180.093	98.341	-	-	1.081.752
<i>Reconstructie Dorpsstraat Wierdenseweg</i>	347.036	31.548	-	-	315.488
<i>Kerkstraat puinfundering en groot onderhoud</i>	60.800	3.040	-	-	57.760
<i>Middenplein Enter</i>	2.154.695	102.605	-	-	2.052.090
Totaal	9.056.768	491.288	-	-	8.565.480

Flottende activa
VLOTTENDE ACTIVA

VOORRADEN

Gereed product en handelsgoederen

Gereed product en handelsgoederen <i>Bedragen in €</i>	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2022
Totaal	4.159	1.733

Betreft het saldo per 31-12-2023 van de eigen verklaringen.

Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie

Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie <i>Bedragen in €</i>	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2022
Totaal	1.741.369-	1.483.670

Overzicht verloop van onderhanden werk(bouwgronden in exploitatie)

Complex <i>Bedragen in €</i>	Boekwaarde op 1 januari	Naar overige gronden	Investing	Inkomsten	Desinves- tering	Winstneming incl. verliezen afgesloten complexen	Boekwaarde 31 december
Zenderink	424.884-		184.556	-		199.278	41.050-
Zuidbroek DG2, 3	477.419		1.153.750	3.719.722		735.814	1.352.739-
De Esrand	732.721		333.119	300			1.065.540
De Berghorst II	2.653.976		1.044.841	4.896.168		849.771	347.580-
Totaal kostprijs gronden	3.439.232	-	2.716.266	8.616.190	-	1.784.863	675.829-
Verplichtingen							-
Minus verliesvoorziening <i>Bedragen in €</i>	Boekwaarde op 1 januari	Toevoeging rente	Bijstorting voorziening		Vrijval voorziening		Boekwaarde 31 december
Zenderink	211.964				211.964		-
De Esrand	1.743.598				259.756		1.483.842
	1.955.562						1.483.842
<i>correctie BW De Esrand</i>	-						1.065.540-
Balanswaarde	1.483.670						1.741.369-

Zoals blijkt uit bovenstaand overzicht bedraagt de boekwaarde van de gronden in exploitatie ultimo 2023 € 1,74 miljoen negatief voor de complexen Zenderink, Zuidbroek DG2,3 en de Berghorst II. Doordat de opbrengsten in 2023 hoger waren door afname van kavels dan de gemaakte kosten in 2023 is een negatieve post onderhanden werk ontstaan.

De volledige boekwaarde van complex De Esrand van € 1,06 miljoen is, conform de voorschriften, voor dit bedrag gecorrigeerd via de getroffen verliesvoorziening Esrand van € 1,48 miljoen.

Er is € 1,78 miljoen aan voorlopige winst genomen per 31-12-2023.

Voor de complexen Zenderink en Esrand is een bedrag vrijgevallen binnen de getroffen verliesvoorziening van in totaal € 0,47 miljoen.

Voor verdere toelichtingen verwijzen wij ook naar de paragraaf F Grondbeleid.

Overzicht geraamde nog te maken kosten en te realiseren opbrengsten

Complex	Boekwaarde	Nog te maken kosten	Inkomsten	Saldo	Looptijd	Contante waarde *1)	Nominale waarde
Bedragen in €							
Zenderink	41.050-	6.150.768	7.856.524	1.746.806-	2030	1.380.581-	1.746.806-
De Berghorst II	347.580-	2.918.131	4.994.836	2.424.285-	2026	2.238.224-	2.424.285-
Zuidbroek D2, 3	1.352.739-	4.441.181	8.838.631	5.750.189-	2027	5.344.955-	5.750.189-
De Esrand	1.065.540	1.593.920	1.183.984	1.475.476	2026	1.483.842	1.475.476
Totaal kostprijs gronden	675.829-	15.104.000	22.873.975	8.445.804-		7.479.918-	8.445.804-

*1) na tussentijdse winstneming

De gehanteerde parameters in de exploitatieopzetten zijn de volgende:

Rente	1,2%				
	2024	2025	2026	2027 e.v.	
Prijsstijging kosten , GWW index gemiddeld	3,0%	2,0%	2,0%	2,0%	
Prijsstijging baten woningbouw	0%				
Uitzondering: uitgifte bouwclaims in Zuidbroek vastgelegd in overeenkomsten met projectontwikkelaars	2%				
Prijsstijging baten bedrijventerreinen (niet meer in exploitatie)	n.v.t.				

UITZETTINGEN MET LOOPTIJD < 1 JAAR

De in de balans opgenomen uitzettingen met een looptijd van één jaar of minder kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Bedragen in €	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2022
Vorderingen op openbare lichamen	473.010	392.502
Verstrekte kasgeldleningen	-	-
Overige vorderingen	878.521	595.126
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met rentetypische looptijd < 1jr	32.729.048	26.321.307
Totaal	34.080.579	27.308.935

Vorderingen op openbare lichamen

De vorderingen op openbare lichamen bestaan bijna volledig uit:
vorderingen op diverse gemeenten en een gemeenschappelijke regeling.

Gemeenten Almelo, Rijssen-Holten, Twenterand, Hof van Twente, Haaksbergen Oldenzaal en en Samen Twente	466.830
---	---------

*Betreft diverse vorderingen voor de genoemde instanties inzake detacheringen personeel,
Bijdrage voor uitvoering salarisadministratie, bijdrage energieloket.*

Overige vorderingen

De vorderingen In het kader van de Wet Werk en Bijstand bedragen in totaal € 269.600.
Hierop is per 31-12-2023 een voorziening voor dubieuze vorderingen van € 145.900 in mindering gebracht.
De vorderingen zijn hierdoor, per saldo, op 31-12-2023 gewaardeerd op: 124.000

De belangrijkste overige vorderingen betreffen:

Reguliere vorderingen	317.700
Vordering gemeentelijke belastingen	436.800

Uitzettingen in 's Rijks schatkist met rentetypische looptijd < 1jr

Ingaande 16 december 2013 zijn de lagere overheden verplicht tot het aanhouden van hun overtoollige banktegoeden bij het Rijk. Dit geldt voor bedragen boven een drempelbedrag.
Om het dagelijks kasbeheer te vereenvoudigen is er een drempelbedrag, afhankelijk van het begrotingstotaal, dat buiten de schatkist mag worden gehouden.
Het drempelbedrag is vanaf 2022 nooit lager dan € 1.000.000.

Het drempelbedrag bedraagt voor de gemeente Wierden in 2023 afgerond € 1.383.000.
Zie onderstaande tabel voor het verloop van de buiten de schatkist aangehouden eigen middelen voor 2023

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
Verslagjaar 2023					
(1)	Drempelbedrag	1.382,60			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	259	285	249	255
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	1.123	1.098	1.134	1.127
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag					
Verslagjaar					
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	69.130			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	69.130			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-			
(1) = (4b)*0,0200 +	Drempelbedrag	1.382,60			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen)	23.337	25.924	22.915	23.484
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	259	285	249	255

LIQUIDE MIDDELEN

Het betreft hier de saldi van de liquide middelen per 31 december 2023 gespecificeerd als volgt:

Bedragen in €	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2022
BNG	250.970	249.502
RABO	20.983	50.439
Totaal	271.953	299.941

Met de BNG is een rekening-courant faciliteit overeengekomen van € 2 miljoen.

OVERLOPENDE ACTIVA

Bedragen in €	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2022
Vooruitbetaalde bedragen	23.772	-
Nog te ontvangen bedragen	6.411.684	9.309.224
Te ontvangen voorschotten specifieke uitkeringen	400.859	226.222
Totaal	6.836.315	9.535.446

Vooruitbetaalde bedragen

Deze in 2023 vooruitbetaalde kosten hebben betrekking op het volgende boekjaar en worden in 2024 functioneel verantwoord.

Nog te ontvangen bedragen

Deze per 31-12-2023 nog te ontvangen bedragen zijn in 2023 functioneel verantwoord en worden in 2024 financieel afgewikkeld.

Te ontvangen voorschotten specifieke uitkeringen

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de in de balans opgenomen, van Europese, het Rijk en overige Nederlandse overheidslichamen, nog te ontvangen voorschot-bedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel.

Naam uitkering Bedragen in €	Saldo per 31-12-2022	ontvangen 2023	besteed 2023	Saldo per 31-12-2023
Bijstand Zelfstandigen	0	0	63.077	63.077
Toeslagenproblematiek	0	0	35.374	35.374
Opvang ontheemden Oekraïne	113.511	5.684.156	5.851.553	280.908
Provincie versnelling woningbouw	6.500	0	0	6.500
Provincie asbestbodemsanering	106.211	106.211	0	0
Provincie pilot wateraanvoer Notter	0	150.000	165.000	15.000
TOTAAL	226.222	5.940.367	6.115.004	400.859

Vaste passiva

	Saldo 1-1-2023	Toevoeging	Vrijval voor- ziening of reserve	Onttrek- kingen in 2023	Bestemming resultaat vorig dienstjaar	Verminde- ring afschrij- ving of aflossingen	Saldo 31-12-2023
Bedragen in €							
EIGEN VERMOGEN							
Algemene reserves							
Algemene reserve	12.757.033	2.334.746		5.863.344	8.681.333		17.909.768
Reserves grondexploitatie	1.743.582	1.784.863		304.000			3.224.445
Totaal algemene reserves	14.500.615	4.119.609	-	6.167.344	8.681.333	-	21.134.213
Bestemmingsreserves							
Financieel technische reserves	3.100.990	1.558.407		325.499			4.333.898
Overige bestemmingsreserves	5.972.741	6.433.999	2.500	872.350			11.531.890
Totaal bestemmingsreserves	9.073.731	7.992.406	2.500	1.197.849	-	-	15.865.788
Gerealiseerd nog te bestemmen resultaat	8.681.333	7.332.184			8.681.333-		7.332.184
Totaal eigen vermogen	32.255.679	19.444.199	2.500	7.365.193	-	-	44.332.185
VOORZIENINGEN							
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	4.699.967	1.408.797	641.124	379.824			5.087.816
Egalisatievoorzieningen onderhoud	540.872	391.200		319.546			612.526
Voorzieningen bijdragen aan toekomstige vervangings- investeringen waarvoor heffing wordt geheven cq. Voorzieningen middelen derden bestemming gebonden	3.113.222	2.434.500		2.521.181			3.026.541
Totaal voorzieningen	8.354.061	4.234.497	641.124	3.220.551	-	-	8.726.883
VASTE SCHULDEN MET LOOPTIJD > 1 JAAR							
Onderhandse geldleningen	33.905.219					2.450.515	31.454.704
Totaal vaste schulden	33.905.219	-	-	-	-	2.450.515	31.454.704
Totaal vaste passiva	74.514.959	23.678.696	643.624	10.585.744	-	2.450.515	84.513.772

Zie voor verdere uitleg de toelichting op de Balans Vaste Passiva toelichting reserves en voorzieningen.

Toelichting reserves en voorzieningen

TOELICHTING RESERVES EN VOORZIENINGEN

De basis voor het reservebeleid is de Nota Reserves en Voorzieningen die in 2022 is geactualiseerd en door de raad vastgesteld.

RESERVES

1) Algemene reserve

De Algemene reserve dient als bufferfunctie, inkomensfunctie en is voor het opvangen van rekeningsresultaten.

Soort: Algemene reserve

x € 1.000	Saldo 1/1	vermeerdering	vermindering	saldo 31/12
	€ 9.284	€ 8.800	€ 4.024	€ 14.060

Vermeerdering:

Resultaatbestemming 2022	€ 8.681.333
Afromen plafond reserves 2023	€ 2.484
Storting begrotingssaldo 2023	€ 117.046
	<u>€ 8.800.863</u>

Vermindering:

Ontrekking conform programmabegroting 2023 Nota van aanbidding	€ 1.768.668
Ontrekking ivm dekking te kort SAWE 2022	€ 46.771
Ontrekking te creëren reserve Oekraïne	€ 2.209.000
	<u>€ 4.024.439</u>

De buffer van de algemene reserve is bepaald op € 3.000.000.

2) Reserve investeringen eenmalige dekking

Het doel van de reserve is het verschaffen van een juiste weergave van de vermogenspositie op de balansdatum van het betreffende jaar.

Soort: Algemene reserve

x € 1.000	Saldo 1/1	vermeerdering	vermindering	saldo 31/12
	€ 2.873	€ 2.182	€ 1.795	€ 3.260

Vermeerdering:

Storting eenmalig conform programmabegroting 2023 actiepunten NMB	€ 1.508.500
Diversen eenmalig begrotingswijzigingen bestuursrapportage 2023	€ 673.500
	<u>€ 2.182.000</u>

Vermindering:

Aanwending eenmalig 2023	€ 1.795.037
	<u>€ 1.795.037</u>

NB: NMB staat voor Nota Meerjarenbeleid

3) Reserve opvang boekverliezen

Het doel van de reserve is het opvangen van boekverliezen van zowel onroerende als van roerende zaken.

Soort: Algemene reserve

x € 1.000	Saldo 1/1	vermeerdering	vermindering	saldo 31/12
	€ 600	€ 33	€ 44	€ 589

Vermeerdering:

Opbrengst verkoop diverse percelen grond 2023	€ 33.216
	€ 33.216

Vermindering:

Ontrekking dekking kosten eigendommen niet openbare dienst	€ 43.868
	€ 43.868

Het plafond is vastgesteld op maximaal € 600.000

4) Reserve winst grondverkoop

Deze reserve is ingesteld om uit met name de grondverkoop exploitatieresultaten op te vangen. Zodoende dient de reserve als een buffer.

Soort: Reserve m.b.t. grondexploitatie

x € 1.000	Saldo 1/1	vermeerdering	vermindering	saldo 31/12
	€ 1.664	€ -	€ 304	€ 1.360

Vermindering:

Ontrekking i.v.m. vrijval winst grondverkoop	€ 304.000
	€ 304.000

5) Reserve voorlopig resultaat Grex

Doel van de reserve is om aan te sluiten bij de eigen gehanteerde voorzichtige methodiek van het gemeentelijk grondbeleid. De winst kan worden aangewend indien minimaal 90% van de gronden in een complex is verkocht.

Soort: Reserve m.b.t. grondexploitatie

x € 1.000	Saldo 1/1	vermeerdering	vermindering	saldo 31/12
	€ 79	€ 1.785	€ -	€ 1.864

Vermeerdering:

Toevoeging voorlopig resultaat GREX 2023	€ 1.784.863
	€ 1.784.863

BESTEMMINGSRESERVES

6) Reserve nieuwbouw gemeentehuis

De reserve is bestemd voor de gedeeltelijke jaarlijkse dekking van de kapitaallasten betreffende de (ver)nieuwbouw van het gemeentehuis in 1994.

Soort: Bestemmingsreserves (ter dekking van kapitaallasten)

x € 1.000	Saldo 1/1	vermeerdering	vermindering	saldo 31/12
	€ 850	€ -	€ 77	€ 773

Vermindering:

Jaarlijkse onttrekking ivm dekking afschrijvingen

€ 77.350

€ 77.350

7) Reserve eenmalige dekking gemeentelijke gebouwen/gemeentehuis installaties

De reserve is bestemd voor de jaarlijkse dekking van kapitaallasten van investeringen in de noodstroomvoorziening gemeentehuis en vervanging plafondkoelcassettes gemeentehuis.

Soort: Bestemmingsreserves (ter dekking van kapitaallasten)

x € 1.000	Saldo 1/1	vermeerdering	vermindering	saldo 31/12
	€ 26	€ -	€ 4	€ 22

Vermindering:

Jaarlijkse onttrekking ivm dekking afschrijvingen

€ 4.352

€ 4.352

8) Reserve eenmalige dekking sociaal culturele accommodaties.

De reserve is bestemd voor de jaarlijkse dekking van kapitaallasten van de bouw van het Kulturhus Hoge Hexel.

Soort: Bestemmingsreserves (ter dekking van kapitaallasten)

x € 1.000	Saldo 1/1	vermeerdering	vermindering	saldo 31/12
	€ 848	€ -	€ 31	€ 817

Vermindering:

Jaarlijkse onttrekking ivm dekking afschrijvingen

€ 31.435

€ 31.435

9) Reserve afschrijving brandveiligheid scholen

De reserve is bestemd voor de jaarlijkse dekking van kapitaallasten voor het brandveilig maken van basisscholen.

Soort: Bestemmingsreserves (ter dekking van kapitaallasten)

x € 1.000	Saldo 1/1	vermeerdering	vermindering	saldo 31/12
	€ 120	€ -	€ 3	€ 117

Vermindering:

Jaarlijkse onttrekking ivm dekking afschrijvingen	€ 3.165
	<u>€ 3.165</u>

10) Reserve afschrijving Klomphof

De reserve is bestemd voor de jaarlijkse dekking van kapitaallasten voor investeringslasten herontwikkeling project Klomphof.

Soort: Bestemmingsreserves (ter dekking van kapitaallasten)

x € 1.000	Saldo 1/1	vermeerdering	vermindering	saldo 31/12
	€ 230	€ -	€ 5	€ 225

Vermindering:

Jaarlijkse onttrekking ivm dekking afschrijvingen	€ 4.817
	<u>€ 4.817</u>

11) Reserve eenmalige dekking investering maatschappelijk nut

De reserve is bestemd voor de jaarlijkse dekking van kapitaallasten van investeringen met een maatschappelijk nut, waaronder reconstructie van wegen.

Soort: Bestemmingsreserves (ter dekking van kapitaallasten)

x € 1.000	Saldo 1/1	vermeerdering	vermindering	saldo 31/12
	€ 332	€ -	€ 16	€ 316

Vermindering:

Jaarlijkse onttrekking ivm dekking afschrijvingen	€ 15.840
	<u>€ 15.840</u>

12) Reserve afschrijving Corona

De reserve is bestemd voor de jaarlijkse dekking van kapitaallasten voor investeringslasten inzake Corona (met name automatisering)

Soort: Bestemmingsreserves (ter dekking van kapitaallasten)

x € 1.000	Saldo 1/1	vermeerdering	vermindering	saldo 31/12
	€ 69	€ -	€ 27	€ 42

Vermindering:

Jaarlijkse onttrekking ivm dekking afschrijvingen	€ 27.680
	€ 27.680

13) Reserve afschrijving gemeentegarage

De reserve is bestemd voor de jaarlijkse dekking van kapitaallasten van de bouw extra ruimte ivm komst personeel sociale werkvoorziening.

Soort: Bestemmingsreserve

x € 1.000	Saldo 1/1	vermeerdering	vermindering	saldo 31/12
	€ 162	€ -	€ 18	€ 144

Vermindering:

Jaarlijkse onttrekking ivm dekking afschrijvingen	€ 18.025
	€ 18.025

14) Reserve afschrijving huisvesting Passie

De reserve is bestemd voor de dekking van kapitaallasten voor gedeeltelijke dekking van de kosten permanente huisvesting van de Passie.

Soort: Bestemmingsreserve

x € 1.000	Saldo 1/1	vermeerdering	vermindering	saldo 31/12
	€ 461	€ 439	€ -	€ 900

Vermeerdering:

Storting reserve afschrijving huisvesting VO Passie	€ 439.000
	€ 439.000

15) Reserve afschrijving opvang Oekraïne

De reserve is bestemd voor de dekking van kapitaallasten van investeringslasten inzake huisvesting opvang Oekraïners

Soort: Bestemmingsreserve

x € 1.000	Saldo 1/1	vermeerdering	vermindering	saldo 31/12
	€ -	€ 1.119	€ 143	€ 976

Vermeerdering:

Storting nieuwe bestemmingsreserve huisvesting Oekraïne	€ 714.000
Storting kapitaallasten aanschaf chalets 2023	€ 405.407
	€ 1.119.407

Vermindering:

Jaarlijkse onttrekking ivm dekking afschrijvingen	€ 142.835
	€ 142.835

16) Reserve subsidie gemeentelijke monumenten

Doel van de reserve is het middelen te kunnen inzetten voor het behoud van gemeentelijke monumenten.

Soort: Bestemmingsreserve

x € 1.000	Saldo 1/1	vermeerdering	vermindering	saldo 31/12
	€ 32	€ -	€ -	€ 32

Geen mutaties in 2023.

17) Reserve Glas- en vandalismeschade Onderwijs

Het doel van deze reserve is het afdekken van claims inzake glasschade en overige calamiteiten.

Soort: Bestemmingsreserve

x € 1.000	Saldo 1/1	vermeerdering	vermindering	saldo 31/12
	€ 20	€ 3	€ 3	€ 20

Vermeerdering:

Storting reserve 2023	€ 3.500
	€ 3.500

Vermindering:

Dekking schades basisonderwijs	€ 1.016
Afroken i.v.m. bereiken plafond	€ 2.484
	€ 3.500

Het plafond is vastgesteld op maximaal € 20.000.

18) Reserve leningen SVN

Het doel van deze reserve is om de startersleningen en en duurzaamheidsleningen te kunnen financieren.

Soort: Bestemmingsreserve

x € 1.000	Saldo 1/1	vermeerdering	vermindering	saldo 31/12
	€ 495	€ -	€ -	€ 495

Deze gelden zijn gestald bij de SVN en zijn geactiveerd

Geen mutaties in 2023

19) Reserve Kunst (0,5% regeling)

Het doel van deze reserve is om met bijdragen kunstwerken te kunnen realiseren.

Soort: Bestemmingsreserve

x € 1.000	Saldo 1/1	vermeerdering	vermindering	saldo 31/12
	€ 112	€ 70	€ -	€ 182

Vermeerdering:

Storting reserve 2023	€ 70.070
	€ 70.070

20) Reserve Sociaal Domein

De reserve is ingesteld in 2015 om te zorgen voor het budgettair neutraal laten verlopen van de exploitatie van het Sociaal Domein.

Soort: Bestemmingsreserve

x € 1.000	Saldo 1/1	vermeerdering	vermindering	saldo 31/12
	€ 2.000	€ -	€ -	€ 2.000

Geen mutaties 2023

21) Reserve asielinstroom

De reserve is ingesteld om in te zetten voor uitgaven in verband met de opvang van vergunninghouders via uitwerkingsakkoord asielinstroom.

Soort: Bestemmingsreserve

x € 1.000	Saldo 1/1	vermeerdering	vermindering	saldo 31/12
	€ 107	€ 2-	€ 33	€ 72

Vermeerdering:

Vrijval reserve asielinstroom 2023

€ 2.500-

€ 2.500-

Vermindering:

Ontrekking ivm asielinstroom project pilot de Welle

€ 32.500

€ 32.500

22) Reserve raadsaangelegenheden

Bij de bestuursrapportage van april 2011 heeft de gemeenteraad besloten om het niet uitgegeven bedrag van het budget "Overige uitgaven Duaal" aan het einde van het jaar te storten in een reserve voor extra kosten Dualisering gemeenteraad.

Soort: Bestemmingsreserve

x € 1.000	Saldo 1/1	vermeerdering	vermindering	saldo 31/12
	€ 33	€ 4	€ -	€ 37

Vermeerdering:

Storting reserve 2023

€ 4.000

€ 4.000

Het plafond is vastgesteld op maximaal € 40.000.

23) Reserve mobiele podia

Het doel van deze reserve is het huren van mobiele podia door verenigingen etc. mogelijk te maken.

Soort: Bestemmingsreserve

x € 1.000	Saldo 1/1	vermeerdering	vermindering	saldo 31/12
	€ 71	€ -	€ 7	€ 64

Vermindering:

Onttrekking gemaakte kosten 2023	€ 6.963
	€ 6.963

24) Reserve opleidingen

Het doel van deze reserve is om medewerkers, die in toenemende mate breed en flexibel inzetbaar moeten zijn, de mogelijkheid te bieden om benodigde opleidingen te kunnen laten volgen.

Soort: Bestemmingsreserve

x € 1.000	Saldo 1/1	vermeerdering	vermindering	saldo 31/12
	€ 14	€ -	€ 14	€ -

Vermindering:

Onttrekking kosten 2023	€ 14.436
	€ 14.436

Het plafond is vastgesteld op maximaal € 45.000.

25) Reserve de Kolk

Het doel van de reserve is het opvangen van nadelige exploitatieresultaten.

Soort: Bestemmingsreserve

x € 1.000	Saldo 1/1	vermeerdering	vermindering	saldo 31/12
	€ 85	€ -	€ 85	€ -

Vermindering:

Onttrekking reserve de Kolk i.v.m. nadelig saldo vastgestelde jaarrekening 2022	€ 84.927
	€ 84.927

Het plafond is vastgesteld op maximaal € 160.000.

26) Reserve SAWE

Het doel van de reserve is het opvangen van nadelige exploitatieresultaten.

Soort: Bestemmingsreserve

x € 1.000	Saldo 1/1	vermeerdering	vermindering	saldo 31/12
	€ 57	€ -	€ 57	€ -

Vermindering:

Onttrekking reserve i.v.m. nadelig saldo vastgestelde jaarrekening 2022	€ 57.418
	€ 57.418

Het plafond is vastgesteld op maximaal € 170.000.

27) Reserve gebiedszone A1-zone

Het doel van de reserve is gelden te reserveren voor uitvoering van de visie op de A1-zone.

Soort: Bestemmingsreserve

x € 1.000	Saldo 1/1	vermeerdering	vermindering	saldo 31/12
	€ 450	€ 50	€ -	€ 500

Vermeerdering:

Storting reserve 2023 conform actiepunten nota meerjarenbeleid	€ 50.000
	<u>€ 50.000</u>

28) Reserve duurzaamheid

Het doel van de reserve is de in 2019 ontvangen gelden voor duurzaamheid te reserveren voor duurzaamheidsmaatregelen. Inzet volgt via NMB 2021-2024.

Soort: Bestemmingsreserve

x € 1.000	Saldo 1/1	vermeerdering	vermindering	saldo 31/12
	€ 227	€ -	€ 82	€ 145

Vermindering:

Onttrekking 2023 conform actiepunten NMB t.b.v. dekking eenmalig	€ 82.000
	<u>€ 82.000</u>

29) Reserve Corona Covid-19

Het doel van de reserve is om een buffer aan te leggen voor het opvangen van huidige en toekomstige nadelen van de Coronacrisis.

Soort: Bestemmingsreserve

x € 1.000	Saldo 1/1	vermeerdering	vermindering	saldo 31/12
	€ 612	€ -	€ 125	€ 487

Vermindering:

Onttrekking dekking gemaakte kosten programma's 2023	€ 125.204
	<u>€ 125.204</u>

30) Reserve onderhoud wegen

Het doel van de reserve is deze gelden te gebruiken voor het egaliseren van de lasten over de jaren voor cyclisch onderhoud van wegen.

Soort: Bestemmingsreserve

x € 1.000	Saldo 1/1	vermeerdering	vermindering	saldo 31/12
	€ 383	€ 500	€ 448	€ 435

Vermeerdering:

Storting reserve groot onderhoud 2023	€ 500.000
	<u>€ 500.000</u>

Vermindering:

Ontrekking dekking kosten groot onderhoud wegen 2023	€ 448.201
	€ 448.201

31) Reserve onderhoud bruggen

Het doel van de reserve is deze gelden te gebruiken voor het egaliseren van de lasten over de jaren voor cyclisch onderhoud van bruggen.

Soort: Bestemmingsreserve

x € 1.000	Saldo 1/1	vermeerdering	vermindering	saldo 31/12
	€ 172	€ 42	€ 17	€ 197

Vermeerdering:

Storting reserve groot onderhoud 2023	€ 42.000
	€ 42.000

Vermindering:

Ontrekking dekking kosten groot onderhoud bruggen 2023	€ 17.200
	€ 17.200

32) Reserve IHP integraal huisv.plan

Het doel van de reserve is om een buffer aan te leggen om de investeringen die gemoeid zijn met het bouwen van de nieuwe basisscholen in Enter op termijn financieel te kunnen dragen.

Soort: Bestemmingsreserve

x € 1.000	Saldo 1/1	vermeerdering	vermindering	saldo 31/12
	€ 500	€ 500	€ -	€ 1.000

Vermeerdering:

Storting reserve 2023 conform actiepunten nota meerjarenbeleid	€ 500.000
	€ 500.000

33) Reserve energiecrisis

Het doel van de reserve is om een buffer aan te leggen voor het opvangen van huidige en toekomstige nadelen van de energiecrisis.

Soort: Bestemmingsreserve

x € 1.000	Saldo 1/1	vermeerdering	vermindering	saldo 31/12
	€ 600	€ -	€ -	€ 600

Geen mutaties 2023

34) Reserve opvang Oekraïne

Het doel van de reserve is om de van het Rijk ontvangen middelen te reserveren voor het opvangen van ontheemden uit Oekraïne

Soort: Bestemmingsreserve

x € 1.000	Saldo 1/1	vermeerdering	vermindering	saldo 31/12
	€ -	€ 5.264	€ -	€ 5.264

Vermeerdering:

Storting ivm nieuwe reserve Oekraïne 2023	€ 1.495.000
Storting resultaat Oekraïne 2023	€ 3.769.428
	<u>€ 5.264.428</u>

VOORZIENINGEN

35) Voorziening WW voormalig personeel

Het doel van de voorziening is het afdekken van (toekomstige) wettelijke verplichtingen voortvloeiend uit het feit dat voormalig gemeentelijk personeel hier gebruik van maakt.

Soort: Voorziening

x € 1.000	Saldo 1/1	vermeerdering	vermindering	saldo 31/12
	€ 62	€ 201	€ -	€ 263

Vermeerdering:

Vrijval voorziening voormalig personeel 2023	€ 61.783-
Storting voorziening 2023	€ 263.100
	<u>€ 201.317</u>

36) Voorziening vertrekbeoordeling personeel

Het doel van de voorziening is het afdekken van verplichtingen die gemaakt zijn i.v.m. het vertrek van personeelsleden.

Soort: Voorziening

x € 1.000	Saldo 1/1	vermeerdering	vermindering	saldo 31/12
	€ 93	€ 2-	€ 91	€ -

Vermeerdering:

Vrijval voorziening vertrekbeoordeling 2023	€ 1.945-
	<u>€ 1.945-</u>

Vermindering:

Onttrekking gemaakte kosten voormalig personeel 2023	€ 91.055
	<u>€ 91.055</u>

37) Voorziening Personeelsvereniging

Het doel van de voorziening is bijdragen in lustrumactiviteiten van de personeelsvereniging.

Soort: Voorziening

x € 1.000	Saldo 1/1	vermeerdering	vermindering	saldo 31/12
	€ 7	€ 2	€ -	€ 9

Vermeerdering:

Storting voorziening 2023	€ 1.500
	€ 1.500

Het plafond is vastgesteld op maximaal € 15.000.

38) Voorz. personeel (spaar)verlof

Het doel van de voorziening is het afdekken van toekomstige verplichtingen aangaande nog niet opgenomen (spaar)verlof personeel.

Soort: Voorziening

x € 1.000	Saldo 1/1	vermeerdering	vermindering	saldo 31/12
	€ 820	€ 232	€ -	€ 1.052

Vermeerdering:

Storting voorziening 2023	€ 232.500
	€ 232.500

39) Voorziening wethouderspensioenen

Het doel van de voorziening is het afdekken van toekomstige verplichtingen aangaande wethouderspensioenen.

Soort: Voorziening

x € 1.000	Saldo 1/1	vermeerdering	vermindering	saldo 31/12
	€ 2.548	€ 6	€ 103	€ 2.451

Vermeerdering:

Storting voorziening wethouders 2023	€ 6.416
	€ 6.416

Vermindering:

Onttrekking gemaakte kosten 2023	€ 102.833
	€ 102.833

De pensioenverplichting is gebaseerd op actuele grondslagen. Voor de berekeningen is de rekenrente gehanteerd van de 25-jaarsrente per 30 september 2023 (zijnde 3,16%).

40) Voorziening wachtgeld voormalige wethouders

Het doel van de voorziening is het afdekken van de kosten van uit dienst getreden wethouders.

Soort: Voorziening

x € 1.000	Saldo 1/1	vermeerdering	vermindering	saldo 31/12
	€ 104	€ 61-	€ 40	€ 3

Vermeerdering:

Vrijval voorziening wachtgeld wethouders 2023 € 76.676-

Aanvullende storting voorziening 2023 € 15.260

€ 61.416-

Vermindering:

Onttrekking gemaakte kosten 2023 € 39.817

€ 39.817

41) Voorziening af te rekenen winst GREX

Deze voorziening is ingesteld om de verplichting die contractueel bestaat met de gemeente Rijssen-Holten inzake grondexploitatie complex de Elsmoat vast te leggen.

Soort: Voorziening

x € 1.000	Saldo 1/1	vermeerdering	vermindering	saldo 31/12
	€ 65	€ -	€ -	€ 65

Geen mutaties 2023

42) Voorziening verlies onderhanden werk (OHW) Grondexploitaties

Doel van de voorziening is het opvangen van te voorziene verliezen op gronden die in exploitatie zijn genomen als onderhanden werk (OHW).

Soort: Voorziening

x € 1.000	Saldo 1/1	vermeerdering	vermindering	saldo 31/12
	€ 1.955	€ 472-	€ -	€ 1.483

Vermeerdering:

Vrijval voorziening complex Esrand 2023 € -259.756

Vrijval voorziening complex Zenderink 2023 € -211.964

€ -471.720

Noot: deze voorziening is per 31 december 2023, voor een bedrag van € 1.065.540, op de balans in mindering gebracht op de Vlottende Activa Voorraden; Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie.

43) Voorziening afgewerkte complexen grondexploitatie

Voor nog enkele werkzaamheden in het kader van het woonrijp-maken van reeds afgewikkelde complexen zijn middelen in deze voorziening gestort.

Soort: Voorziening

x € 1.000	Saldo 1/1	vermeerdering	vermindering	saldo 31/12
	€ 1.001	€ 29-	€ 146	€ 826

Vermeerdering:

Vrijval voorziening Berghorst I	€ -29.000
	€ -29.000

Vermindering:

Onttrekking ivm gemaakte kosten Berghorst I	€ 5.233
Onttrekking ivm gemaakte kosten Elsmoat	€ 15.250
Onttrekking ivm gemaakte kosten Weuste Noord	€ 26.943
Onttrekking ivm gemaakte kosten Kleen Esch	€ 38.214
Onttrekking ivm gemaakte kosten Zuidbroek DG2	€ 60.480
	€ 146.120

44) Onderhoudsvoorzieningen

Naam voorziening (x € 1.000)	Saldo 1/1	vermeerdering	vermindering	saldo 31/12
Onderhoudsfonds gemeentehuis	€ 165	€ 269	€ 282	€ 152
Onderh.fonds garage/zoutl/stalling	€ 146	€ 36	€ 12	€ 170
Onderh.fonds soc.cult.accomm.	€ 204	€ 69	€ 21	€ 252
Onderh.fonds torens/begraaf.pl.enz	€ 17	€ 13	€ 2	€ 28
Onderh.fonds woningen/st.hal	€ 8	€ 5	€ 2	€ 11
	€ 540	€ 392	€ 319	€ 613

Vermeerdering:

Reguliere stortingen 2023	€ 261.200
Aanvullende storting gemeentehuis	€ 130.000
	€ 391.200

Vermindering:

Reguliere ontrekkingen kosten 2023	€ 319.545
	€ 319.545

45) Voorziening riolering

Het doel van deze voorziening is om investeringen in riolering te kunnen blijven bekostigen

Soort: Voorziening

x € 1.000	Saldo 1/1	vermeerdering	vermindering	saldo 31/12
	€ 2.541	€ 1.178	€ 1.185	€ 2.534

Vermeerdering:

Afromen egalisatievoorziening riolering 2023	€ 1.178.023
	<u>€ 1.178.023</u>

Vermindering:

Reguliere onttrekkingen kosten 2023	€ 1.075.738
Onttrekking t.b.v. kredieten eenmalig 2023 conform actiepunten NMB	€ 109.000
	<u>€ 1.184.738</u>

46) Voorziening egalisatie riolering

Doel van deze voorziening is om resultaten in de exploitatie van het rioleringsnetwerk te egaliseren. Overschotten en tekorten op de exploitatie van riolering worden respectievelijk gestort en onttrokken aan deze voorziening.

Soort: Voorziening

x € 1.000	Saldo 1/1	vermeerdering	vermindering	saldo 31/12
	€ 144	€ 1.178	€ 1.178	€ 144

Vermeerdering:

Storting (dotatie) riolering 2023	€ 1.178.023
	<u>€ 1.178.023</u>

Vermindering:

Afromen egalisatievoorziening riolering 2023	€ 1.178.023
	<u>€ 1.178.023</u>

Het plafond is vastgesteld op maximaal € 144.000.

47) Voorziening egalisatie afvalverwijdering

Doel van deze voorziening is om resultaten in de exploitatie van de afvalverwijdering te egaliseren.

Soort: Voorziening

x € 1.000	Saldo 1/1	vermeerdering	vermindering	saldo 31/12
	€ 194	€ -	€ 77	€ 117

Vermindering:

Onttrekking t.b.v. kredieten eenmalig 2023 conform actiepunten NMB	€ 20.000
Onttrekking kosten zwerfafval 2022	€ 3.414
Onttrekking kosten afvalverwerking 2023	€ 54.026
	<u>€ 77.440</u>

48) Voorziening platteland RvR/KGO

Het doel van de voorziening is de gelden van derden beschikbaar houden voor specifieke projecten inzake Rood voor Rood en Kwaliteitsimpuls Groene Omgeving.

Soort: Voorziening

x € 1.000	Saldo 1/1	vermeerdering	vermindering	saldo 31/12
	€ 235	€ 78	€ 81	€ 232

Vermeerdering:

Bijdrage voorziening 2023	€ 78.455
	<u>€ 78.455</u>

Vermindering:

Onttrekking gemaakte kosten 2023	€ 80.980
	<u>€ 80.980</u>

Overzicht nieuwe en vervallen reserves en voorzieningen

Omschrijving		nieuw	vervallen
RESERVES			
Reserve afschrijving opvang huisvesting Oekraïne		15	
Reserve opvang Oekraïne		34	
VOORZIENINGEN			
-			

Toelichting op nieuwe en vervallen reserves en voorzieningen

In 2023 zijn er nieuwe reserves gevormd voor dekking afschrijvingslasten inzake huisvesting opvang Oekraïners.

Verder is er een nieuwe reserve gevormd voor (toekomstige) direct aanwijsbare kosten opvang Oekraïners.

Er zijn in 2023 geen reserves vervallen.

In 2023 zijn er geen nieuwe voorzieningen gevormd of oude voorzieningen vervallen.

Voor verdere info zie de betreffende nummers.

TOELICHTING VASTE SCHULDEN MET LOOPTIJD > 1 JAAR

Overzicht onderhandse geldleningen

Lening Nummer	Oorspronkelijk bedrag van de geldlening	Rente- percentage	Saldo 1-1-2023	Aflossing 2023	Saldo 31-12-2023
1282	1.701.676	3,400	623.948	56.723	567.225
1283	1.701.676	1,100	623.948	56.723	567.225
1284	3.000.000	4,590	1.800.000	75.000	1.725.000
1286	2.000.000	4,360	1.000.000	66.667	933.333
1289	3.000.000	4,890	900.000	150.000	750.000
1292	2.000.000	4,680	880.000	80.000	800.000
1293	2.500.000	4,115	333.333	166.667	166.667
1296	3.000.000	3,690	1.200.000	150.000	1.050.000
1298	2.000.000	3,410	533.333	133.333	400.000
1301	4.000.000	3,190	1.333.333	266.667	1.066.667
1302	3.500.000	3,740	1.750.000	175.000	1.575.000
1303	4.000.000	2,535	1.333.333	266.667	1.066.667
1307	5.000.000	1,170	3.250.000	250.000	3.000.000
1308	5.000.000	1,280	3.600.000	200.000	3.400.000
1309	3.500.000	0,298	3.417.481	82.765	3.334.717
1310	11.600.000	0,298	11.326.509	274.306	11.052.204
Totaal	57.503.352		33.905.219	2.450.515	31.454.704

In 2023 zijn de volgende bijzonderheden te melden binnen de leningportefeuille.

Er zijn geen leningen volledig afgelost.

Er zijn geen leningen aangetrokken.

In de programmarekening 2023 is € 556.710 opgenomen wegens rentelasten van de aangegane geldleningen.

VLottende passiva

VLOTTENDE SCHULD MET LOOPTIJD < 1 JAAR

De in de balans kortlopende schulden kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Bedragen in €	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2022
Overige schulden	3.462.987	3.228.171
Totaal	3.462.987	3.228.171

Overige schulden

De overige schulden per 31 december 2023 bestaan vooral uit normale reguliere betalingen.

OVERLOPENDE PASSIVA

De specificatie van de post overlopende passiva is als volgt:

Bedragen in €	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2022
Nog te betalen bedragen	2.455.663	1.545.707
Vooruit ontvangen bedragen	170.356	72.482
Ontvangen voorschotten specifieke uitkeringen	4.866.598	3.742.100
Totaal	7.492.617	5.360.289

Nog te betalen bedragen

Op deze post zijn verantwoord diverse verplichtingen, die in 2023 functioneel zijn verantwoord en in 2024 verder financieel worden afgewikkeld.

Vooruit ontvangen bedragen

Deze in 2023 ontvangen bedragen hebben betrekking op het volgende boekjaar en worden in 2024 functioneel verantwoord.

Ontvangen voorschotten specifieke uitkeringen

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren, ontvangen van:

- Europese overheidslichamen
- het Rijk
- overige Nederlandse overheidslichamen

Naam uitkering <i>Bedragen in €</i>	Saldo per 31-12-2022	ontvangsten 2023	bestedingen 2023	terugbetaling/ vrijval	Saldo per 31-12-2023
Bijstand zelfstandigen	38.827	33.315	0	51.681	20.461
Participatiewet gebundelde uitkeringen	0	3.403.357	3.403.357	0	0
TOZO	123.348	220.889	31.379	123.348	189.510
Inburgering	155.529	232.311	4.585	0	383.255
Toeslagenproblematiek	3.905	750	750	0	3.905
Stimulering sport	37.717	733.862	658.386	0	113.193
Nationaal programma onderwijs	233.245	101.091	58.188	0	276.148
Onderwijsachterstandenbeleid	0	64.000	64.000	0	0
Kwalificatiemiddelen	0	20.820	20.820	0	0
Onderwijsroute	17.789	52.974	70.763	0	0
Klimaatadaptatie	358.691	0	0	0	358.691
Verkeersveiligheidsmaatregelen	482.019	73.032	73.032	0	482.019
Huisvesting flexwoningen	691.254	0	167.032	0	524.222
Duurzaam / aanpak energie armoede	385.318	1.383.717	442.633	0	1.326.402
Provincie subsidies cultuur	31.924	17.052	36.135	0	12.841
Provincie sleutelprojecten gemeente Wierden	45.000	0	38.455	0	6.545
Provincie samen werken duurzaam	0	0	0	0	0
Provincie impuls klimaatadaptatie	23.000	0	7.000	0	16.000
Provincie vitaliteit dorpscentra	85.818	9.975	67.141	0	28.652
Provincie asbestbodemsanering	52.958	672.800	480.683	52.958	192.117
Provincie verkeersveiligheid	51.935	0	0	0	51.935
Provincie projecten F35	429.600	0	0	0	429.600
Aanpassing Ronde Almelosetraat	0	10.000	10.000	0	0
Provincie fiets(pad)stroken Ypeloweg Veiligheidsregio	311.250	0	0	0	311.250
Coronatoegangsbewijzen	46.500	0	46.500	0	0
Ministerie Coronatoegangsbewijzen	86.703	0	0	0	86.703
Hellendoorn Twentse belofte	10.170	0	0	0	10.170
Vechtstromen vertragen waterafvoer	20.000	33.719	30.341	0	23.378
VNG/GGD gezonde leefstijl preventie	19.600	0	0	0	19.600
Provincie Decomp wegenwet 23	0	1.211	1.211	0	0
Ministerie.BZK inform.digit.OV SISA	0	24.164	24.164	0	0
Provincie verkeersveiligheid afwikkeling 2021	0	102.967	102.967	0	0
TOTAAL	3.742.100	7.192.006	5.839.522	227.987	4.866.597

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Op grond van artikel 53 BBV worden in de toelichting bij de balans opgenomen de niet in de balans opgenomen belangrijke financiële verplichtingen waaraan de gemeente voor toekomstige jaren is gebonden.

Langlopende contracten

Accountantscontrole: Contract aangegaan met BDO m.i.v. 2022 voor 3 jaar en aansluitend optie verlenging voor 3 x 1 jaar (boekjaar 2026, 2027 en 2028); jaarlijkse kosten zijn € 90.000 (excl. Indexaties). De totale contractwaarde is € 540.000. Maart 2021 is de nieuwe openbare Europese aanbesteding uitgezet, samen met Hellendoorn, Hof van Twente, Rijssen- Holten en Twenterand. De leadbuyer binnen deze aanbesteding was de gemeente Hellendoorn.

Huur kopieerapparaten: Europese Aanbesteding vanuit de VNG doorlopen en vanaf 1 april 2022 dienstverlening via Bechtle B.V. uit Maastricht. De huidige jaarlijkse kosten zijn voor de printers en multifunctionals komen op ongeveer € 20.000 incl. afrekening voor de afdrukken. Het contract loopt zes jaar inclusief optie jaren. Het gaat in totaal voor Wierden om € 120.000 voor de hele looptijd. Daarnaast hebben we de grootformaat printer/scanners ingeruild voor één nieuwe die van alle functionaliteiten is voorzien. De looptijd van deze overeenkomst loopt gelijk met de multifunctionals. De jaarlijkse kosten zijn € 3.200 exclusief.

Schoonmaak gebouwen: Medio 2022 hebben wij een aanbestedingstraject opgestart voor vijf gemeenten. Gemeente Wierden heeft hierbij opgetreden als leadbuyer inclusief de gunning. CSU is de nieuwe schoonmaak organisatie vanaf 1 april 2023 – overeenkomst gesloten voor 3 jaar met 5 optie jaren. Het gaat hierbij om de schoonmaak van de gemeentelijke gebouwen. De jaarlijkse kosten zijn € 150.000. Deel van de kosten worden verdisconteerd met onze huurder Partou – locatie Kruizemunthof 8 Wierden.

Levering energie: De nieuwe aanbesteding voor de afname van gas (i.v.m. beëindiging Gazprom) leverde geen geschikte aanbieder op, waarop wij uiteindelijk aansluitend met Vattenfall een onderhandelingstraject 1 op 1 zijn opgestart. Hiermee hadden we per 10 oktober 2022 een nieuwe aanbieder. Met Vattenfall is een contract aangegaan voor 4 jaar met aansluitend 2 optie jaren. Alle tussentijdse handelingen zijn via collegebesluiten vastgelegd. Wierden had de volmacht om te handelen namens de deelnemende gemeenten in het aanbestedingsproces. Qua budget komt het neer voor elektra ruim € 400.000 en Gas op ongeveer € 75.000 per jaar

Brandstoffen en Tankpassen: Europese aanbesteding gehouden in 2021 voor opnieuw vier jaar, het huidige contract liep af op 1 juli 2021. Voor de bulk zijn we daarbij raamovereenkomsten aangegaan met meerdere aanbieders waarbij elk jaar in december een minicompentie wordt gehouden voor het jaar daarop te mogen leveren. Voor 2023 werd de bulk geleverd door Oliecentrale Nederland. De nieuwe minicompentie in dec. is gegund aan Oliecentrale Nederland voor 2024. Movemove is de leverancier voor alle overige afnames aan de pomp (tankpassen) tot 1 juli 2025.

Asfaltonderhoud: We hebben in 2021 een nieuwe gezamenlijke aanbesteding uitgezet, waarbij Rijssen als aanbestedende dienst heeft opgetreden. Nexus is als nieuwe leverancier daarbij naar voren gekomen. Het contract is afgesloten voor twee jaar met twee optie jaren tot eind 2025. De jaarlijkse contractwaarde is hierbij ongeveer € 400.000.

Afvalinzameling, afval transport van gemeentelijke huis aan huis inzameling inzamelpunt, glasinzameling en PMD inzameling zijn allemaal ondergebracht bij Twente Milieu. De nog lopende contracten met Leemans, Suez Recycling en Van Gansewinkel zijn door Twente Milieu via de inbestedingsconstructie overgenomen door Twente Milieu. Deze contracten zijn via een inbestedingsconstructie (na besluitvorming binnen ons college) omgezet naar

Twente Milieu. De diensten worden via een dienstverleningsovereenkomst uitgevoerd. De jaarlijkse kosten via Twente Milieu bedragen € 765.000.

Wmo Huishoudelijke hulp: Bestaat uit 14 deelcontracten. In 2017 is gezamenlijk met 13 Twentse gemeenten (Rijssen-Holten niet) een nieuwe Europese openbare aanbesteding nationaal uitgezet op basis van een inspanningsverplichting. Contractwaarde voor 2022 was voor Wierden € 2.200.000 met 16 gecontracteerde partijen voor Wierden. Voor alle gemeenten gezamenlijk bedraagt deze ruim € 25.000.000. Het nieuwe contract is ingegaan op 1 januari 2018 voor 1 jaar met aanvullend 5 optiejaren. De nieuwe aanbesteding is reeds afgerond via Mercell T22062 voor 10 gemeenten. Voor ons als Wierden hebben we raamovereenkomsten afgesloten met 10 aanbieders vanaf 1 januari 2025. Nieuwe contracten lopen 5 jaar met drie aansluitend drie optiejaren.

Wmo hulpmiddelen: In 2018 is in totaal met zes gemeenten een nieuw traject gestart om te komen tot een nieuwe leverancier per 1 januari 2019. Voor dit traject is een Europese aanbesteding gehouden met 2 percelen. Perceel voor koop met 1 aanbieder en perceel 2 huur waarbij met 2 partijen een contract wordt afgesloten, om de dienstverlening te kunnen waarborgen. Voor perceel 2 waar Wierden deel van uit maakte (samen Tubbergen en Dinkelland) kwamen Medipoint en RSR Revalidatieservice als beste partijen naar voren met een totaal jaarbudget van ongeveer € 250.000 voor Wierden alleen. De raamcontracten zijn afgesloten voor vier jaar met de mogelijkheid om aansluitend met drie maal één jaar te verlengen. Contract is gestart op 1 januari 2019 en kan inclusief de optiejaren doorlopen tot en met 31 december 2025.

Wmo trapliften: Raamcontract met Handicare Starlifts, geldig tot eind 2025 en mogelijkheid daarna van vier optiejaren tot 1 januari 2030. Contractwaarde per jaar is ongeveer € 60.000. Is via een gezamenlijke Europese aanbesteding in 2022 gelopen. Aanbestedende dienst inclusief de gunning was de gemeente Twenterand.

Doelgroepenvervoer: Eerste deel 2023 liep het contract nog met Taxicentrale Witteveen tot 1 juli 2023. Nieuwe gezamenlijke Europese aanbesteding doelgroepen vervoer gepubliceerd in december 2022 - vier percelen:

Perceel 1: Incidenteel maatwerkvervoer en de callcentertaken voor alle 10 deelnemende Twentse gemeenten – voorlopige gunning Willemsen – de Koning – definitief per 1 augustus 2024

Perceel 2: Structureel, route gebonden vervoer vanuit Hellendoorn, Twenterand en Wierden – definitief gegund Willemsen – de Koning per 1 augustus 2024

Perceel 3: Structureel, route gebonden vervoer vanuit Dinkelland, Oldenzaal en Tubbergen – definitief gegund aan Combinatie Hulshof/Nijhuis per 1 augustus 2023

Perceel 4: Structureel, route gebonden vervoer vanuit Enschede, Hengelo, Haaksbergen en Losser – definitief gegund aan Brookhuis Personenvervoer B.V.

Gezien voor perceel 1 en 2 de implementatie niet haalbaar was in verband met twee ingediende kortgedingen en aansluitend meerdere inschrijvers met eigen vorderingen, moesten we per 1 augustus 2023 een tijdelijke oplossing vinden. We hebben na veel overleggen uiteindelijk een tijdelijk contract met Taxi Baan kunnen afsluiten tot 1 augustus 2024. Het afsluiten van het contract met Taxi Baan zien wij onder de voorwaarde van dwingende spoed (art. 2.88a lid 2 Aw) en op basis van deze grondslag het contract tijdelijk weggezet of ondergebracht bij de enige potentiële vervoerder Taxi Baan Rijssen. Hiermee was ons leerlingenvervoer en regiotaxivervoer per 1 augustus 2023 gewaarborgd en kon de verdere afhandeling van de aanbestedingsprocedure zijn eigen vervolg krijgen. Deze opdracht valt tevens onder de sociaal en andere specifieke diensten en voor één jaar blijven we met de totale kosten onder de grens van € 750.000. De gemeenten in perceel 2 zijn gezamenlijk opgetrokken om hiermee de verplichte ritten voor komend jaar vanaf 1 augustus

2023 geborgd te hebben. Tevens was deze partij al contractant als onderaannemer tijdens het lopende contract met Witteveen.

Wmo indicatieadviezen: Raamcontract met Kerkvliets Ausems vanaf 1 januari 2021 voor 1 jaar inclusief 4 verlengingsjaren. Contractwaarde per jaar € 8000. Dit contract is met veel spoed 1 op 1 afgenomen omdat de dienstverlening met de Area kwalitatief veel te wensen overliet. Gezien de lage contractwaarde was deze constructie mogelijk. Het toegekende mandaat aan de inkoopcoördinator is hierbij nodig om af te wijken van ons inkoop- en aanbestedingsbeleid.

Onderhoud Openbare Verlichting: Via een Europese aanbesteding voor meerdere gemeenten in de markt gezet. Het contract met Zuit (overgenomen door Spie) is voor 2021 niet verlengd i.v.m. slecht nakomen afspraken binnen het contract – hierover loopt nog een terugvorderingsprocedure. In 2021 tijdelijk Van Gelder deze diensten laten uitvoeren. Afgelopen jaar opnieuw een Europese aanbesteding gehouden – aanbestedende dienst was Hellendoorn. Als beste is daarbij Van Gelder naar voren gekomen. We hebben een contract afsloten voor 2 jaar en 2 optiejaren – einde dec 2025. Hierbij gaat het jaarlijks een contractwaarde van ongeveer € 45.000.

Lichtmastreclame: In 2018 is een onderhandse aanbesteding gehouden met Rijssen - Holten, Hellendoorn, Wierden. Contract afgesloten voor 3 jaar en vijf optiejaren vanaf 2019 met opnieuw V.O.F. Eilders uit Nijverdal – de huidige jaarlijkse contractwaarde is ongeveer € 3.000.

Woz diensten: In 2018 opnieuw een Europese aanbesteding uitgezet voor Rijssen-Holten, Hellendoorn en Noaberkracht Dinkelland Tubbergen en Wierden zelf. Wierden was daarbij de aanbestedende dienst inclusief de gunning – De gegunde partij was opnieuw Tog Nederland B.V. – contractduur 3 jaar met aansluitend 3 x 1 optiejaar – indexering vanaf 2023 – de jaarlijkse opdrachtwaarde voor Wierden bedraagt € 42.703.

Uitzenddiensten tot en met schaal 9 Regio Twente: Aanbestedende dienst opnieuw gemeente Enschede - Deelname Twentse gemeenten en daarnaast Veiligheidsregio Twente, Gemeentelijk Belasting kantoor, Stadsbank Oost Nederland. Jaarlijkse opdracht waarde niet concreet te noemen – raamcontracten afgesloten.

- Gunning perceel Uitleendiensten: **Tempo Team** en de watervalovereenkomst afgesloten met **Start**
- Gunning perceel Payroll: **Randstad** en de watervalovereenkomst afgesloten met **Driessen**

Contract loopt van 1 sept. 2023 tot 1 september 2025. Aansluitend is de mogelijkheid om twee keer 1 jaar te verlengen tot 1 sept 2027.

Project Bodem Asbest Sanering: Onderstaande tenders 131985, 131 986 en 131987 vallen onder het totale project waarin Hof van Twente leadbuyer (ofwel aanbestedende dienst) is. De opdrachten zullen plaatsvinden binnen de gemeenten Borne, Haaksbergen, Hellendoorn, Hof van Twente, Rijssen - Holten, Twenterand en Wierden.

Deze aanbestedingen hebben als doel het afsluiten van raamovereenkomsten voor een periode van twee jaar, met een optie tot eenzijdige verlenging door opdrachtgever van 4 x 1 jaar. De startdatum van de opdracht is voorzien op 20 februari 2020.

Met bovenstaande tenders is een totale opdrachtwaarde gemoeid van 24 miljoen voor alle gemeenten samen. De opdrachten worden vooreerst uitgevoerd tot 2024 maar kan worden verlengd tot 2026 – Provincie Overijssel is hiervoor de opdrachtgever qua subsidiering. Het projectbureau namens de deelnemende gemeenten is gevestigd in Hof van Twente, vandaar dat Hof van Twente aanbestedende dienst is.

- *Europese Tender 131985: Bodem Asbest Sanering – Onderzoek en Milieukundige begeleiding*
Publicatie 21 nov. 2019 Aanbestedende dienst Hof van Twente – deelname 7 gemeenten
Gunning: Raamovereenkomst aan 10 partijen
Looptijd 2 jaar met optie van 4 x 1 jaar verlengen
- *Europese Tender 131986: Bodem Asbest Sanering – Engineering*
Publicatie 21 nov. 2019 Aanbestedende dienst Hof van Twente – deelname 7 gemeenten
Gunning: Raamovereenkomst aan 5 partijen – 1 partij een wachtkamer overeenkomst
Looptijd 2 jaar met optie van 4 x 1 jaar verlengen
- *Europese Tender 131987: Bodem Asbest Sanering – Uitvoering*
Publicatie 21 nov. 2019 Aanbestedende dienst Hof van Twente – deelname 7 gemeenten
Perceel 1 Eenvoudige overzichtelijke of minder complexe projecten met beperkte omgevingsrisico's
Gunning: Raamovereenkomst aan 10 partijen
Perceel 2 Complexe multidisciplinaire of integrale projecten met verhoogde omgevingsrisico's
Gunning raamovereenkomst aan 5 partijen – ieder traject wordt in een minicompetitie uitgezet en wie daarvan de winnaar is, voert het werk uit.

Jaarlijks is er een evaluatie moment met alle gecontracteerde aanbieders. In december wordt de verlenging van de raamovereenkomst voorgelegd aan de aanbieders met daarin opgenomen de indexatie vanuit de aanbesteding. Op deze wijze wordt conform de uitvraag gehandeld binnen dit lang lopende traject.

Softwarebroker – In 2020 hebben wij met 7 gemeenten een aanbesteding uitgezet voor het contracteren van een softwarebroker. Hierbij heeft Noaberkracht Dinkelland Tubbergen als aanbestedende dienst opgetreden. Uiteindelijk is gegund aan Protinus op basis van 0,5 % opslag over de contractwaarde – dit verrekend Protinus met de gecontracteerde partij. De overeenkomst is aangegaan voor 3 jaar met een mogelijkheid tot 1 x 1 jaar verlengen. Einde contract is in eerste aanleg 1 oktober 2023, waarna nog de verlengingsoptie kan in gaan.

Contracten van Pink Roccade en Raet: Gemeente Wierden heeft voor de afname van ICT diensten in gezamenlijkheid met 6 Twentse gemeenten een aanbesteding doorlopen voor het contracteren van een softwarebroker – veel ICT diensten zijn hier als onderliggende contracten opgevoerd en worden via de softwarebroker opnieuw afgenomen. Zo zijn onder deze constructie opnieuw contracten afgesloten met Raet en Pink Roccade. De kosten die voortvloeien uit het Raet contract (totaal 2022 - € 174.000) m.b.t. de gemeenten die met ons een samenwerkingsovereenkomst hebben, worden één op één doorberekend – de overeenkomst is afgesloten voor 4 jaar. Met Pink Roccade zijn drie nieuwe contracten afgesloten voor vier jaar t.b.v. I-Burgerzaken, Makelaarssuite en Samenlevingszaken. De jaarlijkse contractwaarde is ongeveer € 500.000. Protinus is voor ons als gemeente Wierden de partij waarmee wij in eerste aanleg het contract mee hebben afgesloten.

Inkoop trajecten Zorg - Samen 14 (voor alle Twentse gemeenten) vanaf 2019: Alle contracten binnen de Samen 14 (zie onderstaande 7 trajecten) liggen bij het OZJT (Organisatie Zorg en Jeugd Twente). Binnen deze organisatie zijn twee contractbeheerders aangesteld die alle contracten beheren en met de gemeenten afstemmen. In 2018 is de totale Wmo en begeleiding uitgezet in de markt via ons Twents inkoopplatform Negometrix. Het Twentsmodel is uitgezet via de hoofdtender Integrale inkoop Wmo 2015 en

Jeugdwet ten behoeve van het Twents model (tender 87613). De hoofdtender kende de onderstaande subtenders, te weten:

- 1 Ondersteuningsbehoefte Wmo (tender 88169)
- 2 Ondersteuningsbehoefte Jeugd (tender 88170)
- 3 Dyslexie (tender 89454)
- 4 Diagnostiek (tender 87770)
- 5 Wonen en verblijf (tender 87839)
- 6 Beschikbaarheidsvoorzieningen
- 7 Maatregel hulp

Daarnaast zijn apart nog als trajecten uitgezet:

- 1 Medicatiecontrole bij medische co morbiditeit (tender 109128)
- 2 Medicatiecontrole exclusief medische co morbiditeit (tender 96215)

Voor de afname van onder 1 genoemde zorg zijn we in 2021 opnieuw de markt opgegaan en hebben we met de ziekenhuizen nieuwe contracten afgesloten voor de 2022 t/m 2024. Deze is uitgezet onderhands via de Sas diensten procedure. Gezien de totale opdrachtwaarde ruim onder de € 750.000 bleef, hadden we de mogelijkheid om deze zo weg te zetten richting de regionale ziekenhuizen.

Binnen alle trajecten zijn raamcontracten afgesloten voor 4 jaar (2019 t/m 2022) en aansluitend twee optie jaren met de daarvoor geschikte partijen – de totale kosten voor 2022 bedragen ongeveer € 6.500.000 De exacte cijfers zijn niet voorhanden omdat het hierbij gaat om raamcontracten, waarbij de afname kan variëren. Alle trajecten vallen onder de Sociale en specifieke diensten binnen de gewijzigde aanbestedingswet 2012.

Momenteel loopt het intensive traject voor alle 14 Twentse gemeenten voor de afname van nieuwe zorgcontracten voor de jeugdzorg en Wmo dagbesteding en dagbehandeling vanaf 2025.

Overlopende vakantiedagen: per 31 december van het dienstjaar niet opgenomen vakantiedagen vormen voor de gemeente een op grond van de arbeidsovereenkomst opgebouwde verplichting. Het restant aan regulier verlof personeel, waar geen voorziening voor is gevormd, bedraagt in 2023 nog circa 7.700 uur. Op basis van een gemiddeld uurtarief van € 42 bedraagt deze verplichting voor de gemeente Wierden per 31-12-2023 in geld uitgedrukt € 324.000.

Waarborgen en garantstellingen

Op 31 december 2023 staat de gemeente garant voor een bedrag van € 44.891.902

Geldleningen met garantie Waarborgfonds Sociale Woningbouw	€	44.131.902
Garantiestelling Veiligheidsregio	€	760.000

Het in de balans, buiten de telling, opgenomen bedrag voor verstrekte waarborgen en garanties aan natuurlijke- en rechtspersonen kan als volgt naar de aard van de geldlening worden gespecificeerd.

Num mer	Bedrag geldlening	Doel geldlening	geldnemer	Raads- besluit / leningnr.	financier	Rente perc.	Saldo per 31-12-2022	Vermeerderingen boekjaar	Aflossing boekjaar	Saldo per 31-12-2023
1	40.0069085.01	€ 1.207.327,64	Herfinanciering	Reggewoon	100287	BNG bank	4,050% €	1.207.327,64		€ 1.207.327,64
2	40.0069089.02	€ 1.436.078,25	Herfinanciering	Reggewoon	100287	BNG bank	1,580% €	773.946,41	€ 49.826,76	€ 724.119,65
3	40.0077178.01	€ 700.455,14	Herfinanciering	Reggewoon	100287	BNG bank	4,010% €	700.455,14		€ 700.455,14
							€ 2.681.729,19	€	49.826,76	€ 2.631.902,43

Verder zijn er nog leningen verstrekt waarvoor de gemeente geen aparte achtervang is, maar die vallen onder de generieke achtervang betreffende de woningstichting Reggewoon en woningstichting St. Joseph.

Het gaat hierbij om de volgende leningen:

Num mer	Bedrag geldlening	Doel geldlening	geldnemer	Raads- besluit / leningnr.	financier	Rente perc.	Saldo per 31-12-2022	Vermeerderingen boekjaar	Aflossing boekjaar	Saldo per 31-12-2023
A	€ 8.300.000,00	Financiering	St. Joseph	38623	NWB bank	4,280% €	8.300.000,00			€ 8.300.000,00
B	€ 2.300.000,00	Financiering	Reggewoon	38970	BNG bank	4,313% €	2.300.000,00			€ 2.300.000,00
C	€ 2.400.000,00	Financiering	Reggewoon	39168	BNG bank	4,755% €	2.400.000,00			€ 2.400.000,00
D	€ 3.000.000,00	Financiering	Reggewoon	39642	NWB bank	4,758% €	3.000.000,00			€ 3.000.000,00
E	€ 3.000.000,00	Financiering	Reggewoon	39639	BNG bank	4,744% €	3.000.000,00			€ 3.000.000,00
F	€ 3.500.000,00	Financiering	Reggewoon	40443	NWB bank	4,850% €	3.500.000,00			€ 3.500.000,00
G	€ 5.000.000,00	Financiering	Reggewoon	46734	BNG bank	1,365% €	5.000.000,00			€ 5.000.000,00
H	€ 3.000.000,00	Financiering	Reggewoon	46956	BNG bank	0,498% €	3.000.000,00			€ 3.000.000,00
I	€ 5.000.000,00	Financiering	Reggewoon	48790	BNG bank	0,907% €	5.000.000,00			€ 5.000.000,00
J	€ 6.000.000,00	Financiering	Reggewoon	12283	BNG bank	0,615% €	6.000.000,00			€ 6.000.000,00
							€ 41.500.000,00	€ -	€ -	€ 41.500.000,00

Onderstaande leningen vallen onder de generieke achtervang betreffende de Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio.

Het gaat hierbij om de volgende leningen, met een aandeel voor Wierden van 3,8 %.

I	Hoofdsom	€ 5.000.000	Financiering	Veiligheidsregio	3,8% aandeel	NWB bank	3,65% €	190.000,00		€ 190.000,00
II	Hoofdsom	€ 5.000.000	Financiering	Veiligheidsregio	3,8% aandeel	NWB bank	3,80% €	190.000,00		€ 190.000,00
III	Hoofdsom	€ 10.000.000	Financiering	Veiligheidsregio	3,8% aandeel	NWB bank	3,91% €	380.000,00		€ 380.000,00
							€ 760.000,00	€ -	€ -	€ 760.000,00

Totaal	€	44.941.729,19	€	-	€	49.826,76	€	44.891.902,43
---------------	----------	----------------------	----------	----------	----------	------------------	----------	----------------------

OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN

2023 (x €1.000,-)	Begroot			Begroot na wijziging			Werkelijk		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Programma									
Prog. 1 Vern.Lok.Democratie	4.123	-945	3.178	4.157	-945	3.212	4.144	-2.483	1.660
Prog. 2 Sterke Soc. Samenlevin	29.333	-4.367	24.967	32.001	-10.138	21.863	33.837	-12.675	21.162
Prog. 3 Duurzame Ontwikkeling	2.662	-2.631	31	2.869	-2.838	31	2.723	-3.058	-335
Prog. 4 Eerl. eco.+gebiedsontw	1.692	-748	944	1.608	-664	944	625	-84	541
Prog. 5 Prettig wonen en leven	20.554	-13.178	7.377	20.704	-13.327	7.377	19.898	-14.605	5.293
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	58.364	-21.869	36.497	61.339	-27.912	33.427	61.227	-32.905	28.321

2023 (x €1.000,-)	Begroot			Begroot na wijziging			Werkelijk		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Algemene dekkingsmiddelen									
Algemene uitkeringen OVZ 95		-38.630	-38.630		-39.338	-39.338		-42.230	-42.230
Dividend OVZ 95		-1.051	-1.051		-1.051	-1.051		-1.449	-1.449
Lokale heffingen OVZ 95		-5.538	-5.538		-5.538	-5.538		-5.644	-5.644
Ov. alg. dekk. middelen OVZ 95	953	-594	359	947	-598	349	-129	-154	-283
Saldo fin. functie OVZ 95	170	-173	-3	170	-173	-3	-16	-1.049	-1.065
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	1.123	-45.986	-44.863	1.117	-46.698	-45.581	-145	-50.526	-50.671

2023 (x €1.000,-)	Begroot			Begroot na wijziging			Werkelijk		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Overhead, Onvoorzien, Vpb									
Onvoorzien OVZ 96	45		45	10		10			
Overhead OVZ 96	9.665	-26	9.639	9.665	-26	9.639	10.367	-34	10.333
Vpb OVZ 96	5		5	5		5	-60		-60
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	9.715	-26	9.689	9.680	-26	9.654	10.307	-34	10.273
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	69.202	-67.882	1.322	72.136	-74.637	-2.500	71.389	-83.465	-12.078

2023 (x €1.000,-)	Begroot			Begroot na wijziging			Werkelijk		
Mutaties reserves									
Programma	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Ovz. Algemene dekkingsmiddelen	1040	-2.837	-1796	3.249	-5.092	-1.843	4.544	-4071	473
Ovz. Overhead, Onvoorzien, Vpb	0	-161	-161		-161	-161		-481	-481
Prog. 1 Vern.Lok.Democratie	0		0				4	-225	-221
Prog. 2 Sterke Soc. Samenlevin	942	-57	886	4.842	-89	4.753	5.185	-1387	3.798
Prog. 3 Duurzame Ontwikkeling	0	-82	-82		-82	-82		-95	-95
Prog. 4 Eerl. eco.+gebiedsontw	50	-304	-254	50	-304	-254	50	-352	-302
Prog. 5 Prettig wonen en leven	542	-568	-26	542	-568	-26	2.327	-755	1.572
Totale mutaties in reserves	2.574	-4.009	-1.433	8.683	-6296	2387	12.110	-7366	4.744
Het gerealiseerde resultaat	71.777	-71.890	-112	80.820	-80.934	-112	83.499	-90.829	-7.333

TOELICHTING OP DE PROGRAMMAREKENING 2023

Leeswijzer:

Allereerst wordt een verkorte analyse weergegeven met daarin de zaken groter dan €100.000,- die hebben bijgedragen in het jaarresultaat 2023.

Daarna wordt in de toelichting per programma ingegaan op de afwijkingen ten opzichte van de begroting die groter zijn dan 10% per product met een ondergrens van € 100.000,-.

Dit houdt in dat **niet** alle verschillen **exact** verklaard worden. De nadruk wordt gelegd op de belangrijke afwijkingen in positieve en negatieve zin.

Allereerst wordt ingegaan op de kolom “waarvan incidenteel”. De incidentele posten die opgetreden zijn worden benoemd en gesplitst in investeringskredieten en lasten en baten incidenteel in de exploitatierekening.

Voor de post incidenteel geldt altijd het volgende:

In de begrote bedragen voor de lasten en de reserves zitten ook de ramingen voor de investeringen met eenmalige dekking voor het jaar 2023. De uitgaven die in werkelijkheid gedaan worden betreffen zowel beschikbaar gestelde kredieten uit 2023 als kredieten uit eerdere jaren. In de mutaties in de reserves zit ten allen tijde ook de dekking van de daadwerkelijke uitgaven betreffende eenmalige kredieten in het dienstjaar plus de nog beschikbare restanten van eenmalige middelen van afgesloten kredieten.

Daarna worden de “lasten”, “baten”, “toevoegingen/onttrekkingen aan de reserves” toegelicht.

De zogenaamde “begrotingsrechtmatigheid”, de eventuele overschrijdingen op programmaniveau worden kernachtig aangeduid. Onderschrijdingen zijn vanzelfsprekend rechtmatig.

Besloten wordt met een slotconclusie per programma.

Het onderdeel “Algemene dekkingsmiddelen” wordt per dekkingsmiddel toegelicht.

Verkorte analyse totstandkoming jaarrekening saldo 2023

(posten groter dan € 100.000,-)

Baten

1	Voordeel hogere leges omgevingsvergunning	€	1.635.000
2	Voordeel uitkering gemeentefonds	€	2.892.000
3	Voordeel dividend in deelnemingen	€	365.000
4	Voordeel rente financieringsmiddelen; kortlopende rente	€	976.000
	Totaal meer baten	€	5.868.000

Lasten

5	Voordeel pensioenvoorziening en vrijval wachtgeld (voormalig) wethouders	€	230.000
6	Voordeel afwikkeling gemeenschappelijke regeling Soweco	€	136.000
7	Voordeel vrijval bestemmingsreserve beschermd wonen	€	254.000
8	Voordeel ontvangen subsidie duurzaamheid CDOKE	€	286.000
9	Voordeel door diverse afwijkingen kleiner dan € 100.000	€	57.000
	Totaal minder lasten	€	963.000

Per saldo

Per saldo voordelig	€	6.831.000
Mutaties voorzieningen grondexploitatie 2023, voordelig	€	501.000
Werkelijk rekeningsaldo 2023, voordelig	€	7.332.000

Beknopte toelichting:

Baten

1. Het voordeel op ontvangen leges omgevingsvergunning van € 1.635.000 wordt met name veroorzaakt door relatief veel afgegeven vergunningen in 2023 voor woningen en appartementen die in 2023 zijn gebouwd of nog gebouwd gaan worden. Het grootste gedeelte betreft de bouw van woningen in de uitbreidingswijken Zuidbroek en De Berghorst en verder voor de realisatie van meerdere appartementengebouwen op diverse inbreidingslocaties in Wierden en Enter. In de bestuursrapportage van 2023 is ook reeds e.e.a. toegelicht.
2. Het voordeel algemene uitkering bedraagt in 2023 € 2.892.000 en maakt daarmee deel uit van het jaarrekeningresultaat. Deze bestaat met name uit de ontwikkeling van hoeveelheden en gewicht voor de diverse maatstaven, integratie- en decentralisatieuitkeringen, aanvullingen en participatiewet. Voor een uitgebreide specificatie op de genoemde onderdelen zie overzicht Algemene Dekkingsmiddelen

onderdeel algemene uitkering. In de bestuursrapportage van 2023 is het voordeel binnen de algemene uitkering ook reeds uitgebreid toegelicht.

3. Aan dividend in deelnemingen is € 365.000 meer ontvangen in 2023. Deze wordt veroorzaakt door een éénmalige hogere dividenduitkering van Twence over het boekjaar 2022. Twence heeft een breed energieportfolio en levert elektriciteit, stoom en warmte. Bij de verkoop van deze energie heeft Twence geprofiteerd van de hoge prijsniveaus. In de bestuursrapportage van 2023 is dit éénmalige voordeel dat geen structurele consequenties heeft ook reeds toegelicht.
4. Het voordeel aan kortlopende rente bedraagt in 2023 € 976.000. Op begrotingsbasis was rekening gehouden met een financieringstekort die zich in werkelijkheid echter niet heeft voorgedaan. Verder hebben de middelen die geparkeerd staan op onze rekening courant bij de schatkist een substantiële renteopbrengst laten zien in 2023. Voor verdere toelichting zie ook analyse onder overzicht algemene dekkingsmiddelen saldo financieringsfunctie. In de bestuursrapportage van 2023 is e.e.a. ook toegelicht.

Lasten

5. In 2023 laten de pensioenverplichtingen en wachtgeld (voormalig) wethouders t.o.v. de raming een voordeel zien van € 230.000. Er is slechts een zeer gering bedrag gestort in de pensioenverplichting (voormalig) wethouders waar rekening was gehouden met een storting in de voorziening van € 175.000. Verder per saldo nog een vrijval in de voorziening wachtgeld voormalig wethouders i.v.m. lagere doorbetaalde loonkosten.
6. De liquidatie van de GR (gemeenschappelijke regeling) Soweco is in 2023 definitief afgewikkeld. Het totale liquidatieresultaat was uiteindelijk ruim € 1,5 miljoen hoger als verwacht. Voor het aandeel van de gemeente Wierden resulteert dit in 2023 dan ook nog in een éénmalig voordeel van € 136.000.
7. Het overschot in de bestemmingsreserve beschermd wonen bedraagt voor de gemeente Wierden € 254.000 in 2022 en zal worden doorbetaald door de gemeente Almelo. Almelo draagt zorg voor deze rijksmiddelen en is centrumgemeente inzake bescherm wonen en maatschappelijke opvang voor de samenwerking met 5 andere omliggende gemeenten. In de bestuursrapportage 2023 is melding gemaakt van dit overschot en ook reeds e.e.a. toegelicht.
8. In 2023 is er een gedeelte van de ontvangen subsidie vanuit de regeling Capaciteit Decentrale Overheden voor Klimaat en Energiebeleid (CDOKE) ingezet voor eigen personele inzet. Dit laat een éénmalig voordeel zien in 2023 van € 286.000. Men heeft zich bezig gehouden met de uitvoering van klimaat en energiebeleid in de sectoren gebouwde omgeving, elektriciteit, mobiliteit, industrie en overig beleid. In de bestuursrapportage van 2023 is e.e.a. ook uitgebreid toegelicht.
9. Het restant van wat resteert aan overige verschillen laat nog een voordeel zien van per saldo € 57.000. Deze restantpost bestaat uit diverse voor-en nadelen binnen de diverse programma's die onder de grens van analyse van € 100.000 vallen.

Grondexploitatie

Verslaggevingsregels schrijven voor dat resultaten uit grondexploitatie worden bepaald naar rato van de voortgang van het project. Over 2023 zijn met de grondexploitaties de volgende resultaten behaald:

Zenderink, tussentijdse winstneming	€	199.000
Zuidbroek DG2, 3, tussentijdse winstneming	€	736.000
De Berghorst II, tussentijdse winstneming	€	<u>850.000</u>
Totaal per saldo tussentijdse winstneming 2023	€	1.785.000

Deze over 2023 verantwoorde tussentijdse winst is, in overeenstemming met het bij het vaststellen van de jaarrekening 2017 genomen besluit, gestort in de reserve voorlopige resultaten grondexploitatie en maakt dus geen deel uit van het jaarresultaat 2023.

In 2023 zijn vanuit de complexen De Esrand en Zenderink bedragen vrijgevallen voor een bedrag van € 472.000 binnen de in de voorgaande jaren getroffen voorziening grondexploitatie. Voor complex Esrand resteert hierdoor uiteindelijk nog een verliesvoorziening van € 1,48 miljoen.

Op basis van de geactualiseerde exploitatieopzetten per 1 januari 2024 hebben er geen stortingen plaatsgevonden in 2023.

Binnen de verliesvoorziening afgewikkelde complexen grondexploitatie is tot slot nog een bedrag vrijgevallen van € 29.000 voor De Berghorst I.

Deze genoemde onderdelen maken onderdeel van het jaarresultaat 2023 en laten uiteindelijk een voordeel zien van € 501.000.

Voor een uitgebreide specificatie en analyse van de complexen zie paragraaf F Grondbeleid.

TOELICHTING PER PROGRAMMA

PROG. 1 vernieuwing lokale democratie, bestuur en organisatie

	Begroot	Begroot	Werkelijk	Waarvan
(x €1.000,-)	2023	na wijziging 2023	2023	incidenteel
Lasten	4.124	4.158	4.143	-5
Baten	-945	-945	-2.483	-1.635
Resultaat voor mutaties in reserves	3.179	3.213	1.660	
Mutaties reserves:				
Storting in reserve			4	
Onttrekking aan reserve			-225	
Resultaat na mutaties in reserve	3.178	3.212	1.439	

Detailtabel programma 1 - Vernieuwing lokale democratie, bestuur en organisatie

Lasten		Begroot	Werkelijk	Verschil
(x €1.000,-)		2023	2023	
Taakveld	Omschrijving			
0.1	Bestuur	1018	822	196
0.2	Burgerzaken	664	689	-25
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	119	100	19
0.4	Overhead	470	532	-62
0.5	Treasury	23	23	0
0.61	OZB woningen	358	416	-58
0.64	Belastingen overig	15	9	6
1.2	Openbare orde en veiligheid	342	467	-125
8.1	Ruimte en leefomgeving	352	287	65
8.3	Wonen en bouwen	798	800	-2
Totale lasten van het programma		4.159	4.145	14
Baten		Begroot	Werkelijk	Verschil
(x €1.000,-)		2023	2023	
0.2	Burgerzaken	-373	-240	-133
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	-20	-50	30
0.61	OZB woningen	-24	-23	-1
1.2	Openbare orde en veiligheid	-2	0	-2
8.3	Wonen en bouwen	-526	-2171	1645
Totale baten van het programma		-945	-2.484	1.539
Totale saldo van het programma		3.212	1.662	1.550

0.1 Bestuur

In 2023 laten de pensioenverplichtingen en wachtgeld (voormalig) wethouders t.o.v. de raming een voordeel zien van € 230.000. Er is slechts een zeer gering bedrag gestort van € 6.000 waar in de pensioenverplichting (voormalig) wethouders waar rekening was gehouden met een storting in de voorziening van € 175.000. verder per saldo nog een vrijval van € 61.000 in de voorziening wachtgeld voormalig wethouders i.v.m. lagere doorbetaalde loonkosten. Dit incidentele bedrag maakt verder onderdeel uit van het jaarrekeningresultaat. Zie ook de verkorte analyse jaarrekeningsaldo 2023.

8.3 Wonen en bouwen

De batenkant laat een incidenteel voordeel zien van € 1.635.000 op de ontvangen leges voor omgevingsvergunningen. In de begroting 2023 was er nog van uitgegaan dat de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging per 1 januari 2023 ingevoerd zou worden. Hierom is het begrote bedrag lager aangehouden. Het voordeel op de ontvangen leges omgevingsvergunning wordt met name veroorzaakt door relatief veel afgegeven vergunningen in 2023 voor woningen en appartementen die in 2023 zijn gebouwd of nog gebouwd gaan worden. Het grootste gedeelte betreft de bouw van woningen in de wijken Zuidbroek en De Berghorst II. Verder zijn er meerdere appartementengebouwen gerealiseerd op diverse locaties in Wierden en Enter. In de bestuursrapportage van 2023 is ook reeds e.e.a. toegelicht. Dit bedrag maakt verder ook deel uit van het jaarrekeningresultaat. Zie ook verkorte versie jaarrekeningsaldo 2023.

De invoering van beide wetten is zoals nu bekend per 1-1-2024 ingegaan. De verwachting was, en is nog steeds, dat na invoering van deze wetten de legesinkomsten lager zullen zijn omdat er onder de nieuwe regelgeving meer vergunningsvrij gebouwd kan worden.

Kredieten met eenmalige dekking en overige stortingen/onttrekkingen reserves

In 2023, zijn incidentele uitgaven gedaan voor kredieten, welke door de gemeenteraad beschikbaar zijn gesteld in het dienstjaar of eerdere jaren, die worden gedekt door de inzet van eenmalige middelen ten laste van de daarvoor gevormde reserve.

Voor 2023 gaat het in dit programma om een bedrag ter grootte van € 225.000 voor met name de implementatie van de omgevingswet. De storting in de reserve van € 4.000 betreft het restantbudget overige uitgaven dual en is conform de Nota reserves en voorzieningen.

BEGROTINGSRECHTMATIGHEID

Bedragen (x € 1.000)			Toelichting	Conclusie/overige
Begroot	Werkelijk	Verschil		
4.158	4.143	15	Geen overschrijding, geen opmerkingen.	

SLOTCONCLUSIE

Geen overschrijding binnen de totale lasten van het programma Vernieuwing lokale democratie, bestuur en organisatie. De genoemde baten van de taakvelden Bestuur en Wonen en bouwen zorgen uiteindelijk voor een fors voordelig saldo binnen het totaal van dit programma.

WNT-verantwoording 2023 - Gemeente Wierden

De WNT is van toepassing op Gemeente Wierden. Het voor Gemeente Wierden toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2023 € 223.000, dit betreft het algemeen bezoldigingsmaximum.

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13^e maand van de functievervulling

Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13^e maand van de functievervulling inclusief degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt

Gegevens 2023		
bedragen x € 1	M. Klos	W.H.J. Wienk
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2022	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	105.707	89.591
Beloningen betaalbaar op termijn	17.531	14.230
<i>Subtotaal</i>	<i>123.237</i>	<i>103.820</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	223.000	223.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	123.237	103.820
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde	N.v.t.	N.v.t.

betaling		
Gegevens 2022		
bedragen x € 1	M. Klos	W.H.J. Wienk
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2021	01/02 – 31/12	01/01 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	100.973	85.427
Beloningen betaalbaar op termijn	18.212	14.843
<i>Subtotaal</i>	<i>119.185</i>	<i>100.270</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	216.000	216.000
Bezoldiging	119.185	100.270

3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2023 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

PROG. 2 STERKE SOCIALE SAMENLEVING

	Begroot	Begroot	Werkelijk	Waarvan
(x €1.000,-)	2023	na wijziging 2023	2023	incidenteel
Lasten	29.336	32.004	33.837	689
Baten	-4.366	-10.137	-12.674	-452
Resultaat voor mutaties in reserves	24.970	21.867	21.163	
Mutaties reserves:				
Storting in reserve	942	4.842	5.185	
Onttrekking aan reserve	-57	-89	-1.387	
Resultaat na mutaties in reserve	25.852	26.617	24.960	

Detailtabel programma 2 - Sterke sociale samenleving

Lasten		Begroot	Werkelijk	Verschil
(x €1.000,-)		2023	2023	
Taakveld	Omschrijving			
4.1	Openbaar basisonderwijs	135	119	16
4.2	Onderwijshuisvesting	626	621	5
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	898	1022	-124
5.1	Sportbeleid en activering	113	131	-18
5.2	Sportaccommodaties	1935	1953	-18
5.3	Cultuurpresentatie, productie	693	558	135
5.4	Musea	30	14	16
5.5	Cultureel erfgoed	48	29	19
5.6	Media	527	544	-17
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	3	3	0
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	5916	7736	-1820
6.2	Wijkteams	740	644	96
6.3	Inkomensregelingen	5880	6077	-197
6.4	Begeleide participatie	2568	2385	183
6.5	Arbeidsparticipatie	220	257	-37
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1122	1329	-207
6.71a	Huishoudelijke hulp (WMO)	2346	2308	38
6.71b	Begeleiding (WMO)	1049	1117	-68
6.71c	Dagbesteding (WMO)	566	610	-44
6.72a	Jeugdhulp begeleiding	755	808	-53
6.72b	Jeugdhulp behandeling	861	1466	-605
6.72c	Jeugdhulp dagbesteding	617	475	142
6.72d	Jeugdhulp zonder verbl. overig	141	180	-39

6.73a	Pleegzorg	108	40	68
6.73b	Gezinsgericht	192	188	4
6.73c	Jeugdhulp met verblijf overig	740	827	-87
6.74a	Jeugd beh. GGZ zonder verblijf	1179	899	280
6.74b	Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verbl	164	137	27
6.74c	Gesloten plaatsing	162	129	33
6.81a	Beschermd wonen (WMO)	0	-254	254
6.81b	Maatsch.- en vrouwenopvang (WMO)	21	23	-2
6.82a	Jeugdbescherming	320	213	107
6.82b	Jeugdreclassering	35	40	-5
7.1	Volksgezondheid	1261	1187	74
8.1	Ruimte en leefomgeving	30	25	5
Totale lasten van het programma		32.001	33.840	-1.839
Baten		Begroot	Werkelijk	Vershil
(x €1.000,-)		2023	2023	
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-80	-143	63
5.1	Sportbeleid en activering	-16	-10	-6
5.2	Sportaccommodaties	-124	-25	-99
5.3	Cultuurpresentatie, productie	-29	-30	1
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-5960	-8358	2398
6.3	Inkomensregelingen	-3470	-3688	218
6.4	Begeleide participatie	-167	-154	-13
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-15	-28	13
6.71a	Huishoudelijke hulp (WMO)	-164	-169	5
7.1	Volksgezondheid	-113	-69	-44
Totale baten van het programma		-10.138	-12.674	2.536
Totale saldo van het programma		21.863	21.162	701

6.1 Samenkracht en burgerparticipatie

De lastenkant laat een forse overschrijding zien van ruim € 1,8 miljoen. Dit wordt grotendeels veroorzaakt doordat wij de opvanglocaties voor de alleenstaande minderjarige vluchtelingen aan de Ypeloweg en asielzoekers aan de Vlierdijk voorgefinancierd hebben voor het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA). Deze overschrijding loopt echter budgetneutraal door de jaarrekening omdat deze overschrijding volledig wordt goedge maakt aan de batenkant waar de ontvangsten voor deze voorgesloten kosten zijn verantwoord. De batenkant laat hier dan ook een fors voordeel te zien.

De lastenkant laat verder nog een incidenteel nadeel zien van € 177.000 inzake de opvang van Oekraïners. De uitgaven voor transitiekosten, normuitgaven, salariskosten en leefgeld zijn hoger dan de gemelde € 1,5 miljoen in de bestuursrapportage 2023. Daar staat tegenover dat van het Rijk ook incidenteel € 452.000 meer is ontvangen is dan de ook

gemelde € 5,4 miljoen. Al de transitiekosten, zoals het aanpassen van de openbare ruimte en de inrichtingskosten voor de opvangplekken en ook de bestede uren hieraan zijn 100% vergoed door het Rijk. Dit geldt ook voor het leefgeld voor de particuliere opvang. Tevens is het aantal gerealiseerde plekken iets hoger dan aangenomen ten tijde van de bestuursrapportage, waardoor het ontvangen normbedrag hoger is.

6.3 Inkomensregelingen Participatiewet / IOAW / IOAZ / BBZ

Het BUIG-budget is een gebundelde uitkering van het Rijk voor de bekostiging van uitkeringen op grond van de Participatiewet (PW), de IOAW, de IOAZ en het BBZ 2004. Ook loonkostensubsidie maakt hier onderdeel van uit. Over het jaar 2023 is het tekort op de regelingen die onder BUIG vallen berekend boven de 5%. Wanneer het tekort groter is dan 5% van het toegekende BUIG-budget, kan voor het meerdere een beroep worden gedaan op de vangnetregeling.

6.4 Begeleide participatie

In verband met de liquidatie van de GR (gemeenschappelijke regeling) Soweco was in 2022 een vordering opgenomen van € 825.000, op basis van het voorlopige liquidatiesaldo. De daadwerkelijke uitbetaling van het liquidatieresultaat aan de gemeenten was in 2023 nog ruim € 1,5 miljoen hoger. Een extra voordeel in 2023 voor de gemeente Wierden van € 136.000.

Dit incidentele bedrag maakt verder onderdeel uit van het jaarrekeningresultaat. Zie ook de verkorte analyse jaarrekeningsaldo 2023.

Deelbegroting sociaal domein (kosten en baten via diverse taakvelden 6.1 t/m 6.81)

Een deelbegroting met inkomsten en uitgaven bestaat met ingang van 2023 niet meer.

Er is nog wel een begroting voor de lasten van Jeugd en Wmo.

Voor de samenstelling van de begroting 2023 is op basis van de op dat moment beschikbare informatie een raming gemaakt voor de diverse productgroepen zorg en dus ook over de diverse taakvelden in onze begroting.

Voor de jaarrekening 2023 wordt op de hoofdgroepen Wmo en Jeugd de volgende verantwoording afgelegd:

	Werkelijk 2022	Begroet 2023	Werkelijk 2023	Verschil begroot 2023
Uitgaven				
* WMO	€ 2.639.470	€ 2.757.087	€ 2.899.150	€ 142.063
restitutie beschermd wonen (Almelo)	€ -447.892	€ -	€ -254.442	€ -254.442
* Jeugd	€ 4.770.053	€ 5.551.370	€ 5.667.032	€ 115.662
	€ 6.961.631	€ 8.308.457	€ 8.311.740	€ 3.283

Uit bovenstaand overzicht blijkt dat er per saldo voor Wmo en Jeugd een nadeel van € 3.300 resteert.

Het voordeel op de uitgaven Wmo van per saldo € 112.000 wordt met name veroorzaakt door de restitutie van een incidenteel bedrag van € 254.000 door de gemeente Almelo vanwege vrijval van gelden voor beschermd wonen. De gemeente Almelo is in deze centrumgemeente. Tevens is op de niet-maatwerkvoorzieningen op alle onderdelen minder besteed dan waar rekening mee gehouden was, wat een voordeel van € 131.000 oplevert.

Daar staat tegenover dat er aan geleverde zorg in 2023 meer besteed is dan begroot; totaal een nadeel van € 111.000. Dit komt voor een groot deel door de nabetaling naar aanleiding van het onderzoek naar reële tarieven. Tevens zijn de kosten voor vervoer en de uitgaven aan het OZJT hoger uitgevallen, wat een nadeel van € 156.000 laat zien.

Het nadeel op de uitgaven Jeugd bedraagt € 116.000. De uitgaven voor met name behandeling liggen ruim boven begroting, een nadeel van € 605.000. Met name voor de specialistische/therapeutische interventies (ondersteuningsbehoefte 3) is meer uitgegeven dan begroot. Dit komt door een toename van het aantal cliënten en het aantal cliënten met een zwaardere indicatie is toegenomen. Tevens zijn er meer uitgaven voor diagnostiek en behandeling van dyslexie.

De uitgaven voor begeleiding laten een nadeel van € 53.000 zien. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de nabetaling naar aanleiding van het onderzoek naar reële tarieven. Ook jeugdhulp met verblijf laat een nadeel zien van € 87.000. Dit is met name terug te zien in een toename van het aantal cliënten met een dakje 3.

Daar tegenover staat dat de kosten voor dagbesteding met € 142.000 beneden de raming zijn gebleven. Ook de uitgaven voor jeugdbescherming zijn € 107.000 beneden de raming gebleven. Voor behandeling GGZ zonder verblijf zijn de uitgaven € 280.000 lager dan begroot. Met name de uitgaven voor ondersteuningsbehoefte 4 zijn flink lager. Voor pleegzorg liggen de uitgaven € 68.000 lager dan begroot. Het aantal cliënten is meer dan 50% minder dan begroot.

Het incidentele ontvangen bedrag van € 254.000 voor beschermd wonen is ook reeds toegelicht in de bestuursrapportage van 2023 en maakt onderdeel uit van het jaarrekeningresultaat. Zie ook de verkorte analyse jaarrekeningsaldo 2023.

In het jaarverslag wordt in programma 2 “Sterke sociale samenleving” ingegaan op de ontwikkelingen binnen het sociaal domein.

Kredieten met eenmalige dekking en overige stortingen en onttrekkingen reserves

In 2023 zijn incidentele uitgaven gedaan voor kredieten, welke door de gemeenteraad beschikbaar zijn gesteld in het dienstjaar of eerdere jaren, die worden gedekt door de inzet van eenmalige middelen ten laste van de daarvoor gevormde reserve.

Voor 2023 gaat het in dit programma om een bedrag ter grootte van € 902.000 voor o.a. locatieonderzoek nieuwbouw scholen Enter, taalonderwijs ontheemden Oekraïne, wachtlijstproblematiek jeugd en met name bestrijding energiearmoede en energiecrisis huishoudens. Daarnaast is er in 2023 € 125.000 onttrokken uit de reserve Corona, uit de reserve De Kolk € 85.000 en uit de reserve SAWE € 57.000. Voor de dekking afschrijving kulturhus Hoge Hexel, brandveiligheid scholen en opvang Oekraïne is tot slot het een bedrag van € 177.000 uit de reserve onttrokken. In de reserves huisvesting VO (voorgezet onderwijs) en IHP (integraal huisvestingsplan) zijn in 2023 respectievelijk bedragen van € 439.000 en € 500.000 gestort. In de reserve Kunst 0,5% regeling is een bedrag van € 70.000 gestort. Tot slot zijn, conform de vastgestelde bestuursrapportage van 2023, de uiteindelijk niet bestede Rijksmiddelen van 2023 inzake opvang ontheemden Oekraïne van in totaal bijna € 4,2 miljoen gestort in de reserve opvang en in de reserve dekking afschrijving opvang voor respectievelijk € 3,8 en € 0,4 miljoen. Dit alles verklaart het grootste gedeelte van de stortingen in reserves van circa € 5,2 miljoen en de onttrokken reserves met circa € 1,4 miljoen.

BEGROTINGSRECHTMATIGHEID

Bedragen (x € 1.000)			Toelichting	Conclusie/overige
Begroot	Werkelijk	Verschil		
32.004	33.837	1.833-	De overschrijding wordt met name veroorzaakt door de voorgefinancierde kosten voor het COA inzake nieuwe opvanglocatie AMV'ers en asielzoekers. Per saldo echter budgetneutraal omdat de voorgesloten kosten ook weer zijn terugontvangen aan de batenkant.	Past binnen beleid

SLOTCONCLUSIE

Het totale nadeel binnen het programma sterke Sociale samenleving wordt voor het grootste gedeelte verklaard door de voorfinanciering kosten voor het COA inzake opvanglocaties aan de Ypeloweg en Vlierdijk. Deze gemaakte kosten zijn echter ook weer goedge maakt aan de batenkant en lopen daarmee budgetneutraal door de jaarrekening.

PROG. 3 DUURZAME ONTWIKKELING

	Begroot	Begroot	Werkelijk	Waarvan
(x €1.000,-)	2023	na wijziging 2023	2023	incidenteel
Lasten	2.660	2.867	2.723	-273
Baten	-2.632	-2.839	-3.059	-
Resultaat voor mutaties in reserves	28	28	-336	
Mutaties reserves:				
Storting in reserve				
Onttrekking aan reserve	-82	-82	-95	
Resultaat na mutaties in reserve	2.662	-51	-429	

Detailtabel programma 3 - Duurzame ontwikkeling

Lasten		Begroot	Werkelijk	Verschil
(x €1.000,-)		2023	2023	
Taakveld	Omschrijving			
2.1	Verkeer en vervoer	26	12	14
7.3	Afval	2120	1897	223
7.4	Milieubeheer	723	814	-91
Totale lasten van het programma		2.869	2.723	146
Baten		Begroot	Werkelijk	Verschil
(x €1.000,-)		2023	2023	
7.3	Afval	-2631	-2392	-239
7.4	Milieubeheer	-207	-666	459
Totale baten van het programma		-2.838	-3.058	220
Totale saldo van het programma		31	-335	366

7.4 Milieubeheer

In 2023 is er een gedeelte van de ontvangen subsidie vanuit de regeling Capaciteit Decentrale Overheden voor Klimaat en Energiebeleid (CDOKE) ingezet voor eigen personele inzet. Dit laat op dit taakveld een incidenteel voordeel zien in 2023 van € 286.000. Men heeft zich bezig gehouden met de uitvoering van klimaat en energiebeleid in de sectoren gebouwde omgeving, elektriciteit, mobiliteit, industrie en overig beleid. In de bestuursrapportage van 2023 is e.e.a. ook uitgebreid toegelicht. Dit incidentele bedrag maakt verder onderdeel uit van het jaarrekeningresultaat. Zie ook de verkorte analyse jaarrekeningsaldo 2023.

De geringe overschrijding aan de lastenkant op taakveld 7.4 ontstaat hier doordat de kosten van éénmalige budgetten met dekking door derden via de lastenkant lopen. De bijdragen via het Rijk en/of de Provincie worden echter aan de batenkant verantwoord zodat deze kosten uiteindelijk budgetneutraal verlopen.

Voor 2023 betreft het de budgetten voor Klimaatmiddelen 2023, Pilot wateraanvoer Notter 2022 en Nationaal Isolatieprogramma 2023.

Kredieten met eenmalige dekking en overige stortingen/onttrekkingen reserves

In 2023 zijn incidentele uitgaven gedaan voor kredieten, welke door de gemeenteraad beschikbaar zijn gesteld in het dienstjaar of eerdere jaren, die worden gedekt door de inzet van eenmalige middelen ten laste van de daarvoor gevormde reserve.

Voor 2023 gaat het in dit programma om een bedrag ter grootte van € 13.000 voor kosten inzake zwerfvuil, regionale energiestrategie (RES) en voorbereiding gasloos vastgoed.

In 2023 is er daarnaast een bedrag van € 82.000 uit de reserve Duurzaamheid onttrokken en beschikbaar gesteld voor nieuwe éénmalige kredieten in 2023.

BEGROTINGSRECHTMATIGHEID

<i>Bedragen (x € 1.000)</i>			Toelichting	Conclusie/overige
Begroot	Werkelijk	Verschil		
2.867	2.723	144	Geen overschrijding, geen opmerkingen.	

SLOTCONCLUSIE

Geen overschrijding binnen het programma Duurzame ontwikkeling en conform analyse.

PROG. 4 EERLIJKE ECONOMIE EN GEBIEDSONTWIKKELING

	Begroot	Begroot	Werkelijk	Waarvan
(x €1.000,-)	2023	na wijziging 2023	2023	incidenteel
Lasten	1.692	1.608	624	-212
Baten	-747	-663	-83	-
Resultaat voor mutaties in reserves	945	945	541	
Mutaties reserves:				
Storting in reserve	50	50	50	
Onttrekking aan reserve	-304	-304	-352	
Resultaat na mutaties in reserve	690	690	239	

Detailtabel programma 4 - Eerlijke economie en gebiedsontwikkeling

Lasten		Begroot	Werkelijk	Verschil
(x €1.000,-)		2023	2023	
Taakveld	Omschrijving			
3.1	Economische ontwikkeling	437	547	-110
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	647	-259	906
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	103	61	42
3.4	Economische promotie	193	195	-2
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	128	77	51
8.1	Ruimte en leefomgeving	100	4	96
Totale lasten van het programma		1.608	625	983
Baten		Begroot	Werkelijk	Verschil
(x €1.000,-)		2023	2023	
3.1	Economische ontwikkeling	0	-67	67
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-644	0	-644
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-20	-16	-4
Totale baten van het programma		-664	-83	-581
Totale saldo van het programma		944	541	403

3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur

Bedrijventerreinen

De grondexploitaties op dit programma laten diverse verschillen zien ten opzichte van de begroting die samenhangen met het verplicht naar de voorraad op de balans boeken van kosten en opbrengsten. Met name door meer of minder grondverkoop ontstaan dergelijke verschillen ten opzichte van de begroting. Voor de lastenkant geldt hetzelfde. Minder of meer kosten veroorzaakt ook hier een onder- of overschrijding maar ook een andere dan geraamde voorraadmutatie naar de balans.

Op dit programma worden de resultaten uit grondexploitatie voor het onderdeel bedrijventerreinen zichtbaar.

In 2023 is een deel van de in het verleden getroffen verliesvoorziening van de grondexploitaties vrijgevallen voor een totaalbedrag van € 472.000. Voor de bedrijventerreinen, op dit taakveld, is dit een vrijval geweest van € 260.000 voor complex De Esrand. Dit incidentele voordeel maakt onderdeel uit van het jaarrekeningresultaat. Zie ook de verkorte analyse jaarrekeningsaldo 2023.

Kredieten met eenmalige dekking en overige stortingen/onttrekkingen reserves

In 2023 zijn incidentele uitgaven gedaan voor kredieten, welke door de gemeenteraad beschikbaar zijn gesteld in het dienstjaar of eerdere jaren, die worden gedekt door de inzet van eenmalige middelen ten laste van de daarvoor gevormde reserve.

Voor 2023 gaat het in dit programma om een bedrag ter grootte van € 48.000 voor met name kosten onderzoek behoefte bedrijventerreinen. Er is een bedrag uit de reserve grondverkoop van € 304.000 onttrokken en vrijgevallen conform Nota van aanbidding begroting 2023. Tot slot is overeenkomstig de actiepunten uit de Nota Meerjarenbeleid 2023-2026 (NMB) en reeds eerdere besluitvorming, voor 2023 een bijdrage van in totaal € 50.000 gestort in de reserve Gebiedsvisie A1-zone.

BEGROTINGSRECHTMATIGHEID

Bedragen (x € 1.000)			Toelichting	Conclusie/overige
Begroot	Werkelijk	Verschil		
1.608	624	984	Geen overschrijding, geen opmerkingen.	

SLOTCONCLUSIE

De verschillen tussen begroot en werkelijk in zowel de lasten als baten binnen programma Eerlijke economie en gebiedsontwikkeling wordt veroorzaakt door het verplicht bruto boeken binnen de grondexploitaties van al de voorraadmutaties naar de balans. Deze voorraadmutaties worden primitief en voorzichtig geraamd en veroorzaken dus zowel aan de lastenkant als aan de batenkant het verschil ten opzichte van de raming. In 2023 veroorzaakt op complexe bedrijventerreinen: De Esrand. Het overige verschil wordt in 2023 met name veroorzaakt door de vrijval binnen de verliesvoorziening.

PROG. 5 PRETTIG WONEN EN LEVEN

	Begroot	Begroot	Werkelijk	Waarvan
(x €1.000,-)	2023	na wijziging 2023	2023	incidenteel
Lasten	20.553	20.702	19.898	28
Baten	-13.177	-13.326	-14.605	-
Resultaat voor mutaties in reserves	7.376	7.376	5.293	
Mutaties reserves:				
Storting in reserve	542	542	2.327	
Onttrekking aan reserve	-568	-568	-755	
Resultaat na mutaties in reserve	7.351	7.351	6.865	

Detailtabel programma 5 - Prettig wonen en leven

Lasten		Begroot	Werkelijk	Verschil
(x €1.000,-)		2023	2023	
Taakveld	Omschrijving			
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	1680	1627	53
1.2	Openbare orde en veiligheid	64	56	8
2.1	Verkeer en vervoer	3070	2688	382
3.4	Economische promotie	37	35	2
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1987	2128	-141
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	47	40	7
7.2	Riolering	2495	2664	-169
7.4	Milieubeheer	740	835	-95
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	276	288	-12
8.1	Ruimte en leefomgeving	939	1014	-75
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	9260	8370	890
8.3	Wonen en bouwen	109	152	-43
Totale lasten van het programma		20.704	19.897	807
Baten		Begroot	Werkelijk	Verschil
(x €1.000,-)		2023	2023	
2.1	Verkeer en vervoer	-74	-110	36
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-30	-48	18
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-5	-5	0
7.2	Riolering	-3514	-3569	55
7.4	Milieubeheer	0	-39	39
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	-345	-268	-77
8.1	Ruimte en leefomgeving	-90	-149	59
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	-9260	-10396	1136

8.3	Wonen en bouwen	-10	-20	10
Totale baten van het programma		-13.328	-14.604	1.276
Totale saldo van het programma		7.377	5.293	2.084

8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)

Woningbouw

De grondexploitaties op dit programma laten diverse verschillen zien ten opzichte van de begroting die samenhangen met het verplicht naar de voorraad op de balans boeken van kosten en opbrengsten. Met name door meer of minder grondverkoop ontstaan dergelijke verschillen ten opzichte van de begroting. Voor de lastenkant geldt hetzelfde. Minder of meer kosten veroorzaakt ook hier een onder- of overschrijding maar ook een andere dan geraamde voorraadmutatie naar de balans.

Op dit programma worden de resultaten uit grondexploitatie voor het onderdeel woningbouw zichtbaar. In 2023 is winst of verlies genomen op de volgende complexen:

Zenderink	€ 199.000	winst
Zuidbroek Deelgebied 2,3	€ 736.000	winst
Berghorst II	€ 850.000	winst

De winst of verliesneming vloeit voort uit de verslaggevingsvoorschriften op basis waarvan winst moet worden genomen naar rato van de voortgang van het project. Conform raadsbesluit zijn deze resultaten gestort in de reserve voorlopige resultaten grondexploitatie. Dit betekent dat deze winstneming geen invloed heeft op het uiteindelijke jaarresultaat 2023.

In 2023 is een deel van de in het verleden getroffen verliesvoorziening van de grondexploitaties vrijgevallen voor een totaalbedrag van € 472.000. Voor de woningbouw, op dit taakveld, is dit voor complex Zenderink een bedrag van € 212.000. Op basis van de geactualiseerde exploitatieopzetten per 1 januari 2024 hebben er geen stortingen plaatsgevonden in 2023. Binnen de verliesvoorziening afgewikkelde complexen grondexploitatie is tot slot nog een bedrag vrijgevallen van € 29.000 voor De Berghorst I. Deze beide genoemde incidentele vrijgevallen bedragen maken onderdeel van het jaarrekeningresultaat. Zie ook de verkorte analyse jaarrekeningsaldo 2023.

Kredieten met eenmalige dekking en overige stortingen/onttrekkingen reserves

In 2023 zijn incidentele uitgaven gedaan voor kredieten, welke door de gemeenteraad beschikbaar zijn gesteld in het dienstjaar of eerdere jaren, die worden gedekt door de inzet van eenmalige middelen ten laste van de daarvoor gevormde reserve.

Voor 2023 gaat het in dit programma om een bedrag ter grootte van € 269.000 voor o.a: watertakenplan, ontwikkeling landelijk gebied, planvorming Wilhelminastraat en woningmarktonderzoek. Verder is onttrokken een jaarlijks bedrag van € 21.000 voor dekking afschrijvingslasten wegen en de Klomphof. Voor onderhoud wegen en bruggen is een bedrag onttrokken uit beide reserves van in totaal € 465.000. Verder is in 2023 € 1,8 miljoen gestort in de reserve voorlopige resultaten grondexploitatie door de winstneming woningbouw van de complexen Zenderink, Zuidbroek Deelgebied 2, 3 en De Berghorst II. Tot slot zijn er in 2023 bedragen gestort in de reserve onderhoud wegen € 500.000 en de reserve onderhoud bruggen € 42.000.

BEGROTINGSRECHTMATIGHEID

Bedragen (x € 1.000)			Toelichting	Conclusie/overige
Begroot	Werkelijk	Verschil		
20.702	19.898	804	Geen overschrijding, geen opmerkingen.	

SLOTCONCLUSIE

De verschillen tussen begroot en werkelijk in zowel de lasten als baten binnen dit programma worden ook hier met name veroorzaakt door het verplicht bruto boeken binnen de grondexploitatie van al de voorraadmutaties naar de balans. In 2023 veroorzaakt door de diverse lasten en baten op de complexen woningbouw: Zenderink, Zuidbroek DG2, 3 en De Berghorst II. Het overige verschil wordt in 2023 met name veroorzaakt door de vrijval binnen de verliesvoorzieningen.

	Begroot	Begroot na wijziging	Werkelijk	Waarvan incidenteel
(x €1.000,-)	2023	2023	2023	
Lasten	1.123	1.117	-145	-
Baten	-45.986	-46.698	-50.527	-4.233
Resultaat voor mutaties in reserves	-44.863	-45.581	-50.672	
Mutaties reserves:				
Storting in reserve	1.040	3.249	4.544	
Onttrekking aan reserve	-2.837	-5.093	-4.071	
Resultaat na mutaties in reserve	-46.660	-47.425	-50.199	

Lasten		Begroot	Werkelijk	Verschil
(x €1.000,-)		2023	2023	
Taakveld	Omschrijving			
0.5	Treasury	170	-16	186
0.8	Overige baten en lasten	947	-129	1076
Totale lasten van het programma		1.117	-145	1.262
Baten		Begroot	Werkelijk	Verschil
(x €1.000,-)		2023	2023	
0.2	Burgerzaken	-52	-61	9
0.5	Treasury	-1225	-2498	1273
0.61	OZB woningen	-3520	-3505	-15
0.62	OZB niet-woningen	-1606	-1651	45
0.64	Belastingen overig	-60	-56	-4
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen	-39338	-42230	2892
0.8	Overige baten en lasten	-547	-93	-454
3.4	Economische promotie	-352	-432	80
Totale baten van het programma		-46.700	-50.526	3.826

220

In paragraaf G zijn de lokale heffingen uitgesplitst naar soort heffing. Voor detailinformatie verwijzen we u naar deze paragraaf.

2023	Begroot			Begroot na wijziging			Werkelijk		
Algemene uitkering	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Algemene uitkering en overige uitkeringen		-38.630	-38.630		-39.338	-39.338		-42.230	-42.230
Saldo voor mutaties in reserves		-38.630	-38.630		-39.338	-39.338		-42.230	-42.230

Specificatie Algemene uitkering

Begroot (incl. wijzigingen)	39.338
Werkelijk ontvangen in dienstjaar	42.230
Meer ontvangen	2.892

Verklaring ontwikkeling

Hoeveelheidsverschillen	867
Onroerendzaakbelasting	-12
Uitkeringsfactor	-98
Integratie- en decentralisatieuitkeringen	941
Aanvullingen	928
Verrekening voorgaande jaren	39
Participatiewet (IU)	227
Totaal	2.892

Toelichting op de ontwikkeling

Hoeveelheidsverschillen

Door ontwikkeling van hoeveelheden en gewicht voor diverse maatstaven, zien we een groei in de algemene uitkering. De groei wordt voornamelijk veroorzaakt door de middelen die we ontvangen hebben voor de afrekening van het btw-compensatiefonds (BCF) en de actualisatie van de aantallen van de maatstaf lage inkomens met drempel.

Onroerendzaakbelasting

Bij de bepaling van het gemeentefonds wordt er vanuit gegaan dat de gemeenten eigen belastinginkomsten uit de OZB ontvangen. We zien hier een nadeel. Dit was ook verwacht, omdat in onze berekening uitgegaan wordt van een actueel bedrag, waardoor het behaalde voordeel uit het verleden nu in mindering komt.

Uitkeringsfactor

Het accres is de jaarlijkse toe- of afname van het gemeentefonds, welke wordt veroorzaakt door de normeringssystematiek "trap-op-trap-af". Dit accres komt tot uitdrukking in de uitkeringsfactor. Het accres is met 3 punten gedaald.

Integratie- en decentralisatieuitkeringen

Deze mutaties worden in hoofdzaak veroorzaakt door extra ontvangen gelden voor decentralisatieuitkeringen ter compensatie van de invoeringskosten van de omgevingswet en de energietoeslag. Daarnaast hebben we onder andere extra middelen ontvangen voor maatschappelijke begeleiding statushouders en meerkosten Oekraïne.

Aanvullingen

Bij het maken van de raming van de algemene uitkering voor 2023 hebben we onder andere correcties gemaakt voor het hoge accres en de raming statushouders. Verder zijn er middelen bestemd voor leerlingenvervoer Oekraïne, taal ontheemden Oekraïne en energiearmoede.

Verrekening voorgaande jaren

In het jaar 2023 hebben we verrekeningen ontvangen voor de jaren 2021 en 2022.

Participatiewet (IU)

Betreft toekenning loon- en prijsbijstelling 2023.

Resumé

Via het Gemeentefonds is per saldo € 2.892.000 meer ontvangen. Dit incidentele bedrag maakt onderdeel uit van het jaarrekeningresultaat. Zie ook de verkorte analyse jaarrekeningsaldo 2023.

2023	Begroot			Begroot na wijziging			Werkelijk		
Dividend	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Treasury		-1.051	-1.051		-1.051	-1.051		-1.449	-1.449
Saldo voor mutaties in reserves		-1.051	-1.051		-1.051	-1.051		-1.449	-1.449

Toelichting dividenden 2023

Hierna volgt een overzicht van instellingen waarin de gemeente deelneemt en de opbrengsten die deze activiteiten in 2023 hebben opgeleverd.

Instelling	Aantal aandelen	Dividenden en winstuitkeringen Begroot	Werkelijk	Afwijking
BNG aandelen A	21.060	42. 000	52.6 50	10 .650
Enexis	21.310	14. 000	27.5 13	13.513
Vitens	23.164	-	-	-
COGAS	377	747.4 00	747.40 7	7
Wadinko NV	50	25. 000	31.394	6.394
Crematorium Twente		3.000	4.754	1.754
Twence BV		22 0.000	585.0 81	36 5.081
Totaal		1.051. 400	1.448.7 99	39 7.399

In 2023 is per saldo € 397.000 meer dividend ontvangen van de diverse instellingen dan was begroot. Het hogere dividend wordt voor € 365.00 veroorzaakt door een éénmalige hogere dividenduitkering van Twence over het boekjaar 2022 en is ook reeds toegelicht in de bestuursrapportage 2023. Bij de verkoop van energie heeft Twence flink geprofiteerd van de hoge prijsniveaus. Dit incidentele bedrag maakt verder deel uit van het jaarrekeningresultaat. Zie ook de verkorte analyse jaarrekeningsaldo 2023.

Verder is er een hogere opbrengst dan geraamd ontvangen van de BNG (Bank Nederlandse Gemeenten). Door een hoger resultaat behaald in 2022 is er meer dividend uitbetaald. Enexis heeft een extra dividend uitbetaald i.v.m. de verkoopwinst van Fudura B.V. De overige ontvangsten laten slechts geringe verschillen zien. Vitens heeft tot slot net als afgelopen jaren geen dividend uitgekeerd vanwege haar grote investeringsopgave en aanpassing tarieven.

2023	Begroot			Begroot na wijziging			Werkelijk		
Saldo financieringsfunctie	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Treasury	170	-173	-3	170	-173	-3	-16	-1.049	-1.065
Saldo voor mutaties in reserves	170	-173	-3	170	-173	-3	-16	-1.049	-1.065

Toelichting saldo financieringsfunctie

Het saldo van de financieringsfunctie bestaat uit de lasten en baten van de financieringsmiddelen in rekening-courant en het saldo van de rente die betaald of ontvangen is voor het kortdurend aantrekken of uitzetten van middelen (kasgeld). Verder zijn hier verantwoord de toegerekende rente voor de financiële vaste activa inzake de verstrekte geldleningen ten behoeve van de sport, en de werkelijk ontvangen rentevergoedingen die hier tegenover staan.

Tot slot worden hier verantwoord de rente langlopende geldleningen, rente eigen vermogen, rente stelpost herfinanciering eigen vermogen verminderd met de toegerekende rente aan de grondexploitaties (GREX) en de toegerekende rente in de kapitaallasten aan de taakvelden (zie ook schema rentetoerekening jaarrekening 2023 Paragraaf C).

Lasten:

Betaalde rente (m.n. rente rekening courant bankrekeningen en naheffingsrente belastingdienst)	5.300
Toegerekende rente verstrekte geldleningen sport	183.100
Betaalde rente opgenomen langlopende geldleningen	556.700
Rente stelpost herfinanciering eigen vermogen	176.400
Toegerekende rente grondexploitaties	36.700-
Toegerekende rente kapitaallasten aan taakvelden	901.200-

Baten:

Rentevergoedingen (rekening-courant bankrekeningen en met name ontvangen rente over uitgezette gelden bij de Schatkist)	864.800
Rentevergoeding hybride geldlening Enexis	1.000
Rentevergoedingen verstrekte geldleningen sport	183.100

In 2023 laat het taakveld 0.5 treasury een fors voordeel zien binnen de kortlopende rente (rekening courant) van per saldo € 976.000. Op begrotingsbasis was rekening gehouden met een financieringstekort van € 7,6 miljoen waarvoor een rente aan kortlopende geldleningen begroot was van € 116.300. In de werkelijkheid heeft dit zich echter niet voorgedaan en is er slechts € 5.300 aan lasten verantwoord. Dit laat hier een voordeel zien van € 111.000. Verder hebben met name de middelen die geparkeerd staan op onze rekening courant bij de schatkist een forse opbrengst laten zien in 2023. De rente bij de schatkist is in 2023 gestaag doorgestegen richting de 4%. Dit laat uiteindelijk bij de ontvangen rente schatkist, samen met nog een aantal kleine andere renteontvangsten, een voordeel zien van € 865.000. In de bestuursrapportage 2023 is ook e.e.a. toegelicht. Dit incidentele bedrag maakt verder deel uit van het jaarrekeningresultaat. Zie ook de verkorte analyse jaarrekeningsaldo 2023.

2023	Begroot			Begroot na wijziging			Werkelijk		
Overige algemene dekkingsmiddelen	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Burgerzaken	0	-52	-52	0	-52	-52	0	-61	-61
Overige baten en lasten	953	-543	410	947	-547	400	-128	-94	-222
Saldo voor mutaties in reserves	953	-595	358	947	-599	348	-128	-155	-283

Toelichting op overige algemene dekkingsmiddelen

Op overige algemene dekkingsmiddelen wordt onder andere geraamd:

1. Jaarlijks terugkerende stelposten;
2. Stelposten, die worden veroorzaakt door ontwikkelingen die op het laatste moment nog verwerkt kunnen worden (in 2023 niet aan de orde);
3. Opbrengsten secretarieleges en lichtmastreclame;
4. Kosten/opbrengst BTW compensatiefonds; alleen aan de orde bij suppleties voorgaande jaren.

Lasten:

Stelpost dekkingsmaatregelen	176.400-
Overige stelposten; Cao salarismaatregelen en vacatureruimte	11.000
Kosten BTW compensatiefonds voorgaande jaren	36.600

Baten:

Opbrengsten secretarieleges	61.400
Opbrengst lichtmastreclame	2.500
Opbrengst BTW compensatiefonds voorgaande jaren	90.600

Analyse onderuitputting

In de begroting wordt jaarlijks rekening gehouden met een post onderuitputting van € 410.000. Op begrotingsbasis wordt rekening gehouden met onderbesteding op de kostencomponenten loon- en prijscompensatie, rentelasten, afschrijvingen en salarissen.

OVZ. OVERHEAD, ONVOORZIEN, VPB

	Begroot	Begroot	Werkelijk	Waarvan
		na wijziging		incidenteel
(x €1.000,-)	2023	2023	2023	
Lasten	9.719	9.685	10.307	339
Baten	-26	-26	-34	-
Resultaat voor mutaties in reserves	9.693	9.659	10.273	
Mutaties reserves:				
Storting in reserve				
Onttrekking aan reserve	-161	-161	-481	
Resultaat na mutaties in reserve	9.528	9.494	9.792	

Detailtabel Overzicht Overhead, Onvoorzien, Vpb

Detailtabel Overzicht Overhead, Overeenkomst, VpB				
Lasten		Begroot	Werkelijk	Verschil
(x €1.000,-)		2023	2023	
Taakveld	Omschrijving			
0.4	Overhead	9665	10367	-702
0.8	Overige baten en lasten	10	0	10
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	5	-60	65
Totale lasten van het programma		9.680	10.307	-627
Baten		Begroot	Werkelijk	Verschil
(x €1.000,-)		2023	2023	
0.4	Overhead	-26	-34	8
Totale baten van het programma		-26	-34	8
Totale saldo van het programma		9.654	10.273	-619

Overhead

2023	Begroot			Begroot			Werkelijk		
				na wijziging					
Overhead	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Overhead	9.665	-26	9.639	9.665	-26	9.639	10.367	-34	10.333
Saldo voor mutaties in reserves	9.665	-26	9.639	9.665	-26	9.639	10.367	-34	10.333

0.4 Overhead

Het saldo op taakveld 0.4 Overhead laat aan de lastenkant een nadeel zien van € 702.000. Deze overschrijding wordt voor een groot gedeelte veroorzaakt door de geschreven en verantwoorde uren voor de (interne) bedrijfsvoering, publiekszaken, gemeentehuis en de salariskosten secretaris en doorbelaste aandelen van de leidinggevenden; hier een nadeel van € 527.000.

Het nadeel wat hier ontstaat laat op andere taakvelden in de jaarrekening een voordeel zien omdat dat daar minder uren worden verantwoord. Verder zijn er via budget overhead kostenplaats (afrekening saldi afdelingen) met name meer kosten voor externe inhuur verantwoord wat een nadeel geeft van € 385.000. Dit nadeel wordt echter ook weer ruimschoots goedge maakt en gedekt binnen de overheadkosten via de niet bestede budgetten van de flexpot € 200.000 en de post inhuur capaciteit € 150.000.

De inhuur voor deskundigen advisering, verzending van poststukken en de kosten inzake telefonie en dataverkeer laten een nadeel zien van € 104.000. Tot slot laten diverse gemaakte kosten in 2023 voor het gemeentehuis als alarmering, extra schoonmaakkosten, beplanting, aanschaf houtpellets voor de pelletkachel en diverse overige onderhoudswerkzaamheden een nadeel zien van € 71.000.

Kredieten met eenmalige dekking

In 2023 zijn incidentele uitgaven gedaan voor kredieten, welke door de gemeenteraad beschikbaar zijn gesteld in het dienstjaar of eerdere jaren, die worden gedekt door de inzet van eenmalige middelen ten laste van de daarvoor gevormde reserve.

Voor 2023 gaat het binnen het overzicht overhead om een bedrag ter grootte van € 339.000 en zijn met name kosten gemaakt voor digitalisering archief, ondersteuning implementaties nieuwe software, inhuur diverse expertise en de doorontwikkeling van de organisatie. Dit bedrag is ook onttrokken aan de reserve. Verder is er € 100.000 onttrokken uit de reserves inzake dekking afschrijving Gemeentehuis en gemeentegarage SW en zijn er respectievelijk bedragen van € 28.000 uit de reserve Corona en € 14.000 uit de reserve opleidingen onttrokken als dekking van gemaakte kosten.

Onvoorzien

2023	Begroot			Begroot na wijziging			Werkelijk		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Onvoorzien									
Onvoorzienne uitgaven	45		45	10		10			
Saldo voor mutaties in reserves	45		45	10		10			

In de primitieve begroting 2023 is een post voor onvoorzien uitgaven opgenomen van € 44.520.

In 2023 zijn de volgende begrotingswijzigingen gemuteerd op onvoorzienne uitgaven:

Wijzigings-nummer	Programma, omschrijving	Begrotingswijziging raad d.d.	Structureel	Eenmalig
Bedragen in €				
1	Primitieve begroting/ toevoeging aan onvoorzien	8-11-2022	11.130	33.390
4	Vernieuwing lokale democratie, bestuur en organisatie/rentelasten duurzaamheidslening 2023	31-01-2023	9.400-	
8	Vernieuwing lokale democratie, bestuur en organisatie/donatie voor slachtoffers aardbeving Turkije en Syrië (VNG fonds)	26-09-2023		24.822-
Totaal			1.730	8.568

Vennootschapsbelasting

2023	Begroot			Begroot na wijziging			Werkelijk		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Vennootschapsbelasting									
Vennootschapsbelasting (VpB)	5		5	5		5	-60		-60
Saldo voor mutaties in reserves	5		5	5		5	-60		-60

De gemeente is met ingang van 2016 vennootschapsbelastingplichtig geworden en heeft sindsdien jaarlijks voorlopige aanslagen ontvangen en betaald. Voor het jaar 2023 is deze aanslag dan ook opgelegd en betaald. Hiervoor is ook een vordering opgenomen. Boekjaar 2022 is ook reeds afgerekend in 2023 zonder dat hiervoor echter een vordering was opgenomen. Dit verklaart het voordeel in 2023.

OVZ. LASTEN EN BATEN INCIDENTEEL/STRUCTUREEL

In het algemeen geldt dat een gemeente structurele taken uitvoert en daarvoor structurele baten en lasten raamt in de begroting. Structurele lasten en baten zijn dus de regel, incidentele lasten en baten zijn de uitzondering. De uitzonderingen worden hier in beeld gebracht.

In de praktijk komen er incidentele baten en lasten voor in zowel de begroting als de jaarstukken voor. Veelal wordt dit veroorzaakt door eenmalige gebeurtenissen/besluiten die zowel onverwacht als voorzien kunnen zijn. De incidentele baten en lasten beïnvloeden het structureel en reëel evenwicht. Pas na eliminatie van de incidentele baten en lasten ontstaat het structureel saldo.

Onderstaande tabel laat zowel de incidentele baten als lasten zien voor de jaarrekening 2023. Incidentele lasten beïnvloeden het structureel saldo positief en incidentele baten beïnvloeden het structurele saldo negatief.

Bij de toelichting van de programma's en overzichten worden zowel de incidentele baten als lasten uitgebreid verklaard.

Presentatie van de incidentele baten en lasten (bedragen x € 1.000)		2023
Programma 1 Vernieuwing lok.democratie, best.en org.		
<u>baten</u>	voordeel hogere leges omgevingsvergunningen	1.635
<u>lasten</u>	nadeel uitgaven kredieten met een éénmalig karakter	-225
	voordeel voorzien. pensioen/wachtgeld (oud)wethouders	230
Programma 2 Sterke sociale samenleving		
<u>baten</u>	voordeel opvang ontheemden Oekraïne	452
<u>lasten</u>	nadeel uitgaven kredieten met een éénmalig karakter	-902
	nadeel opvang ontheemden Oekraïne	-177
	voordeel definitieve liquidatie GR Soweco	136
	voordeel vrijval bestemmingsreserve beschermd wonen	254
Programma 3 Duurzame ontwikkeling		
<u>baten</u>	n.v.t.	
<u>lasten</u>	nadeel uitgaven kredieten met een éénmalig karakter	-13
	voordeel ontvangen subsidie duurzaamheid	286
Programma 4 Eerlijke economie en gebiedsontwikkeling		
<u>baten</u>	n.v.t.	
<u>lasten</u>	nadeel uitgaven kredieten met een éénmalig karakter	-48
	voordeel GREX bedrijventerreinen	260
Programma 5 Prettig wonen en leven		
<u>baten</u>	n.v.t.	
<u>lasten</u>	nadeel uitgaven kredieten met een éénmalig karakter	-269
	voordeel GREX woningbouw	241
Ovz. Algemene dekkingsmiddelen		
<u>baten</u>	voordeel uitkering gemeentefonds	2.892
	voordeel dividend in deelnemingen	365
	voordeel rente financieringsmiddelen	976
<u>lasten</u>	n.v.t.	
Ovz. Overhead, onvoorzien en vennootschapsbelasting		
<u>baten</u>	n.v.t.	
<u>lasten</u>	nadeel uitgaven kredieten met een éénmalig karakter	-339
Totaal incidentele baten en lasten		5.755

Onderstaande tabel laat (afgerond) de totalen zien op jaarrekeningniveau wat de incidentele lasten zijn en wel gedeelte als structureel kan worden aangemerkt.

Presentatie van het structureel jaarrekeningsaldo (bedragen x € 1.000)	2023	2022
Saldo baten en lasten	-12.076	-10.767
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	4.744	2.086
Jaarrekeningsaldo na bestemming	-7.332	-8.681
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	5.755	6.179
Structureel jaarrekeningsaldo	-1.577	-2.502

OVERZICHT BATEN EN LASTEN PER TAAKVELD

		Begroot	Werkelijk	Verschil
(x €1.000,-)		2023	2023	
Lasten				
Taakveld	Omschrijving			
0.1	Bestuur	1018	822	196
0.10	Mutaties reserves	8684	12110	-3426
0.2	Burgerzaken	664	689	-25
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	119	100	19
0.4	Overhead	10135	10899	-764
0.5	Treasury	193	7	186
0.61	OZB woningen	358	416	-58
0.64	Belastingen overig	15	9	6
0.8	Overige baten en lasten	958	-129	1087
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	5	-60	65
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	1680	1627	53
1.2	Openbare orde en veiligheid	406	522	-116
2.1	Verkeer en vervoer	3096	2701	395
3.1	Economische ontwikkeling	437	547	-110
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	647	-259	906
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	103	61	42
3.4	Economische promotie	231	230	1
4.1	Openbaar basisonderwijs	135	119	16
4.2	Onderwijshuisvesting	626	621	5
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	898	1022	-124
5.1	Sportbeleid en activering	113	131	-18
5.2	Sportaccommodaties	1935	1953	
5.3	Cultuurpresentatie, productie	693	558	135
5.4	Musea	30	14	16
5.5	Cultureel erfgoed	48	29	19
5.6	Media	527	544	-17
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	2117	2207	-90
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	5963	7776	-1813
6.2	Wijkteams	740	644	96
6.3	Inkomensregelingen	5880	6077	-197
6.4	Begeleide participatie	2568	2385	183
6.5	Arbeidsparticipatie	220	257	-37
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1122	1329	-207

6.71a	Huishoudelijke hulp (WMO)	2346	2308	38
6.71b	Begeleiding (WMO)	1049	1117	-68
6.71c	Dagbesteding (WMO)	566	610	-44
6.72a	Jeugdhulp begeleiding	755	808	-53
6.72b	Jeugdhulp behandeling	861	1466	-605
6.72c	Jeugdhulp dagbesteding	617	475	142
6.72d	Jeugdhulp zonder verbl. overig	141	180	-39
6.73a	Pleegzorg	108	40	68
6.73b	Gezinsgericht	192	188	4
6.73c	Jeugdhulp met verblijf overig	740	827	-87
6.74a	Jeugd beh. GGZ zonder verblijf	1179	899	280
6.74b	Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verbl	164	137	27
6.74c	Gesloten plaatsing	162	129	33
6.81a	Beschermde wonen (WMO)	0	-254	254
6.81b	Maatsch.- en vrouwenopvang (WMO)	21	23	-2
6.82a	Jeugdbescherming	320	213	107
6.82b	Jeugdreclassering	35	40	-5
7.1	Volksgezondheid	1261	1187	74
7.2	Riolering	2495	2664	-169
7.3	Afval	2120	1897	223
7.4	Milieubeheer	1462	1650	-188
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	276	288	-12
8.1	Ruimte en leefomgeving	1421	1330	91
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	9260	8370	890
8.3	Wonen en bouwen	907	953	-46
Totale lasten		80.822	83.503	-2.681

		Begroot	Werkelijk	Verschil
(x €1.000,-)		2023	2023	
Baten				
0.10	Mutaties reserves	6296	7365	-1069
0.2	Burgerzaken	424	301	123
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	20	50	-30
0.4	Overhead	26	34	-8
0.5	Treasury	1225	2498	-1273
0.61	OZB woningen	3544	3528	16
0.62	OZB niet-woningen	1606	1651	-45
0.64	Belastingen overig	60	56	4
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen	39338	42230	-2892

0.8	Overige baten en lasten	547	93	454
1.2	Openbare orde en veiligheid	2	0	2
2.1	Verkeer en vervoer	74	110	-36
3.1	Economische ontwikkeling	0	67	-67
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	644	0	644
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	20	16	4
3.4	Economische promotie	352	432	-80
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	80	143	-63
5.1	Sportbeleid en activering	16	10	6
5.2	Sportaccommodaties	124	25	99
5.3	Cultuurpresentatie, productie	29	30	-1
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	30	48	-18
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	5965	8364	-2399
6.3	Inkomensregelingen	3470	3688	-218
6.4	Begeleide participatie	167	154	13
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	15	28	-13
6.71a	Huishoudelijke hulp (WMO)	164	169	-5
7.1	Volksgesondheid	113	69	44
7.2	Riolering	3514	3569	-55
7.3	Afval	2631	2392	239
7.4	Milieubeheer	207	705	-498
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	345	268	77
8.1	Ruimte en leefomgeving	90	149	-59
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	9260	10396	-1136
8.3	Wonen en bouwen	536	2191	-1655
Totale baten		80.934	90.829	-9.895

In principe zijn de taakvelden direct gekoppeld aan een programma. Daar waar baten en/of lasten op een taakveld betrekking hebben op meerdere programma's is het taakveld onderverdeeld in subtaakvelden. Deze subtaakvelden zijn vervolgens weer direct gekoppeld aan een programma.

RECHTMATIGHEIDSVERANTWOORDING

Verantwoordelijkheid College van burgemeester en wethouders

Vanaf 2023 moet het college van de gemeente Wierden expliciet verantwoording afleggen over de naleving van regels die belangrijk zijn voor de financiële situatie van de gemeente. Dit wordt de rechtmatigheidsverantwoording genoemd. Het college is al verantwoordelijk voor de naleving van deze regels, maar vanaf 2023 moet ze hier zelf ook verslag van doen. Dit betekent dat een uitspraak wordt gedaan of de drie hiervoor geldende rechtmatigheidscriteria zijn nageleefd:

- Voorwaardencriterium: de naleving van wet- en regelgeving zoals opgenomen in het normenkader dat op 3 april 2024 door de raad is vastgesteld;
- Begrotingscriterium: het handelen binnen de budgettaire kaders die de raad stelt in de begroting en begrotingswijzigingen;
- Misbruik & Oneigenlijk gebruik criterium: het in voldoende voeren van een beleid om misbruik en oneigenlijk gebruik van overheidsmiddelen te voorkomen.

Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door de raad op 3 april 2024 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Voor de uitvoering van de rechtmatigheidsverantwoording heeft de gemeenteraad een zogenaamde verantwoordingsgrens en rapporteringsgrens vastgesteld. De verantwoordingsgrens is de grens die bepaald waarbinnen het niet naleven van de hierboven genoemde criteria acceptabel is. Deze grens dient tussen de 0% en de 3% te zijn. In de gemeenteraad van 3 april 2024 heeft de gemeenteraad deze gelijkgesteld aan het percentage waarmee de accountant de controle van de jaarrekening verricht. Dit betekent dat de verantwoordingsgrens voor 2023 gesteld is op 1% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 834.000.

De rapporteringsgrens is de grens van fouten waarboven de raad geïnformeerd wil worden. De rapporteringsgrens is vastgesteld op € 100.000. De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2023 van de Commissie BBV van november 2023.

Bevinding

Het college is van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens.

Hieronder hebben wij per criterium de bevindingen gerapporteerd in lijn met de door de raad vastgestelde grenzen.

Voorwaardencriterium

Ten aanzien van het voorwaardencriterium zijn onrechtmatigheden geconstateerd ter grootte van een bedrag van € 325.000. De bevindingen boven de rapportagegrens worden nader toegelicht in de paragraaf Bedrijfsvoering.

Begrotingscriterium

Ten aanzien van het begrotingscriterium komen wij tot het volgende overzicht:

Onderdeel	Toelichting	Bedragen (x € 1.000)
1A	Overschrijding lasten programma's begroot versus werkelijke	€ 1.833
1B	Overschrijding investeringsbudgetten (kredieten)	€ 987
2	Ongeautoriseerde reserve mutaties	€ 0
3	Onderschrijdingen van lasten of investeringsbudgetten en/of hogere of lagere baten dan begroot die niet tijdig met begrotingswijzigingen zijn aangepast of aan de raad gemeld.	€ 0
Totaal begrotingsonrechtmatigheden		
4	Totaal van begrotingsonrechtmatigheden (van onderdeel 1 t/m 2) dat past binnen het vooraf gestelde beleid en daarmee als acceptabel is geïdentificeerd onder verwijzing naar dit vooraf vastgestelde beleid.	€ 2.783
5	Resterende saldo aan begrotingsonrechtmatigheden	€ 37

Misbruik- en oneigenlijk gebruikt criterium

Er is geen sprake van bevindingen op het gebied van misbruik en oneigenlijk gebruik.

VASTSTELLING JAARREKENING 2023

De raad van de gemeente Wierden;

gezien de jaarrekening van de gemeente Wierden

over het dienstjaar 2023;

gelet op artikel 198 van de gemeentewet;

BESLUIT:

het bedrag van de baten en lasten van de jaarrekening als volgt vast

te stellen:

De baten van 2023 op	€ 90.830.343
De lasten van 2023 op	<u>€ 83.498.159</u>
Het gerealiseerde resultaat op	€ 7.332.184 voordelig.

en het totaal van de bezittingen en schulden

volgens de balans op 31 december 2023 op € 95.469.376

Aldus besloten in de openbare vergadering
Van de raad van de gemeente Wierden van
8 juli 2024.

De raad voornoemd,

de griffier,

de voorzitter,

BIJLAGE 1: OVERZICHT KREDIETEN

Nr.	Rekening	Programma's	omschrijving	Geraamd krediet	Besteding	Besteding in	Restant krediet	overschr. en	eenm. dekking	bijdrage	restant eenm. krediet	opmerkingen
GEWONE DIENST:												
1	30407003	Overhead OVZ Vennootsch.	Inbraakprev. gemeentehuis 2023	40.000,00	0,00	32.672,16	-7.327,84	onderschrijding				N
2	30407004	Overhead OVZ Vennootsch.	Publiekspl. Gemeentehuis 2023	10.000,00	0,00	7.567,38	-2.432,62	onderschrijding				N
3	30407005	Overhead OVZ Vennootsch.	Luchtbeh. raad/burgerzaal 2023	150.000,00	0,00	41.809,02	-108.190,98	onderschrijding				N
4	30407006	Overhead OVZ Vennootsch.	Verduurzam. Gemeentehuis 2023	15.000,00	0,00	0,00	-15.000,00	onderschrijding				N
5	30408002	Overhead OVZ Vennootsch.	Verduurzam. Gemeentewerf 2023	20.000,00	0,00	0,00	-20.000,00	onderschrijding				N
6	30409003	Overhead OVZ Vennootsch.	Verduurz. steunpunt Enter 2023	5.000,00	0,00	0,00	-5.000,00	onderschrijding				N
7	30500001	Overhead OVZ Vennootsch.	Duurzaamheidslening 2023	375.000,00	0,00	375.000,00	0,00	onderschrijding				J
8	31000002	Overhead OVZ Vennootsch.	Hardware nieuwe wetgeving 2019	50.000,00	31.433,16	9.043,07	-9.523,77	onderschrijding				N Wordt afgesloten in 2024
9	31000014	Overhead OVZ Vennootsch.	Uitbr/Vervanging I-pads 2022	22.000,00	338,76	6.940,01	-14.721,23	onderschrijding				N
10	31000023	Overhead OVZ Vennootsch.	Vervanging tablets Raad 2022	16.000,00	14.908,18	0,00	-1.091,82	onderschrijding				J
11	31000027	Overhead OVZ Vennootsch.	Incidentenbeheer 2019	30.000,00	11.137,77	0,00	-18.862,23	onderschrijding				N Wordt afgesloten in 2024
12	31000032	Overhead OVZ Vennootsch.	Uitbr/Verv.Mob.Telefoon 2023	44.000,00	0,00	42.833,64	-1.166,36	onderschrijding				N
13	31000038	Overhead OVZ Vennootsch.	Ontwikkeling DMS 2019	75.000,00	6.554,60	0,00	-68.445,40	onderschrijding				N Meenemen i.v.m. I&A conversie
14	31000042	Overhead OVZ Vennootsch.	Vervanging NAS servers 2021	200.000,00	0,00	159.198,29	-40.801,71	onderschrijding				N
15	31000043	Overhead OVZ Vennootsch.	Verv. Netwerkkomponenten 2021	20.000,00	0,00	2.034,94	-17.965,06	onderschrijding				N
16	31000045	Overhead OVZ Vennootsch.	Vervanging I-pads 2023	22.000,00	0,00	0,00	-22.000,00	onderschrijding				N
17	31001008	Overhead OVZ Vennootsch.	Aanschaf apparatuur 2022	35.000,00	0,00	29.676,11	-5.323,89	onderschrijding				N
18	31001009	Overhead OVZ Vennootsch.	Aanschaf apparatuur 2023	35.000,00	0,00	0,00	-35.000,00	onderschrijding				N
19	31001012	Overhead OVZ Vennootsch.	Aanschaf programmatuur 2022	35.000,00	13.745,32	21.658,77	404,09	overschrijding				J
20	31001013	Overhead OVZ Vennootsch.	Aanschaf programmatuur 2023	35.000,00	0,00	28.899,85	-6.100,15	onderschrijding				N
21	31001020	Overhead OVZ Vennootsch.	Beeldschermen 2023	40.000,00	0,00	36.733,55	-3.266,45	onderschrijding				N
22	31001021	Overhead OVZ Vennootsch.	Thinclients/PC's 2023	15.000,00	0,00	0,00	-15.000,00	onderschrijding				N
23	31001024	Overhead OVZ Vennootsch.	Aanschaf apparatuur 2021	35.000,00	0,00	35.339,28	339,28	overschrijding				J
24	32101002	Prettig wonen en leven	Aank grond F35 Ten Cateweg 2014	45.000,00	5.627,00	0,00	-39.373,00	onderschrijding				J
25	32101010	Prettig wonen en leven	Aank F35 Tunnel Stegeboer 2020	3.000.000,00	82.472,00	0,00	-2.917.528,00	onderschrijding				N
26	32101012	Prettig wonen en leven	Aank F35 Westerv-Hellend. 2022	155.250,00	0,00	0,00	-155.250,00	onderschrijding				N
27	32101015	Prettig wonen en leven	Klompf 2e en 3e fase 2021	288.500,00	2.139,00	432,00	-285.929,00	onderschrijding				N
28	32101018	Prettig wonen en leven	Openb. Ruimte Wierden West 202	82.400,00	0,00	0,00	-82.400,00	onderschrijding				N
29	32101019	Prettig wonen en leven	Recr. Fietspad Ypeloweg 2022	1.900.000,00	44.110,75	102.511,25	-1.753.378,00	onderschrijding				N
30	32101020	Prettig wonen en leven	Kruisp. Dikkensw/Dahliastr 2022	90.000,00	0,00	67,96	-89.932,04	onderschrijding				N
31	32101021	Prettig wonen en leven	Kruisp. Binnenhof/Marktstr 2022	30.000,00	0,00	0,00	-30.000,00	onderschrijding				N
32	32101022	Prettig wonen en leven	Kl. Verkeersmaatregelen 2022	50.000,00	18.547,85	11.572,76	-19.879,39	onderschrijding				N
33	32101023	Prettig wonen en leven	Aank Rot. Dikkensweg/Anjel 2022	10.000,00	0,00	0,00	-10.000,00	onderschrijding				N
34	32101024	Prettig wonen en leven	Aank Rot. Hogeluchts w/Nijv 2022	10.000,00	0,00	4.985,00	-5.015,00	onderschrijding				N
35	32101025	Prettig wonen en leven	Aank Spoor Nijverdalsestr 2022	10.000,00	0,00	0,00	-10.000,00	onderschrijding				N
36	32101026	Prettig wonen en leven	Kl. Verkeersmaatregelen 2023	50.000,00	0,00	0,00	-50.000,00	onderschrijding				N
37	32101027	Prettig wonen en leven	Carpoolpl. Rijssenseweg 2023	200.000,00	0,00	0,00	-200.000,00	onderschrijding				N
38	32101028	Prettig wonen en leven	Kruisp. Industr./Hexelsew. 2023	100.000,00	0,00	17.815,00	-82.185,00	onderschrijding				N
39	32101029	Prettig wonen en leven	Aank voetpad Nijverh.str. 2023	120.000,00	0,00	0,00	-120.000,00	onderschrijding				N
40	32101101	Prettig wonen en leven	Verbr. Fietsp. Nijverd. str. 2023	150.000,00	0,00	0,00	-150.000,00	onderschrijding				N
41	32101102	Prettig wonen en leven	Wegkantverbetering 2023	80.000,00	0,00	12.815,74	-67.184,26	onderschrijding				N
42	32101201	Prettig wonen en leven	OV. Wierden West palen 2023	24.000,00	0,00	14.299,20	-9.700,80	onderschrijding				N
43	32101202	Prettig wonen en leven	OV Wierden West armaturen 202	18.000,00	0,00	0,00	-18.000,00	onderschrijding				N
44	32102503	Prettig wonen en leven	Extra lichtmasten 2023	10.000,00	0,00	0,00	-10.000,00	onderschrijding				N
45	32300001	Overhead OVZ Vennootsch.	Dienstauto Bode (Zafira) 2023	37.000,00	0,00	0,00	-37.000,00	onderschrijding				N
46	33200002	Eerlijke economie gebiedsontw.	Herstr. Revit. Bedr. terrein 2023	50.000,00	0,00	2.204,63	-47.795,37	onderschrijding				N
47	33301001	Overhead OVZ Vennootsch.	Dienstauto BOA (Verv Toyota 54)	32.000,00	0,00	29.535,93	-2.464,07	onderschrijding				J
48	34101001	Sterke sociale samenleving	Toest. Mat. Sportruim. Irene 2021	10.000,00	8.125,89	0,00	-1.874,11	onderschrijding				J

49	34201001	Sterke sociale samenleving	Brandveilig Basisscholen 2019	125.000,00	48.088,88	12.150,42	-64.760,70	onderschrijding				N	
50	34201003	Sterke sociale samenleving	Nieuwbouw scholen Enter 2023	6.300.000,00	0,00	49.370,80	-6.250.629,20	onderschrijding				N	
51	34205002	Sterke sociale samenleving	Perm.Huisvesting Passie 2022	11.644.200,00	1.263.826,75	10.670.054,50	289.681,25	overschrijding				N	Afronding in 2024. Overschrijding via dekking reserve.
52	34205003	Sterke sociale samenleving	Grond huisvesting Passie 2022	1.669.000,00	1.518.017,00	0,00	-150.983,00	onderschrijding				N	
53	34205004	Sterke sociale samenleving	Kostenoverschrijd. Passie 2022	1.700.000,00	0,00	633.339,01	-1.066.660,99	onderschrijding				N	
54	35203005	Sterke sociale samenleving	Noordbroek scheidingwand 2023	26.000,00	0,00	21.550,10	-4.449,90	onderschrijding				J	
55	35203031	Sterke sociale samenleving	Realisatie Sportzaal 2021	10.271.500,00	13.227,50	0,00	-10.258.272,50	onderschrijding				N	
56	35203032	Sterke sociale samenleving	Gronden sportzaal Esrand 2022	621.000,00	0,00	0,00	-621.000,00	onderschrijding				N	
57	35301002	Sterke sociale samenleving	Gasloos/verd.GH Beensw.21 2023	60.000,00	0,00	0,00	-60.000,00	onderschrijding				N	
58	35702002	Sterke sociale samenleving	Dorpspark Enter 2022	25.000,00	0,00	24.813,21	-186,79	onderschrijding				J	
59	35702003	Prettig wonen en leven	Herinr. Omgev. Roerganger 2023	100.000,00	0,00	88.757,21	-11.242,79	onderschrijding				N	
60	35705005	Prettig wonen en leven	Verv. speeltoestellen 2022	25.000,00	16.819,59	8.180,27	-0,14	onderschrijding				J	
61	35705006	Prettig wonen en leven	Verv. Speeltoestellen 2023	25.000,00	0,00	659,00	-24.341,00	onderschrijding				N	
62	35705007	Prettig wonen en leven	Rolschaatsb. Wierden Oost 2023	180.000,00	0,00	179.573,47	-426,53	onderschrijding				N	Afronding in 2024
63	36101041	Sterke sociale samenleving	Verv.CV Leid.Reggestraat 2020	15.000,00	0,00	0,00	-15.000,00	onderschrijding				J	
64	36101042	Sterke sociale samenleving	Renov.semi perm.gebouw 2023	200.000,00	0,00	0,00	-200.000,00	onderschrijding				N	
65	36102012	Sterke sociale samenleving	Aanschaf chalets Oekraïne 2023	0,00	0,00	405.407,15	405.407,15	overschrijding				J	Overschrijding is passend binnen het beleid. Dekking via kapitaallasten.
66	36103031	Sterke sociale samenleving	Renov.Toiletgr. Kandjoli 2020	15.000,00	0,00	0,00	-15.000,00	onderschrijding				N	Uitvoering in 2024
67	37000204	Overhead OVZ Vennootsch.	Pick-up(verb. Renault 42) 2022	65.000,00	0,00	68.963,88	3.963,88	overschrijding				J	
68	37000205	Overhead OVZ Vennootsch.	Pick-up(verb. Renault 43) 2022	58.000,00	0,00	69.321,97	11.321,97	overschrijding				J	Prijspeil historisch. KL bijgeraamd op stelpost in begroting 2024.
69	37000217	Overhead OVZ Vennootsch.	Pick-up (Fiat Strada 34) 2023	34.000,00	0,00	45.941,57	11.941,57	overschrijding				J	Prijspeil historisch. KL bijgeraamd op stelpost in begroting 2024.
70	37000218	Overhead OVZ Vennootsch.	Pick-up (Trafic 35) 2023	59.000,00	0,00	0,00	-59.000,00	onderschrijding				N	
71	37000219	Overhead OVZ Vennootsch.	Bestelauto (Trafic 44) 2023	47.000,00	0,00	47.868,47	868,47	overschrijding				J	
72	37000220	Overhead OVZ Vennootsch.	Bestelauto (Caddy 33) 2023	34.000,00	0,00	46.694,85	12.694,85	overschrijding				J	Prijspeil historisch. KL bijgeraamd op stelpost in begroting 2024.
73	37000221	Overhead OVZ Vennootsch.	Bestelauto (Trafic 45) 2023	40.000,00	0,00	42.202,31	2.202,31	overschrijding				J	
74	37000301	Overhead OVZ Vennootsch.	Tractor (New Holland 88) 2022	58.000,00	0,00	85.355,01	27.355,01	overschrijding				J	Prijspeil historisch. KL bijgeraamd op stelpost in begroting 2024.
75	37000302	Overhead OVZ Vennootsch.	Tractor (New Holland 65) 2023	66.000,00	0,00	0,00	-66.000,00	onderschrijding				N	
76	37000304	Overhead OVZ Vennootsch.	Aankoop Tractor 2022(Verv.NH89	37.000,00	0,00	49.411,60	12.411,60	overschrijding				J	Prijspeil historisch. KL bijgeraamd op stelpost in begroting 2024.
77	37000701	Overhead OVZ Vennootsch.	Gazonmaaier John Deere 82 2021	94.000,00	0,00	138.847,43	44.847,43	overschrijding				J	Prijspeil historisch. KL bijgeraamd op stelpost in begroting 2024.
78	37000703	Overhead OVZ Vennootsch.	Maaizuigcombinatie 2023	155.000,00	0,00	155.425,99	425,99	overschrijding				J	
79	37000801	Overhead OVZ Vennootsch.	Dienstauto BD (Skoda 31) 2023	37.000,00	0,00	0,00	-37.000,00	onderschrijding				N	
80	37000802	Overhead OVZ Vennootsch.	Dienstauto BD (Skoda 32) 2023	37.000,00	0,00	0,00	-37.000,00	onderschrijding				N	
81	37000909	Overhead OVZ Vennootsch.	Betonbak zoutoplossing 2023	29.000,00	0,00	42.836,83	13.836,83	overschrijding				J	Prijspeil historisch. KL bijgeraamd op stelpost in begroting 2024.
82	37001003	Overhead OVZ Vennootsch.	Actiewagen (Hapert AL) 2023	17.000,00	0,00	0,00	-17.000,00	onderschrijding				N	
83	37001004	Overhead OVZ Vennootsch.	Actiewagen (Hapert AL) 2023	17.000,00	0,00	0,00	-17.000,00	onderschrijding				N	
84	37001012	Overhead OVZ Vennootsch.	Kipwagen(verb.Veenh.5000) 2022	17.000,00	0,00	33.478,88	16.478,88	overschrijding				J	Prijspeil historisch. KL bijgeraamd op stelpost in begroting 2024.
85	37001014	Overhead OVZ Vennootsch.	Bladzuiger (votex) 2021	8.100,00	0,00	0,00	-8.100,00	onderschrijding				N	Aanschaf in 2024

86	37001020	Overhead OVZ Vennootsch.	Kipaanhanger 2021	8.750,00	0,00	0,00	-8.750,00	onderschrijding				N	Aanschaf in 2024
87	37001023	Overhead OVZ Vennootsch.	Heftruck elektrisch 2023	37.000,00	0,00	37.234,16	234,16	overschrijding				J	
88	37001201	Overhead OVZ Vennootsch.	Auto BOA Fiat Doblo 2023	16.500,00	0,00	20.843,25	4.343,25	overschrijding				J	Prijspeil historisch. KL bijgeraamd op stelpost in begroting 2024.
89	37101018	Overhead OVZ Vennootsch.	Sneeuwpluog Nido (3x) 2017	29.195,00	0,00	38.672,14	9.477,14	overschrijding				J	Prijspeil historisch. KL bijgeraamd op stelpost in begroting 2024.
90	37101028	Sterke sociale samenleving	Vervangen AED-kasten 2022	8.000,00	4.915,92	3.090,00	5,92	overschrijding				J	
91	37101029	Sterke sociale samenleving	Vervanging AED-kasten 2023	9.000,00	0,00	8.133,00	-867,00	onderschrijding				N	
92	37201010	Prettig wonen en leven	Klimaatregel Wierden West 2021	563.260,00	77.472,30	31.667,52	-454.120,18	onderschrijding				N	
93	37201013	Prettig wonen en leven	Verv.renov.rioolleid. 2020	349.050,00	72.760,94	276.298,57	9,51	overschrijding				J	
94	37201019	Prettig wonen en leven	Verv.Renov.rioolleidingen 2021	374.000,00	14.884,00	195.302,97	-163.813,03	onderschrijding				N	
95	37201021	Prettig wonen en leven	Aanbr. infiltratierielen 2021	64.000,00	0,00	0,00	-64.000,00	onderschrijding				N	
96	37201022	Prettig wonen en leven	Groen Blauwe maatregelen 2021	50.000,00	1.849,99	8.573,22	-39.576,79	onderschrijding				N	
97	37201023	Prettig wonen en leven	Bew. Initiativ.Klimaatadap.2021	20.000,00	15.003,13	0,00	-4.996,87	onderschrijding				J	
98	37201024	Prettig wonen en leven	Verv.renovatie rioolleid. 2022	374.000,00	41.000,00	0,00	-333.000,00	onderschrijding				N	
99	37201025	Prettig wonen en leven	Verv.onderh. Gemalen BK 2022	66.500,00	4.174,83	12.856,58	-49.468,59	onderschrijding				N	
100	37201026	Prettig wonen en leven	Verv.gemalen mechanisch 2022	140.200,00	39.028,54	207.963,76	106.792,30	overschrijding				J	Noodzakelijke technische vervangingen, daardoor overschrijding
101	37201027	Prettig wonen en leven	Bew. Initiativ.Klimaatadap.2022	20.000,00	0,00	0,00	-20.000,00	onderschrijding				J	
102	37201028	Prettig wonen en leven	Infiltratierielen 2022	64.000,00	0,00	0,00	-64.000,00	onderschrijding				N	
103	37201029	Prettig wonen en leven	Klimaatadaptieve maatreg. 2022	50.000,00	0,00	0,00	-50.000,00	onderschrijding				N	
104	37201030	Prettig wonen en leven	Verv.renovatie rioolleid. 2023	374.000,00	0,00	54.530,00	-319.470,00	onderschrijding				N	
105	37201034	Prettig wonen en leven	Infiltratierielen 2023	64.000,00	0,00	0,00	-64.000,00	onderschrijding				N	
106	37201035	Prettig wonen en leven	Klimaatadaptieve maatreg. 2023	50.000,00	0,00	27.597,29	-22.402,71	onderschrijding				N	
107	37201042	Prettig wonen en leven	Wierden West fase 1 2023	685.740,00	0,00	0,00	-685.740,00	onderschrijding				N	
108	37202002	Prettig wonen en leven	Inv.onderhoud Noordbroek 2019	44.365,00	0,00	0,00	-44.365,00	onderschrijding				J	
109	37301005	Prettig wonen en leven	Inst. Afvalbrengpunt Exoo 2021	130.000,00	118.162,50	0,00	-11.837,50	onderschrijding				J	
110	37301006	Prettig wonen en leven	Verv.ondergrg. glascontain. 2021	175.000,00	0,00	29.358,05	-145.641,95	onderschrijding				N	
111	37403001	Prettig wonen en leven	Klimaatadaptieve maatr. 2021	500.000,00	482.752,43	28.718,01	11.470,44	overschrijding				J	
112	38101003	Prettig wonen en leven	Bouwrijp Klomphof 2e fase 2016	109.545,00	27.284,91	3.124,99	-79.135,10	onderschrijding				N	
113	38101006	Prettig wonen en leven	Grond BBroekseweg Enter 2021	125.000,00	114.971,68	0,00	-10.028,32	onderschrijding				J	
114	38101008	Prettig wonen en leven	Bouwrijp Akkerwal flexwon.2022	360.000,00	67.025,28	245.382,13	-47.592,59	onderschrijding				N	
115	39111011	Alg.Dekkingsmiddelen	Achtergest. Geldlening Vitens	1.522.300,00	1.522.300,00	0,00	0,00	onderschrijding				N	
116	39131000	Alg.Dekkingsmiddelen	Aandelen BNG	47.783,06	47.783,06	0,00	0,00	onderschrijding				N	
117	39131010	Alg.Dekkingsmiddelen	Dln.Bst.f.M/K bedr.Ov.'68	775,10	775,10	0,00	0,00	onderschrijding				N	
118	39131020	Alg.Dekkingsmiddelen	Dln.Intercomm. Krediet Bank	36.813,60	37.277,55	0,00	463,95	overschrijding				N	
119	39131030	Alg.Dekkingsmiddelen	Aandelen Enexis	4.084,02	4.084,02	0,00	0,00	onderschrijding				N	
120	39131031	Alg.Dekkingsmiddelen	Aandelen Cogas	42.768,79	42.768,79	0,00	0,00	onderschrijding				N	
121	39131032	Alg.Dekkingsmiddelen	Aandelen Vitens	5.672,25	5.672,25	0,00	0,00	onderschrijding				N	
122	39131040	Alg.Dekkingsmiddelen	Aandelen Twente Milieu	584.000,00	575.649,00	0,00	-8.351,00	onderschrijding				N	
123	39503001	Alg.Dekkingsmiddelen	Conv.Hybr.Len.Enexis (60jr)2020	71.184,00	71.184,00	0,00	0,00	onderschrijding				N	
124	40405413	Overhead OVZ Vennootsch.	Zaakgericht Werken 2016	30.000,00	7.588,21	583,66	-21.828,13	onderschrijding	22.411,79		21.828,13	J	
125	40405517	Overhead OVZ Vennootsch.	Verv.conv.zelfbouw softw.2021	50.000,00	20.094,88	9.397,34	-20.507,78	onderschrijding	29.905,12		20.507,78	N	
126	40405518	Overhead OVZ Vennootsch.	Monitoringstool (Siem-soc)2021	15.000,00	0,00	0,00	-15.000,00	onderschrijding	15.000,00		15.000,00	N	
127	40405519	Overhead OVZ Vennootsch.	GEO informatie 2021	20.000,00	9.700,81	0,00	-10.299,19	onderschrijding	10.299,19		10.299,19	N	
128	40405520	Overhead OVZ Vennootsch.	Migratie cloud Software 2022	100.000,00	78.362,20	2.042,01	-19.595,79	onderschrijding	21.637,80		19.595,79	N	
129	40405521	Overhead OVZ Vennootsch.	Impl. nieuwe wet+regelg.2022	20.000,00	0,00	0,00	-20.000,00	onderschrijding	20.000,00		20.000,00	N	
130	40405522	Overhead OVZ Vennootsch.	Cyberoefening 2023	35.000,00	0,00	0,00	-35.000,00	onderschrijding	35.000,00		35.000,00	N	

131	40405523	Overhead OVZ Vennootsch.	Onderst. impl./conv. 2023-2025	210.000,00	0,00	84.644,33	-125.355,67	onderschrijding	210.000,00		125.355,67	N	
132	40405524	Overhead OVZ Vennootsch.	Inhuur expertise 2023	150.000,00	0,00	120.423,71	-29.576,29	onderschrijding	150.000,00		29.576,29	N	
133	40405525	Overhead OVZ Vennootsch.	Impl. Nieuwe wet+regelg.2023	20.000,00	0,00	0,00	-20.000,00	onderschrijding	20.000,00		20.000,00	N	
134	40405526	Overhead OVZ Vennootsch.	Voorz. verb.Dienstverl. 2023	50.000,00	0,00	36.850,22	-13.149,78	onderschrijding	50.000,00		13.149,78	N	
135	40406501	Overhead OVZ Vennootsch.	Digitalisering archief 2018	10.000,00	5.764,63	4.270,95	35,58	overschrijding	4.235,37		-35,58	J	
136	40406502	Overhead OVZ Vennootsch.	Digitalisering archief 2019	10.000,00	0,00	6.796,25	-3.203,75	onderschrijding	10.000,00		3.203,75	J	
137	40406510	Overhead OVZ Vennootsch.	Arbo-maatregelen 2022	10.000,00	1.906,34	8.205,03	111,37	overschrijding	8.093,66		-111,37	J	
138	40406516	Overhead OVZ Vennootsch.	Informatiebeveiligingsbel.2019	37.000,00	7.764,68	12.018,02	-17.217,30	onderschrijding	29.235,32		17.217,30	N	Afsluiten in 2024
139	40406517	Overhead OVZ Vennootsch.	Arbo-maatregelen 2023	10.000,00	0,00	10.886,96	886,96	overschrijding	10.000,00		-886,96	J	
140	40406518	Overhead OVZ Vennootsch.	Fysiek archief 2023	60.000,00	0,00	18.743,63	-41.256,37	onderschrijding	60.000,00		41.256,37	N	
141	40408502	Overhead OVZ Vennootsch.	Verb.kred.ontw.Gem.werf. 2023	15.000,00	0,00	0,00	-15.000,00	onderschrijding	15.000,00		15.000,00	N	
142	41203502	Prettig wonen en leven	Veilig buitengebied 2023	5.000,00	0,00	1.728,38	-3.271,62	onderschrijding	5.000,00		3.271,62	N	
143	41203503	Prettig wonen en leven	Omgev.veiligh. spoorverv.2023	10.000,00	0,00	25.700,00	15.700,00	overschrijding	10.000,00		-15.700,00	J	Overschrijding toegelicht in Berap
144	42101503	Prettig wonen en leven	Mob.5:carpool Rijssensest 2022	20.000,00	3.650,00	0,00	-16.350,00	onderschrijding	16.350,00		16.350,00	N	
145	42101504	Prettig wonen en leven	Mob.8: kruis.Dikken/Dahl. 2022	20.000,00	7.650,00	33,75	-12.316,25	onderschrijding	12.350,00		12.316,25	N	
146	42101505	Prettig wonen en leven	Mob.9: aanl.voetp.Nijverh.2022	20.000,00	2.150,00	0,00	-17.850,00	onderschrijding	17.850,00		17.850,00	N	
147	42101506	Prettig wonen en leven	Mob.10:onderz. verbl.geb. 2022	50.000,00	10.960,00	4.975,00	-34.065,00	onderschrijding	39.040,00		34.065,00	N	
148	42101507	Prettig wonen en leven	Mob.14: aanb.OV-fietsen 2022	10.000,00	0,00	0,00	-10.000,00	onderschrijding	10.000,00		10.000,00	N	
149	42101508	Prettig wonen en leven	Onderz.Industr./Hexelseweg2023	20.000,00	0,00	0,00	-20.000,00	onderschrijding	20.000,00		20.000,00	N	
150	42101509	Prettig wonen en leven	Onderz.Industr./Vriezev.weg2023	10.000,00	0,00	0,00	-10.000,00	onderschrijding	10.000,00		10.000,00	N	
151	42101510	Prettig wonen en leven	Onderz. aanpak Binnenhof 2023	10.000,00	0,00	504,00	-9.496,00	onderschrijding	10.000,00		9.496,00	N	
152	42102401	Prettig wonen en leven	Inst.ver.Electr.Install. 2017	27.500,00	10.125,36	0,00	-17.374,64	onderschrijding	17.374,64		17.374,64	J	
153	42102501	Prettig wonen en leven	Opstellen beleidsplan OV 2021	15.000,00	11.637,25	2.456,61	-906,14	onderschrijding	3.362,75		906,14	J	
154	42103501	Prettig wonen en leven	Kunstwerken beleidsplan 2023	20.000,00	0,00	0,00	-20.000,00	onderschrijding	20.000,00		20.000,00	N	
155	42106591	Prettig wonen en leven	Verzinkbare Paal N35 2022	75.000,00	13.153,18	73.245,18	11.398,36	overschrijding	0,00		0,00	J	Geen eenmalige gelden, dekking door derden
156	43101502	Eerlijke economie gebiedsontw.	Onderz.herstr. bedr.terr. 2021	25.000,00	0,00	24.995,37	-4,63	onderschrijding	25.000,00		4,63	J	
157	43101503	Eerlijke economie gebiedsontw.	Onderz.beh.bedr.terr.2021/2022	40.000,00	24.923,50	24.848,50	9.772,00	overschrijding	15.076,50		-9.772,00	J	Div. meerwerk i.v.m. stikstofberekening. Verkeersstellingen/ecolog.to ets
158	43101504	Eerlijke economie gebiedsontw.	Evaluatie econ. Visie 2023	10.000,00	0,00	0,00	-10.000,00	onderschrijding	10.000,00		10.000,00	N	
159	43101591	Eerlijke economie gebiedsontw.	Stadsbeweging 2022	100.000,00	4.181,92	67.141,06	-28.677,02	onderschrijding	0,00		0,00	N	Geen éénmalige gelden
160	44201504	Sterke sociale samenleving	Loc.Ond.Nwb.school.Enter 2020	50.000,00	16.860,51	24.785,06	-8.354,43	onderschrijding	33.139,49		8.354,43	N	
161	44205501	Sterke sociale samenleving	Onderz.&Adv.kosten Passie 2018	75.000,00	23.432,27	0,00	-51.567,73	onderschrijding	51.567,73		51.567,73	J	
162	44205502	Sterke sociale samenleving	Twentse belofte 2021	10.170,00	0,00	0,00	-10.170,00	onderschrijding	0,00		0,00	N	Geen éénmalige gelden
163	44302591	Sterke sociale samenleving	NP Onderw.Corona achterst.2022	346.596,00	12.260,53	58.187,81	-276.147,66	onderschrijding	0,00		0,00	N	Geen éénmalige gelden
164	45102503	Sterke sociale samenleving	Gezonde leefstijl/prevent 2022	19.600,00	0,00	0,00	-19.600,00	onderschrijding	0,00		0,00	N	Geen éénmalige gelden
165	45102590	Sterke sociale samenleving	GALA 23 Lokaal Sportakkoord	16.115,00	0,00	24.939,80	8.824,80	overschrijding	0,00		0,00	J	Geen éénmalige gelden, dekking door derden
166	45301502	Sterke sociale samenleving	Instellen Cultuurfonds 2019	15.000,00	10.719,00	4.200,00	-81,00	onderschrijding	4.281,00		81,00	J	
167	45303501	Sterke sociale samenleving	Kulturhus Hoge Hexel 2023	75.000,00	0,00	18.547,55	-56.452,45	onderschrijding	75.000,00		56.452,45	N	
168	45701401	Eerlijke economie gebiedsontw.	Landinrichting Enter 2012	250.000,00	90.322,78	3.692,50	-155.984,72	onderschrijding	159.677,22		155.984,72	N	
169	45701501	Eerlijke economie gebiedsontw.	Uitw.onderlegger landsch. 2022	20.000,00	2.670,00	0,00	-17.330,00	onderschrijding	17.330,00		17.330,00	N	
170	45702501	Prettig wonen en leven	Groenbeleidsplan 2023	25.000,00	0,00	2.375,20	-22.624,80	onderschrijding	25.000,00		22.624,80	N	
171	45702591	Prettig wonen en leven	Bomenonderh.aanplant.2022-2023	120.162,00	23.375,37	8.378,77	-88.407,86	onderschrijding	0,00		0,00	N	Geen éénmalige gelden
172	45705501	Prettig wonen en leven	Speelbeleidsplan 2022	25.000,00	15.876,00	5.349,00	-3.775,00	onderschrijding	9.124,00		3.775,00	J	
173	46102401	Sterke sociale samenleving	Huisvesting Verg.houders 2017	50.000,00	18.382,45	0,00	-31.617,55	onderschrijding	31.617,55		31.617,55	N	
174	46102501	Sterke sociale samenleving	Voorber.Inburgeringswet 2020	48.000,00	3.424,52	0,00	-44.575,48	onderschrijding	44.575,48		44.575,48	N	
175	46102502	Sterke sociale samenleving	Inv. Wet Inburgering 2021	45.000,00	15.729,31	1.751,89	-27.518,80	onderschrijding	29.270,69		27.518,80	N	

176	46102504	Sterke sociale samenleving	Taal ontheemdenOekraïne 2023	24.000,00	0,00	14.047,94	-9.952,06	onderschrijding	24.000,00	9.952,06	N	
177	46102591	Sterke sociale samenleving	Voorzien. Wet Inburgering 2022	151.825,00	0,00	4.584,73	-147.240,27	onderschrijding	0,00	0,00	N	Geen éénmalige gelden
178	46103501	Sterke sociale samenleving	Impl.Beh.maatr. Soc.Domein 2021	50.000,00	4.531,25	0,00	-45.468,75	onderschrijding	45.468,75	45.468,75	N	
179	46103502	Sterke sociale samenleving	Pilot voorl. verv.vz. 2023-2025	25.000,00	0,00	0,00	-25.000,00	onderschrijding	25.000,00	25.000,00	N	
180	46106590	Sterke sociale samenleving	GALA 23 Combinatiefuncties	110.945,00	0,00	96.953,00	-13.992,00	onderschrijding	0,00	0,00	N	Geen éénmalige gelden
181	46106592	Sterke sociale samenleving	GALA 23 Terugdr. Gez. achterst.	24.792,00	0,00	18.154,00	-6.638,00	onderschrijding	0,00	0,00	N	Geen éénmalige gelden
182	46109090	Sterke sociale samenleving	GALA 23 kansr. omg.alcoholprobl.	3.099,00	0,00	1.290,00	-1.809,00	onderschrijding	0,00	0,00	N	Geen éénmalige gelden
183	46109092	Sterke sociale samenleving	GALA 23 Vers. sociale Basis	45.246,00	0,00	28.568,30	-16.677,70	onderschrijding	0,00	0,00	N	Geen éénmalige gelden
184	46109094	Sterke sociale samenleving	GALA 23 Leefomgeving	12.396,00	0,00	7.182,32	-5.213,68	onderschrijding	0,00	0,00	N	Geen éénmalige gelden
185	46109290	Sterke sociale samenleving	GALA 23 1 tegen eenzaamheid	12.396,00	0,00	13.215,00	819,00	overschrijding	0,00	0,00	J	Geen éénmalige gelden
186	46109292	Sterke sociale samenleving	GALA 23 Welzijn op recept.	6.818,00	0,00	9.094,50	2.276,50	overschrijding	0,00	0,00	J	Geen éénmalige gelden, dekking door derden
187	46109294	Sterke sociale samenleving	GALA 23 Verst. Functie GGD	3.099,00	0,00	3.099,00	0,00	onderschrijding	0,00	0,00	J	Geen éénmalige gelden
188	46109296	Sterke sociale samenleving	GALA 23 Coörd. Reg. Preventie	11.033,00	0,00	8.250,47	-2.782,53	onderschrijding	0,00	0,00	N	Geen éénmalige gelden
189	46109298	Sterke sociale samenleving	GALA 23 Mantelzorg	12.396,00	0,00	15.937,50	3.541,50	overschrijding	0,00	0,00	J	Geen éénmalige gelden, dekking door derden
190	46109501	Sterke sociale samenleving	Inclusieve samenleving 2020	20.000,00	7.952,89	6.906,61	-5.140,50	onderschrijding	12.047,11	5.140,50	N	
191	46109503	Sterke sociale samenleving	Inwoners met initiatieven 2022	15.000,00	0,00	0,00	-15.000,00	onderschrijding	15.000,00	15.000,00	N	
192	46109504	Sterke sociale samenleving	Uitv.Budg.Kindergerm.raad 2022	15.000,00	3.666,00	11.699,78	365,78	overschrijding	11.334,00	-365,78	J	
193	46201501	Sterke sociale samenleving	Pilot onafh.coach 2023-2025	22.500,00	0,00	0,00	-22.500,00	onderschrijding	22.500,00	22.500,00	N	
194	46201502	Sterke sociale samenleving	Mentale weerbaarh. Jeugd 2023	15.000,00	0,00	0,00	-15.000,00	onderschrijding	15.000,00	15.000,00	N	
195	46201503	Sterke sociale samenleving	Lok.aanp.complexe scheid. 2023	20.000,00	0,00	0,00	-20.000,00	onderschrijding	20.000,00	20.000,00	N	
196	46201504	Sterke sociale samenleving	Pilot samenw. onderw./zorg 2023	15.000,00	0,00	9.226,52	-5.773,48	onderschrijding	15.000,00	5.773,48	N	
197	46201505	Sterke sociale samenleving	Wachtlijstprobl. Jeugd 2023	272.000,00	0,00	21.574,00	-250.426,00	onderschrijding	272.000,00	250.426,00	N	
198	46304502	Sterke sociale samenleving	Camp.rondkomen in Wierden 202	10.000,00	3.500,00	3.500,00	-3.000,00	onderschrijding	6.500,00	3.000,00	N	
199	46304503	Sterke sociale samenleving	Metten gebr./effect ink.reg.2022	7.000,00	0,00	7.000,00	0,00	onderschrijding	7.000,00	0,00	J	
200	46304504	Sterke sociale samenleving	Energiearmoede 2022	25.000,00	0,00	0,00	-25.000,00	onderschrijding	25.000,00	25.000,00	J	
201	46304505	Sterke sociale samenleving	Bestrijd. Energiearmoede 2022	2.026.700,00	838.400,00	625.600,00	-562.700,00	onderschrijding	1.188.300,00	562.700,00	N	
202	46304506	Sterke sociale samenleving	Energiecrisis huishoudens 2022	400.000,00	0,00	50.633,88	-349.366,12	onderschrijding	400.000,00	349.366,12	N	
203	46304591	Sterke sociale samenleving	Individ.kst.toesl.affaire 2023	0,00	0,00	35.374,22	35.374,22	overschrijding	0,00	0,00	N	Geen éénmalige gelden
204	47101501	Sterke sociale samenleving	Stimul. kansrijke start 2021	12.800,00	599,00	1.191,00	-11.010,00	onderschrijding	12.201,00	11.010,00	N	
205	47101502	Sterke sociale samenleving	Stimul. kansrijke start 2022	28.000,00	0,00	0,00	-28.000,00	onderschrijding	28.000,00	28.000,00	N	
206	47101590	Sterke sociale samenleving	GALA 23 Kansrijke start	18.594,00	0,00	17.125,00	-1.469,00	onderschrijding	0,00	-17.125,00	N	Geen éénmalige gelden
207	47101592	Sterke sociale samenleving	GALA 23 Mentale gezondheid	8.677,00	0,00	7.854,00	-823,00	onderschrijding	0,00	0,00	N	Geen éénmalige gelden
208	47101594	Sterke sociale samenleving	GALA 23 Overgewicht obesitas	21.693,00	0,00	0,00	-21.693,00	onderschrijding	0,00	0,00	N	Geen éénmalige gelden
209	47101596	Sterke sociale samenleving	GALA 23 Valpreventie	63.840,00	0,00	44.000,00	-19.840,00	onderschrijding	0,00	0,00	N	Geen éénmalige gelden
210	47201507	Prettig wonen en leven	Zorgplicht watertakenplan 2022	79.500,00	59.953,80	19.546,24	0,04	overschrijding	19.546,20	-0,04	J	
211	47201508	Prettig wonen en leven	Onderz. Maatr. Watertakenpl. 2022	26.500,00	11.796,53	14.700,46	-3,01	onderschrijding	14.703,47	3,01	J	
212	47201509	Prettig wonen en leven	Zorgplicht watertakenplan 2023	49.500,00	0,00	22.436,95	-27.063,05	onderschrijding	49.500,00	27.063,05	N	
213	47201510	Prettig wonen en leven	Onderz. Maatr. Watertakenpl. 2023	14.500,00	0,00	7.006,65	-7.493,35	onderschrijding	14.500,00	7.493,35	N	
214	47201514	Prettig wonen en leven	Stim. Maatregel Inw. 2022	25.000,00	7.117,30	6.877,80	-11.004,90	onderschrijding	17.882,70	11.004,90	N	
215	47201515	Prettig wonen en leven	Stim. Maatregel Inw. 2023	25.000,00	0,00	0,00	-25.000,00	onderschrijding	25.000,00	25.000,00	N	
216	47201518	Prettig wonen en leven	Bew. Initiativ. Klimaatadap. 2023	20.000,00	0,00	0,00	-20.000,00	onderschrijding	20.000,00	20.000,00	N	
217	47301501	Duurzame ontwikkeling	Zwerfvuilbudget 2023	20.000,00	0,00	1.067,65	-18.932,35	onderschrijding	20.000,00	18.932,35	N	
218	47301502	Duurzame ontwikkeling	Bodemsan. afvalbrengpunt 2022	30.000,00	17.467,64	0,00	-12.532,36	onderschrijding	0,00	0,00	J	Geen éénmalige gelden dekking
219	47401502	Prettig wonen en leven	Sanering asbestdaken 2018	50.000,00	21.239,42	0,00	-28.760,58	onderschrijding	28.760,58	28.760,58	N	Besteding in 2024
220	47401504	Prettig wonen en leven	Sanering Asbestdaken 2021	50.000,00	0,00	0,00	-50.000,00	onderschrijding	50.000,00	50.000,00	N	Besteding in 2024
221	47401505	Prettig wonen en leven	Verv. asbestloket-functie 2020	15.000,00	2.299,00	0,00	-12.701,00	onderschrijding	12.701,00	12.701,00	N	Besteding in 2024
222	47401508	Prettig wonen en leven	Basiskaart geluid 2023	15.000,00	0,00	0,00	-15.000,00	onderschrijding	15.000,00	15.000,00	N	
223	47401509	Prettig wonen en leven	Bodemkwaliteitskaart 2023	7.500,00	0,00	0,00	-7.500,00	onderschrijding	7.500,00	7.500,00	N	
224	47401510	Prettig wonen en leven	Basisregistr. ondergrond 2023	7.500,00	0,00	0,00	-7.500,00	onderschrijding	7.500,00	7.500,00	N	
225	47401591	Prettig wonen en leven	Aanp. Energiearm. Nat. Is. Pr. 2022	351.789,00	0,00	38.936,14	-312.852,86	onderschrijding	0,00	0,00	N	Geen éénmalige gelden

226	47401592	Duurzame ontwikkeling	Budget klimaatmiddelen 2023	441.436,00	0,00	401.446,45	-39.989,55	onderschrijding	0,00	0,00	N	Geen éénmalige gelden
227	47403502	Duurzame ontwikkeling	Plan Oost oz.adv.comm. 2021	25.000,00	2.835,00	1.000,00	-21.165,00	onderschrijding	22.165,00	21.165,00	N	
228	47403504	Duurzame ontwikkeling	Wijkuitvoeringsplannen 2021	100.000,00	58.310,49	923,55	-40.765,96	onderschrijding	41.689,51	40.765,96	N	
229	47403505	Duurzame ontwikkeling	Wijkuitvoeringsplannen 2022	100.000,00	15.297,00	0,00	-84.703,00	onderschrijding	84.703,00	84.703,00	N	
230	47403506	Duurzame ontwikkeling	Comm.duurzaamheid 2022-2023	28.000,00	6.949,86	0,00	-21.050,14	onderschrijding	21.050,14	21.050,14	N	
231	47403507	Duurzame ontwikkeling	Droogteprobl.en waterwinn.2022	25.000,00	0,00	0,00	-25.000,00	onderschrijding	25.000,00	25.000,00	N	
232	47403508	Duurzame ontwikkeling	Laadinfrastructuur 2022/2023	20.000,00	0,00	0,00	-20.000,00	onderschrijding	20.000,00	20.000,00	N	
233	47403510	Duurzame ontwikkeling	Progr.Duurzaamh/Circul. 2023	22.000,00	0,00	0,00	-22.000,00	onderschrijding	22.000,00	22.000,00	N	
234	47403511	Duurzame ontwikkeling	RES Grootsch.opwek 2023-2025	60.000,00	0,00	2.500,00	-57.500,00	onderschrijding	60.000,00	57.500,00	N	
235	47403512	Duurzame ontwikkeling	Voorb.kred.Gasloos vastg.2023	20.000,00	0,00	7.169,00	-12.831,00	onderschrijding	20.000,00	12.831,00	N	
236	47403591	Duurzame ontwikkeling	Pilot Waterbesch. Notter 2022	340.000,00	72.309,00	299.252,47	31.561,47	overschrijding	0,00	0,00	J	Geen éénmalige gelden
237	47403597	Duurzame ontwikkeling	Nat.Isol.Progr.(NIP) 2023	480.340,00	0,00	2.250,00	-478.090,00	onderschrijding	0,00	0,00	N	Geen éénmalige gelden
238	48101501	Prettig wonen en leven	Ontwik. Landelijk Gebied 2018	100.000,00	83.079,19	16.956,89	36,08	overschrijding	16.920,81	-36,08	J	
239	48101502	Prettig wonen en leven	Ontwik. Landelijk Gebied 2019	50.000,00	1.249,91	48.727,81	-22,28	onderschrijding	48.750,09	22,28	J	
240	48101503	Prettig wonen en leven	Ontwik. Landelijk Gebied 2020	50.000,00	0,00	50.915,68	915,68	overschrijding	50.000,00	-915,68	J	
241	48101516	Eerlijke economie gebiedsontw.	Vitaal Landelijk Gebied 2021	50.000,00	0,00	3.801,10	-46.198,90	onderschrijding	50.000,00	46.198,90	N	
242	48101517	Eerlijke economie gebiedsontw.	Vitaal Landelijk Gebied 2022	50.000,00	0,00	0,00	-50.000,00	onderschrijding	50.000,00	50.000,00	N	
243	48101518	Eerlijke economie gebiedsontw.	Vitaal Landelijk Gebied 2023	100.000,00	0,00	0,00	-100.000,00	onderschrijding	100.000,00	100.000,00	N	
244	48101520	Prettig wonen en leven	Visie planv.Wilhelminastr.2021	25.000,00	4.210,00	40.000,00	19.210,00	overschrijding	20.790,00	-19.210,00	J	Melding overschrijding Berap 2023
245	48101521	Prettig wonen en leven	Voorb.planv.Anjelierstr. 2022	50.000,00	17.489,59	0,00	-32.510,41	onderschrijding	32.510,41	32.510,41	N	
246	48101522	Prettig wonen en leven	Onderz.nieuw ontwikkelloc.2022	10.000,00	0,00	1.653,60	-8.346,40	onderschrijding	10.000,00	8.346,40	N	
247	48101523	Prettig wonen en leven	Onderzoek Flexwonen 2022	15.000,00	4.210,47	0,00	-10.789,53	onderschrijding	10.789,53	10.789,53	N	
248	48101525	Sterke sociale samenleving	Uitvoeren kerkenvisie 2023	30.000,00	0,00	24.944,50	-5.055,50	onderschrijding	30.000,00	5.055,50	N	
249	48101526	Prettig wonen en leven	Herijk. woningmarktonderz.2023	15.000,00	0,00	10.012,50	-4.987,50	onderschrijding	15.000,00	4.987,50	N	
250	48101527	Prettig wonen en leven	Lok.Onderz. Nieuwbouwproj.2023	10.000,00	0,00	605,63	-9.394,37	onderschrijding	10.000,00	9.394,37	N	
251	48102502	Vern.Lok.Democr.bestuur & organis	Opstellen Omgevingsvisie 2020	50.000,00	21.675,00	0,00	-28.325,00	onderschrijding	28.325,00	28.325,00	N	
252	48102503	Vern.Lok.Democr.bestuur & organis	Opstellen Omgev.plan 2021-2022	50.000,00	0,00	50.000,00	0,00	onderschrijding	50.000,00	0,00	J	
253	48102505	Vern.Lok.Democr.bestuur & organis	Implement. Omgevingswet 2022	100.000,00	42.384,20	57.615,80	0,00	onderschrijding	57.615,80	0,00	J	
254	48102506	Vern.Lok.Democr.bestuur & organis	Implement. Omgevingswet 2023	250.000,00	0,00	117.657,85	-132.342,15	onderschrijding	250.000,00	132.342,15	N	
255	48302502	Prettig wonen en leven	Nieuwe Lokale Woonagenda 2022	22.500,00	5.048,00	0,00	-17.452,00	onderschrijding	17.452,00	17.452,00	N	

BIJLAGE 2: VERLOOPOVERZICHT RESERVES EN VOORZIENINGEN

Nummer	Naam, reserve/voorziening	Saldo aan het begin van het dienstjaar	Vermeerdering- en wegens bij- boeking rente	Overige vermeerde- ringen	Verminderen (beschikkingen /bijdragen)	Saldo aan het einde van het dienstjaar
RUBRIEK A, reserves van de algemene dienst						
1	Algemene reserve	-9.284.521,31	0	-8.800.863,29	4.024.439,00	-14.060.945,60
2	Reserve inv. eenmalige dekking	-2.872.511,40	0	-2.182.000,00	1.795.037,13	-3.259.474,27
3	Reserve opvang boekverliezen	-600.000,00	0	-33.216,00	43.868,12	-589.347,88
Subtotaal rubriek A		-12.757.032,71	-	11.016.079,29	5.863.344,25	-17.909.767,75
RUBRIEK B, reserves m.b.t. grondexploitatie						
4	Reserve winst grondverkoop	-1.664.288,66	0	0,00	304.000,00	-1.360.288,66
5	Reserve voorl. resultaat Grex	-79.293,00	0	-1.784.863,00	0,00	-1.864.156,00
Subtotaal rubriek B		-1.743.581,66	-	1.784.863,00	304.000,00	-3.224.444,66
RUBRIEK C, financieel technische reserves						
6	Reserve nieuwbouw gemeentehuis	-850.850,22	0	0,00	77.350,02	-773.500,20
7	Res. gem.geb. Gem.huis/garage	-26.111,95	0	0,00	4.352,04	-21.759,91
8	Res. ED Soc. Cult. Accom.	-848.752,88	0	0,00	31.435,32	-817.317,56
9	Reserve afschr.brandvl.scholen	-120.266,28	0	0,00	3.164,84	-117.101,44
10	Reserve afschrijving Klomphof	-229.974,36	0	0,00	4.817,16	-225.157,20
11	Reserve afschrijving wegen	-332.640,00	0	0,00	15.840,00	-316.800,00
12	Reserve afschrijving Corona	-69.170,99	0	0,00	27.679,62	-41.491,37
13	Reserve afschrijving gemeentegarage	-162.223,12	0	0,00	18.024,84	-144.198,28
14	Reserve afschrijving huisvesting Passie	-461.000,00	0	-439.000,00	0,00	-900.000,00
15	Reserve afschrijving opvang Oekraïne	0,00	0	-1.119.407,00	142.834,79	-976.572,21
Subtotaal rubriek C		-3.100.989,80	-	1.558.407,00	325.498,63	-4.333.898,17

RUBRIEK D, overige bestemmingsreserves

16	Res. subs. Gemeentemonumenten	-31.525,09	0	0,00	0,00	-31.525,09
17	Reserve glas en vandalisme	-20.000,00	0	-3.500,00	3.500,00	-20.000,00
18	Reserve leningen SVN	-495.000,00	0	0,00	0,00	-495.000,00
19	Reserve kunst (0,5% regeling)	-112.268,70	0	-70.070,44	0,00	-182.339,14
20	Reserve sociaal domein	-2.000.000,00	0	0,00	0,00	-2.000.000,00
21	Reserve asielinstroom	-107.413,23	0	2.500,00	32.500,00	-72.413,23
22	Reserve raadsaangelegenheden	-33.608,41	0	-4.000,53	0,00	-37.608,94
23	Reserve mobiele podia	-70.860,24	0	0,00	6.963,22	-63.897,02
24	Reserve opleidingen	-14.436,00	0	0,00	14.436,00	0,00
25	Reserve de Kolk	-84.926,95	0	0,00	84.926,95	0,00
26	Reserve SAWE	-57.418,50	0	0,00	57.418,50	0,00
27	Reserve gebiedszone A1-zone	-450.000,00	0	-50.000,00	0,00	-500.000,00
28	Reserve duurzaamheid	-227.000,00	0	0,00	82.000,00	-145.000,00
29	Reserve Corona Covid-19	-612.580,00	0	0,00	125.204,00	-487.376,00
30	Reserve onderhoud wegen	-383.658,76	0	-500.000,00	448.201,42	-435.457,34
31	Reserve onderhoud bruggen	-172.045,00	0	-42.000,00	17.200,00	-196.845,00
32	Reserve IHP integraal huisv.plan	-500.000,00	0	-500.000,00	0,00	-1.000.000,00
33	Reserve energiecrisis	-600.000,00	0	0,00	0,00	-600.000,00
34	Reserve opvang Oekraïne	0,00	0	-5.264.428,00	0,00	-5.264.428,00

Subtotaal rubriek D**-5.972.740,88****- -6.431.498,97****872.350,09****-11.531.889,76****RUBRIEK E, voorzieningen (voor verplichting risico's)**

35	Voorz. WW voormalig personeel	-61.782,98	0	-201.317,02	0,00	-263.100,00
36	Voorz. vertrekbemidd.personeel	-93.000,00	0	1.945,12	91.054,88	0,00
37	Voorz. personeelsvereniging	-7.350,00	0	-1.500,00	0,00	-8.850,00
38	Voorz. personeel (spaar)verlof	-820.000,00	0	-232.500,00	0,00	-1.052.500,00

39 Voorz. wethouderspensioenen	-2.548.180,12	0	-6.415,75	102.832,87	-2.451.763,00
40 Voorz. voormalige wethouders	-103.733,02	0	61.416,32	39.816,70	-2.500,00
41 Voorz.af te rekenen winst Grex	-64.744,72	0	0,00	0,00	-64.744,72
42 Voorz. verlies onderh.werk OHW	-1.955.562,00	0	471.720,00	0,00	-1.483.842,00
43 Voorz. afgewerkte complexenGrex	-1.001.175,87	0	29.000,00	146.119,71	-826.056,16
Subtotaal rubriek E	-6.655.528,71	0	122.348,67	379.824,16	-6.153.355,88

RUBRIEK F, onderhouds(egalisatie)voorzieningen

44 Onderhoudsfonds gemeentehuis	-165.155,55	0	-269.000,00	282.538,08	-151.617,47
44 Onderh.fonds garage/zoutl/stalling	-145.736,76	0	-35.900,00	11.576,43	-170.060,33
44 Onderh.fonds soc.cult.accomm.	-204.381,75	0	-68.700,00	21.142,42	-251.939,33
44 Onderh.fonds torens/begraaf.pl.enz	-17.373,57	0	-12.600,00	1.901,79	-28.071,78
44 Onderh.fonds woningen/st.hal	-8.224,00	0	-5.000,00	2.386,50	-10.837,50
Subtotaal rubriek F	-540.871,63	0	-391.200,00	319.545,22	-612.526,41

RUBRIEK G, voorzieningen voor door derden beklemd middelen

45 Voorz. riolering	-2.540.604,78	0	-1.178.022,53	1.184.738,06	-2.533.889,25
46 Voorz. egalisatie riolering	-144.000,00	0	-1.178.022,53	1.178.022,53	-144.000,00
47 Voorz. egalisatie afvalverwijd	-193.762,22	0	0,00	77.439,91	-116.322,31
48 Voorz. platteland RvR/KGO	-234.854,92	0	-78.454,99	80.979,88	-232.330,03
Subtotaal rubriek G	-3.113.221,92	0	-2.434.500,05	2.521.180,38	-3.026.541,59

TOTAAL GENERAAL	-33.883.967,31	0,00	23.494.199,64	10.585.742,73	-46.792.424,22
------------------------	-----------------------	-------------	----------------------	----------------------	-----------------------

Onttrekkingen aan reserves die van structurele aard zijn en in de jaarrekening 2023 verwerkt zijn:

Reserve nieuwbouw gemeentehuis	77.350,02
Reserve eenm.dekking gem.gebouwen gemeentehuis	4.352,04
Reserve eenm. dekking bouw extra ruimte gemeentegarage	18.024,88
Reserve eenm. dekking sociaal culturele accommodaties	31.435,32
Reserve eenm. dekking wegen	15.840,00
Reserve eenm. dekking brandveiligheid scholen	3.164,84
Reserve eenm. dekking aanschaf automatisering corona	27.680,09
Reserve afschrijving Klomphof	4.817,16
Reserve afschrijving opvang Oekraïne	142.834,79
Reserve Mobiele podia	6.963,22
	332.462,36

NB: de nummers van dit verloopoverzicht corresponderen bij de toelichting op de Balans (Vaste Passiva toelichting Reserves en Voorzieningen).

BIJLAGE 3: BIJLAGE SINGLE AUDIT, SINGLE INFORMATION (SISA)

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2023 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 12-02-2024								
Verstreker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
JenV	A16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne Gemeenten	Vul in totaal cumulatief te ontvangen normbedrag per gerealiseerde gemeentelijke plek per dag (GOO) (jaar T)	Vul in verschil bij hogere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst van A16/01 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO)	Vul in vrijwillige teruggave bij lagere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst onder A16/01 (jaar T) – uitzonderingsbepaling (GOO)	Besteding (jaar T) tbv de transitie - uitgezonderd uitvoeringskosten	Besteding (jaar T) uitvoeringskosten tbv de transitie	Besteding (jaar T) uitgekeerde verstrekkingen (POO)
			Aard controle R Indicator: A16/01	Aard controle R Indicator: A16/02	Aard controle n.v.t. Indicator: A16/03	Aard controle R Indicator: A16/04	Aard controle R Indicator: A16/05	Aard controle R Indicator: A16/06
			€ 5.006.809	€ 0	€ 0	€ 625.575	€ 121.518	€ 60.481
			Totaal bedrag vorderingen (/ onrechtmatig uitgekeerde) verstrekkingen (jaar T) POO	Vul in totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per geregistreerde persoon waaraan in een maand een verstrekking is gedaan (POO) (jaar T)	Berekening totale besteding (jaar T) Som indicatoren 01/02/04/05/06/07 en 08	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)		
			Aard controle R Indicator: A16/07	Aard controle R Indicator: A16/08	Aard controle n.v.t. Indicator: A16/09	Aard controle n.v.t. Indicator: A16/10		
			€ 0	€ 37.170	€ 5.851.553	€ 9.252.371		
FIN	B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek Gemeenten	Aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (jaar T)	Cumulatief aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (t/m jaar T)	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak in (jaar T)	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpak (t/m jaar T)	Normbedragen voor a, b, d en f (ja/nee)(vanaf 2021)	Normbedragen voor e (ja/nee) (vanaf 2021)
			Aard controle R Indicator: B2/01	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/02	Aard controle D2 Indicator: B2/03	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/04	Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2 Aard controle n.v.t. Indicator: B2/05	Nee: reeks 1/ Ja: reeks 2 Aard controle n.v.t. Indicator: B2/06
			0	10	2	2	Ja	Ja
			Wijziging keuze per (2023/2024)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3) Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/09	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3) Keuze werkelijke kosten Aard controle n.v.t. Indicator: B2/10		
			Aard controle n.v.t. Indicator: B2/07	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/08				
			N.V.T.	Nee				

			Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) Werkelijke kosten <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/11</i> € 35.374	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) Werkelijke kosten <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/12</i> € 35.374	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) Keuze werkelijke kosten <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/13</i> € 0	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) Keuze werkelijke kosten <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/14</i> € 0	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) Werkelijke kosten <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/15</i> € 0	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) Werkelijke kosten <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/16</i> € 0
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/17</i> € 0	Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerde cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/18</i> € 0	Reeks 2 Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/19</i> € 0	Reeks 2 Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/20</i> € 0	Reeks 2 Normbedrag onderdeel d x aantal PwA's (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/21</i> € 0	Reeks 2 Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten en/of PwA's cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/22</i> € 0
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/23</i> € 0	Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/24</i> € 0	Reeks 2 Normbedrag onderdeel f x aantal driesprekken (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/25</i> € 0	Reeks 2 Normbedrag onderdeel f x aantal driesprekken cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/26</i> € 0	Totaal Totale verantwoording (jaar T) voor de SPUK B2 regeling <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: B2/27</i> € 46.110	€ 0
BZK	C41B	Regeling specifieke uitkering flexibele inzet woningbouw SiSa tussen medeoverheden	Hieronder per regel één provincie(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die provincie invullen <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C41B/01</i> 1 030004 Provincie Overijssel Kopie provinciecode <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C41B/07</i> 1 030004 Provincie Overijssel	Besteding (jaar T) aan flexibele ondersteuning, capaciteit en expertise <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: C41B/02</i> € 38.455 Cumulatief aantal (t/m jaar T) woningen dat in deze projecten wordt gerealiseerd <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C41B/08</i> 0	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) aan flexibele ondersteuning capaciteit en expertise <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C41B/03</i> € 38.455 Eindverantwoording (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C41B/09</i> Ja	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: C41B/04</i> € 0	Aantal projecten dat (in jaar T) is geholpen met middelen <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C41B/05</i> 0	Aantal projecten dat cumulatief (t/m jaar T) is geholpen met middelen <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C41B/06</i> 0
BZK	C55	Aanpak energiearmoede	Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C55/01</i> 0	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: C55/02</i> € 0	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C55/03</i> € 0	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C55/04</i> 4	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: C55/05</i> € 38.936	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C55/06</i> € 38.936

			Het aantal huishoudens dat ondersteuning –bijvoorbeeld via advies aan huis- heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn/haar energieverbruik mee heeft kunnen verminderen. <i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/07</i>	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten <i>Aard controle R Indicator: C55/08</i>	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten <i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/09</i>			
			4	€ 0	€ 0			
			Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/10</i>	Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. LED-lampen) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/11</i>	Het aantal grote(re) gasbesparende maatregelen (w.o. dakisolatie, vloerisolatie, spouwmuurisolatie etc.) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/12</i>	Het aantal grote(re) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. vervangen koelkasten, wasmachines etc.) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/13</i>	Het aantal gegeven adviezen met directe verlaging energieverbruik/energierekening tot gevolg. <i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/14</i>	Het aantal overige energierekening verlagende maatregelen <i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/15</i>
			0	0	0	0	0	0
BZK	C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen <i>Aard controle R Indicator: C62/01</i>	Eindverantwoording (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: C62/02</i>				
			€ 0	Nee				
BZK	C85	Stimuleringsregeling flex- en transformatiewoningen	Projectnaam <i>Aard controle n.v.t. Indicator: C85/01</i>	Cumulatief aantal flex- of transformatiewoningen gerealiseerd per project (t/m jaar T) - betreft totalen <i>Aard controle n.v.t. Indicator: C85/02</i>	Cumulatief aantal woningen gerealiseerd voor Ontheemden of vergunninghouders per project (t/m jaar T) - betreft totalen <i>Aard controle n.v.t. Indicator: C85/03</i>	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per project – inclusief uitvoering door derden <i>Aard controle R Indicator: C85/04</i>	Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T) per project – inclusief uitvoering door derden <i>Aard controle R Indicator: C85/05</i>	
		Gemeenten						
			1 Tijdelijke woning Snoekweg	25	25	€ 307.850	€ 140.818	
			2 Tijdelijke woning Gemeente	0	0	€ 0	€ 0	
			3 Flexwoningen gemeenten Wierden	0	0	€ 0	€ 0	
			Kopie projectnaam	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C85/06</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C85/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C85/08</i>			
			1 Tijdelijke woning Snoekweg	Ja	Ja			
			2 Tijdelijke woning Gemeente	Ja	Nee			
			3 Flexwoningen gemeenten Wierden	Ja	Nee			
BZK	C92	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid	Besteding (jaar T) <i>Aard controle R Indicator: C92/01</i>	Bedrag doorgeschoven naar t+1 <i>Aard controle R Indicator: C92/02</i>	Aantal informatiepunten dat de gemeente financiert <i>Aard controle n.v.t. Indicator: C92/03</i>	Aantal vragen dat in het afgelopen jaar bij de Informatiepunten in de gemeente behandeld is <i>Aard controle n.v.t. Indicator: C92/04</i>	Aantal gebruikte leermiddelen <i>Aard controle n.v.t. Indicator: C92/05</i>	
			€ 24.164	€ 0	2	47	40	

BZK	C94	Regeling houdende regels verstrekking specifieke uitkering aan gemeenten verduurzaming [...] van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties	Beschikkningsnummer	Besteding (jaar T)	Het aantal slecht geïsoleerde woningen [...], eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen zijn genomen [...]	Het aantal slecht geïsoleerde woningen [...], eventueel in samenhang [...] met een WOZ-waarde boven het gemeentelijk gemiddelde (peildatum 2022) of een WOZ-waarde van € 429.300	Het aantal woningen waarbij een hogere bijdrage dan € 4.000 is toegekend, het aantal woningen dat daarvan niet voldoet aan de betreffende uitzonderingsgevallen [...] en	Het totaalbedrag van de overschrijding boven de € 4.000 van die laatstbedoelde woningen
			Aard controle n.v.t. Indicator: C94/01	Aard controle R Indicator: C94/02	Aard controle n.v.t. Indicator: C94/03	Aard controle R Indicator: C94/04	Aard controle R Indicator: C94/05	Aard controle R Indicator: C94/06
			1 LA123-03480622	€ 2.250	0	1	0	€ 0
			Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan gerichte ondersteuning en/of het bedrag waarvoor derden met de benodigde expertise zijn ingeschakeld als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel a, van de regeling	Besteding van middelen ten behoeve van uitvoering als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel b	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan die energiebesparende isolatiemaatregelen, eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen.	Eindverantwoording (ja/nee)		
			Aard controle R Indicator: C94/07	Aard controle R Indicator: C94/08	Aard controle R Indicator: C94/09	Aard controle n.v.t. Indicator: C94/10		
			1	€ 0	€ 0	Nee		
BZK	C209	Meerjarige regeling voor huisvesting aandachtsgroepen	Beschikkningsnummer	Projectnaam	Besteding (jaar T) per project	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) - per project	Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T) - per project	Aantal woonruimten waarvan de werkzaamheden zijn gestart in (jaar T)
			Aard controle n.v.t. Indicator: C209/01	Aard controle n.v.t. Indicator: C209/02	Aard controle R Indicator: C209/03	Aard controle n.v.t. Indicator: C209/04	Aard controle D2 Indicator: C209/05	Aard controle n.v.t. Indicator: C209/06
			1 RHA2022-03341466	Realiseren van 12 flexwoningen en 6 standplaatsen	€ 0	€ 0	€ 0	0
			Kopie Projectnaam	Aantal volledig gerealiseerde woonruimten (t/m jaar T)	De uitvoering loopt volgens de planning (ja/nee)	Zelfstandige uitvoering (ja/nee)		
			Aard controle n.v.t. Indicator: C209/07	Aard controle n.v.t. Indicator: C209/08	Aard controle n.v.t. Indicator: C209/09	Aard controle R Indicator: C209/10		
			1 Realiseren van 12 flexwoningen en 6 standplaatsen	0	Nee	Ja		
			Eindverantwoording (Ja/Nee)					
			Aard controle n.v.t. Indicator: C209/11					
			Nee					
OCW	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 159, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en voegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 160 WPO)	Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	
			Aard controle R Indicator: D8/01	Aard controle R Indicator: D8/02	Aard controle R Indicator: D8/03	Aard controle R Indicator: D8/04	Aard controle R Indicator: D8/05	
		Gemeenten	€ 64.000	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	

			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen <i>Aard controle n.v.t. Indicator: D8/06</i>	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag <i>Aard controle R Indicator: D8/07</i>	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen <i>Aard controle n.v.t. Indicator: D8/08</i>	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag <i>Aard controle R Indicator: D8/09</i>		
OCW	D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld <i>Aard controle R Indicator: D14/01</i>	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen <i>Aard controle R Indicator: D14/02</i>	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs <i>Aard controle R Indicator: D14/03</i>	Correctie besteding (jaar T-1) <i>Aard controle R Indicator: D14/04</i>	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) <i>Aard controle R Indicator: D14/05</i>	
			€ 58.188 Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen <i>Aard controle n.v.t. Indicator: D14/06</i>	€ 0 Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs <i>Aard controle R Indicator: D14/07</i>	€ 0 Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen <i>Aard controle n.v.t. Indicator: D14/08</i>	€ 0 Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs <i>Aard controle R Indicator: D14/09</i>	€ 233.245	
IenW	E20	Regeling stimulering verkeersmaatregelen 2020-2021 Provincies en Gemeenten	Besteding (jaar T) <i>Aard controle R Indicator: E20/01</i>	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E20/02</i>	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T) <i>Aard controle R Indicator: E20/03</i>	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E20/04</i>		
			€ 0 Naam/nummer per maatregel <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E20/05</i>	€ 0 Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E20/06</i>	€ 0 De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids-maatregelen per type maatregel (stuks, meters) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E20/07</i>	Nee Eventuele toelichting, mits noodzakelijk <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E20/08</i>		
			1 224 Aanleg van één rijloper met fiets(suggestie)stroken en bermen aantal in meters	Nee	0			

IenW	E44B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027 (SiSa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één CBS(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Beschikkningsnummer	Besteding (jaar T) ten laste van de verstrekker	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van de verstrekker	Besteding ten laste van cofinanciering (jaar T)	Besteding cofinanciering cumulatief (t/m jaar T)
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: E44B/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: E44B/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/06</i>
			1 060173 Gemeente Oldenzaal	IENW/BSK-2021/213658	€ 0	€ 0	€ 31.668	€ 109.140
			2 060173 Gemeente Oldenzaal	IENW/BSK-2022/261992	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Kopie CBS(code)	Kopie beschikkningsnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/08</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/09</i>			
			1 060173 Gemeente Oldenzaal	IENW/BSK-2021/213658	Nee			
			2 060173 Gemeente Oldenzaal	IENW/BSK-2022/261992	Nee			
			Kopie CBS(code)	Kopie beschikkningsnummer	Naam/nummer maatregel	Maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) - per maatregel		
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/10</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/11</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/12</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/13</i>		
			1 060173 Gemeente Oldenzaal	IENW/BSK-2021/213658	Wierden West	Nee		
			2 060173 Gemeente Oldenzaal	IENW/BSK-2022/261992	Wierden West	Nee		
IenW	E84	Regeling stimulerings verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve eigen bijdrage en externe financiering (t/m jaar T)	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee)		
		Provincies en Gemeenten	<i>Aard controle R Indicator: E84/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E84/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: E84/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E84/04</i>		
			€ 0	€ 0	€ 0	Nee		
			Naam/nummer per maatregel	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids-maatregelen per type maatregel (stuks, meters)	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk		
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E84/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E84/06</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E84/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E84/08</i>		
			1 301 Aanleg van openbare verlichting/aantal in Meters	Nee	0			
			2 310 Aanbrengen van kant- en asmarkering op fietspaden/aantal in Meters	Nee	0			
			3 331 Drempel/aantal in Stuks	Nee	0			
			4 332 Wegversmalling/aantal in Stuks	Nee	0			
			5 336 Inrichten van schoolzone met snelheidsverlagende maatregelen/aantal in Stuks	Nee	0			
			6 361 Aanleg van verticale elementen voor korte rechtstanden (rekening houdend met landbouwverkeer)/aantal in Stuks	Nee	0			
			7 373 Aanbrengen geleiderail/aantal in Meters	Nee	0			
IenW	E87B	Tijdelijke regeling stimuleren maatregelen tweede fase Deltaprogramma zoetwater (SiSa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Beschikkningsnaam/nummer	Totale besteding (jaar T)	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T)	Totale eigen bijdrage en bijdrage van derden (jaar T)	Cumulatieve eigen bijdrage en bijdrage van derden (t/m jaar T)
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E87B/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E87B/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: E87B/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E87B/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: E87B/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E87B/06</i>
			1 060189 Gemeente Wierden	S2023-0001010	125983	125983	105642	105642
			Kopie beschikkningsnaam/nummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E87B/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E87B/08</i>				
			1 S2023-0001010	Nee				

EZK	F28	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid	Besteding apparaatskosten (jaar T) : salarissen en sociale lasten voor ambtelijk personeel	Besteding apparaatskosten (jaar T): kosten voor ingeleend personeel	Besteding apparaatskosten (jaar T): overige goederen en diensten	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) apparaatskosten	Besteding (jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten
			Aard controle R Indicator: F28/01	Aard controle R Indicator: F28/02	Aard controle R Indicator: F28/03	Aard controle n.v.t. Indicator: F28/04	Aard controle R Indicator: F28/05	Aard controle n.v.t. Indicator: F28/06
			€ 286.673	€ 114.773	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Eindverantwoording (Ja/Nee)					
			Aard controle n.v.t. Indicator: F28/07					
			Nee					
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2023 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAZ	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)
			Gemeente I.1 Participatiewet (PW)	Gemeente I.1 Participatiewet (PW)	Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
			Aard controle R Indicator: G2/01	Aard controle R Indicator: G2/02	Aard controle R Indicator: G2/03	Aard controle R Indicator: G2/04	Aard controle R Indicator: G2/05	Aard controle R Indicator: G2/06
			€ 2.937.255	€ 64.290	€ 152.469	€ 0	€ 21.458	€ 0
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (exclusief Rijk)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW)
			Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	Gemeente I.7 Participatiewet (PW)	Gemeente I.7 Participatiewet (PW)	
			Aard controle R Indicator: G2/07	Aard controle R Indicator: G2/08	Aard controle R Indicator: G2/09	Aard controle R Indicator: G2/10	Aard controle R Indicator: G2/11	Aard controle R Indicator: G2/12
			€ 88.296	€ 21.542	€ 0	€ 559.954	€ 0	€ 29.391
			Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)				
			Aard controle D2 Indicator: G2/13	Aard controle n.v.t. Indicator: G2/14				
€ 0	Ja							
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2023 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Bob	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob)
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			Aard controle R Indicator: G3/01	Aard controle R Indicator: G3/02	Aard controle R Indicator: G3/03	Aard controle R Indicator: G3/04	Aard controle R Indicator: G3/05	Aard controle R Indicator: G3/06
			€ 42.257	€ 14.929	€ 10.931	€ 0	€ 0	€ 0

			BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle R Indicator: G3/07 € 0	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle R Indicator: G3/08 € 0	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekingen (BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekingen BOB in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle R Indicator: G3/09 € 0	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekingen BBZ in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle R Indicator: G3/10 Ja	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: G3/11	
SZW	G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2023 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Welke regeling betreft het? Aard controle n.v.t. Indicator: G4/01	Besteding (jaar T) levensonderhoud Gemeente Aard controle R Indicator: G4/02	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente Aard controle R Indicator: G4/03	Baten (jaar T) levensonderhoud Gemeente Aard controle R Indicator: G4/04	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing) Gemeente Aard controle R Indicator: G4/05	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig) Gemeente Aard controle R Indicator: G4/06
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 5.059	€ 90.383	€ 3.753
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 1.527	€ 0	€ 5.737	€ 9.773	€ 602
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 2.290	€ 0	€ 747	€ 27.252	€ 1.000
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 1.145	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 1.145	€ 0	€ 0	€ 3.093	€ 139
			6 Totaal	€ 6.107	€ 0	€ 11.543	€ 130.501	€ 5.494
			Kopie regeling Aard controle n.v.t. Indicator: G4/07	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T) Gemeente Aard controle R Indicator: G4/08	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T) Gemeente Aard controle R Indicator: G4/09	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente Aard controle n.v.t. Indicator: G4/10		
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	Ja		
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	Ja		
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	0	0	Ja		
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	0	0	Ja		
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0	0	Ja		
			6 Totaal	0	0	N.v.t.		
			Kopie regeling Aard controle n.v.t. Indicator: G4/11	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht) Gemeente Aard controle R Indicator: G4/12	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing Gemeente Aard controle R Indicator: G4/13	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig Gemeente Aard controle R Indicator: G4/14	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht) Gemeente Aard controle R Indicator: G4/15	
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)					
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)					
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)					
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)					
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)					
			6 Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	

			Kopie regeling	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Levensonderhoud- Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/16</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/17</i>	<i>Aard controle D2 Indicator: G4/18</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/19</i>	
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	
			6 Totaal	0	0	0	
SZW	G10	Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2023 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Wet inburgering 2021 (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G10/01</i>	Baten (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G10/02</i>	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente <i>Aard controle n.v.t. Indicator: G10/03</i>		
			€ 4.585	€ 0	Ja		
SZW	G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel 2023 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G12/01</i>	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G12/02</i>	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente <i>Aard controle n.v.t. Indicator: G12/03</i>		
			€ 0	€ 0	Ja		
SZW	G13	Onderwijsroute_ deel gemeente 2023 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Bestedingen onderwijsroute (jaar T) Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G13/01</i>	Baten onderwijsroute (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G13/02</i>	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T) Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G13/03</i>	Baten overige voorzieningen (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G13/04</i>	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: G13/05</i>
			€ 70.763	€ 0	€ 0	€ 0	Ja

VWS	H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Totale werkelijke berekende subsidie					
			Aard controle R Indicator: H4/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/02					
			€ 1.743	€ 3.771					
			Activiteiten	Totale werkelijke berekende subsidie per project (jaar T)	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) Onroerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) roerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) overige kosten	Toelichting - Verplicht als het een activiteit betreft welke NIET in de toekenning meegenomen is	
		Aard controle n.v.t. Indicator: H4/03	Aard controle R Indicator: H4/04	Aard controle R Indicator: H4/05	Aard controle R Indicator: H4/06	Aard controle R Indicator: H4/07	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/08		
1		Scheidingswand	€ 3.771	€ 3.771	€ 0	€ 0			
VWS	H8	Regeling Sportakkoord 2020-2022	Beschikingsnummer	Totaal bedrag volgens beschikking	Besteding aanstellen sportformateur (jaar T)	Besteding uitvoering sportakkoord (jaar T)	Cumulatieve besteding aanstellen sportformateur (t/m jaar T)	Cumulatieve besteding uitvoering sportakkoord (t/m jaar T)	
			Aard controle n.v.t. Indicator: H8/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H8/02	Gerealiseerd Aard controle R Indicator: H8/03	Gerealiseerd Aard controle R Indicator: H8/04	Gerealiseerd Aard controle n.v.t. Indicator: H8/05	Gerealiseerd Aard controle n.v.t. Indicator: H8/06	
			1	1042353	€ 37.717	€ 0	€ 12.047	€ 0	€ 12.047
			Kopie beschikingsnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)					
		Aard controle n.v.t. Indicator: H8/07	Aard controle n.v.t. Indicator: H8/08						
1		1042353	Ja						
VWS	H21	Specifieke uitkering cliëntondersteuning	Gerealiseerde activiteit Inzet projectleiding en/of Onderzoek lokale versterking functie (in jaar T) (Ja/Nee)	Toelichting - indien bij H21/01 indicator Nee is ingevuld is een toelichting verplicht	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)		
			Aard controle n.v.t. Indicator: H21/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H21/02	Aard controle R Indicator: H21/03	Aard controle R Indicator: H21/04	Aard controle n.v.t. Indicator: H21/05		
			Ja		€ 50.000	€ 50.000	Ja		
VWS	H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026	Naam onderdeel	Totaalbedrag (jaar T) toegekend per onderdeel	Besteding (jaar T) per onderdeel	Welk bedrag per onderdeel neemt u mee van 2023 naar 2024?	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per onderdeel	Voldaan aan afspraken in akkoorden (Ja/ Nee/ n.v.t.)?	
			Aard controle n.v.t. Indicator: H30/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/02	Aard controle R Indicator: H30/03	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/04	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/05	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/06	
			1	Lokaal Sportakkoord	€ 16.115	€ 12.893	€ 3.222	€ 12.893	N.v.t.
			2	Brede regeling combinatiefuncties	€ 110.945	€ 96.953	€ 13.992	€ 96.953	N.v.t.
			3	Terugdringen Gezondheidsachterstanden	€ 24.792	€ 18.154	€ 4.958	€ 18.154	N.v.t.
			4	Kansrijke Start	€ 18.594	€ 17.125	€ 1.469	€ 17.125	N.v.t.
			5	Mentale Gezondheid	€ 8.677	€ 7.854	€ 823	€ 7.854	N.v.t.
			6	Aanpak overgewicht en obesitas	€ 21.693	€ 0	€ 4.339	€ 0	N.v.t.
			7	Valpreventie	€ 63.840	€ 44.000	€ 12.768	€ 44.000	N.v.t.
			8	Leefomgeving	€ 12.396	€ 7.182	€ 2.480	€ 7.182	N.v.t.
			9	OKO & Vroegsignalering alcoholproblematiek	€ 3.099	€ 1.290	€ 620	€ 1.290	N.v.t.
			10	Versterken sociale basis	€ 45.246	€ 28.568	€ 9.049	€ 28.568	N.v.t.
			11	Mantelzorg	€ 12.396	€ 15.938	€ 0	€ 15.938	N.v.t.
			12	Eén tegen eenzaamheid	€ 12.396	€ 13.215	€ 0	€ 13.215	N.v.t.
			13	Welzijn op recept	€ 6.818	€ 9.095	€ 0	€ 9.095	N.v.t.
			14	Versterking kennis- en adviesfunctie GGD	€ 3.099	€ 3.099	€ 0	€ 3.099	N.v.t.
			15	Coördinatiekosten regionale aanpak	€ 11.033	€ 8.250	€ 2.207	€ 8.250	N.v.t.

			Kopie naam onderdeel <i>Aard controle n.v.t. Indicator: H30/07</i>	Meegewerkt aan de monitoring (Ja/Nee/ n.v.t.)? <i>Aard controle n.v.t. Indicator: H30/08</i>			
			1 Lokaal Sportakkoord	Ja			
			2 Brede regeling combinatiefuncties	Ja			
			3 Terugdringen Gezondheidsachterstanden	Ja			
			4 Kansrijke Start	Ja			
			5 Mentale Gezondheid	Ja			
			6 Aanpak overgewicht en obesitas	Ja			
			7 Valpreventie	Ja			
			8 Leefomgeving	Ja			
			9 OKO & Vroegsignalering alcoholproblematiek	Ja			
			10 Versterken sociale basis	Ja			
			11 Mantelzorg	Ja			
			12 Eén tegen eenzaamheid	Ja			
			13 Welzijn op recept	Ja			
			14 Versterking kennis- en adviesfunctie GGD	Ja			
			15 Coördinatiekosten regionale aanpak	Ja			
			Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H30/09</i>				
VWS	H32	Regeling specifieke uitkering Meerkosten Energie Openbare Zwembaden	Beschikingsnummer / kenmerk <i>Aard controle n.v.t. Indicator: H32/01</i>	Totaal ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) <i>Automatisch berekend</i> <i>Aard controle n.v.t. Indicator: H32/02</i>	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen <i>Automatisch berekend</i> <i>Aard controle n.v.t. Indicator: H32/03</i>		
			<i>MEOZ23007</i>	€ 360.981	€ 360.981		
			Naam zwembad <i>Aard controle n.v.t. Indicator: H32/04</i>	Totale verlening per zwembad (jaar T) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: H32/05</i>	Cumulatieve besteding per zwembad (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen <i>Aard controle R Indicator: H32/06</i>	Verduurzamingsplan aanwezig (Ja/Nee) <i>Aard controle D1 Indicator: H32/07</i>	Toelichting <i>Aard controle n.v.t. Indicator: H32/08</i>
			1 Zwembad de Kolk	€ 360.981	€ 360.981	Ja	
			2				
			20				

BIJLAGE 4: HET EMU-SALDO

Centraal Bureau voor de Statistiek
www.cbs.nl/kredo

Vragenlijst
 Berekening EMU-saldo
 Gemeente Wierden (0189)

Algemene gegevens:	
Overheidslaag:	Gemeente
Berichtgevernaam:	Wierden
Berichtgevenummer:	0189
Jaar:	2023
Bestandsnaam:	Jaarrekening 2023\bestanden boekwerk\Bijlage 4 EMU-SALDO 2

Omschrijving	2023	2023
	x € 1000,- Volgens begroting 2023	x € 1000,- Volgens jaarrekening 2023
1. Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	1.248	12.077
2. Mutatie (im)materiële vaste activa	6.219	11.517
3. Mutatie voorzieningen	2.106	373
4. Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-2.629	-3.222
5. Verwachte boekwinst/verlies bij de verkoop van financiële vaste activa en (im)materiële vaste activa, alsmede de afwaardering van financiële vaste activa		
Berekend EMU-saldo	-236	4.155

Het EMU-saldo is het saldo van inkomsten en uitgaven met derden (dus geen afschrijvingen, waardemutaties, etc.) van de overheid op transactiebasis in een bepaalde periode. Eenvoudig gezegd geeft het EMU-saldo aan of er in een bepaald jaar met reële transacties meer geld uitgegeven is dan er in dat jaar is binnengekomen, of dat er netto geld overgehouden is. Het EMU-saldo is daarmee een indicatie voor de ontwikkeling van de liquiditeits- en financiële positie eigen vermogen en schulden) van de gemeente(n).